

**T. C.**  
**MALTEPE ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**  
**SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI**

**İSTANBUL'UN İKİ FARKLI BÖLGESİNDE**  
**GENÇLERİN SOSYAL SAPMA VE ŞİDDET**  
**OLGULARI ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**DOKTORA TEZİ**

**YALÇIN KAHYA**  
**111154202**

**Danışman Öğretim Üyesi:**

**Prof. Dr. Nurgün OKTİK**

**İstanbul, Kasım 2016**

**T. C.  
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI**

**İSTANBUL'UN İKİ FARKLI BÖLGESİNDE  
GENÇLERİN SOSYAL SAPMA VE ŞİDDET  
OLGULARI ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**DOKTORA TEZİ**

**YALÇIN KAHYA**

**111154202**

**Danışman Öğretim Üyesi:**

**Prof. Dr. Nurgün OKTİK**

**İstanbul, Kasım 2016**

.../.../2016

**T.C. MALTEPE ÜNİVERSİTESİ**  
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

21.09.2016 tarihinde tezinin savunmasını yapan Yalçın KAHYA'ya ait "İstanbul'un İki Farklı Bölgesinde Gençlerin Sosyal Sapma ve Şiddet Olguları Çerçevesinde Değerlendirilmesi" Analizi" adlı çalışma jürimiz tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilimdalında DOKTORA TEZİ olarak Oy Birliği/ ~~Oy Çoğunluğu~~ ile kabul edilmiştir.

Başkan.....  
Prof.Dr. Nurgün OKTİK (Danışman)

Üye.....  
Prof. Dr. Nermin ÇELEN

Üye.....  
Yrd.Doç.Dr. Şebnem GÜLFİDAN

Üye.....  
Doç.Dr. Verda İRTİŞ

Üye.....  
Doç.Dr. Pınar Memiş KARTAL

## TEŞEKKÜR

Tez konusunun belirlenmesinde ve tezin yazılması aŐamasında çok değerli katkıları olan ve bana her t¼rl¼ desteği sağlayan tez danıŐmanım ve sevgili hocam sayın Prof.Dr. Nurg¼n OKTİK'e

Tezin yazım aŐamasında eleştiri ve katkılarından dolayı, Prof.Dr. Nermin ÇELEN,Doç.Dr. Verda İRTİŞ, Doç.Dr. Pınar Memiş KARTAL ve Yrd. Doç. Dr. Şebnem G¼LFİDAN'a

Anket çalışmalarına ve verilerin analizlerine katkılarından dolayı Onur BAYRAKÇI, Zeynep EKŐİ, Sait G¼LSOY ve Murat YILDIRIM'a

İlgi ve istekle araŐtırmama katılan gençlere,

Doktora ¼ęrenimim boyunca emeiği geçen herkese teŐekk¼r ederim.

Yalçın KAHYA  
İSTANBUL, 2016

## ÖZET

“İstanbul’un İki Farklı Bölgesinde Gençlerin Sosyal Sapma ve Şiddet Olguları Çerçevesinde Değerlendirilmesi” adlı bu çalışmada, gençlerin sapma ve şiddet davranışlarının sosyolojik bakış açısıyla incelenerek ilgili literatüre katkı sağlamak hedeflenmektedir. Ekonomik ve kültürel sermayeleri farklı olan İstanbul’un Sultangazi ve Kadıköy ilçelerindeki gençlerin sapma ve şiddet davranışlarında etkili olduğu düşünülen aile, arkadaş çevresi, yaşadıkları mahalle ve eğitim gördükleri okulun sapma ve şiddet davranışlarını onaylama ve bunları gösterme sıklığı arasında farklılaşma bulunup bulunmadığı bu araştırmada incelenmiştir.

Araştırma kapsamında Sultangazi ilçesinin Yunus Emre Mahallesi ile Kadıköy İlçesinin Fenerbahçe ve Caddebostan Mahallelerindeki 15-24 yaş arası 730 kişilik örneklem grubuna anket uygulanarak sonuçları değerlendirilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde Frekans, Yüzde Dağılımı, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma hesaplamaları kullanılmış olup diğer yandan t testi, ANOVA ve Ki Kare testi kullanılmıştır. Bunların yanısıra her iki bölgedeki gençler ile derinlemesine mülakatlar ve odak grup görüşmeleri yapılarak anket bulguları ile birlikte tartışılmıştır.

Son dönemlerde, özellikle gençlerde, hızla artan şiddet ve sapma sayıları ile birlikte ön plana çıkan aile, okul ve arkadaş çevresi, medya ve yaşanan bölgenin etkilerini araştırmak bu tezin temel eksenini oluşturmaktadır.

Bu tezin amacı üç başlık altında değerlendirilebilir. Birinci amaç, sosyal değişimin normlar üzerindeki yarattığı durumun bireyler üzerindeki etkisi, ikinci olarak hızlı değişim ile birlikte doğrusal olarak sapmanın dağılımında anlamlı birlikteliklerin belirlenmesine yönelik sonuçlar elde etmek ve son olarak sosyal değişimin sapma üzerindeki etkisi bağlamında ekonomik, sosyal ve kültürel sermayesi farklı ve mekânsal olarak da farklı bölgelerde yaşayan gençlerin sosyolojik perspektiften değerlendirilerek sapmanın şeklini ve sapmaya neden olan faktörleri ortaya koymak ve sonuçları itibariyle toplumsal bir sorun olan sapma ve şiddetin nasıl önlenebileceği konusunda önerilerde bulunmaktır.

Araştırmanın temel bulgusu; sapmanın gençliğin konumu ve hızlı değişimiyle birlikte kaçınılmaz görünürken, sapmanın suça eğilimi çok değişkenli bir gerçeklik olarak kabul edilebilir. Sapma ve şiddete yönelimde gençlerin ailesi, sosyal çevresi ya da Bourdieu'nun vurguladığı gibi habitusunun etkisi büyüktür.

Anahtar Sözcükler: sosyal değişme, sosyal sapma, şiddet, gençlik



## **ABSTRACT**

In the thesis named (the analysis of youngsters from two different districts in Istanbul within the frame of social deviation and violent act), the deviation and violent acts amongst young people are studied and it is aimed at contributing to the related literature.

In this study, the factors such as family, friends, the districts in which they live and the school at which they are educated are thought to have been influential in the violent acts and deviation among youngsters from Sultangazi and Kadikoy districts with varied economical and cultural principals, and the way their violent acts and deviation are approved, the frequency to display them are analyzed as well as whether there is any differentiation between these two has been studied.

Within the context of the study, a questionnaire has been conducted to a sample group of 730 people between the ages of 15-24 and living in Yunus Emre District of Sultangazi County and Fenerbahce and Caddebostan districts of Kadikoy County and the results have been evaluated.

In the analysis of the research, Frequency, Percentage Distribution, Arithmetic Mean and Standard Deviation calculations have been used and T Test, ANOVA, Chi Square Test have been considered as well. Besides, the debates and deep focus group interviews between the youngsters living in the mentioned two districts have been made and the findings have been discussed with the survey results.

The main axis of the study is to investigate the effect of the prominent factors such as family, school, friends, media and the district lived in through the rapidly increasing violence and the number of deviation among especially youngsters recently.

The aim of the study can be evaluated under three headings. Firstly, the effect of the social change on the norms over individuals. Secondly, to be able to obtain the results, along with the rapid change, in distribution of the deviation linearly towards the meaningful associations.

Lastly, in the context of the social change on deviation by evaluating the youngsters from various districts with different social, economical and cultural backgrounds and in a social perspective to determine the factors causing the deviation and the type of the deviation and make suggestions on how to prevent the social issues such as the violence and deviation.

The main finding of the study, while the deviation seems to be inevitable by the structure of the youngsters and the rapid change, the crime tendency of the deviation can be accepted as a multiple variable reality. The effect of the youngsters' families, social environments or as Bourdieu emphasizes "the effect of habitus" are major.

Keywords: Social change, Social deviance, Violence, The Youth



## İçindekiler

TEŞEKKÜR .....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
1. BÖLÜM .....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Sosyal Değişme ve İlgili Kuramlar .....	4
1.2. Sosyal Değişme Tanımları.....	6
1.3. Sosyal Değişme Kuramları.....	9
1.4. Sosyoloji Teorileri İçerisinde Sosyal Değişme .....	11
1.5. Türkiye’de Sosyal Değişme Süreci ve Etki Eden Unsurlar .....	16
2. BÖLÜM .....	19
SOSYAL DEĞİŞME SÜRECİNDE GENÇLİK SOSYOLOJİSİ TEORİLERİ .....	19
2.1. Helmut Schelsky “Şüpheli Nesil” .....	26
2.2. Schmucl N.Eisenstadt .....	28
2.3. Friedrich H.Tenbruck (Antropolojik Eylem Teorisi).....	29
2.4. Pierre Bourdieu .....	30
2.4.1. Sosyal Alan ve Toplumsal Farklılıklar.....	39
3. BÖLÜM .....	40
SOSYAL SAPMA VE GENÇLİK .....	40
3.1. İşlevselci Kuram.....	50
3.2. Sapma ve Etkileşimci Yaklaşımlar .....	53
3.3. Sosyal Çatışma Kuramları .....	55
3.4. Postyapısalcı Yaklaşım .....	57
4. BÖLÜM .....	59
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ .....	59
4.1. Araştırmanın Amacı .....	59
4.2. Araştırmanın Hipotezleri .....	60

4.3.	Diğer Araştırma Soruları .....	64
4.4.	Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları .....	65
4.5.	Araştırmanın Varsayımları.....	66
4.6.	Araştırmanın Önemi.....	67
4.7.	Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	67
4.7.1.	Sultangazi İlçesi.....	69
4.7.1.1.	Sultangazi’de Nüfus .....	70
4.7.1.2.	Sultangazi’de Eğitim.....	71
4.7.1.3.	Sultangazi’ de Sosyo Ekonomik Yapı.....	71
4.7.2.	Kadıköy İlçesi.....	72
4.7.2.1.	Kadıköy’ de Nüfus .....	73
4.7.2.2.	Kadıköy’de Eğitim .....	75
4.7.2.3.	Kadıköy' de Sosyo - Ekonomik Yapı.....	75
4.8.	Veri Toplama Araçları .....	76
4.8.1.	Araştırmanın Veri Kaynakları .....	76
4.8.1.1.	Niceliksel Araştırma Yöntemi.....	77
4.8.1.2.	Niteliksel Araştırma .....	77
4.8.1.3.	Veri Kaynakları .....	80
4.8.2.	Kişisel Bilgi Formu ve Ölçek.....	80
4.9.	Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler ve Etik Sorunlar.....	81
4.10.	İşlem .....	82
5.	BÖLÜM .....	87
5.1.	Nicel Bulgular.....	87
5.1.1.	Sosyo Ekonomik ve Sosyo Demografik Bulgular .....	88
5.1.2.	Sosyal Çevre İlişkileri ve Boş Zaman Faaliyetleri .....	93
5.1.3.	Katılımcıların Okul Başarısı, Karşılaştıkları Güçlükler ve Gelecek Beklentileri	97
5.1.4.	Yaş, Cinsiyet, Ebeveynlerin Eğitim Düzeyi, Ebeveynlerin İşsiz Olması, Haftalık Harçlık, Evin Aylık Toplam Geliri, TV İzleme Süresi, İnternete Girme Süresi, Hayattan Memnuniyet Derecesi, Arkadaş Çevresinden Memnuniyet, Okul Derslerindeki Başarı ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki .....	101
5.1.5.	Ailenin Gençin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı, Komşuluk İlişkileri, Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı, Okulda Şiddet ve Sapma, Okula Karşı Duyulan İstek ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki .....	109
5.1.6.	Okulun Şiddet ve Sapma ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki	113

5.1.8.	Dizi Film İzlemek ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki.....	118
5.1.9.	Ailelerin İstanbul'a Yerleşme Nedenleri ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki .....	119
5.1.10.	Aile İçi Yaşam ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki .	120
5.1.11.	Aile İçi Şiddet Kullanımı Onayı ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki.....	122
5.1.12.	Aşırma Yapan Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki .....	126
5.1.13.	Zor Bir Durumda ya da Büyük Bir Problemlle Karşılaşan Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki.....	129
5.1.14.	Okul Derslerindeki Başarı ile Evin Aylık Toplam Geliri Arasındaki İlişki .....	136
5.2.	Nitel Bulgular .....	136
5.2.1.	Araştırmaya Katılanların Profili.....	137
5.2.2.	Katılımcıların Gençlik Tanımları ve Yaşantıları.....	138
5.2.3.	Aileleri ile İlişkileri .....	143
5.2.4.	Yaşadıkları Bölge İmkanları Hakkındaki Düşünceleri.....	147
5.2.5.	Gençlere Yönelik Baskı Hakkındaki Düşünceleri.....	149
5.2.7.	Madde Bağımlılığı Hakkındaki Görüşler .....	154
5.2.8.	Gelecekte Beklentileri.....	158
6-	BÖLÜM .....	167
	TARTIŞMA .....	167
6.1.	Sosyo-Ekonomik ve Sosyo Demografik Faktörlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki.....	167
6.2.	Gençlerin Aileleri İle Olan İlişkileri , Şiddet ve Sapma Davranışları.....	172
6.3.	Okul Değişkenleri İle Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki.....	177
6.4.	Sosyal Çevre İle Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki.....	181
6.5.	Yaşanılan Mekân İle Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki.....	186
6.6.	Medya ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki .....	190
6.7.	Aşırma Yapan Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki .....	194
7.	BÖLÜM .....	196
7.1.	Sonuç ve Değerlendirme.....	196
8.	BÖLÜM .....	207
	KAYNAKLAR .....	207

<b>EKLER.....</b>	<b>222</b>
<b>EK 1: Anket Formu .....</b>	<b>222</b>
<b>EK 2: Nitel Görüşme Soruları: .....</b>	<b>230</b>
<b>EK 3: Nicel Çalışma Kapsamındaki Tablolar .....</b>	<b>233</b>
<b>EK 4: Özgeçmiş.....</b>	<b>321</b>



## TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Gençlik Oluşumu.....	22
Tablo 2 Gençliğin Zamansal Duruma Göre Değişimi .....	27
Tablo 3 Türkiye Toplamı ve İstanbul İlinde Cezaevine Giren Hükümlü Sayısı.....	46
Tablo 4 15-24 Yaş Arası Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler/Toplam Suç Sayısı.....	46
Tablo 5 Suç İşlendiği Andaki Yaş Grubuna Göre Yıl İçinde Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler.....	47
Tablo 6 Örneklem Alınan Mahallelerin Nüfusu .....	68
Tablo 12 Araştırmaya Katılanların Yaş, Cinsiyet ve Oturdukları İlçeye Göre Dağılımı .....	88
Tablo 13 Doğum Yeri.....	89
Tablo 14 (İstanbul doğumlu değilseniz) İstanbul'a Yerleşme Nedeniniz Nedir?.....	89
Tablo 15 Sahip Olunan Olanaklar .....	90
Tablo 17 Anne ve Baba İş Durumu .....	91
Tablo 19 Evinizin Toplam Aylık Geliri? .....	92
Tablo 20 Genel Olarak Baktığınızda Hayatınızdan Ne Kadar Memnunsunuz? .....	93
Tablo 21 Hayattan Memnuniyet (Cinsiyete göre).....	94
Tablo 22 Günde Ortalama Kaç Saat İnternete Giriyorsunuz? .....	94
Tablo 23 Genellikle Boş Zamanlarınızı Nasıl Değerlendirirsiniz? .....	95
Tablo 24 En Çok Hangi Tür Televizyon Programı İzlersiniz? .....	96
Tablo 25 Arkadaş Çevrenizden Ne Kadar Memnunsunuz? .....	97
Tablo 26 Okulda Derslerde Ne Kadar İyisiniz? .....	97
Tablo 27 Sizde Türkiye'de Gençlerin Karşılaştığı Güçlükler Arasında En Önemlileri Nelerdir? .....	98
Tablo 28 Türkiye'de Karşılaşılan En Önemli Güçlükler Nelerdir Sorusunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	98
Tablo 30 Cinsiyete Göre Gelecek İle İlgili Beklentiler .....	100
Tablo 32 Cinsiyete Göre Suç ve Sapma Durumları .....	102
Tablo 33 Şiddet/Sapma Davranış Onaylaması ve Sıklığı İle Belirlenen Değişkenler Arasındaki İlişki .....	103
Tablo 34 Anne İşsiz Olduğunda, Şiddet İle Sapma Durumları Arasındaki İlişki ..	105
Tablo 35 Baba İşsiz Olduğunda, Şiddet İle Sapma Durumları Arasındaki İlişki..	105
Tablo 37 Şiddet/Sapma Davranış Onaylaması ve Sıklığı İle Belirlenen Değişkenler Arasındaki İlişki (Kadıköy).....	107
Tablo 41 Okulunuz İle İlgili Aşağıdaki İfadelerden Hangisine Ne Derece Katılıyorsunuz? .....	113
Tablo 42 Hırsızlık Eyleminin Olduğu Okullarda Şiddet ve Sapma Davranışları	115
Tablo 43 Uyuşturucu Satılma Eyleminin Olduğu Okullarda Şiddet ve Sapma Davranışları .....	116
Tablo 44 Bölgeye Göre Şiddet ve Sapma Durumları .....	117
Tablo 45 Dizi İzleyen Gençlerin Şiddet ve Sapma Durumlarının İlçelere Göre Karşılaştırılması .....	118
Tablo 46 İstanbul'a Yerleşme Nedeni: “Zorunlu Göç” Olanların Şiddet ve Sapma Durumları .....	119

<b>Tablo 47 Aşağıdaki İfadelerden Hangileri Sizin Aile Yaşamınızı Yansıtmakta Ya Da Tanımlamaktadır?</b> .....	120
<b>Tablo 48 “Ailenin Babası Ya Da Evin Erkeği Ne Derse O Olur” Maddesine Katılan Gençlerin Şiddet ve Sapma Durumlarının İlçelere Göre Karşılaştırılması</b> .....	121
<b>Tablo 51 “Şiddete Karşı Kendini Koruyamayan Zayıf İnsandır” Maddesi İle Şiddet ve Sapma Durumları Arasındaki İlişki</b> .....	123
<b>Tablo 52 Erkekler Ailelerini ve Mallarını Korumak İçin Silah Bulundurabilmelidir</b> .....	123
<b>Tablo 53 “Erkekler Ailelerini ve Mallarını Korumak İçin Silah Bulundurabilmelidir” Maddesi İle Şiddet ve Sapma Durumları Arasındaki İlişki</b> .....	124
<b>Tablo 54 Gerçek Bir Adam Birisi Ailesi Hakkında Kötü Konuştuğunda Onu Vurmaya Hazır Olmalıdır</b> .....	125
<b>Tablo 55 “Gerçek Bir Adam Birisi Ailesi Hakkında Kötü Konuştuğunda Onu Vurmaya Hazır Olmalıdır” Maddesi İle Şiddet ve Sapma Durumları Arasındaki İlişki</b> .....	125
<b>Tablo 56 Şimdiye Kadar Küçük De Olsa Bir Şey Aşırdınız Mı?</b> .....	126
<b>Tablo 57 Aşırma Durumunun Şiddet ve Sapma İle İlişkisi</b> .....	126
<b>Tablo 58 Şimdiye Kadar Küçük De Olsa Bir Şey Aşırdınız Mı? (Cinsiyete ve bölgeye göre)</b> .....	127
<b>Tablo 61 Zor Bir Durumda Ya Da Büyük Bir Problemle Karşılaştığınızda Genelde Ne Yaparsınız?</b> .....	129
<b>Tablo 62 Zor Bir Durumda Ya Da Büyük Bir Problemle Karşılaşınca Yapılanlar</b> .....	131
<b>Tablo 63 Zor Bir Durumda Ya Da Büyük Bir Problemle Karşılaşınca Yapılanların Şiddet ve Sapma İle İlişkisi (Sultangazi)</b> .....	132
<b>Tablo 64 Zor Bir Durumda Ya Da Büyük Bir Problemle Karşılaşınca Yapılanların Şiddet ve Sapma İle İlişkisi (Kadıköy)</b> .....	134
<b>Tablo 65 Okul Dersleri İle Evin Aylık Toplam Geliri Arasındaki İlişki</b> .....	136
<b>Tablo 66 Sultangazi Bölgesi</b> .....	137
<b>Tablo 67 Kadıköy Bölgesi</b> .....	138

## ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Sosyal Yapı İçinde Suçu Etkileyen Yakın ve Uzak Faktörler.....49



# 1. BÖLÜM

## GİRİŞ

Son yıllarda tüm dünyada yaşanan teknolojik, sosyal ve ekonomik değişimler hem değer sistemini hem de insanların yaşamını yeniden şekillendirmektedir. Sanayileşmeyle oluşan modern kentler çekim merkezleri olurken, göçle gelen kitleler değişimlerden en çok etkilenen toplumsal grupları oluşturmaktadır. Kentlere yeni gelen gruplar bir yandan nüfus artışına neden olurken kentin çeperlerinde yetersiz koşullarda yaşamını sürdürmektedir. Hızla değişen ve karmaşıklaşan bu sosyal yapı içerisinde ortaya çıkan sosyal problemlerin türleri artmakta iletişim ağları ile de etki alanı genişlemektedir. Kentler bu sorunların odak noktası olurken, şiddet ve sapmanın farklı şekilleri de ortaya çıkmaktadır.

Sosyal değişme süreci toplumun farklı kesimlerinde farklı hız ve zamanda gerçekleşirken bu değişim düzenli bir seyirde gideceği gibi çok hızlı ve düzensiz bir biçimde de ortaya çıkmaktadır. Sosyal değişmeler ile birlikte hızlı ve kontrolsüz kentleşme, ekonomik krizler ve sosyal sorunlar, terör, şiddet ve göçler bireyleri derinden sarsarak çok zor bir süreçte yaşamaya mecbur kılmaktadır (Oktik, 2005:1). Tam da bu süreçte grupların “gerçekte işleyen kurallar karşısında” grup kurallarına uymama olarak ortaya çıkan sapma, sosyolojik pencereden “*uzlaşmaya varılmış herhangi bir kuralın ihlali olarak karşımıza çıkmaktadır*” (Becker, 2013:25,30). Sapma her zaman karşımıza eylem ya da seçim olarak çıkmamakta bazı insanların varlığı bile diğerleri için sorun olabilmektedir. Bu bağlamda gençler-yaşlıları, beyazlar-renkli insanları, zenginler-fakir insanları ve sağlıklılar-engelli insanları grup dışı olarak değerlendirilebilmektedir (Macionis, 2012: 216).

Suç ile günahın aynı anlam ifade ettiği yıllardan 18. yüzyıla gelindiğinde ilk bilimsel ölçekte çalışmalar yapılarak sapmanın bireysel nedenleri üzerinde durulmuş 19. yüzyılın başlarından itibaren ise sapma davranışının sosyolojik nedenleri üzerinde araştırmalar yapılmaya başlanılmıştır (Akıncı, 2011:151).



Sapmadavranışını inceleyen çok farklı teoriler bulunsa da genel olarak sapma davranışı psikolojik, biyolojik ve sosyolojik teoriler başlığı altında değerlendirilmektedir. Biyolojik teoriler sapmayı, vücut yapısı, genetik yapı, akıl hastalığı, fiziksel anormallikler ile (İçli,2007: 63) insan davranışına etkide bulunarak suça sebebiyet verdiğini ileri sürmektedir (Akt. Dolu,2012:152). Psikolojik teoriler ise kişinin hangi yönlerinin sorunlu olduğu noktasında sapmayı içsel süreçlere, çocukluk olaylarına ve başarısız sosyalleşmeye bağlamaktadır (Demirbaş, 2014:125). Sosyolojik teorilerin hepsi sapmayı sosyal yapıda yer alan norm ve değerler üzerinden ele almakta ve sapmayı bireysel değil sosyal bir ortamın ürünü olduğunu dile getirmektedir. Bu noktada hastanın birey değil toplum olduğu olgusu referans alınmaktadır (İçli, 2007: 89).

Sapma, çok boyutlu ve karmaşık bir olgu olarak karşımıza çıkarken nelerin sapma ya da suç olduğu nelerin olmadığı içinde yaşanılan topluma, sosyo- kültürel ve ekonomik yapıya ve toplumda yer alan diğer kurumlar ile ilgili bir olgu olarak somutlaşmaktadır. Geleneksel toplum yapısından modern toplum yapısına geçiş ve kentleşme süreci tüm toplumların yapısında ekonomik ve sosyal bir değişimi harekete geçirmektedir (Güllü, 2014:104).Sapma davranışını etkileyen dört etken olduğu söylenebilir. Bunlar;

- 1- *“Toplumun amaçlarını belirleyen mevkilerini düzenleyen yargılarda değişim,*
- 2- *Kuralların ya da beklentilerin uyumunu ya da açıklığını bozan etkenler,*
- 3- *Topluluğun yaptırım düzenini işlemez kılan etmenler,*
- 4- *Uyumsuzluğu özendiren güçler”*(Akt. Özdemir, 2000: 19).

Bu bağlamda insan hayatının fizyolojik açıdan belli bir yaş aralığını kapsayan, sanayileşme dönemi ile birlikte her döneme dair sosyal değişimler yaşayarak kendilerine has bir kültür sistemi oluşturan gençlik de bu değişimlerden en fazla etkilenen sosyal grup olarak görülmektedir (Dönmezer, 1981: 421).

Bu çalışmanın merkezinde yer alan 15-24 yaş aralığı çocukluktan ergenliğe ve ergenlik sonrasında yetişkinliğe varılan bir geçiş dönemini kapsamaktadır. Bu geçiş dönemi, yeni izlenimler ve değişiklikler ile karakterize edilmektedir. Ergenliğe geçiş ile birlikte yaşanan fizyolojik ve biyolojik değişim ile ebeveynlerden uzaklaşma ve geleceği etkileyen tercihlerde bulunma zorunluluğuna daha sonra bağımsız bir hayata adım atmayıda sağlayacaktır. Gençler bu süreçte toplumda kendi yerini bulmak, kendi değerlerini ve standartlarını geliştirmek, kendini dış tehditlere karşı yaşamını savunmayı denemek zorunda kalmaktadır (Schafer,2002:1). Bu yüzden gençler arasında şiddet ve sapma her toplumun sosyal problemi olarak ortaya çıkmakta ve yapılan araştırmalarda aile, aile ilişkileri, gelir, göç, boş zaman, ekonomik ve siyasi belirsizlikler, okul, arkadaş çevresi ve mesleki durum kısacası gençlerin günlük yaşamı önem arz etmektedir (Demirbaş, 2014: 189).

Çalışma yedi bölümden oluşmaktadır; birinci bölümde sosyal değişme ve ilgili kuramlar üzerinde odaklanılmıştır. Bu noktada sosyal değişimin tanımları, sosyal değişme kuramları ile sosyolojik pencereden pozitivist ilerleme teorisi ile Comte, materyalist diyalektik ile Marx ve Engels, bürokrasi ve rasyonallite ile Weber, organizma olarak toplum ve evrimleşme teorisi ile Spencer ve Durkheim'in görüşlerine yer verilmiştir.

İkinci bölümde sosyal değişme sürecinde gençlik sosyolojisi teorileri açıklanmaktadır. Bu bağlamda Schelsky, Eisenstadt, Tenbruck ve Bourdieu' nun görüşleri yer almaktadır.

Üçüncü bölümde sosyal sapma ve gençlik başlığı altında sapmanın gençlik üzerindeki etkilerinin işlevselci, etkileşimsel, çatışmacı ve postyapısal yaklaşımlar üzerinden değerlendirilmesi yer almaktadır. Dördüncü bölüm ise araştırmanın yapıldığı Sultangazi ve Kadıköy ilçelerinin coğrafi, demografik, ekonomik, sosyal ve kültürel yapısı ortaya konularak genel bağlamda araştırmanın amacı, önemi, varsayımlar ile veri analizinde kullanılan yöntemler açıklanmaktadır.

Beşinci bölüm her iki bölgeden elde edilen verilerin hem nicel hem de nitel analizini kapsamaktadır. 15-24 yaş grubunda yer alan gençlerin cinsiyet yaş, eğitim, gelir ve yaşanılan mekân gibi değişkenler kapsamında demografik faktörler ile sapma davranışları arasındaki ilişki ortaya konulmaktadır. Tezin altıncı bölümünü oluşturan tartışma kısmında araştırma bulguları sosyal değişme ve gençlik bağlamında yapılan diğer çalışmalar ile değerlendirilmektedir. Tezin yedinci bölümde ise sonuç ve değerlendirme oluşturmaktadır.

### **1.1.Sosyal Değişme ve İlgili Kuramlar**

Günümüzde değişimlerin yarattığı hızlı dönüşüm birçok şeyi hem olumlu hem de olumsuz yönde değiştirirken, bazen olumlu yönde gelişen değişimler dahi sonuçları bakımından telafisi mümkün olmayan kötü sonuçlar doğurmaktadır (Macionis, 2013:626).

Zaman ve şartlar sonucu meydana gelen değişimler birçok toplumsal kurumu etkileyerek, geleneksel hayatın temelini oluşturan tarımı, sanayileşme döneminde ortaya çıkan fabrikaları, bilgi ve hizmet sektörüne dönüştürerek önce sanayi sonrası toplum kuramlarını daha sonra ise zihinsel ve düşünsel dönüşümlerin geliştiği postmodern toplum kuramlarını ortaya çıkmasında etkili olmuştur (Şan ve Hira, 2003:1). Hızlı ve tempolu bir zaman içerisinde;

*“Sermaye ve emek pazarlarının küreselleşmesi, hukukun Avrupalılaşması, sosyal devlet müdahalelerin çeşitliliği, emeklilik, sağlık güvencesi, çalışma politikaları, sınırlı eğitimin kalitesi, mesleki eğitim, lise ve üniversite eğitiminin faydalarının değişen varyasyonları, belirsiz ve hesaplanamaz yan etkileri ile bilimsel ve teknik ilerleme, aile ve çeşitli ilişkilerin biçimleri ve birlikte yaşamının yollarının kısmen parçalanmış olması, çoğu Avrupa ülkesinde ve Üçüncü Dünya'nın birçok ülkesinde hızlı bir büyüme, birçok Avrupa ülkesinde azalan bir nüfus, birçok devletin çöküşü, radikalizm, etnik, dini ve kültürel farklılıklar, sınır ötesi terörizm ve suçlar”* bu sürecin sonuçları olarak karşımıza çıkmaktadır (Weymann, 1998:11).

Rönesans, hümanizm ve aydınlanma, endüstriyel, tekniksel ve bilimsel devrimler, tarihi bağlamda büyüyen sivil, politik ve sosyal hak kazanımları, ileri görüşlü aktif katılım ve özgürlük talepleri daima daha büyük toplum kesimlerini etkilemektedir. Bu toplum kesimlerini oluşturanlar toplumun sekülerleşmesine, yaşam tarzları ve değerlerin bireyselleştirilmesine kendilerinin sebep olduğunu, kendilerine empoze edilmiş geleneksel hayatın geri kalmışlığından bir kurtuluş yolu olarak görmekte ve bu süreçte insanlar kendilerini tarihin akışı içinde “ya kahraman ya da mağdur” olarak hissetmektedirler (Weymann, 1998: 11).

Her toplum sürekli değişim halinde olup, toplumu oluşturan bireylerin doğum, olgunlaşma, yaşlanma ve ölüm süreçlerini yaşaması, değişimlerin sürekli ve geçici olduğunu bizlere göstermektedir. Bu değişimin merkezinde ise hem etkileyen hem de etkilenen durumda olan insan faktörü yer almaktadır (Fichter, 2012:194).

Sosyal değişme, geleneksel düşünce yapısına ve toplumda var olan düzene karşıtlık oluşturarak, değişimin yönünün niçin, nasıl, neye göre, hangi çıkarlara uygun olup olmadığını sorgulamakta, mevcut ilişkiler düzenin kimler adına, hangi enstrümanlarla, ne yönde, niçin değişime uğradığı sorunsalının anlaşılması açısından önem arz etmektedir (Eğribel ve Özcan, 2011: 4).

Wagner, geleneksel durumdan modern duruma doğru gelişen hareket sürecini bir değişim olarak adlandırırken, bu değişimin fiilen ne zaman gerçekleştiğinin belirlenmesinin zor olduğuna dikkat çekmektedir. Bu kopuşların göstergesi olarak modern toplumda ortaya çıkan kentleşme, sanayileşme, demokratikleşme süreçleri ile bilgiye dayalı bir toplumun oluşmasının bu göstergelerden birkaçı içinde yer alabileceğini düşünmektedir (Wagner, 2005 : 23).Sosyal yapıdaki değişimin ilk göstergeleri, o toplumda değerlere bağlılık düzeyinde ortaya çıkarken değişim sürecinden etkilenen bireyler hangi değerlerin üstün tutulacağını hangi değerlere bağlanması gerekliliğini anlamada güçlükler yaşamaktadır. Bu süreçte eski değerlerin yok olması ile birlikte hiçbir zaman normal bir dengeye kavuşulamayacağı hissi bireyleri yalnızlığa, yılgınlığa ve umutsuzluğa sürüklemektedir (Mills, 2007:14).

18.yüzyıldan itibaren devam eden bu sürecin temelinde yatan teknolojik gelişmeler, insanlar arasındaki ilişkileride değiştirmektedir. Bununla birlikte kuramsal olarak değerlendirildiğinde maddi kültürün altında yatan teknolojik değişimler, maddi olmayan kültür altında yer alan kültürü, gelenekleri, inançları ve manevi değerleri başka deyişle insanlararası ilişkileri düzenlemektedir (Kongar, 2013: 24).

Sosyal değişme kavramı altında sosyal normların, sosyal kurum veya kuruluşların kolektif davranış ve kolektif bilinç değişimleri, sosyal sistemlerde meydana gelen kademeli veya temel değişim süreçleri gibi ele alınmasını gerektirmektedir (Pirker, 1969: 285). Sosyal değişme olgusu bu tez kapsamında sosyal değişme kavramı ve sosyal değişme kuramları başlıkları altında açıklanacaktır.

## **1.2.Sosyal Değişme Tanımları**

Tanımlanması zor olan sosyal değişme kavramı işgal ettiği konuma göre farklı anlam ve değerler yüklenerek değerlendirilmekte ancak bu farklı tanımlar birbirini karşı olmaktan çok birbirini tamamlar nitelikte olmaktadır (Şentürk, 2003:131).

Toplumun uyumlu devamının sağlanabilmesi için, sosyal değişme, ilk olarak fiziki çevrede meydana gelen teknik, siyasi, kültürel ve sosyal örgütlenmelerde meydana gelen değişikliklerle başlayıp daha sonra toplumsal yapının bir bölümünde ya da tamamında meydana gelen bir dizi değişiklikleri başlatmaktadır (Korkmaz, 2006:29).

Toplumun yapısında izlenebilen bir değişme olarak sosyal değişmenin tanımlanmasının zor olduğunu ifade eden Giddens'a göre *"her gün yeni bir gündür; her an zaman içerisindeki yeni bir andır."* (Giddens, 2008:78).

Bu noktada sosyal değişmeye farklı bir bakış açısı ise makineler, teknik ve bilim kavramlarının birbirleriyle olan etkileşimini değerlendiren Jacques Ellul'den gelmektedir. Ellul'a göre tarihsel olarak bilimden önce gelen teknik dokunduğu herşeyi makineye dönüştürmektedir. 19. yüzyıldan itibaren insanların makinelerle birlikte

yaşamaya başlaması tatmin olmamış duyguları, çalışan kadınları ve tabiata yabancılaşmayı ortaya çıkarmış, insanın bir paketten daha az önem taşıdığı bir değişim sürecini sebep olmuştur. Teknik, insan hayatının her alanına girerek dışsal olmaktan çıkmış onun bizzat özü haline gelmiştir. Bu noktada sosyal değişme; *“yaşanan teknolojik değişimlerin ortaya çıkardığı olumsuz sonuçların nasıl sorusu ile çözümlenebileceğinin tanımı haline gelmektedir”*(Ellul, 2003:14,17,62).

Yakın dönemde dünya çapında olağanüstü teknolojik değişimler sonucu, internet yoluyla dünyanın öbür ucundaki insanlarla anında temaslar ile metinler, belgeler ve bilgiler paylaşılr hale gelmektedir. Değişme bu bağlamda *“sonsuz olduğu kadar sürekli dalgalıdır da”* (Wallerstein, 2012:134,135).

Arthur İberall’a göre (1987) sosyal değişme sürecinde toplumlar, çizgisel bir gelişme göstermemektedir. Başka bir deyişle, herşey insanlığın hedefi olarak uygar toplumları işaret edermişcesine düz bir çizgi halinde ilerlemeyip, yerleşimlerin yoğunluğu, tüketilen enerji miktarı, etkileşim hızı bakımından kritik noktaya geldiklerinde toplumlar faz geçişleri yapmaktadır (Akt. Landa, 2006:13).

Bu faz geçişlerini Avrupada meydana gelen genel değişimler olarak bakıldığında 1492 yılında Kolomb’un Amerikayı keşfetmesi, İspanyolların Portekizlilerle birlikte Atlantik Adalarında şeker gibi tropikal ürünler yetiştirmeye başlamaları ve diğer yandan ağır işler için Afrikadan kölelerin getirilmesi Avrupadaki hayat tarzında değişiklikler meydana getirmiştir. 1492 yılından itibaren başlayan sanayileşme ve kentleşme, proleterleştirme ve nüfus artışı 16. yüzyılda kentleşmeye ve nüfus artışına sebep olmuş ancak 17. yüzyılda her iki alanda da durgunluk yaşandıktan sonra 1750 yılından itibaren hiç olmadığı kadar bir hız kazanmış ve bu hız 20. yüzyılın ortalarında ancak yavaşlamıştır (Goldstone, 1991: 355’ den Akt. Tilly, 2005:35).

Sosyal değişmenin yakın dönemdeki gelişmelerini inceleyen Richard Sennett “*Karakter Aşınması*” adlı kitabında değişen ekonomik ve toplumsal koşulların kişinin karakterini nasıl etkilediğini ve nasıl bir değişime maruz bıraktığına yer vermektedir. Günümüzde esnek kapitalizm olarak ortaya çıkan sosyal değişme, bireylerden her an değişime hazır olmalarını, sürekli risk almalarını ve prosedürlere daha az bağlı kalmalarını ister iken bu durum bireylerin, sürekli hareket halinde olarak yön duygularını yitirmelerine ve belirsiz şartların ve koşulların baskısıyla giderek artan bir kaygıya kapılmalarına sebep olmaktadır (Sennett, 2012:9-11).

Diğer yandan sosyal değişme kavramını bilim, akıl, teknoloji ve yönetim unsurlarının etkinliğinin yaygınlaşması anlamına gelen modernlik ile açıklamaya çalışan Alan Tourain’e göre sosyal değişme sürecinde akılcı bir toplum fikrine geçilerek, herşeyi ile geleneğe karşı olan bir süreçten bahsetmektedir. Ancak bu süreçte değişme hız kazanarak kendi kendini yıkmakta, insan yerini artık arzu eden bir varlığa bırakmaktadır. Eskiden insanlar sessiz sakin bir hayat sürerken şimdi kalabalığın içinde yok olup gitmekte, dört bir yandan mesaj yağmurunun altında kalmaktadır. İnsanlar artık propagandadan, kirlilikten ve politikadan uzak kalmak istemektedirler. Bu değişimden “bir yıkım, bir eleştiri ve bir büyü bozumu” bizlere kalmaktadır (Touraine, 2012:53).Değişim hızının çok hızlı olduğu günümüzde sosyal değişme süreci dört ana özelliğe sahiptir (Macionis, 2012: 627): “1-Sosyal değişme sürekli dir. 2-Sosyal değişme bazen kasıtlı ancak çoğunlukla plansızca gerçekleşir. 3-Sosyal değişme karşılıklı içerir. 4-Bazı değişimler ötekilerden önemlidir”.

Wiswede ve Kutsch ise sosyal değişmenin içeriğinin belirlenmesinde aşağıdaki soruları sormaktadır

- “Kim ya da ne değişiyor? Değişimin kapsamı ve değişim aralığı nedir?
- Değişim hangi yönde olmaktadır?
- Bu değişikliği neden olan sebepler nelerdir?
- Bu değişimin sonuçları nelerdir?
- Bu değişimin kalitesi nedir?” ( Akt. Hafen, 1998:5).

Bu noktada sosyal değişmesadece bir toplum içindeki gelişmeler değil aynı zamanda toplumun dışındaki bir çok sebeplerde etkilemektedir. Sosyal değişme sürecini etkileyen faktörleri iç ve dış faktörler olarak değerlendirildiğinde iç faktörlere, bir toplumsal yapı içindeki iktidar ya da mülk üzerindeki çatışmalar, modernleşme süreçleri, güçlü demografik değişiklik, ideolojik veya siyasi değişiklikler dahil edilirken dış faktörler ise iklim ya da kültür değişiklikleri ile buluşlar ve icatlar yer almaktadır. Sosyal değişme sürecinde iç ve dış nedenleri birbirinden ayırt etmek bazen zor olabilmektedir. Başka bir devlet iktidarı tarafından bir devlet gücünün bulundurulması veya yabancı kültürlerle temas edilerek dışarıdan gelen bir etki olarak modernleşme buna örnek verilebilmektedir (Ujkanovic, 2011: 4).

### **1.3.Sosyal Değişme Kuramları**

Toplumun farklı bölümlerinde ekonomi, siyaset, kültür ve yaşam alanlarında gerçekleşen sosyal değişme çağdaş toplumlarda değişen trendler ile ilgilidir (Örneğin değer değişikliği ile ilgili ampirik araştırmalar, yaşam tarzlarının değişimi, politik sistemin değişikliği yada toplumdaki formların değişimi ile meşgul olmak) (Schallberg, 2013: 1).

Toplumun sosyal yapısındaki öngörülebilir değişiklikleri ve bunların meydana geliş sebeplerini sorgulayan sosyal değişme teorileri, bir birleşik teori olarak görünür olmayan, özellikle kendilerini sürekli ve doğrusal olarak tüketmemek için gelişmeler ile mücadele etmektedir. Bir toplumun sosyal yapısının sürekli hareket ve gelişim halinde olmasından dolayı yapının değişimini anlaşılır bir hale getirmek için sosyal yapının kapsamlı bir analizinin yapılması gerekmektedir (Hradil, 2000:643).

Bu görev kapsamında toplum kuramcıları yaklaşık iki yüz yıldır toplumsal kuram geliştirmeye çalışırken 19. yy ortalarından itibaren meydana gelen iki değişim dalgası - Fransız Devrimi ve Sanayi Devrimi- toplumbilimcileri toplumsal değişme kuramlarını incelemek için harekete geçirmiştir. Ancak bu süreci açıklama girişimleri her toplum bilimci açısından farklı şekilde ele alınırken sosyal değişmeyi etkileyen üç ana



faktörden söz edilmektedir. Bunlardan ilki insanın yaşamını sürdürdüğü fiziksel çevre, ikincisi sosyal yaşamı düzenleyen siyasi kararlar ve son olarak hayatın tamamına nüfuz eden kültürel etkenler yer almaktadır (Oktik, 2006: 221).

Diğer yandan sosyal değişmeyi modernleşme süreci ile değerlendiren Pirker, “Gelişmekte Olan Ülkelerde Sosyal Değişme Kuramları” adlı çalışmasında sosyal, ekonomik ve siyasal sistemlerin her birinin öncelikle Batı Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerinde 17. yy. ile 19.yy arasında geliştiğini daha sonra diğer Avrupa ülkelerine yansıdığını, 19. ve 20 yy. da ise Güney Amerika, Asya ve Afrika ülkelerinde tarihsel süreç olarak geliştiğini belirtmektedir. Bu süreçte modernleşme, sürekli sosyal değişmelerin çeşitli olgularını emebilen kurumsal bir yapı geliştirmektedir. Ancak yine de gelişmekte olan ülkelerde sosyal değişimin sorunları kentleşme biçimleri ve hızı, büyüme hızı ve bürokratik fonksiyonlar, sanayi kuruluşlarının ve sanayi ilişkilerinin adil bir şekilde kurulması ve eğitim sisteminin dönüşümü ve inşası olarak devam etmektedir (Pirker, 1969:292).

Sosyal değişmeyi “modernleşme” kavramı ile ele alan diğer bir toplum kuramcı olan Neil Smelser endüstrileşmeyi ve teknolojik ilerlemeyi değişimin bir unsuru olarak görmektedir. Bu sürece bireylerin etkilendiği noktadan bakan Smelser’a göre birey için iki tür değişim söz konusudur. İlk olarak endüstrileşme ile işbölümü yoğunlaşmakta ve birey bu noktada rolü ölçüsünde sosyal yapı ile bütünleşmektedir. İkinci olarak işbölümündeki rolü ile bireyler yeni kurallara ve değerlere ya da eski norm ve değerlere olan bağlılığı ile ilgili net bir bütünleşme veya ayrışma sağlayamadığından farklı kültürel unsurların rahatsızlığı ile karşı karşıya kalmaktadır (Akt. Erdoğan, 2011:67).

Sosyo kültürel değişimlerin gelişimini bütünleşme, farklılaşma ve her zaman her yerde kendiliğinden var olan değişim olarak üç temel yaklaşım altında değerlendiren Sorokin her sosyal ve kültürel sistemin kendisinin sahip olduğu toplumsal kuvvet ve özelliklerinden dolayı değiştiğini belirtmektedir. Sorokin’e göre toplumsal değişimin motorunu sosyo kültürel sistemin altındaki her alt sistemin kendi içinde değişikliklere uğramasıdır (Akt. Şimşek, b.t.:3).

Appelbaum, sosyal değişme kuramlarını dört başlık altında değerlendirmektedir. Bu başlıklar ilkinde yer alan *evrimci kuram*; insanlığın düz bir çizgi halinde düzenli ve birikimsel değişimleri izleyerek gelecekte alacağı şeklide ortaya koymaya çalışmaktadır. İkinci olarak *dengeci kuram*; parçalar arasındaki uyumu ve dengeleşimi incelemekle birlikte odak noktasını daha çok içinde yaşadığımız toplum ve bunların alt sistemleri ele almaktadır. Üçüncü başlıkta yer alan *çatışmacı kuram ise* toplumun ahenkli ve düzenli bir varlık içinde olduğu görüşünün antitezidir. Yani toplum birbiriyle çatışan birimlerden ve öğelerden kuruludur. Son olarak *yükseliş ve çöküş kuramı ise* her toplumda uygarlığın, kültürün, sanatın, bilimin yükseldiğı ve gerilediğı bütün toplumların aynı yönde ve hızda gelişmediğı varsayımları üzerine kurulmuştur (Appelbaum, 1981: 13,14).

Margaret Poloma sosyal değişme olgusunu pozitivist, yorumlayıcı ve değerlendirici sosyoloji olarak üç başlık altında ele almaktadır. Pozitivist sosyoloji; insanların herhangi bir canlıdan farklı özellikleri olmadığını ve düzenlenmiş bir toplumda kendilerinden beklenen davranışları yerine getiren düşük kapasiteli yaratıklar olarak değerlendirilmektedir. Bu anlayışta insanlar kendilerini yaratan bireylerden çok edilgen durumda olduklarına inanmaktadır. Yorumlayıcı sosyolojide; bireye daha fazla değer verilmekte ve bireyin belirlenmiş olmaktan kendi kararlarının kendisini verebildiğı ve dolayısıyla özgür olduğu varsayılmaktadır (Poloma,2012:6).Değerlendirici yaklaşımda ise sosyal psikolojik ilkeler doğrultusunda yapıyla ilgili sosyolojik kaygılar birleştirilerek ortaya çıkan çatışmalara çözümler aranmaktadır (Poloma, 2012:292).

#### **1.4.Sosyoloji Teorileri İçerisinde Sosyal Değişme**

Bilimsel teoriler gerçek sosyal değişmeyi anlamayı formüle etmektedir. Koşulları, nedenleri ve sosyal değişme sonuçları hakkında tüm varsayımlar aynı zamanda toplumun doğası hakkındaki varsayımlardır. Klasik teoriler hala büyük ölçüde onay, değişiklik ve olumsuzlanma yoluyla modernliğı belirlemektedir. Özellikle pozitivism, diyalektizm ve evrimsel teoriler sosyal değişme üzerinde etkili olmaktadır (Kleining,1991:195).

Auguste Comte'un pozitivizm ve ilerleme teorisi, ilk bakir sosyolojik teori olarak değerlendirilmektedir (Kleining,1991:195). Feodal ve ruhsal baskıdan kurtulup bireylerin bağımsız haklara sahip olmaları, kentlerin özerkliği, ticari sermayenin bağımsızlığı, mekanik, kimya ve biyoloji modern bilimin ortaya çıkmasına eşlik etmiştir. Modern burjuva bireyin fikri ile oluşturulan aydınlanma siyasal pratikte Fransız Devrimi ile uygulanmaya çalışılmıştır. İnsanlığın bir arada yaşama ideali insanlığını gelişimi olarak görülürken akıl, aklın kullanımı ve aynı zamanda eğitim aydınlanma olarak adlandırılmaktadır (Kleining,1991:195).

Klasiklere göre pozitivizmin gelişmesi neredeyse kaçınılmazdır. Bock ve Bauer'e göre Comte'un koyduğu teşhis pozitif aşamaya geçiş ile birlikte sosyal koşulların düzelmesidir. Ancak bu süreçte değer ve inanç normlarında farklılaşan modların birlikteliği Dünya'yı tutarsız bir konuma itmektedir. Bu gerçek ışığında insan doğasının temel ihtiyaçlarına müdahale edilmesi insanlığın kendisinin tutarlı düşünce ve değer sistemlerinin gelişmesini zorunlu kılmaktadır (Akt. Troy, 2006:81).

Comte'un sosyolojisinin konusunu insanlığın zaman içindeki ilerleyişi oluşturmaktadır. Comte, uygarlığın koşulu, sürekliliği ve ölümlerin düşüncesinin canlılar tarafından yaşatıldığı yönündeki "İnsanlık canlılardan çok ölümlerden oluşur. Ölümler giderek canlıları yönetmektedir" cümlesi ile sosyal değişme noktasında ki görüşlerini özetlemektedir. Burada geçmişe bir serzeniş değil aksine geçmişe var olduğunu düşündüğü saygınlığına yeniden kavuşturma isteği söz konusu gündeme gelmektedir (Aron,2010:84).

"Geleceği kestirmek iktidar sahibi olmaktır" diyen Comte'nin sosyolojisinin odağında zamansız yapıları ve koşulları inceleyen toplumsal statik ile insan düşüncesinin ve insan toplumlarının evrimini inceleyen sosyal dinamik önem arz etmektedir (Akt.Troy;2006: 81).

İnsanlık dininin kurulmasını öneren Comte için toplumsal değişim üç aşamadan geçecektir. Teolojik, metafizik ve pozitif dönemden oluşan bu süreç her toplumda eş zamanlı gelişme de birbirine bağlı şekilde öncekinin kaçınılmaz zorunlu sonucu olarak gelişmektedir. İçinde yaşadığı çağın farkında olan Comte sanayileşmenin getirdiğı eşitsizlikler ile ilgilenmekte fakat bireylerin özgür iradeye sahip olmalarına rağmen bu düzeni değiştirmede etkisiz kalacaklarını çünkü bunu belirleyen toplum yasalarının bireylerin üzerinde olduğunu ifade etmektedir (Swingewood, 2014:45-50).

Karl Marx ve Friedrich Engels'in materyalist diyalektik ve çatışmalar sayesinde gelişimolarak adlandırılan ve 19.yüzyılın ikinci toplum teorisi modern teoriler için temel oluşturmaktadır. Bu teori, büyük yoksulluk içinde zenginlik konsantrasyonuna ve yeni başlayan sanayileşmenin getirdiğı sosyal problemlere tepki göstermektedir. Marx ve Engels'in toplumsal değişim tanımlamaları en nihayetinde insanların davranışlarıyla ilişkilendirmektedir. İnsanların hayatlarını kazanmak için yaptığı girişimler, toplumsal çalışma ve ilişkiler ile belirlenmektedir. Üretim güçlerinin gelişmesi (insan gücü, hammadde, çok gelişmiş araç-gereçler) yaşamın üretim ve tekrar üretim safhalarında şartlar ile uyum sağlamamaktadır (üretim ilişkileri, mülkiyet ilişkileri). Periyodik krizler, sosyal çalkantılar ve bunlara bağlı oluşan devrimci ayaklanmalar bunların sonucudur. Görünen hikaye sınıf mücadelesi hikayesidir (Akt. Kleining,1991:1996).

Marx'a göre toplum "gerilim ve çatışmalar sayesinde toplumsal değişimi doğuran antitezsel güçlerin hareketli bir dengesinden oluşmaktadır." Bu değişim coğrafya veya iklim gibi dış etmenler ile yeni fikirlerin ortaya çıkışına da bağlanmamaktadır. Başka bir deyişle yeni toplumsal ilişkiler eski toplumsal yapının içinde gelişerek, çelişkiler ve gerilimler ile bu yapıyı zayıflatarak eş zamanlı şekilde ortaya çıkmaktadır (Akt. Coser, 2010: 58-61).

Marx birbirleriyle çıkarları için sürekli çatışma halinde olan toplumu düşünce yapılarına göre değil üretim yapılarına ve ilişkilerine göre değerlendirmektedir (Akt. Yaka, 2011 :242).

Comte insanlık tarihinin evrelerini düşünce biçimlerine göre tasnif ederken Marx ise ekonomik rejime göre Asya, antik, feodal ve burjuva olarak dört başlıkta sınıflandırmıştır. Diyalektik düşünceye göre gerçeğin yasası değişimin yasasıdır ve insan dünyası sürekli dönüşüm halinde olurken insani ve ahlaki anlayışlarda her dönem değişmektedir (Akt. Aron, 2010:116,135).

İktisadi üretimi gerçekleştiren teknolojilerde ortaya çıkan değişimler mevcut olan toplumların yapısındaki maddi üretim güçlerinin durumunu belirleyerek toplumsal değişimi gerçekleştirmekte ve ekonomik temelin değişimi üst yapısında değişimini tüm hızıyla dönüştürmektedir (Freyer, 2012:84).

Marx'ın Komünist Manifesto da “Şimdiye kadar ki bütün toplumların tarihi sınıf savaşmaları tarihidir” der. Tarih ilerledikçe bilinçte onunla birlikte değişmekte maddi koşullar değişirken yeni burjuvaziler yaratmakta ve egemen sınıfın düşünceleri her çağda egemen düşünceler olmaktadır (Akt. Collins & Makowsky, 2014:32). Marx'a göre toplumsal değişim, ilk kabile toplumlarından modern kapitalist topluma doğru uzanan tarihi bir gelişim çizgisi olarak evrilmekte ve insan toplumunun tarihsel gelişiminin son evresinde işçi sınıfının devrimi ile komünist toplum oluşacaktır (Akt. Layder, 2010: 48).

Herbert Spencer ve Emile Durkheim'in organizma olarak toplum ve evrimleşme teorisi organizmalara benzeyen sosyal örgütleri ve bu örgütlerin biyolojik yasalarını irdelemektedir. Toplum nedir sorusuna? Spencer: Toplum bir organizmadır yanıtını vermekte ve toplumların değişimini ve gelişimini organizma kavramı doğrultusunda yorumlamaktadır. Ona göre toplumsal büyüme ile artan bir farklılaşma ortaya çıkmaktadır (Kleining,1991:196). Bir başka deyişle bir tohumun ağaca dönüşümü, bir yumurtanın hayvana dönüşümü, toplumların yapısının homojenden heterojene, basitten karmaşığa doğru evrilmekte olduğunu ifade etmektedir (Kongar, 2013:92). Bu noktada organizma simetrik iken toplum asimetriktir (Sorokin, 1994: 174).

Değişimin kaynağını toplumun kendi içinde gören Spencer'in evrimci sosyolojisinde toplumsal ve ahlaki dengeler toplumsal parçalar arasında yeni ilişkiler

oluşturarak en uygunun hayatta kalmasını sağlamaktadır (Slattery, 2011:95). Toplumda bireylerin sadece yan yana durmalarının yanında işbirliği sayesinde bireyler tam anlamıyla bir toplum oluşturmaktadır. Ayrıca toplumsal orman yasası gereğince sadece uyum sağlayan toplumlar hayatta kalabileceklerdir (Durkheim, 2010: 79).

Toplumdaki düzensizliği toplumsal yapının değişmesine bağlayan Durkheim, mekanik dayanışmadan organik dayanışmaya geçiş ile birlikte toplumsal yaşamdaki düzeyleri ayıran duvarlar incelmekte ve geçişken hale gelmektedir. Geniş toplumun üyesi olan bireylerin kimlikleri de gittikçe silikleşmektedir (Durkheim, 2006: 226,227). Bu noktada Durkheim'ın çözümlemesinin merkezinde olan temel düşünce "Toplum bireylerden değil, birey toplumdandır" (Akt. Aron,2010:232).

Durkheim ile Spencer arasındaki temel fark; Spencer toplumsal olguları bireyler üzerinden açıklarken, Durkheim ise işbölümü ile bireyleri değil toplumsal işlevleri birbirine sunmaktadır (Bottomore & Nisbet, 2010:250). Durkheim'ın düşünceleri bazen Comte'un bir insanlık dini kurmaya çalıştığı zamanı hatırlatırken Comte'den ayrılan farklı yönü ise insan kişiliğine saygı ve kişisel özerkliğin gelişeceği bir toplumu istikrarlı kılmaktır (Aron,2010:285).

19. yüzyılda rasyonalite ve bürokrasi kavramları ile dünyayı anlamaya çalışan Weber sadece bulunduğu dönemi değil bugünün koşullarını da anlamamıza yardımcı olan sosyal değişme teorisini ortaya koymaktadır. "Değişme, aslında iktidar mücadelesidir." Fakat siyaset karşısında diğer zıt kutup olarak ekonomi yer almaktadır. Siyasetin ekonomiye ve ekonominin siyasete olan etkisi, sosyal değişmenin nasıl ve ne şekilde hangi araçlar ile olacağını tayin etmektedir. Bu noktada iktidar teorisi bürokratizasyon ve rasyonalizasyon kavramları değişimin anlaşılmasında yol göstermektedir (Eşki, 2010: 188,191).

Pozitivist bilim anlayışının etkisinde kalan Weber bireylerin eylemlerine yükledikleri subjektif anlam ile toplumsal eylemleri açıklamaktadır (Swingewood, 2014: 150). Sosyal değişmeyi anlamak için toplumsal eylemleri analiz eden Weber geleneksel,

duygusal, değersel akılcı ve amaçsal akılcı eylem olmak üzere dört toplumsal eylem tipi geliştirmiştir. Weber'e göre, bu dört ayrı eylem geleneksel, karizmatik, yasal-ussal otorite olmak üzere üç otoriteye karşılık gelmektedir (Turner, 2014:73).

Giddens'a göre Weber'in *verstehen* kavramı farklılıkların yorumlanması olarak tanımlarken "başka zihinleri nasıl biliriz?" sorusu ile de aslında sadece eylemlerin nasıl yorumlanacağı meselesini değil, insan eylemlerini şekillendiren gücün de hangi şekillerde biçimlendirildiğini anlamının dikkatine vurgu yapmaktadır (Turner, 2013: 91). Tarihin her döneminde koşulsuz kazanç varolurken bu süreçte kapitalist ruh geleneksellik ile mücadele etmekte, rasyonelleşme ve modernleşme ivme kazanmakta ve bunun temel ilkesinde de bürokrasi yer almaktadır. Sosyal değişim süreci içerisinde olan toplumlarda bireylerin eylemlerine verdiği önem ve anlamlar değişmekte ve bireyler daha çok faydayı hesaplayarak eylemlerini yönlendirmektedirler (Weber, 2011: 63,64).

Modernite, sanayi devrimi ile değişen ailedeki iktisadi mesleki rollerinin değişiminin başlangıcı olurken daha sonra bu değişim ekonomik ve siyasal alanda gelişerek hedeflere ulaşabilmek için en verimli araçların hesaplandığı rasyonelleşme ve bürokratikleşme modelini ortaya çıkarmıştır (Eisenstadt, 2014:13,14).

Sanayi devrimi ile ortaya çıkan kapitalizm rasyonel bilim teknolojisi ile insanları ve yaşadıkları çevreyi dönüşüme uğratarak kültürü de metalaştırarak yaşam dünyasının özgünlüğünü elinden almaktadır. Kapitalizm gündelik dünyanın büyümesini bozmakta, yaşam alanlarının tamamını iktisadi sisteme dahil ederek demir kafes yaratmakta ve yaşamın manevi alanlarını da kapsayan rasyonelleşme sürecinden kaçış alanı bırakmamaktadır. Toplum, bilim ve disiplin vasıtasıyla rasyonelleşme sonucu bürokratikleşme ve hayatın rutinleşmesi modern dünyanın kaderi haline gelmektedir (Bendix 1960'dan Akt. Turner, 2014:78).

### **1.5.Türkiye'de Sosyal Değişim Süreci ve Etki Eden Unsurlar**

19. yüzyıldan itibaren Batı ülkeleri bilim, teknoloji, güvenlik, siyaset, üretim ve dünya görüşü noktasında büyük değişimler yaşarken Doğu ülkeleri ise Batı'nın egemenlik alanında kalarak kendi gelişimini Batı'ya endeksli hale getirmiştir (Eğribel, 2011:120). Bu noktada ülkemizdeki değişim ve ilerleme sürecine tarihi siyasi olarak bakıldığında; 1718-1730 Lale Devri, 1789-1807 III. Selim Devri, 1808-1839 II. Mahmut Devrindeki yenilik hareketleri ile 1839 Tanzimat Devrimi, 1876 I. Meşrutiyet ve 1908 II. Meşrutiyet hareketleri ve Avrupa Birliğine üye olma yolundaki çabalar yer almaktadır (Yaka, 2011:313).

Bu tarihsel süreçteki değişimler, öngörülen alanlar kadar öngörülemeyen alanları da etkilemiştir. Osmanlı toplumu çok köklü bir değişim geçirmiş modernleşme, toplumun her kesimine sıçrayarak aile yapısı ve kadınları da kapsamı altına almıştır (Ortaylı, 2000: 66,68).

Türkiye'nin yakın dönem siyasal yapısında meydana gelen değişimlerin yanı sıra sosyal yapısı, ekonomik yapısı ve kültürel yapısı da değişmektedir. Bazen olumlu bazen de olumsuz yönde gelişen bu değişimlere etki eden unsurları içsel ve dışsal faktörler olarak ele alan Eğilmez, içsel değişkenleri; nüfus ve göç olgusunda meydana gelen değişimler, iletişimdeki değişimler, eğitimin yön değiştirmesi ve ekonomideki modelde meydana gelen değişimler olarak ele almaktadır. Dışsal değişkenleri; küreselleşme, çevre ve iklimin değişmesi ve Türkiye'nin Ortadoğu'daki yeni konumu olarak değerlendirmektedir. Bu faktörlerin hepsi birbirine bağlı olarak insanı, toplumu ve ekonomiyi değiştirmektedir (Eğilmez, 2014).

Türkiye'de yakın dönemde gerçekleşen değişimi ele alan Mübeccel Kıray'a göre 17. ve 18. yy.'da Batı Avrupa da meydana gelen değişiklikler ile tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş, yaşamın köylerden kentlere akmasına sebep olmuştur. Bu sürecin Türkiye özelinde başlangıç aşaması ise öküz ve sabanın yok olmaya başladığı 1950'li yıllardır. 1950'den itibaren teknolojinin tarıma girmesiyle 1960'lı yıllarda değişimin diğer bir yönü olan kırdan kentlere göçlerle karşılaşmaktadır. Değişim sürecinde ikinci olgu, siyasi partilerin değişim ile olan ilişkisidir. Bu süreçte eski tür



ilişkilerinden yeni tür ilişkilere geçiş sürecine “patronaj ilişkiler”, ne yeni ne de eski yapıya ait olan ama sorunların çözülmesine düzenin sağlanmasına yardımcı olan “tampon mekanizmalar” ortaya çıkmıştır (Kıray, 1999: 317,323,330).

Sosyal değişmeye etki eden unsurları Türkiye açısından baktığımızda İkinci Dünya savaşı ile birlikte köyden kentlere göçlerin hız kazanarak "kentlerin köyleşmesi" şeklinde ifade edilen bir sürecin gelişmesi ile gecekondular olarak tabir edilen yerleşim birimlerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu süreci modern toplum olmak yolunda değerlendiren Karpat, iktisadi gelişme, sanayileşme ve teknolojik iletişim aygıtlarının yaygınlaşmasının öncülük yaparak 1950'den sonra oluşan göç olgusunun kültürel değişime sebep olarak, yeni bir kent kültürünü ortaya çıkardığını ifade etmektedir (Karpat,2003: 9,246).

Toplumda meydana gelen sosyal değişmelere Türkiye açısından tarihsel olarak bakıldığında farklı çözümlenmeler yapılsa da konu yoğun olarak modernleşme kuramı çerçevesinde ele alınmaktadır (Karakaş, 2011:251,252).

Farklı toplumsal süreçleri yaşayan Türkiye, Dünya'daki diğer ülkelerde olduğu gibi iç göçler ve kentleşme olgularının ağırlığını hissetmektedir. Bu iki etken toplumsal yapının dönüşümü, şekillenmesi ve değişimi Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren etkili olurken siyasi parti tercihleri de önemli rol oynamaktadır (Özgişi, b.t.: 52).

## 2. BÖLÜM

### SOSYAL DEĞİŞME SÜRECİNDE GENÇLİK SOSYOLOJİSİ TEORİLERİ

Hızla değişen bir toplumun etkileri karşısında değişen derecelerde ve subjektif algılarla günlük hayatımız önemli ölçüde şekillenmekte ve etkilenmektedir. Sosyoloji de bireyselleşme süreçleri, değişen değerler ve değerlerin çokluğu, medya çağı ve mobil olma hali, postmodernizm, refleksif modernite veya ikinci modernite kavramları olarak tartışılmaktadır. Endüstriyel modernleşme süreçleri, demografik nüfus yapıları ve artan kentleşme belirgin şekilde gençlerin hayatını değiştirmektedir (Hellenbart vd., 2000:14).

Bu süreçte ergenlik döneminin merkezi görevi gençlerin kimliğinin tanımlanması ve yapılandırılması zorunluluğudur. Bu dönemde riskler ve bireyselleşme önemli unsurlar olup riskler ve şanslar kimliği oluşturmada yan yana giden kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada endüstri toplumunda geleneklerin ve güvenliğin çözülmesi başka bir deyişle geleneklerin kaybolmayarak ama geleneğin kendi iç dinamiklerinin postmodern dönemde değişikliğe uğraması söz konusu olmaktadır (Hellenbart vd., 2000:14).

Hızın, eylemin ve duygunun hep doruklarda yaşanıldığı düşünülen gençlik teriminin güncel hayat ve sosyoloji dilinde olduğu gibi birçok disiplinde de çeşitli anlamları bulunmaktadır (Rigel,1995:16). Sosyoloji, psikoloji ve pedagoji disiplinlerinin her biri kendi bakış açısını merkeze koymaktadır. Psikolojideki gençlik teorileri, duygusal vurgu ve bilişsel gelişim dinamiklerini incelerken, pedagoji ve eğitim bilimi ise yaş gruplarına özgü yoldan hareket ederek gençlerin öğrenimine, gelişimine ve sosyalleşme gelişimlerine bakmaktadır (Scherr,2009:18).

Sosyoloji, gençlerin yaşam durumlarını, yaşam süreçlerini toplumsal şartlara paralel olarak değerlendirerek gençliğin kendine özgü eylem şekillerini, problemlerini, zorunluluklarını, imkanlarını toplumun yapısına göre incelemektedir (Scherr, 2009:18).

Psikoloji de gençlik kavramı iki adımda açıklanmaktadır; ilk önce, çocuk ve gençlik yaşına bir sınır çekilmektedir. Burada kolaylıkla görünen bir işaret ise vücut yapısının değişimi ve olgun cinselliğin kullanımınıdır. Bir diğer farklılık ise gençlerin problemlerini ve gereksinimlerini çocuklara nazaran daha farklı bir şekilde üstesinden gelebilmeleridir (Angel ve Richter, 2008:15). Hızlı bir değişim süreci olan gençlik döneminde kadınlar ve erkekler farklı geçiş süreçlerini yaşatmaktadırlar (Akt. Hablemitoğlu & Yıldırım, 2009:21).

Gençliğin bir süreç, bir başka şey için nesne ya da yaş grubu olarak tanımlamalarından farklı olarak ele alan McGrath'a göre gençlik "Gelecekteki gerçek hayata hazırlanmak için yaşanan bir ön dönemdir." (Kurtaran vd., 2012:6). Gençlik ile ilgili çalışmalarda rastlanan bazı ön algılar da söz konusu olmaktadır. Bunların başında gençlerin homojen ya da heterojen olduğu algısı, öğrenci olmaları, yetişkinlerden farklı yaşadıkları, "gençlerin değişimi başlattıkları değişimin motoru oldukları" gibi ya da "gençler sorun çıkartır suça eğilimlidir" gibi toptan yargılar olarak da değerlendirilmektedir (Kurtaran, 2014:79,80,81).

Sosyal kategori olarak modernitenin ürünü olan gençlik, yaş aralıkları olarak her toplumda farklı olarak tanımlansa da UNESCO'nun ve Birleşmiş Milletlerin Uluslararası Gençlik Yılı (1985) kapsamında kabul edilen çalışmalarında gençlik istatistiki olarak 15-24 yaş arası olarak ele alınmaktadır (Lüküslü,2009:22; Kurtaran vd.,2012:5; UNESCO, <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/youth>;2013).

Ülkemizde ise Gençlik ve Spor Bakanlığının yaptığı tanıma göre gençlik, biyolojik olmaktan ziyade zamansal, sosyo ekonomik, kültür ve gelenekler göz önüne alınarak sosyolojik olarak tanımlanırken, gençlik çalışmalarının hedef grubu, 14-29 yaş arasında bulunan bireyler olarak ele alınmaktadır (Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, 2013:4).

Son yapılan gençlik çalışmalarında değişim yönünde farklı metaforlar bulunmaktadır. Genişleme, çözülme, sınırlama, parçalandırma gençlikle yapılan çalışmalarda gözlenen faktörlerden bazılarıdır. Birbirleriyle doğrudan ilişki halinde olan gençliği sosyal değişmeden ayırmak imkansızdır (Pohl vd., 2011:31).

İşlevsel bir görevi olan gençlik, toplumun sürdürülmesinde, sosyo - kültür yapısında geçmiş ve gelecek arasındaki bağlantıyı sağlayarak hayalleri ile değişime ve ilerlemeye en açık kesim olarak görülmektedir (Likaj,2013:136). Sosyal değişmede gençliğin rolü nedir? Sosyal değişmenin gençler üzerindeki etkisi nelerdir? sorularının yanıtı, toplumların gelişmişlik düzeylerine ve gençliğin, belirli yaş dönemlerine göre değişmektedir (Tezcan,1997:187,188 ).

Gençlik zamanı çocukluktan yetişkin özerkliğe ulaştığı dönem olarak değil ilklerin yaşandığı dönem olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. İlk disko ziyareti, ilk öpücük, cinsel olgunluğa geçiş, ilk partner seçimi, eğitim ve meslek entegrasyonu bu kısa zaman penceresinde gerçekleşmektedir. Yüzyıl içinde gençlerin hikayesi genel olarak sevinç hikayesi olmakla birlikte gençlik denildiğinde bazen endişe verici raporlarda ortaya çıkmaktadır (Poltrum,2014:2);

Aşağıdaki tablo temel benzerlikler göstermekle birlikte gençler arasındaki farklılıkları, tarihsel ve sosyolojik çalışmalar temelinde özetlemektedir. Bu sosyal yapı ve yetişme şekilleri arasındaki ilişkiyi basit bir şekilde göstermektedir (Scherr,2009:39).

**Tablo 1 Gençlik Oluşumu**

	<b>Sanayi öncesi tarım toplumlarında gençlik</b>	<b>Klasik sanayi toplumlarında modernitede gençlik</b>	<b>Postmodern dönemde çağdaş toplumlarda gençlik</b>
<b>Tipik sosyal konumu</b>	Ev işleri dışında koşullara bağlı olarak değişen işler.	Okullarda, şirketlerde ve üniversitelerde eğitim.	Okullarda, şirketlerde ve üniversitelerde uzatılmış eğitim
<b>Sosyal yapısal yerleşme</b>	Katı sosyal sınırları ile gençlerin sınıf sistemi (çiftçi, işçi ve asil)	Sınıflar ve sınıfa özgü gençler; Tüm erkek ergen gelişimi için uygulanan genel gençlik kavramı.	Sınıflar, katmanlar ve sosyal çevrede gençler kompleks eşitsiz bir yapı haline gelmiştir.
<b>Yaş aralığı</b>	Belirsiz yaş aralığı; 7-8 yaşından ikinci on yılın sonuna kadar devam etmektedir.	14-21 yaş aralığı	Önemli sosyo yapısal eşitsizlikler ile 12 yaşından başlayıp 30 yaşına kadar devam eden süreç.
<b>Sosyal kontrolde baskın form</b>	Yaptırımlar ve otorite bağımlılık davranışlarına şekil vermekte: Harici kontrol	Nispeten sıkı standartlara ve kuralların incelenmesi ile birlikte eğitim ve refah devleti kurumları: Sosyal normların içselleştirilmesi ile kontrol	Geleneksel modellerin sorgulanması ve kültürel çoğulculuk koşulları altında eğitim ve refah devleti kurumları
<b>Cinsiyet ilişkileri</b>	Ataerkil baskılı düzende her iki cinsiyetin büyümesi	Kurumsal cinsiyet unsurları ile birlikte ataerkil şekilde sıralanan erkek ve kadın gençler.	Büyük ölçüde kurumsallaşmış bir ayrıcalık olmadan erkek ve kadın gençlerin eski cinsiyet düzeninin kısmen aşılması.
<b>Sosyo-mekânsal yerleşme</b>	Yerel ve bölgesel	Ulus devlet	Göç ve küreselleşme sonucu ulus devlet girişimi ve Avrupa Birliği
<b>Gençlik kültürü</b>	Kendine has gençlik kültürünün olmayışı	Yetişkin kültürün içinde kendine özgü oluşu ve meydana gelişi.	Çeşitli gençlik kültürünün yetişkinlerinkinden ve popüler kültürden ayrılmasının belirsizliği; Kitle iletişim araçlarında gençlik kültürünün entegrasyonu

Kaynak: Scherr, 2009: 39-40

Sosyal yapıda meydana gelen değişimler Türkiye özelinde ele alındığında özellikle siyasal ve toplumsal çalkantıların arttığı askeri darbe dönemleri başta olmak üzere neredeyse her siyasal iktidarın politikalarına bağlı olarak değişen ve yeniden şekillenen bir toplum ve gençlik imgesinin varlığından söz edilebilmektedir. Dolayısıyla

cumhuriyetin ilanından bugüne gençlerin geçirmiş olduğu siyasi ve sosyal değişmeler kesitler halinde ele alındığında ortaya çıkan dönüşümler daha anlamlı hale gelmektedir. Aycan ve Yaman'nın tespitlerinden hareket ile bu dönemler;

1-“1923-1950 cumhuriyetin kuruluşu ve ilk yılları, cumhuriyetin milli hedeflerini önceleyen ve kimi zaman gençleri zararlı düşünce ve fikirlere karşı teyakkuz halinde olmaya çağırarak, tehlikeli fikirler yerine gençliğin ne yapmasını neye inanmasını nasıl davranmasını öğütleyen bir dönem.

2-1950-1980 arası dönem tek partili hayattan çok partili sisteme geçiş yine bu dönemde üniversite eğitiminin yeni kurulan üniversiteler ile yaygınlık kazandığı ve 1968 kuşağının oluştuğu yıllar.

3-1980 ve darbe süreci gençlik hareket ve örgütlerinin darbe sürecini hazırladığı ve suçlu görüldüğü siyasetin ve gençlik hareketlerinin askıya alındığı bir dönem.

4-1990 – 2013 süreci ise gençliğin liberalleştiği fikir ve aksiyon alanında niteliksizleştiği Özal Gençliği, İslamcı gençlik, depolitik gençlik ya da apolitik gençlik olarak ifade edilen amaçsız bir gençlik tanımlamasının öne çıktığı bir zaman dilimine karşılık gelmektedir.

5- 2013 yılı ile Taksim Gezi Parkı protestoları ile başlayan dönem ise yeni bir süreç olarak değerlendirilirken, bu gençler bazı kesimler tarafından ‘Cumhuriyet’in güvencesi’, ‘konforlu ailelerin şımarık ve narsist eğilimli çocukları’, ‘tek çocuk sendromu yaşayan bencil bireyler’, ‘sanal kimlik arayışındaki sanal gençlik’ olarak betimlendi. Gezi parkı olaylarına daha nesnel yaklaşmak isteyen bir kesim ise gençleri ‘Y Kuşağı’ veya ‘milenyum çocukları’ olarak tanımlamaktadır”(Aycan, 2013: 1; Yaman, 2013: 117-122).

Avrupadaki tarihsel süreçlere bakıldığında ise Sosyolog Zimmerman'a göre 18. ve 19. yüzyıllarda dinamik unsur olarak işçiler rol alırken 20. Yüzyılda ihtilal ve inkılapların öncüsü olarak entelijansiye diye adlandırdığı yükseköğrenim gören gençler aktif rol oynamaktadır. Avrupa'nın sanayi toplumuna geçişinde ekonomik ve sosyal yapının dengesinin bozulması çatışma ortamını doğurmuş işçi sınıfı bu bunalımların ve sosyal değişimin manivelası olmuştur (Zimmerman'dan Akt. Türker,b.t.: 290).

Sennett, 19.yüzyılda sanayi toplumuna geçiş ile birlikte gençlerin genel olarak ucuz emek olarak görüldüğünü o dönemde “fabrika kızları”, “kömürcü çocukları” olarak adlandırılan gençlerin yetişkinlere göre daha düşük ücret ile istihdam edildiğini belirtir. Günümüzde de gençlerin emekleri esnek çalışma adı altında sömürülmeye devam etmektedir (Sennett,2012:92).

Yaşanan tüm bu süreçler göz önüne alındığında toplumsal yapının sürekliliğinin sağlanmasında ve toplumda yaşanan sorunların azaltılmasında gençliği anlamak oldukça önemli hale gelmektedir (Oktik, 2013: 6).

İçinde yaşadığımız toplum çok hızlı ve derinlere nüfuz eden değişimlere uğramakta ve bu değişimler devlet, iktisat, dini cemaatler, hukuk ve eğitimi etkilemekle yetinmeyerek insanın çevresine ve insan davranışlarına yön veren güdülere de nüfuz ederek tekrar toplumun bütünü etkilemektedir (Luhmann,2002:112). Sosyal değişimde çevrenin rolü göz önüne alındığında bu değişimler gençlerin önceden tahmin ve kontrol edebilme imkânının dışında kalmaktadır. Gençler kendi yaşam çevrelerindeki ilişkilerde çoğunlukla yapısal değişimlerin yarattığı sorunlarla karşılaşmaktadır. Gençler eski yapıların ve ilişkilerin değişimleri sonucunda ortaya çıkan yeni yapılara ve ilişkilere intibak etmek zorunda kalmaktadır (Mills,2007:23).

Diğer taraftan kültür ve inançlar sistemi, değerler, normlar, toplumu bir arada tutan unsurlar ve topluma aidiyet hissi sağlayan kontrol araçları da değişmektedir (Kalaycıoğlu, 2012:7).

Bu değişim süreci sonunda gençlerin dayanacağı değerler sisteminin yok oluşu gençlerde anomi ve yabancılaşmaya yol açmakta bununla birlikte yaşanan kültür çatışmaları ise en çok gençleri etkilemektedir. Sosyal yapının bir bölümünde ya da tamamında meydana gelen değişmeler ilk önce fiziksel çevrede daha sonra da sosyal yaşamın kontrolünü sağlayan yapıda etkisini göstermektedir. Köklü sosyal değişmeler sonucu birçok faktörün etkisiyle birlikte gençler ortaya çıkan adaletsizliklere, zorlamalara, ekonomik ve sosyal eşitsizliklere sahip oldukları siyasi bilinç doğrultusunda farklı tepkiler vermektedirler (Ersoy,2003:211).

Her yönüyle gençlik insanın kişiliğini oluşturduğu dinamik bir unsur ve yarının toplumunu yönlendirecek idareciler olmaları açısından önem arz etmektedir. Her toplumda yaşadığı sosyal, ekonomik ve kültürel şartların etkisinde olan gençlik, sosyal yapı içerisinde meydana gelecek düzensiz şehirleşme, hızlı sosyal değişme, ekonomik yetersizlikler ve değerlerin yozlaşması gibi faktörlerin etkisiyle sapma ve suça yönelebilmektedir (Gökçe,1996:144).

Her toplum kendine has farklı kültür ve inanç sistemleriyle gençlere şekil vermek istemektedir. Dünyanın her yerinde gençlerin değerlendirilmesi de bu bağlamda farklı olmaktadır. Gençlerin beklentileri, umutları ve düşleri baz alındığında gençlerin problemlerinin kaynağını Gökçe üç maddede toplamaktadır:

1. *“Biyolojik bir kavram olmasıyla ortayaçıkan sebepler,*
2. *Toplumsal ve kültürel yapının özellikleri bağlamındaki meseleler,*
3. *Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve siyasi sisteminden kaynaklanan problemler”*(Gökçe,1988:316).

Bugüne kadar gençlerde gözlemlenebilen gençlik kültürünün ne anlama geldiğinin öğrenilmesinin sapkın davranışların analizi için önem taşımaktadır. Küreselleşmenin hız kazanması, iletişim ve bilgisayar tekniklerinin gelişmesi ekonomik, sosyal ve kültürel alanların dönüşümünde etkili olmaktadır (Perosovic,2014:89,90).



Günümüzde gençler artık dünya ile bağlantılı bir şekilde yaşamakta ve kültürel durumları gündelik hayatta kullandıkları mobil telefon, bilgisayar, e-posta, internet vb. iletişim teknolojilerini ile içinde yaşadıkları ortamlar, yedikleri yemekler, para kazanma şekilleri, eğlence türleri vb. faaliyetler küresel bir şekilde inşa edilmektedir. Fakat küreselleşme ile birlikte tek bir küresel kültüre doğru evrimleşme gerçekleşmemektedir. Çünkü küreselleşmenin yoğunlaştığı yerler ve akışının şiddeti bölgelere göre değişmektedir (Tomlinson,2004:112).

Gençlik çalışmalarının çoğu gençlerin yaşam durumlarını ve yaşam yorumlarındaki söz konusu değişiklikleri vurgularken, yapılan çalışmalar gençleri “Şüpheli Nesil”, “Geleceği Olmayan Nesil”, “İsteksiz Nesil”, “X Kuşağı”, “Y Kuşağı” ve “Z Kuşağı” olarak etiketlemektedir (Corsa & Freitag,2014:1).

### **2.1.Helmut Schelsky “Şüpheli Nesil”**

Schelsky nin şüpheli nesil araştırmasında 14-25 yaş grubundaki işsiz gençler yer almaktadır. Zamansal ve mekânsal kısıtlamaların farkında olan yazar 1944-1945 yıllar arasında 1920 ve 1930 doğumlu gençler ile çalışmıştır. Tüm Almanya’daki savaş sonrası neslin temel deneyim ve tutumların Batı Almanya’da olduğu gibi Doğu Almanya’da da şüpheli neslin bir tür olduğunu ifade etmektedir. İki grup arasındaki fark, sadece gençlerin sosyal hayatı içerisinde, farklı politik ve sosyal sistemler yatmaktadır (Kersting,1998: 9).

Schelsky’ e göre sosyolojik açıdan gençlik dönemi, çocukluğun geride kalan sosyal rolünün, hayali yetişkin role geçtiği aşamadır. Bu bağlamda sosyal rol kavramı sosyal çevre ve toplumda onların fiziksel ve zihinsel özelliklerini değil tutum ve davranışlarını içermektedir. Schelsky’ e göre hangi davranış şekli bu gençliği arz etmektedir? Totaliter rejimlerin çöküşü, ekonomik ve sosyal harabe, depolitizasyon ve ideolojinin terki gençlerin bilincinde yer almaktadır (Kuhn,2003:3,12).

Schelsky'nin kendi teorisini formüle ettiği soru Gençlik için toplum nedir? Hakların özerk yapısı olarak düşünülmüş gençliği incelemek ve gençler için toplumun anlamı nedir sorusu onun gençlik sosyolojisinin ana endişesidir. Bir bütün olarak toplumun bu yönünün ihmali değil toplum için gençlerin önemini sosyal bütünün bir parçası olarak kabul etmektedir. Schelsky'nin bu sorusu onun gençlik sosyolojisi görünümünün ön tarafında yer alırken buna karşın “Toplum için gençlerin anlamı nedir sorusu” ile Eisenstadt yer almaktadır. (Akt. Griese, 2007: 95).

Schelsky'e göre modern toplumun davranışsal belirsizliği; çocukluk halindeki geçiş dönemi sürecinde yetişkinler üzerinde yapısal olarak oluşturulmaktadır (Griese, 2007: 96). Schelsky üç ardışık neslin davranışsal güvenliğinin edimi için her duruma özgü tipik stratejiler belirlemiştir. Gençlik, davranışsal belirsizliği ayırt ederek eleştirel veya şüpheli olarak tepki göstermektedir. Schelsky davranışsal belirsizliğini tabloda üç ayrı başlıkta çözümlemektedir (Akt. Ostwald,2014:10).

**Tablo 2 Gençliğin Zamansal Duruma Göre Değişimi**

	<i>Gençlik Hareketi</i>	<i>Politik Gençlik</i>	<i>Şüpheli Gençlik</i>
<b>Zamansal durum</b>	İkinci dünya savaşı öncesi gençlik.	İkinci dünya savaşı sırasında ve eşliğinde.	Savaş sonrası dönem.
<b>Karakteristikler</b>	-Toplumun özerk bir parçası olarak gençlik. -Bilinçli kurumsallaştırılan gençlik.	-İdeolojiler bağlılık -Erken olgunluk -Toplum içi sorumluluk almak; kendi eylemleriyle gerçekleri kendi yararına değiştirmek.	-Özel alana çekilmek, mesleki başarı için çaba, erken erişkin olma isteği, entegrasyona karşı şüphelilik, aileye karşı uyum isteği, aktif değişim yerine pasif çekingenlik.
<b>Toplumsal etki</b>	Temel yapıda çığır açan değişiklikler nedeniyle oluşumlar, sanayi toplumunda gençlerin gelişimi	Çığır açan temel yapıda önemli bir değişiklik ve tarihsel siyasal duruma güçlü yönelim.	Temel sosyal yapıya tutunuş, tarihsel siyasal duruma karşı şüphelilik
<b>Kimlik, Davranışsal Güvenliğin Edinimi</b>	Yürüyüş ve kamp ateşi. Sosyal rolün belirlenmesi, gençlerin metanati ve güvenliğin oluşumu.	Kendi düşüncesinde güçsüzlük, davranışsal belirsizlik ve bilinç sabitlenmesi için ideoloji.	Adaptasyon aracılığıyla davranış güvenliği, yaş rolleri ve tabakalaşma yapısının tesviyesi, ideolojilerin reddi.
<b>Özerklik</b>	Topluma karşı özerklik.	Az özerklik, dışarıdan yüksek düzeyde organizasyon.	Erken yetişkinliğe geçiş ile yüksek özerklik.

Tablo 2’de görüldüğü gibi şüpheli nesil modern yaşamın memnuniyetine karşı gençlerin aniden ortaya çıkan reaksiyonlarına ve modern toplumun çürütülemez fraksiyonlarına uygun şekilde gelmektedir. Bu dönemde şüpheli nesil ikinci dünya savaşına sonrasında etiketlenerek bu nesil tarafından bilinir hale gelmiştir. Savaş sonrası dönemin gençliği önceki dönemdeki gençliğin siyasal alana çekilmesinden farklı olarak toplumun ve bireysel yaşam alanlarının yeniden inşasına katkı amacıyla iş aramakta ve tatmin edici bir hayat için kendi kişisel gelişimleri üzerinde durmaktadır (Korte, 2011: 92).

## **2.2.Schmuel N.Eisenstadt**

Eisenstadt’ın farklı yaklaşımı olarak değerlendirilen 1956 yılında yaptığı Nesilden Nesile çalışması ile gündeme gelmiştir. Onun düşünce tarzına Talcott Parsons etrafında Amerikan geleneksel düşüncesi şekil vermektedir. Eisenstadt farklı kültürlerin bir arada karşılaştırıldığı ve toplumun dönüşüm süreçlerini analiz eden çeşitli çalışmaları bulunmaktadır. Bu bağlamda teorisi nesiller ve nesiller arası ilişkilerin anlaşılabilmesi için önem arz etmektedir (Abels,1993:272).

Eisenstadt’ın gençlik anlayışı, gençlerin ve yetişkin toplumun çıkarları için sosyal motifler arasında yapısal olarak önceden tespit edilmiş bir boşluğa, kolektif organizeli statü geçişi olarak tanımlanmaktadır. Yapısal işlevselci teori, toplumsal sistemin korunması için sosyalizasyon sürecinin önemini ana hatlarıyla açıklamaktadır. Sosyalleşme süreci değerler, normlar ve davranış kalıplarını sabitlemek için toplumsal sistemin sürekliliğini ve istikrarını güvence altına almak için mevcut bir araçtır. Eisenstadt, ilk olarak rollerin gelişimini ve dağıtımını ve daha sonra ayrıntılı ve belirtilen rollerin ilerlemesini sağlamada sosyalleşmeyi iletişim ve öğrenme süreci olarak göstermektedir (Griese, 2007:106).

Modernleşmenin yarattığı dönüşüm sonucu ortaya çıkan düzensizlik ve bozulma gençleri de etkilemektedir. Bu noktada gençlik sorunlarında üç nokta dikkat çekmektedir. Birincisi gençlerin kentleşme sonucu yaşadıkları toplumsal sorunlar kenar

mahalle toplumu ve çeteler olarak sembolleşmektedir. İkinci olarak üniversite öğrencileri arasında gelişen öğrenci hareketleri ve gençlik örgütleridir. Üçüncü olarak ise gençlerin yıkıcı yönlerini ve yönelimlerini engelleyen ve kontrol etmeye çalışan ıslah edici kurumların durumudur. II. Dünya savaşından bugüne değişen gençlik sorunları değişerek farklılaşmaktadır. Gençler üzerinde etkili olan isyankarlık, bürokratikleşmenin hız kazanması, ekonomik uzmanlık ve tahsili yarıda bırakmaları kendileri üzerinde çok önemli sonuçları ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada geleceğin toplumsal ve kültürel boyutu yerle bir edilerek değerlerin içi boşaltılmaktadır (Eisenstadt, 2014: 45,46,47,48).

### **2.3.Friedrich H.Tenbruck (Antropolojik Eylem Teorisi)**

Antropolojik temel odaklı eylem teorisinde insan varlığının grup karakteri tezinde bütün iddiaları geçmektedir. Eylem teorisinde önemli olan durum rollerin tanımları ve gruplar ayrı olarak tanımlanmaktadır. Rolü tanımlamada rol taşıyıcılarına karşı sadece çevrenin beklentilerini değil aynı zamanda rol taşıyıcılarının kendi eylem bileşenleri de vurgulanmaktadır. Gruplar, karmaşık sosyal ilişkiler, eylem ve etkileşim bağlamında anlaşılakta ve gruplar aynı sorunlar ve bilinçli olma durumları olarak karakterize edilmektedir (Griese,2007:125).

Endüstriyel toplumlarda yeni bir fenomen olarak tarihsel ve toplumsal perspektiften kültüre giriş olarak gençlik, yapısal çelişkiler ile eğitim ve sosyal rollerin çeşitliliği, özellikle yaşam durumlarının farklılığında kültürün büyüyen karmaşıklığına sahiptirler. Modern gençlik beş gerçeklik ile karakterize edilmektedir.

*1-“Bedensel olgunluğa erken giriş sonucu gençlik döneminin anormal olarak uzaması,*

*2-Artan belirsizlik, karar verme özerkliğinin kaybolması ve davranış kurallarının silinmesi sonucu gençlik sürecinde genel radikalleşme*

*3-Gençlerin eğitim isteklerinin toplum tarafından yerine getirilmemesi sonucu yüksek bir özerklik ile belirli bir alt kültür gençliğin oluşması,*

*4-Toplam kültürün çoğulculuğu olarak gençlik hayatın her alanında, olumlu özellikleri ile istenen bir amaç olmaktadır.*

*5-Endüstri toplumlarında gençlerin rekabeti, yaşam şartlarındaki benzerlik, ulusal ve etnik farklılıklar ile bir ilişki içerisine sokmaktadır”*  
(Griese, 2007:120).

Tenbruck, gençleri istatistiksel olarak görmemektedir. Aksine gençlerin yaşa göre tanımlanır olmadığını, gençliği bir sosyal grup olarak kolektif bilinç ve eylem, ortak çıkarlar, üyelerin etkileri ve sonucu ortaya çıkan ilişkiler bağlamında değerlendirmektedir (Akt. Ostwald,2014:16).

Karmaşık sanayi toplumlarında, yüksek farklılaşma, rollerin çeşitliliği ve okullarda eğitim sürecinin uzaması, ailenin temel sosyalleşme fonksiyonlarını kaybetmesi, ailelerin gençleri yetişkinliğe hazırlayamaması gibi nedenlerle temel sosyalleşme fonksiyonları işlevsiz hale gelmektedir (Griese,2007:124). Yetişkinlerin rolleri ve birincil karakterler artık aile içinde öğrenilememekte ve kurulamamaktadır. Aile sadece genel şartları ortaya koymaktadır (Akt. Ostwald, 2014:15).

#### **2.4.Pierre Bourdieu**

Bu çalışma Bourdieu'nun kullanmış olduğu sermaye kavramları üzerinden kurgulanacağından Bourdieu'nun yaklaşımı oldukça önemlidir. Bourdieu'nun sermaye kavramları toplumsal eşitsizliğin ve toplumda oluşturulmuş azınlık iktidarının devamını sağlayan bir kaynak olarak görülmektedir. Ekonomik, kültürel ve sosyal sermaye hacmi bireyin gruplara aidiyetlerinde, sosyal ve kültürel kodlar edinmesinde, kendi habituslarını şekillendirmede etkili olurken diğer yandan sosyal hayatı kolaylaştıran bir yönü ile de sosyal eşitsizlikleri sürdüren bir fonksiyona sahiptir (Yarçı, 2011:125).

Bourdieu bireysel eylem ile toplumsal yapı arasındaki ilişkiye hangi saiklerin yön verdiğini ve bu ilişkide bireysel eyleme kültürün mü, toplumsal yapının mı yoksa üretim tarzlarının mı belirlediği sorunsalını analiz etmektedir (Swartz, 2013:2).

Günümüz toplumlarını meslek, gelir ve eğitim değişkenlerinin yerine yaşam tarzı, tüketim, zevkler, hobiler ve boş zaman alışkanlıkları gibi farklılıklardan hareketle analiz etmektedir (Ünal,2011:75).

Toplum arasındaki ilişkiyi anlamada Bourdieu'nun bakış açısı kültürel pratikler, kültür üretim alanları, kültürel sanayi ve onun aktörlerini anlamada önemli bir kurumsal temel sağlamaktadır. Bourdieu'nun ekonomik ve sosyal mekanizmaları görünüşte özgür bir kültürel alan yaratmaktadır. Kültürel kapital her zaman nakit sermayeye ve sosyal prestije dönüştürülebilmektedir (Schnell, 2012:50,51).

Bourdieu, toplumu sınıflar ve sınıfa bağlı olarak ideoloji ve çıkarlar doğrultusunda değerlendirmeyerek önceliği eğitim ve kültürel etkenlerin bağımsız rollerine vermektedir. Bu noktada toplumu sınıflar bazından çıkararak bir alan kavramı kapsamında değerlendirmekte ona göre bu alanlarda insanlar sahip oldukları kaynakları stratejilere dönüştürerek amaçları doğrultusunda mücadele etmektedirler (Wallece & Wolf,2012:164).Bourdieu, toplumu bir bütün olarak görürken diğer yandan toplumun içindeki bireye değer vermekte, sosyal yapıyı ve bireysel eylemi dengede tutmaktadır (Ünal,2014:173).

Bourdieu sosyal sınıflar ve bireysel pozisyonların tanımlanması ve analiz edilmesi ile birlikte sermayenin hacmi, sermayenin yapısı ve bu iki değişkenin zamansal evrimi ile (potansiyel sosyal kariyer gibi) üç temel boyut geliştirmiştir (Akt.Sun,2010: 35).

Bourdieu, temel kavramlarını yani habitus, alan ve sermayeyi birbirleriyle ilişki olarak değerlendirmektedir. Bu üçlemede sermaye ve habitus kavramı alan analizlerinin yapılmasında ön koşul olarak karşımıza çıkmaktadır. Alan, sermaye türlerinin mücadele ettiği sahalardır. Alandaki mücadelelerde bireyin sahip olduğu kaynaklar mücadelede önemli unsur olarak ortaya çıkarken, kaynaklar toplumsal iktidar ilişkisi görevi gördüklerinde çeşitli sermaye türlerine dönüşmektedir. Sermaye'ye dönüşen kaynaklar ekonomik, sosyal, kültürel ve simgesel olarak adlandırılırken bunların alan içinde değer dereceleri de önem arz etmektedir. Ayrıca elinde

bulundurdukları sermayelerin dağılımı aktörlerin toplumsal hiyerarşideki konumlarını sürdürme ve ilerlemede etkili olmaktadır. Aktörlerin alanda ihtiyaç duyulan sermaye türünü biriktirmeleri, aktarmaları veya başka bir sermaye türüne dönüştürmeleri de mümkündür (Swartz,2015:51-56). Bourdieu' ya göre ilişkisel bir kavram olan alan, değişik türdeki sermayelerin oranları bağlamında şekillendiği yerdir (Akt.Çoban, 2015:56).

Tüm pratiklerin gerçekleştiği yer olan toplumsal saha, iç içe geçmiş sonu olmayan farklı alanlar ve alt alanlardan oluşmakta, her alan kendine özgü güç ve kavgaların yapıldığı yerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu alanlar ne kadar özerk ise etkileşim o denli hızlı gelişmektedir. İnsanlar aktif olduğu alanları içselleştirerek habituslarını oluşturmaktadır. Toplumsal farklılaşma doğrultusunda alanların sayısı da paralel şekilde artmaktadır (Timur,2007: 221,249).

Alanlar ne kadar özerk iseler kendilerini dış sosyal koşullardan kendisini kurtarmakta ve güç ilişkilerinin yoğun olarak mücadele edildiği yerler olarak karşımıza çıkmaktadır (Bourdieu,2013a:72). Diğer yandan alanın özerklik derecesi her kültüre, güç dengelerine ve ulusal geleneklere göre değişiklik göstermektedir (Bourdieu,2006:341). Bireylerin her alanda verdikleri mücadelelerin sınırları o alanın etkisinin bittiği noktada sona ermektedir. Farklı alanlara giren her eyleyicinin yaşadıkları, kendine ait özelliklerinden değil alanın asli unsurlarının ortaya çıkardığı durumlardan kaynaklanmaktadır. Başka bir deyişle her alan farklı mücadele stratejilerine, farklı şanslara, farklı kural ve düzenlere sahiptir (Bourdieu & Wacquant,2011: 85,87).

Alanı hareket geçiren ise çıkar kavramıdır. Çıkar aynı zamanda alanın ürünü olarak da değerlendirilmektedir. Tarihsel bir süreç olarak sosyal koşulların bir sonucu olarak karşımıza çıkan çıkar, zaman ve mekâna göre de değişmektedir (Bourdieu, 2013:163). Alan teorisinde Bourdieu, sosyal ve fiziksel mekânın karmaşık etkilerini çoklu mütakabiliyet analizini kullanarak yüksek ve düşük kültürler ile entellektüeller ve sanayiciler arasındaki karşıtlığı, görsel haritalar ve diyagramlar aracılığıyla, komşuların

yabancılardan daha mesafeli olabildiklerini ve mekânsal sabitlik ile hareketlilik arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır (Savage,2014:111,113).

Sınıflar arasındaki çatışmalar alan nosyonu üzerinden açıklanırken burada diğer unsur olarak habitus kavramı ortaya çıkmaktadır. Habitus, bireyin doğuştan itibaren sahip olmaya çalıştığı ya da çalışmadığı sermaye türleri olarak önem arz etmektedir. Başka bir deyişle habitus, “*belli bir durumda yapılması gerekli olan şeye ilişkin bir tür pratik kavrayıştır. Aslında buna oyunu okumak da denir. Yani o anki durumda belirsiz olan ama yine de o anda içerilen geleceği görebilme yeteneğidir.*”(Bourdieu,2006a:41,42). Habitus aslında sosyal alan ve sınıf arasındaki bağlantıyı temsil etmektedir. Habitus teorisi her kişinin toplumun içinde doğduğunu ve büyüdüğünü ve işaretlenmiş olduğunu varsaymaktadır (Eidenberger, b.t.:9).

Toplumsal düzeni temeli olan habitus teorik zihniyetten öte pratik eyleme dayanmaktadır (Mouzelis, 2014:201). Dışsal yapıların etkileşimi ile ortaya çıkan habitus pratikler tarafından yapılandırılarak tekrar üretilerek yeniden yapılandırılmaktadır. Vanderberghe'nin “habitus ile alan tanımlaması, toplumsal yapıların içselleştirilmesi habitusu oluştururken, habitusun dışsallaşması veya nesnelleşmesi ise alanı oluşturmaktadır” (Çeğin & Tatlıcan,2014: 315, 322).

Kendisiyle ve kendisine karşı olanı anlamaya yardımcı olan habitusa bireysel anlam yükleyen Bourdieu, bireyin geçmiş tecrübelerini, sorunlara çözüm yaklaşımlarını, kazandığı eğilimleri, evde öğrendiklerini; okula, işyerine ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerine taşıyarak kendini yeniden üretmektedir (Bourdieu, 2012:18).

Bir başka deyişle habitusun anlatmak istediği “toplumsal özneler anlık akıllar değildir.” Bu noktada habitus, eyleyicilerin geçmişini, bireysel bir tarihlerinin olduğunu, belli bir eğitim almış olduklarını, algılarını, düşüncelerini ve değerler sistemleri gibi toplumsal yapı içerisindeki bütünün parçalarını kapsamaktadır. “*Toplum bireysel halde bedenselleşmiş olarak karşımıza çıkmaktadır. Ya da toplumsallaşmış biyolojik birey, bireyselleşmiş toplumsal olandır*” (Bourdieu & Chartier, 2014: 62, 65).



Toplumsal hayatın dinamiği olan çatışma ya da başka bir deyişle hiyerarşinin hakim ilkesi dediği ekonomik sermaye ile hiyerarşinin ikincil ilkesi dediği kültürel sermaye arasındaki ilişki Bourdieu' nun iktidar alanını şekillendirmektedir. Bourdieu' ya göre iki sermaye arasındaki ikili yapı tüm mücadele alanların dağılımını ve mertebesini belirlemektedir. Bourdieu bu noktada toplumsal sınıfların durumunu açıklarken ekonomik, kültürel, sosyal ve simgesel sermaye biçimleri ile toplumun zaman içinde nasıl değiştiğini tanımlamaya çalışmaktadır. Bu sermaye biçimleri hem kendi aralarındaki ilişkiler bağlamında hem de toplumdan topluma değişiklik göstermesi açısından önem arz etmektedir (Swartz, 2013: 192,193).

Sermaye ve alan kavramları birbirleri ile birlikte değerlendirilirken sermaye her toplumda aynı fonksiyonel durumda değildir. Geleneksel toplumlardan farklı olarak modern toplumların merkezinde ekonomik sermaye yer almaktadır. Para piyasaları ve değişim insanlar arasındaki ilişkileri birbirine bağlamakta ve ekonomik sermaye özgür ekonomik alanların olduğu toplumlarda ortaya çıkmaktadır. Ekonomik sermaye kendini kültürel sermayeye taşıyarak, kültürel alanın gücünü bugün büyük ölçüde eğitim düzeyi, mesleki kariyer modern devlette sermayenin geçerliliğini oluşturmaktadır (Höss, 2007: 177).

Dört çeşit güç olan sermayelerden ekonomik sermaye; bireyin sahip olduğu gelir, mal ve mülk ilişkisini tanımlarken, kültürel sermaye eğitim yoluyla öğrenilmiş her şeyi ve davranışları kapsamakta, sosyal sermaye; toplum içerisindeki işlem hacmini, simgesel sermaye ise; her sermayede yer alan ve görülebilen simgesel değerler bütünüdür ifade etmektedir (Özsöz, b.t.: 17). Bourdieu'nun sermayeleri Broziewski'ye göre hiyerarşıktır. (Broziewski, 2006: 2859).

Sermaye kavramı, bireylerin eylemlerine yön veren, muhasebesine olanak tanıyan, yeniden üretilen ve farklı sınıflardaki bireylerde sadece farklı düzeyler veya miktarlarda değil, aynı zamanda farklı sermaye tiplerine ve sermaye çeşitlerine sahiplerdir (Çeğin & Meder, 2011:246).

Gençlerin eylemlerine yön veren unsurlar sermaye türleri, alan ve habitus aslında gençlik kültürleri ile toplum arasındaki sosyo kültürel mekanizmalar ile ilişkileri de gündeme getirmektedir. Bu noktada yaşanan mikro mekanlar dahi gençlik kültürü, gençlerin sahip oldukları sermayelere göre oluşmakta ve değişmektedir. Gençlik Kültürü kavramını Birinci Dünya Savaşında dile getiren Alman pedogog Gustav Wyneken'e göre gençlik kültürü, *“yetişkinlerin kontrol edici etkileri olmadan akran gruplarında bir araya gelmeye başlayan kurtarılmış genç insanlar sayesinde yeni bir kültürel devrim umudunu tanımlamak için kullanmıştır”*. 1942 yılı itibariyle Parsons “Gençlik Kültürü” tanımını sosyolojiye kazandırırken 1947 yılında ise Amerikalı sosyolog Milton Gordon *“alt kültür”* terimini gençlik kültürü bağlamında kullanmıştır. Daha sonra 1971 yılında bu kavramı derinlemesine inceleyen Alman sosyolog Rolf Schewendter yaptığı araştırmada alt kültürü, *“parça kültür ve karşı kültür”* olarak iki şekilde değerlendirmektedir ( Akt. Spatscheck, 2014: 99,100).

*“Parça kültürler, yetişkinlerin baskın olduğu her şeyin bir bedelinin olduğu fikrine odaklanan var olan toplum düzenine karşı durmayan orta sınıf kültürü olarak tanımlanmaktadır. Karşı kültür ise; normları değiştirmeye çalışarak var olan toplumsal düzen karşısında durabilen kültürler olarak tanımlanmaktadır”*( Akt. Spatscheck, 2014: 99,100).

Sahip oldukları sermaye, habitus ve alan gençlerin hangi toplumsal ortamdan geldikleriyle ilişkilidir. Her bireyin toplumsal konumu ve hayat tarzı birbiriyle ilişkili olmasının yanında her statü belli kültürel tercihlerin gelişmesine neden olmaktadır. Belli toplumsal konumlar ve roller kazanmak için belli kültürel sermaye şekillerine ihtiyaç duyulmaktadır. Her birey kendi farklılıklarını müzik, moda, edebiyat, film, spor araba markası ya da oda tasarımı gibi sembolik tasarımlar yoluyla oluşturmaktadır (Akt. Spatscheck, 2014: 103).

Diğer yandan kültürel sermayeler sembolik sermayenin araç ve gereçleri ile üretilmektedir. Örnek olarak teolojik kavramlar, inanç cümleleri ile formüle edilmektedir ya da sanatsal veya üslup cihazları sanat eserlerinin yeni bir üsta yaratılış bilgisi ve aynı zamanda yeni stil araçları onay vermektedir (Brosziewski, 2006: 2860).

Bourdieu'ya göre genç insanlar sermaye birikimlerini kendi akran grupları ile ilişkilerinde yüz yüze ya da sosyal ağlar aracılığıyla tanışarak sosyal sermayelerini artırmaktadırlar. Bunun yanında üyelik ve hayranlık kültürel sermayeye dönüşerek yeni kaynak şekilleri olarak ortaya çıkmaktadır. Aktif hayranlıklar ve etkinlikler onları bir dansçı, kaykaycı, müzisyen, bilgisayar oyuncusu ya da DJ olarak kendilerini geliştirmelerine imkan tanımaktadır. Bunların hepsi kültürel sermayeye dönüşecek yeteneklerdir. Ayrıca gençlik kültürü ekonomik sermaye içinde potansiyeller sunabilmektedir. Edindikleri kaynaklar etkinlikler düzenleyerek konser vermelerine, tasarım faaliyetlerine, dövme stüdyolarına, iş hayatı için yaratıcı tasarımları olanaklı kılarken bu durum hayatlarını kazanmak için bir yolda olabilmektedir (Akt. Spatscheck, 2014: 103).

Ekonomik ve kültürel sermayeyi harekete geçiren sosyal sermaye, bireylerin hiyerarşik sosyal yapı içerisinde kendi konumlarını korumak için ağlar ve sorumluluklar inşa ettirerek sürekli iletişim ve rekabet halinde olmalarını zorunlu kılmaktadır (Çetin, 2006: 75).

Bourdieu yapmış olduğu çalışmalarda aslında toplumu sınıflara ayırmak ister ancak bunu yaparken Marksist bir yaklaşım üzerinden değil habitusların oluşturduğu yaşam pratiklerinden hareket etmektedir (Tekeli,2010:28). Habitus, sermaye ve alan kavramlarının yanı sıra Bourdieu' dan türetilmiş diğer bir merkezi kavram olan “yaşam tarzı” objektif olanın sosyal durumlarda subjektif davranması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada Müller sosyal eşitsizlik ve yaşam tarzlarını üç şekilde değerlendirmektedir :

*a-“Yaşam genel standardının artması ve geleneksel bağların çözülmesine bağlı olarak bireysel yaşam tarzlarında bir artış, bireyciliğin artan bir itici güç olarak yaşam tarzlarında gözlemlenmektedir.*

*b-Yaşam tarzı "seçimi" hala sosyal sınıflara bağlıdır.*

*c-Giderek homojen olan modern yaşam koşullarında kaybolan sosyal ayrımlar yerine kültürel ayrımlar olarak yaşam tarzları görünür ya da gerçek yenilikler olarak fokusta yer almaktadır”(Akt. Fröhlich & Mörth, 1994:5,6).*

Yaşam biçimleri, toplumda ortaya çıkan belirsizlikler üzerinde bir çeşitli düzenli denetim görevi yapan bir beklentiler dizisi olarak da işlev görür iken aynı zamanda yoruma açık ve yapay yaratılar olarak da görülmektedir (Chaney, 1999).

Diğer yandan yaşam stili konseptine karşı Bourdieu sınıflandırma teorisini, yaşam stili ile bağdaştırmıştır. Bourdieu yaşam stili araştırmalarını 1963-1968 yıllarında Fransa'nın farklı şehirlerinde gerçekleştirmiştir. Sosyo-demografik yapının yanı sıra anketin içeriğinde aşağıdaki yaşam tarzı bölümlerini şu başlıklar altında incelemektedir:

-Mobilya düzenleme stili,

-Boş zamanlarda yapılan aktiviteler,

-Giyim tarzı, sevdikleri sanatçılar, misafirlere sunulan menü, arkadaş çevresinin özellikleri,

-Radyo ve TV programları, müzik ve sanat. (Akt. Sun, 2010:33,34)

Yaşam tarzı nitelikleri, öncelikle “sınıf fraksiyonları” adı altında sınıflara bölünmüştür. Bunlar çapraz tablolar üzerinde uyum analizi yapılmıştır. Bourdieu spesifik sınıflandırma ile yaşam tarzı perspektifinde, sosyal eşitsizliğin nasıl daha derin bir şekilde analiz edilebileceğini, sosyal durum ve yaşam tarzı bağlamını kapsamlı bir şekilde oluşabileceğini göstermiştir (Akt. Sun, 2010:33,34).

Bu noktada Bourdieu'nun yaşam tarzlarını belirleyici faktörlerden biri de zevklerdir. Zevkleri hiyerarşik şekilde sıralayan Bourdieu' ya göre klasik tiyatro sokak tiyatrosuna, binicilik veya golf futbola göre klasik müzik, resim, heykel, edebiyat, tiyatro çalışmaları, sinema fotoğraf, türkü, caz, çizgi filme göre daha soylu kalmaktadır. Burada zevkler, bir sınıfa aidiyeti ve dışlama unsuru olarak işlev görmektedir (Akt. Ünal, 2011:137).

Bourdieu' ya göre *“aslında toplumsal sınıflar yoktur. Var olan toplumsal uzamdır. Ve toplumsal uzam sınıfların sanal durumda net olmayan çizgilerle verili olarak değil, yapılması söz konusu olan bir şey halinde var oldukları bir farklılıklar uzamıdır”* (Bourdieu,2006a:26). Bu noktada toplumsal sınıfları Bourdieu 3 başlıkta değerlendirmektedir.

- a. Tahakküm eden sınıf veya üst sınıf
- b. Küçük burjuvazi
- c. Halk sınıfı

Bourdieu'ya göre tahakküm eden sınıf; büyük tüccar ve sanayicilerden oluşmakta ve ekonomik sermayeyi elinde bulundurmakta olup kültürel sermayeleri görece düşüktür. Küçük burjuvazi; ekonomik ve kültürel sermayeye dengeli bir şekilde sahip olmakla birlikte bu sınıf orta düzey yöneticiler ve çeşitli kültürel mesleklerde çalışan kişilerden oluşmaktadır. Bu sınıf genelde üst sınıfları yaşam tarzı olarak taklit etmektedir. Halk sınıfı yada alt sınıflara gelince; ekonomik, kültürel ve sosyal sermaye seviyeleri düşük olup denge bozulma göstermektedir (Akt., Ünal, 2011:79).

Genel olarak ise tahakküm eden sınıflar (özel sektör üst sınıf yöneticiler, patronlar, üniversite profesörleri) sosyal düzen anlayışlarını diğer sınıflara kabul ettirmek eğilimindedirler. Tahakküm eden sınıf gücü elinde bulundurduğunda yeniden üretimi kendisi şekillendirmekte ve başat kültür olarak kendi değerleri, dünya görüşleri ve zevkleri meşru olarak görülmektedir (Ünal,2011:80).

Bourdieu alan konseptini fiziksel mekân, sosyal alan ve tahsis edilmiş fiziksel mekân olarak üç farklı şekilde değerlendirmektedir; İlk olarak, Bourdieu alan konsepti ile ilgili alan kavramını Lefebvre'nin kavramları ile açıklamakta, daha sonra sosyal alan ve toplumsal farklılıkların ilişkisini tartışmaktadır (Macher, 2007: 68).

#### **2.4.1. Sosyal Alan ve Toplumsal Farklılıklar**

Bourdieu'un sosyal alanı, toplumsal farklılıkların tüm sosyal alana taşınmasıdır. Bourdieu'ye göre “[...] bütün toplumlar (en az farklılıkları olan toplumlar istisnai olmak üzere) sosyal alanlar olarak kendini göstermektedir, bu da farklılıkların yapısallığı anlamına gelir[...]”. Bourdieu'nun çıkış noktası burada sosyal alanlarda mekânsal korelasyonu bulduran toplumun belli bir tasarımıdır. Bourdieu'ya göre sosyal alan şu şekilde yapılanmaktadır; “Aynı özelliklere sahip aktörler, gruplar veya kurumlar bu alanda birbirine çok yakın bulunurlar, olduklarından daha uzak buldukları halde, kağıt üzerindeki fiziksel mesafeler sosyal mesafelerle örtüşmektedir. Gerçek alanda ise bu durum öyle değildir” (Akt. Macher, 2007: 70).

Bourdieu'nun hareket noktası toplumun analizidir. Bu noktada toplumsal aktörler sosyal alanda iki boyutlu olarak pozisyon almaktadır. Bu sayede toplumsal farklılıklar mekânsal olarak ifade edilmektedir. Aktörler arasındaki sosyal mesafeler, sosyal alanda mekânsal olarak ölçülebilmektedir. Gerçek alan (fiziksel olarak) Bourdieu'ya göre toplumsal farklılıklar tablosunun çıkış noktasına elverişli değildir. Çünkü gerçek alandaki mekânsal mesafeler sosyal mesafelerle çakışmamaktadır. Bunun nedeni “hiyerarşik toplumda kesinlikle hiyerarşik olmayan ve sosyal mesafeleri dile getirmeyen bir alan yoktur. Gerçek alan toplumsal farklılıkları maskeleymektedir. Bourdieu şöyle devam etmektedir; “Eğer günümüzde problemleri banlıyo veya gettolardan söz ediliyorsa bunun sebebi otomatik olarak bilinmeyen kelimelere aceleci bir şekilde sarılmak ve gerçeklere değinilmemektir. Burada daha çok kontrolsüz kavramlar ve resimlerle süslenmiş hayaller konuşulmaktadır” (Macher, 2007: 71).

### 3. BÖLÜM

## SOSYAL SAPMA VE GENÇLİK

Bütün toplumlar yaşamın belli bir düzende devam etmesi için kurallar koymakta ve bunları insanlara dayatmaktadırlar. Dayatılan kuralın ihlalcisi olan kişi de sapkın olarak değerlendirilmektedir. Diğer yandan sapkın olarak nitelendirilen kişi de kendisine dayatılan kuralları kabul etmeyerek kendisini yargılayanların meşruiyetini sorgulayabilmektedir. Bu mana da kuralı ihlal eden kişi kendisini yargılayanları da sapkın olarak değerlendirebilmektedir (Becker, 2013: 23) <sup>1</sup>.

Sosyal normların ihlali olarak tanımlanan sapma, hakim toplumsal koşullara bağlı olmakta ve onlardan bağımsız düşünülmemektedir. Bir toplum ne kadar homojen olarak tesis edilirse, norm davranışların sınırlandırılması o kadar fazla olmaktadır (Reiners, Malli ve Reckinger, 2006).

Suç ve sapma kavramı 18.yy. başlarında suçu işleyen bireylerden bağımsız olarak değerlendirilirken 19.yy.' da suçu işleyenlerin özgür iradesi yerine toplumsal sorumluluk ilkesi almış, 20yy.'da suçun sebepleri bireyin içinde yaşadığı durum ve bu durumun dışı vurumu olarak değerlendirilmektedir. 2. Dünya savaşından sonra ise suç bireyin sosyalleştiği aile yapısı, sosyal ortam olarak kültürel değerler bazında ele alınmaktadır. 1960 yıllardan sonra suç sosyolojisi yerini sapma sosyolojisine bırakmıştır. Bu noktada sapma kavramı suç kavramından daha belirsiz ve geniş olarak karşımıza çıkmaktadır (Canay,2004:15-17).

Sapmayı sosyal normlar açısından değerlendiren Sennett, 1890 yılında Paris'te moda, kendini ifade etme özgürlüğü, kadınların giyim tarzı ve cinsellik arasındaki ilişkilerin toplumda bir sapkınlık eylemi olarak değerlendirildiğini ifade etmektedir. Sapma kamusal alanda kişiliğini ortaya koymaya çalışan kadınların çıplaklığın sınırlarında dolaşmaları, erkekler de ise sapkın olma durumu özgürlük bakımından

---

<sup>1</sup> Bu çalışmada sapma kavramı, toplum tarafından genel kabul görmüş normların "normal" olarak tanımlandığı normların dışına çıkan eylemler olarak değerlendirilmektedir.

aykırı olmak ve ötekiler gibi olmamak gibi özel bir durum hali olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer yandan o dönemde sapma, egemen kültürü güçlendiren tuhaf bir işlev olarak da görülmektedir. Bu durum Kai Erikson' a göre "bazı kişileri sapkın olarak belirleyen toplum, artık neyin ya da kimin sapkın olmadığını tanımlayacak araçlara sahiptir" (Sennett, 2010:249,250).

Bir kural ister yasal ister geleneksel ya da sadece basit bir anlaşmanın sonucu olsun onu uygulamak belli grupların ya da devlet aygıtlarının görevi içerisinde. Ve birçok kural sadece biçimsel şekilde sadece yasalarda yer almakta ve zamanla unutulmaktadır. Becker bu duruma şu örneği vermektedir ;

*"Trafik kurallarını ihlal eden ya da bir eğlencede içkiyi fazla kaçıran birini kendimizden biri olarak görür yaptığını hoş karşılayabiliriz. Bir hırsız ise daha az bizden biri olarak görürüz. Cinayet, tecavüz ya da vatan hainliği bu eylemleri yapan kişiyi gerçek bir sapkın olarak görmemize neden olur"*(Becker, 2013:24).

Becker sapmayı iki şekilde tanımlarken ilki olan en basit tanımı istatistikidir. Ortalamadan aşırı derecede sapan her şeyi sapkın olarak tanımlamaktadır. Ya da solak olmak ya da kızıl saçlı olmak, benzer şekilde en yaygın olandan, kullanılan, farklılaşan her şey sapma olarak tanımlanmaktadır. Bu yaklaşımda başat olan söz konusu şey eylemin ortalama ile olan mesafesidir. Basit olarak değerlendirilen bu yaklaşımdan hareket edildiğinde sapkın oldukları kabul edilmişlerle hiçbir kuralı çiğnememiş olanlar yan yana getirilmektedir (Becker, 2013:27).

İkinci olarak sosyolojinin sapmayı "üzerinde uzlaşmaya varılmış herhangi bir kuralın ihlali olarak" tanımlar. Daha sonra bu kuralı ihlal edenlerin kimler olduğunu ve bu eylemlerinin sebeplerini anlamak üzere bu kişilerin kişiliklerini ve yaşam tarzlarını incelemektedir. Sapmanın tanımlanmasında en önemli faktör, sapma eylemini gösterenlerin yaşadıkları toplumsal durumlardan ya da bu eylemlere sebep olan



toplumsal etkenlerden kaynaklandığı görüşüdür. Daha doğrusu toplum ihlal edilmesi sapma olarak tanımlanan kurallar koyarak sapmayı yaratmaktadır (Becker, 2013: 31).

Oktik'e göre sapma belli bir yolda giderken yoldan çıkmak, toplumda var olan norm ve değerleri kabullenmemek olarak tanımlanmaktadır. Sapkınlık ve sapma olgusu iki yaklaşım temelinde değerlendirilmektedir. Bunlardan ilki içinde yaşanan toplumun değer yargılarının ihlali ve o sisteme uymamak ikincisi ise normların ve değerlerin değişebilir olması ve bu değerlere uymamadan kaynaklanan damgalama ile açıklanabilmektedir (Oktik, 2013: 7).

Marshall (1999), sürekli değişen ve göreceli bir kavram olarak adlandırdığı sapmayı iki anlamda ele almaktadır.

*“İlk olarak sapmayı normların ihlali çerçevesinde dinsel normların sapmışlara, hukuksal normların suçlulara ve sağlık normlarının hastalığı sebep olmasını “normlar yelpazesi” olarak ifade ederken, ikinci anlamda ise belli zamanlarda belli eylem kalıplarının etiketlenmesi sürecini ifade eden “damga kurgusu” olarak tanımlamıştır”* (Akt. Kamanlıoğlu, 2007:133).

Angenent ve Man da sapma eylemini iki farklı şekilde ele alırken onlara göre sigara, hilekârlık, küstahlık, münasebetsizlik, terbiyesizlik gibi eylemler “aşırı eylemler”; evden kaçma, okuldan kaçma, alkol ve uyuşturucu kullanma, kumar ve fahişelik gibi eylemler de “problem eylemler” dir ( Akt. Göksu ve Karakaya, 2009:30).

İlk bakışta sapma eyleminin ne olduğu hakkında, genel bir kanı var olmakla birlikte insanlar, sapma eylemlerinin otomatik olarak suç oranı artışını oluşturduğuna inanmaktadırlar. Fakat suçluluk ile sapma gösteren eylemler aynı değildir. Buna göre birçok standart eylemlerin dışına çıkan sapma eylemleri otomatik bir suç olarak ele alınmamaktadır. Hitzler ve Honer'e göre (1994) bu zamanda insanlar yaşamlarını

kurallara göre değil, yaşamlarını ve kimliklerini kendileri inşa etme talebi ile yüzleştirilmiştir (Dollinger ve Raithel, 2006: 11).

Norm eylemlerin doğru ya da yanlış oluşunu tam olarak değerlendirmek mümkün değildir. Bu alanlar geniş bir toleransa sahiptir. Mesela bir sapma eylemini bireysel durum itibariyle değerlendirdiğimizde farklı bir sonuç ortaya çıkabilmektedir. Sadece bazı durumlarda sapma eylemleri suçluluğa yol açmaktadır (Örneğin uyuşturucu alımı). Fakat genel itibariyle bazı sapma eylemleri suçlu olmayan eylemlerden oluşmaktadır. Mesela; renkli saçlar, farklı alışık olmadık giyim tarzı, bunların içine dahil edilmektedir. Bu bağlamda sapma eylem formları dört başlık altında ele alınmaktadır (Dollinger ve Raithel, 2006: 13):

1- *“Geleneksel Sapma: Uygunluk ve sapma eylemi arasında bir sınırdadır. Burada söz konusu olan önemsiz sapma eylemi esneklik ve yenilikçi biçimleri sembolize eder.( Örneğin renkli saç gibi).*

2- *Provakatif Sapma: Buradaki normların zedelenmesi büyük bir çoğunluk tarafından kabul görmüştür (Örneğin selam vermeme).*

3- *Problematik Sapma: Bu sapma eylemleri tolere edilemez. Bu sapma eylemlerinin önüne geçebilmek veya sınırda tutabilmek için özel uygulamalar vardır (Örneğin, uyuşturucu kullanımı gibi).*

4- *Suç: Bu objektif bir kavramdır. Hukuki normlar tarafından bir kurala bağlanmıştır (Örneğin dolandırıcılık gibi)”(Dollinger ve Raithel, 2006: 13).*

Suç kavramı ise cezalandırılması tasdik edilen suçlu davranışlar için oluşturulmuştur. Hangi eylemlerin suç olacağını farklı faktörler belirlemektedir. (Dimmel & Hagen, 2005: 153).Sema Kaner sapma eylemlerini hafif sapma ve ağır sapma olarak iki başlık altında ele almaktadır:

- Hafif sapma; “okula devamlılık, kopya çekmek, yalan söylemek, okuldaki kuralları sık sık bozmak, öğretmenle kavga etmek, okuldan kaçmak, içki içmek ve sigara içmek olarak tespit edilmiştir” (Kaner, 2000: 86).

- Ağır sapma olarak; “hırsızlık yapmak, evden kaçmak, uyuşturucu satmak, uyuşturucu kullanmak, polisle başı derde girmek ve polis tarafından yakalanmak olarak tespit edilmiştir” (Kaner, 2000: 86).

Sapma ile ilgili diğer bir sınıflandırmayı J. H. Fichter yapmıştır. Fichter eylemleri ideal ve gerçek eylem olmak üzere iki başlıkta sınıflandırmıştır. İdeal olana hiçbir zaman ulaşılmasa da gerçek eylemler normal ve sapma olarak değerlendirilebilmektedir. Fichter sapmayı olumlu ve olumsuz olarak iki başlıkta değerlendirmektedir. Olumlu sapma, daha erdemli normlara ulaşmak için gerçekleşen eylemlerdir. Olumlu sapma gösteren kişiler genelde örnek, aziz ve kahraman kişilerdir. Olumsuz sapma ise, suç ve anti sosyal eylemlerde bulunan olağan kültürden farklı olan eylem tarzlarının sergilenmesidir. Sosyolojide üzerinde önemle durulan standart altı eylemler düşük sosyal değerlerle birlikte bulunmaktadır. Olumlu sapmada kültürel değer en yüksek değerde iken olumsuz sapma da düşük sosyal değerlere denk gelmektedir (Fichter, 2012: 219, 220, 221).

Edwin Lemert ise yaptığı çalışmalar sonucunda sapmayı birincil ve ikincil sapma olarak sınıflandırmıştır. Birincil sapmada bazı norm ihlallerinin okulu asmak, reşit olmadan alkol almak gibi diğerlerinden daha az tepki çekmekte ve kişinin benliğine daha az etkide bulunmaktadır. Lemert' e göre kişiler sosyal tepkilere karşı savunma, saldırı veya uyma amaçlı olarak sapkın davranmaya başladıktan sonra sapma ikincil bir hal almaktadır. “Örnek olarak genç bir insanın birincil sapma açısından alkolik olarak tanımlandıktan sonra arkadaşları ya da yakın çevresi onu dışlayarak kendi ortamlarından uzaklaştıracaklardır. Buna karşılık o kişi arkadaşlarına cevap olarak daha acımasız davranarak daha fazla içki içebileceği arkadaşlar ile birlikte olmayı tercih ederek daha derin bir kimlik olan ikincil sapmaya doğru yönelecektir” (Macionis, 2012: 223).

Son yıllarda sosyal, ekonomik ve birçok diğ er yan faktörlerin etkisi ile yaşanan kadın ve tö re cinayetleri, sporda, okulda, trafikte, iş yerinde vb. yaşamın her yerinde görülen şiddet olayları toplum içerisinde sapmanın en görünür biçimlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Macionis, 2012: 216).

Gençlik sosyolojisi sapkın davranışı açıklama modellerinde sık sık gençlerin eksikliklerine dikkat çekmektedir. Gençlerin sapkın davranışları karşısında yetişkinlerin şikayeti kesinlikle yeni bir olgu değildir. Gençlerin fiziksel olarak olgun görünmeleri rağmen, eksik olan gençlere yetişkinler gibi davranılmamasıdır. Rolf Bohnsack bu durumun sonuçlarını yetişkinlerin farklı görünümü olarak tanımlamaktadır (Akt. Strobl, 2000:3).

Gençleri sapkın davranışlara iten faktörleri bünyesel (iç) ve çevresel (dış) faktörler olarak ayıran Soyaslan' a göre bünyesel faktörler beslenme, taklit, tesir altında kalma, sinir sistemlerinin zayıflığı ve başkalarına karşı güvensizlik olarak ifade ederken çevresel faktörleri ise aile içi ve aile dışı çevre olarak katagorize etmektedir. Aile içi çevrede anne babanın kötü örnek olması, ailede otorite ve düzen yokluğu, başı boşluk, sevgiden yoksun büyümek, çocuğa fazla para vermek, ailenin dağılması ve aile içi geçimsizlik önemli faktör olarak görülmektedir. Aile dışı çevrede ise sefalet, oturlan çevre, sanayileşme savaş zamanları ve olağan üstü haller, dışlanma suça iten nedenler arasında göstermektedir (Akt. Soyaslan, 2003:100-107).

Toplum içerisinde bir sosyal problem olarak tanımlanan sapma da psiko sosyal nedenlerde önem arz etmektedir. Kürzinger bu noktada gençlerin aile içindeki yetişme durumuna dikkat çekmektedir. Aile de ki iç yaşantı gencin sosyalleşmesi üzerinde ve gencin davranışlarında olumlu ya da olumsuz etkiler yapmaktadır (Akt. Demirbaş, 2010:151).

Türkiye’de özellikle 15-24 yaş grubundaki gençler arasında şiddetin her geçen gün arttığına ilişkin bir algı söz konusudur.

**Tablo 3 Türkiye Toplamı ve İstanbul İlinde Cezaevine Giren Hükümlü Sayısı**

	Türkiye Toplamı			İstanbul Toplamı		
	Erkek	Kadın	Bilinmeyen	Erkek	Kadın	Bilinmeyen
2013	161.711	156.814	5.527	23.219	17.499	572
2012	115.505	111.619	3.886	14.546	14.077	469
2011	80.096	76.753	3.343	12.336	11.852	484
2010	88.480	84.956	3.524	13.057	12.583	474
2009	74.404	71.439	3.055	11.704	11.146	558

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

**Tablo 4 15-24 Yaş Arası Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler/Toplam Suç Sayısı**

Yıllar	2009	2010	2011	2012	2013	2014
15-24 Yaş Arası	14.936	19.221	16.681	29.217	42.335	50.594
Toplam Suç	74.404	88.480	80.096	115.505	161.711	170.733
Toplam Suça Göre Yüzde	%20,07	%21,72	%20,82	%25,21	%26,17	%29,63

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

## Tablo 5 Suç İşlendiği Andaki Yaş Grubuna Göre Yıl İçinde Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler

Suç işlendiği andaki yaş grubuna göre yıl içinde (1 Ocak - 31 Aralık) ceza infaz kurumuna giren hükümlüler, 2010-2014  
Convicts received into prison within the year (1 January - 31 December) by age group at the time of committed crime, 2010-2014

Yaş Grubu - Age Group	2010		2011		2012		2013		2014	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Toplam-Total	88 480	100,0	80 096	100,0	115 505	100,0	161 711	100,0	170 733	100,0
12-14	191	0,3	223	0,3	424	0,4	1 137	0,7	1 028	0,6
15-17	1 252	1,7	1 442	2,0	2 645	2,3	4 995	3,1	6 567	3,8
18-24	17 969	23,7	15 239	21,1	26 482	23,0	37 790	23,4	44 027	25,8
25-34	23 130	30,5	23 009	31,9	37 479	32,6	54 493	33,7	57 808	33,9
35-44	19 204	25,3	18 728	26,0	28 178	24,5	37 263	23,1	37 041	21,7
45-54	10 352	13,7	9 938	13,8	14 676	12,8	18 658	11,6	17 741	10,4
55-64	2 969	3,9	2 880	4,0	4 301	3,7	5 739	3,6	5 355	3,1
65+	703	0,9	640	0,9	853	0,7	1 425	0,9	1 114	0,7
Bilinmeyen - Unknown	12 710		7 997		467		211		52	

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

Yukarıdaki verilere bakıldığında 2009 yılından 2014 yılına kadar olan süreçte cezaevine giren gençlerin sayısında %9,56 oranında artış görülmektedir. Diğer yandan güvenlik birimlerine getirilen çocukların sayısı ise 2010 yılında 188.044 olup 83.393'ü suça sürüklenen çocukları oluşturmaktadır. 2014 yılında güvenlik birimine getirilen çocuk sayısı 290.414 olmuş ve suça sürüklenenler sayısı 117.486 olarak tespit edilmiştir<sup>2</sup>(TÜİK, 2014).

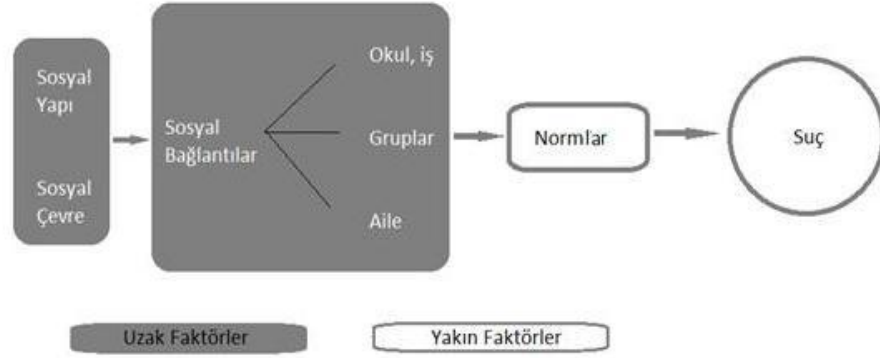
Ayrıca gençlik döneminin şiddete ve saldırganlığa yatkın bir dönem olması, gençlerin tepkilerini sözlü bir şekilde değil de eylem ve davranışlar ile göstermeleri, hormonal ve biyolojik değişiklikler, hırsızlık, çevreyi tahrip etme, tecavüz, saldırı ve cinayet suçları ile gençleri karşı karşıya bırakmaktadır. Diğer yandan gençlerin çocuklukta yaşadıkları aşırı katı ya da dengesiz ve fiziksel cezalandırmalar, anne, baba ve çocuk ilişkisinde yaşanan olumsuzluklar gençlerin davranışlarını olumsuz şekilde etkilemektedir (Ertuğrul, 2011:48,49).

<sup>2</sup> Çocuk olarak tanımlanan grup 12-18 yaş arasındaki kişileri kapsamaktadır.

Bu bağlamda aslında gençleri ilgilendiren şiddet ve sapma olaylarını araştırmada en önemli unsur muhtemelen suçun hangi yaş aralığında işlendiği ve suçun yaş geçtikçe süreklilik gösterip göstermediğidir. Moffet (1993) tarafından yapılan araştırmada "kalıcı suçluluk" tanımı önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavram bize gençlerin gelişim süreçleri izlenerek yol gösterebilmektedir. Ve bu izleme süreci sonucunda gençlerin kurallara uymaları ve kural dışı yaşamaları engellenebilmektedir (Hosser&Greve, 1999: 23).

Hayatın akışı ile ortaya çıkan riskler kentleşme sürecinde gençler arasında yaygınlaşan sapma eylemlerinin artmasına sebep olmakta ve çözülmesi gereken sosyal problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada sorunları, sapma eylemi gösterenler üzerinden değerlendirmek yerine, bu duruma iten toplumsal sebeplerin ortaya konularak, sapma davranışına iten nedenlerin anlaşılması yönelik çözüm odaklı politikaların geliştirilmesi gerekmektedir (Geleri, 2010: 23).

Başka bir deyişle sosyal makro düzeyi oluşturan sosyal çevredeki gruplar ve kurumlar bireyin suçlu davranışına aracılık etmektedir. Sosyal yapısal boyutların etkileri bireylerin davranışları üzerine dolaylı olarak etki etmektedir. Thornberry'in "Etkileşim Teorisine" göre sosyal boyutların sonuçları, birey ve onun davranışını yapılandırmaktadır. Bu teoride birey ve eş gruplar arasında aile bağlarının, komşuluk, okul ve arkadaşlık ilişkilerindeki yetersizlik sosyal bağları zayıflatmaktadır. Burada en önemli nokta zayıf sosyal bağlar ve öğrenmeler sapma davranışını desteklemektedir. Aşağıdaki tabloya göre değer yönelimleri, makro yapıdaki yatay sosyal çevreyi farklı yönleri ve unsurları ile tanımlamaktadır. Makro unsurlar öncelikle dolaylı olarak sapma davranışına etki etmektedir. Orta ergenlik dönemin de tipik sosyalleşmede aile, okul ve akran grupları sosyal bağların doğası üzerine doğrudan etkisini göstermektedir (Seddig, 2011:73,74,75).



**Şekil 1 : Sosyal Yapı İçinde Suçu Etkileyen Yakın ve Uzak Faktörler**

Kaynak: Seddig, 2011:73,74,75.

Bu kaygı gençlik ve sosyal politikalarda olduğu gibi eğitimde de gerekli önlemlerin alınması gerekliliğini doğurmaktadır. Önlem ile kastedilen yönler ise, sosyolojide sosyal problemleri konu alarak, sosyolojinin klasik problemlerini; yoksulluk ve suç oranının artışı gibi konuları ve eylemleri ele almaktır. Groenemeyer (2002) sapma eylemlerinin medya tarafından tetiklendiğini dile getirirken, Barz (2000) ise, buradaki en önemli unsurun olayların dramatize edilerek yayınlanmasından kaynaklandığını ifade etmektedir (Scherr, 2009:197).

Genellikle bağımsızlık yolunda ilerlemeyi isteyen gençler, ebeveynlerden özerklik mücadelesi, kendi normlarını, değerlerini ve kişilik gelişimlerinde daha fazlasını isteyerek sapkın davranışlar ile reaksiyona girmektedirler (Puchert, 2012:7).

Gençler arasındaki sapma konusu düzenli olarak farklı alanlarda her geçen gün daha fazla ilgi yaratmaktadır. Bunun nedeni ise bu yaş evresinde suç yükü, aydınlık alandan (hellfeld) karanlık alana (dunkelfeld) doğru zirve yapmaktadır (Baier & Rabold, 2007: 10). Başka bir deyişle aydınlık alan (poliste kayıtlı olan suç sayısı), tüm işlenen ve şikayet edilmeyen suç alanı olan karanlık alandan sayıca daha az olarak tespit edilmektedir (Verrel & Rüter, 2008).



Genç nüfus, sapmaya yönelik yaklaşım ve kuramlar açısından, kentleşme sürecinin temel olgularından birisi olarak değerlendirildiğinde gençler özellikle eğitimden yeterince faydalanamamakta, düşük ücretli işlerde çalışmakta ve kentin sunduğu açılımlardan yeterince yararlanamamaktadır. Toplumun geleceğinin sürdürülmesinde genç nüfusa duyulan bağlılık, onları anlamayı oldukça önemli kılmaktadır (Oktik,2013a:5). “Marjinal İnsanlar” (Eckardt, 2015:19) olarak adlandırılan bu insanlar bir şekilde şehrin kültürünü yeniden inşa ederken, Weber’in bakış açısı ile değerlendirildiğinde "gençler, uçuruma doğru ilerleyen bir ekspres treninin içinde giderken bir sonraki makasın doğru açılıp açılmadığından emin olmayan” duyguları taşımaktadır (Weber,1996:72).

Günümüzde şiddet ve sapma bir normun ihlal edilmesinde öte emniyete yönelik bir tehdit oluşturduğu için de damgalanmaktadır. “Aşırı hız yapmak, kamuya açık mekânlarda sigara içmek ve cinsel suçlar kamu emniyeti politikası açısından ele alınmaktadır” (Bauman, 2012: 62).

Sosyolojide sapma ile ilgili sınıflamalar farklılık göstermekle birlikte, sapmaya yönelik yaklaşım ve kuramlar yapısal ve bireysel olarak iki şekilde gruplandırılmaktadır. Yapısal kuramlar; yoksulluk, işsizlik, göç, gelir dağılımında eşitsizlik gibi olgular ile bağlantılı iken bireysel kuramlar; bireylerle yapı, bireyler ile bireyler arasındaki farklılıklar ile bağlantılıdır (Oktik, 2013:10).

### **3.1.İşlevselci Kuram**

Toplumun bir organizma sistemi olarak gören işlevsel yaklaşımda organizmayı oluşturan her parça kendi işlevine sahip olup toplumun sürekliliğine katkı sağlamaktadır. Diğer yandan bireyin kendisini aşmaya etki eden ve zorlayan toplum; bünyesindeki tüm yapılar, tüm zihinsel etkileşimler ve karşılıklı pratikler, bir yükümlülükler sistemi ortaya çıkarmaktadır (Durkheim, 2012:43).

İşlevsel bakış açısına göre sapma toplumun birlikteliğini sürdürmede olumlu bir işlev görmektedir. Bu yaklaşım içerisinde anomi kavramı ile Emile Durkheim, sosyal yapı ve anomi kavramıyla Robert K. Merton, alt kültür çalışmaları ile Albert C. Cohen, sapmanın ekolojisi ve Chicago okulu ve sosyal öğrenme kuramları alt başlıklar olarak değerlendirilmektedir (Oktik, 2013:10).

Lamnek, anomi teorisini sapkın davranışların kültürel ve sosyal koşulların bir ürünü olarak dile getirmektedir. Bu noktada birey üzerindeki sapkın davranış, bu çelişiklere tepki göstermektedir. Eifler ise anomi kavramını, bireylerin yapısal durumlara ayak uydurma eksikliği olarak tanımlamaktadır. Bu olgu modern toplumlarda ortaya çıkan kentleşme, savaş ve toplumsal çürüme olarak ortaya çıkan zayıflamalar olarak görülmektedir (Akt. Behrendt & Kortum,2011: 307).

Durkheim “İntihar” (1897) ve “Toplumsal İş Bölümü” (1893) üzerine yaptığı çalışmalarda anomi kavramı hakkında genel bilgiler vermektedir. Her iki kitapta anomi kavramını farklı şekilde alan Durkheim, Toplumsal İşbölümünde “anomi” kavramını endüstrileşme süreci ile ekonomi dünyasında yaşanan iflaslar, işçi-işveren ilişkileri ve bilimlerin aşırı parçalanıp uzmanlaşması ile birlikte toplumsal normların zayıflaması veya ortadan kalkması, beraberinde bireyin ve bir şekilde toplumun kendisini ayakta tutan bağların gittikçe yok olması, bir düzensizlik ve anarşi ortamının doğmasına yol açmaktadır. İntihar başlıklı yapıtında ise “anomi” kavramını bireylerin bünyesinde içselleştirmesi gerektiği ahlak kurallarının yokluğu standartların ve normların etkinliğini yitirerek toplumsal ilişkilerin bozulması sonucu sapmanın ortaya çıkmasında etkili bir faktör olarak değerlendirmektedir ( Akt. Tolan, 1980:26-38).Anomi durumundaki artış intihar oranlarında artmasına yol açmakta ve anonim hale gelmesi ise bireysel uyumsuzluklara yol açmaktadır. (Walser, 2013:57).

Bu bağlamda toplumun birey ile olan bağımlılığı noktasını gündeme getiren Durkheim’a göre mekanik dayanışmadan organik dayanışmaya geçiş beraberinde bazı sorunları gündeme getirmektedir. Değişen koşullara uyum sağlayamayan bireyin kendisinden ne beklenildiğini bilememesi olarak tanımlanan anomi durumunu ortaya

çıkarmaktadır. Anomi'yi patolojik olarak değerlendiren Durkheim bunun aynı zamanda tedavi edilebileceğini savunmaktadır (Ritzer&Stepnisky, 2013:18,19).

Bu durum da özellikle sapma davranışlarına odaklanan Durkheim suçun toplumu bir arada tutan işlevsel bir özelliğe sahip olduğunu belirtmektedir (Collins & Makowsky, 2014: 98). Raudelot ve Establet' göre sapmayı toplum değil, toplumu sapma aydınlatmaktadır. Çünkü sapma toplumsal bağın temelleri ve onun güç dereceleri açısından önem arz etmektedir (Durkheim, 2013:93).Durkheim'a göre normal olan şey sapmanın belirli bir oranı aşmamak kaydıyla her toplumda var olmasıdır. Bazen de suç, değişim süreçlerini dolaylı şekilde hızlandıran toplumsal bir işlev olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin düşüncüyü açıklamanın suç olmaktan çıkması gibi (Durkheim, 2010:147,155).

Fonksiyonalist yaklaşımın diğer temsilcisi Robert K. Merton'a göre bir sosyal sorunun ilk ve temel parçası, sosyal kabul gören standartlar ile mevcut toplumsal koşullar arasındaki önemli farklılıklardır (Akt. Bellebaum, 1984: 25).

Gerilim teorisi ile anılan Merton, bireylerde ki suç davranışını açıklamak için sapma kavramına başvurmuştur. "Kültürel amaçlar" ve "kurumlaşmış normlar" kapsamında farklı sosyal yapılarda sapmış davranışların neden ve nasıl değişiklik gösterdiği sorularına cevap aramaktadır. Merton' un teorisinde sınıflı toplumlarda imkanlar eşit bir şekilde sunulmadığından, toplumsal sistemin dengesi bozulmaktadır. Eşitsizlik sonucu meşru yollardan bireylerin amaçlarına ulaşamaması bireyleri meşru olmayan yollara deneyerek paraya ve yüksek prestije ulaşmak isterler. Sürecin sonunda herkese eşit fırsatlar sunmayan bir sistemde, başarısız olmaya mahkum edilmiş insanlar sapkın olarak görülmektedir. Bu durum amaçlara ulaşmak için insanları bazı sapkın davranışlara yöneltmektedir (Akt. Bal, 2013:45,46).

Durkheim ve Merton'dan farklı olarak gündeme gelen sapma alt kültürü denilen yaklaşım ise sapmanın grup ya da çete halinde olmasa bile sapma davranışlarının ait olduğu grup, çete veya arkadaşların etkisi dahilinde ortaya çıktığı ve sapmanın daha çok

erkekler tarafından gösterildiğini dile getirmektedir (Shoemaker, 2000: 105,106 dan Akt. Dolu, 2012: 347,348).

Cohen' göre alt kültür kuramı, kişilerin maddi hedeflere erişimde ki sıkıntıları ile sosyal statüde istedikleri mevkiye gelememeleri kendilerini sapmaya yöneltmektedir. Ekonomik ve sosyal güç, okul, işsizlik, fakirlik ve kısıtlı imkanlar sosyal statüyü belirleyen faktörler olurken bu etkenler karşısında yaşadıkları gerilimler sonucu gençler sokak çocuğu, kolej çocuğu ve suçlu çocuk olma durumu ile karşı karşıya kalmaktadır. Orta sınıf imkanlarına ulaşamayan gençler suç işleyerek bu konumda kendilerine yer arayışı sürdürmeye devam etmektedir (Akt. Dolu, 2012: 317).

Sonuç olarak Crutchfield' in dediği gibi orta sınıfa ulaşamayan yoksul gençler bir arada yaşayarak aynı mekânı paylaşmakta ve orta sınıf fırsatlarına ulaşamayıp izole olduklarından ve daha iyi bir yaşam için ümitlerini kaybettiklerinden başka bir deyişle kaybedecek bir şeyleri olmadıklarından yoksulluk artık onlar için suç kaynağı olmaktadır (Akt. Ünal,2008: 344).

### **3.2.Sapma ve Etkileşimci Yaklaşımlar**

Etkileşimci ve sembolik etkileşimci yaklaşımlar, sosyal etkileşimleri mikro düzeyde, insanların gündelik yaşamdaki paylaşımlarını gerçeklik olarak ele almaktadır. Bireyler bu yaklaşımda etkileşime geçerken sembollerden faydalanmaktadır (Oktik, 2013: 21).

Sembolik etkileşimde etkili olan etiketleme kuramında sapma, kişilerin yapmış olduğu eylemlere toplum tarafından verilen tepkilerdir. Bu kuram da sapma toplumdaki topluma ya da kişiden kişiye de farklı şekillerde algılanmaktadır (Macionis, 2012:222). Bir başka deyişle sapma davranışı bir süreç olarak algılanırken tüm faktörler ile birlikte değerlendirilmesi gerekliliği önem arz etmektedir (Göksu ve Karakaya, 2009: 28). Örneğin çocukların başkalarının bahçelerine izinsiz girerek meyve almaları, okuldan kaçmak gibi durumlar gelir seviyesi yüksek yerlerde anne - babalar, polis ya da

öğretmenler tarafından normal karşılanırken, yoksul kesimlerde sapma ve suç olarak görülerek çocuklara suçlu damgası vurulabilmektedir (Giddens, 2008:848). Bu yaklaşımın teorisyenleri Erving Goffman, David Matza, Howard S. Becker ve Edwin Lemert olarak gösterilmektedir.

Labelling Apparoch teorisine kadar teorilerin temel anlayışında insanların suçlu ya da suçsuz olduğu ikilemi üzerinde durulmaktadır. Tannenbaum, etiketleme yaklaşımını kısa bir tanımlama ile başlar; "Gençler bir kez suçlu olarak tanımlandıklarında her zaman suçlu olarak görülürler " (Akt. Amelang, 1986: 216,217). Diğer bir deyişle "bir kez suç işleyen hep işler" kuralı geçerli olmaktadır (Bauman,2012:60).Damgalama teorisinin kurucusu sayılan Frank Tannenbaum "Kötülüğün Tiyatrosu" adlı makalesinde bireylerin niçin suç işledikleri yerine, toplumsal gücün ne zaman ve hangi tepkiler vereceği şekli ile ilgilenmektedir (Akt. Dursun,1997:309).

Bu teori kapsamında bireyler ve gruplar hırsız olarak damgalanabilirken diğer yandan farklı damgalama türleri de bazı dönemlerde gündeme gelmektedir. Bu bağlamda ne ulus devletlerin başlangıç zamanlarında ne de vatandaşlığa dayalı modern toplumlarda etnik, dinsel ya da sınıfa özgü inşa edilmiş gruplar yok kabul edilebilmiştir (Eibach, 1999:15). David Matza ise etiketleme teorisinde, kişilerin çocuk suçlu haline nasıl geldiklerini araştırmaktadır. Bu teoride Matza;

*“Çocuk suçluların yaşadığı bir bölgede insanların çoğunun suçlu çocuk haline gelmediğini, iyi çevrelerde yaşayan insanların suç işleme ihtimalinin olduğunu ancak tutuklanma ya da çiğnedikleri kurallar yüzünden resmi olarak cezalandırma ihtimallerinin daha az olduğunu ve hafif suçların tam bir çocuk suçlu olma rolünün başlangıcına dönüştürerinde bu yakalanma süreci olduğunu öne sürer”*(Akt. Collins&Makowsky,2014:220).

Bu tanımda önemli olan durum niçin bazı insanların davranışları sapkın olarak nitelendirilmemektedir. Bir insanı ayırmak, etiketlemek diğer insanların gözünde sapkın

muamelesi yapmak, toplum içinde onların şüpheli, güvenilmez ve saldırgan biri olarak etiketlenmelerine yol açmaktadır. Etiketlenen kişiler genelde farklı şekilde tepkilere maruz kalmaktadır. Çocuk tacizcileri, madde bağımlıları ve uyuşturucu satanlar toplum tarafından farklı bir tepki görür iken, yabancı teröristler, siber saldırganlar daha farklı düzeyde yer almaktadır (Newman, 2013:118). Bu kişiler genel olarak toplumda eski bir “mahkum”, eli kanlı bir “katil”, bir “akıl hastası”, tehlikeli ve güvenilmez bir “alkolik”, olarak görülmeye devam etmektedir (Newman, 2013:118).

Goffman ise üç farklı damgalama tipinden söz ederken bunlardan ilki bedendeki fiziki korkunçluklar, ikinci olarak zayıf irade, doğal olmayan tutkular, sapkın ve katı inançlar ile ahlaksızlık olarak algılanan karakter bozuklukları gelmektedir. Bunlara örnek olarak ruhsal bozukluklar, hapis yatmak, bağımlılık, alkolizm, eşcinsellik, işsizlik, intihar girişimleri ve radikal siyasi davranışlar bu listede yer almaktadır. Son damgalama şekli de ırk, ulus ve din bağlamında aşırı ideolojik boyutları olan sosyal gruplara üyelik şeklinde ortaya çıkan damgalama türüdür. Bunlar soy bağıyla ailenin tüm fertlerine eşit biçimde aktarılmaktadır (Goffman, 2014: 33).

### **3.3.Sosyal Çatışma Kuramları**

Çatışma teorisinde kişinin suçluluk durumu toplumda var olan normların zamanla farklılaşması durumuna göre kişiye ve eyleme suçlu etiketi vurulmaktadır. Her toplumda gözlenen değişim sosyal çatışmaları da beraberinde getirmekte ve bu süreçte toplumun her kesimi katkıda bulunmaktadır. Sosyal çatışma teorilerine Georg Vold, Austin Turk ve Richard Quinney katkıda bulunmuşlardır. Vold’a göre toplumun bazı üyelerinin diğerleri üzerinde hakimiyet kurma çabaları sosyal çatışmaları ve ayrıca politik ve sosyal eşitsizlikleri beraberinde getirmektedir. Turk ise sosyal çatışmayı “Suçluluk ve Hukuk Düzeni” adlı çalışmasında yöneten ve yönetilenler arasındaki iletişimin kopması bağlamında ele almaktadır. Turk’e göre suç yönetenlerin başarısız olması sonucu ortaya çıkmaktadır (Akt.Akıncı, 2011:184).

Sheley'e göre çatışma teorilerinde ortak olan üç unsur vardır; 1-Suç tanımlarının değişkenliği, 2- Sosyal yapıyı oluşturan normların muhafazası 3- Hukukun rolü (Akt., İçli, 2007:132). Ancak çatışma teorisinde en önemli unsur sosyal ve ekonomik gücün suça olan etkisidir (Siegel, 1989:223-224 den Akt. İçli,2007:133).

Modern çatışma kuramında etkili olan diğer bir etken Ralf Dahrendorf'un çalışmalarıdır. Dahrendorf a göre toplum zorunlu olarak bir araya getirilmiş olup, toplumun birliği ise gerçekte bir ütopyadır.Çatışma teorisinde nelerin suç olduğu, yöneten sınıfın iktidarını devam ettiren güç, servet ve yüksek statüye sahip olanlar tarafından belirlenmektedir. Suç bu şekilde fakirlerin aleyhine olurken üst sınıfın mevcut durumunu koruyacak şekilde tanımlanmaktadır (Akt. İçli, 2007:133-136).

Çatışma yaklaşımında güçlü gruplara göre düzenlenen toplumsal kurallar, sürekli bir şekilde potansiyel sapkınlar tarafından ihlal edilmektedir. Güçlü grupların ekonomik ve siyasal çıkarlarını tehdit eden davranışlar sapma olarak kabul edilmekte ve bu sapmayı gösterenler cezalandırılmaktadır. Ancak güçlü grupların sapkın davranışları görmezlikten gelinmektedir. Başka bir deyişle sapma, güçlü insanların güçsüz insanlar üzerinde uyguladıkları sosyal kontrol biçimi olarak da görülmektedir (Newman,2013:121).

Sapma konusuna marksist teori açısından bakıldığında ise Engels işçilerin yaşamış olduğu ağır koşulların onları suç işlemeye yönelttiğini savunmaktadır. Marx' a göre kapitalistler ve işçiler arasındaki mücadele, burjuvazinin çöküşü ve proletaryanın zaferi ile sonuçlanacaktır (Cowling,2012: 13).

Bonger, ise bu durumu "her üretim sistemi hak ettiği suçluları üretir" cümlesi ile suçu ekonomik bağlamda değerlendirmektedir. Kapitalist sistemde insanların işsizlikten dolayı serserilik, dilencilik ve intihar arasında bir seçim yapma durumunda kaldığını belirten Bogner kapitalist sistemde ortaya çıkan hırsızlık, cinayetler, dilencilik, cinsel suçlar, taciz ve tecavüz ve patolojik suçlar sosyalist bir toplumda hali hazırda var olan

egoizmin kaynaklarını kaldıracağını ve patolojik bireyler tarafından işlenen suçların var olmayı sürdüreceğine inanmaktadır (Akt. Cowling,2012: 103-109).

### 3.4.Postyapısalcı Yaklaşım

Çağdaş toplumların analiz edilmesinde sosyo kültürel unsurların yeniden yapılanmasını ile ortaya çıkan eğilimleri değerlendiren post yapısalcı yaklaşıma göre tek bir şiddet türü yoktur. Schwartz ve Friedrichs'in çalışmalarına göre "bir kişinin silah baskısıyla bir eyleme zorlanmasıyla, kanunlar aracılığıyla bir eyleme zorlanması arasında hiçbir fark yoktur." Postmodernist görüşe göre bilginin güç ve iktidar sahipleri ile olan ilişkisi ile oluşan yeni bilgiler yeni şiddet türlerini doğurmaktadır (Abanoz, 2012:31).

Foucault bu noktada iki türlü özne'den bahsetmektedir. "Birincisi denetim ve bağımlılık yoluyla başkalarına tabi olan özne ikincisi ise vicdan ya da öz bilgi yoluyla kendi kimliğine bağlanmış olan öznedir. Aslında her iki özne de boyun eğdiren ve boyun eğen bir iktidar biçiminin sonuçlarıdır" (Foucault, 2011:63).

Bilgi ve özne'yi iktidar ilişkileri noktasında sorgulayan Foucault, üç tür iktidar gücünden bahsetmektedir. Feodal ve monarşik düzende iktidar sahipleri tebası üzerinde sınırsız bir güce sahip olmakta ve işlenen suçlar kralın otoritesine karşı gelmek olduğundan sonuçları da o derece şiddetli olmaktadır. Sosyal sistemde bireylerin davranışlarını düzenleyen *disipline edici iktidar* ise 18-19. yy. da mutlak iktidarın yerini almaktadır. Bu iktidar modeli direkt ceza uygulamalarının yapılması yerine onları sürekli kontrol altında tutma eğilimindedir. En önemli metaforu ise Jeremy Bentham tarafından tasarlanmış olan "Panaptikon" dur. Disipline edici iktidarın nesnesi genelde hapisane, hastane, okul, ordu ve son yıllarda iş yerleri de bu kapsama girmektedir. Bu kurumların incelenmesi sonucunda elde edilen bilgiler sosyal kontrol mekanizmalarının yeniden üretimini ve pratiklerini geliştirmektedir (Akt. Layder, 2010: 139).



Son iktidar biçimine "Cinselliğin Tarihi" adlı kitabında değinen Foucault modern çağın iktidar biçiminin uygulanış şeklini Biyo-İktidar olarak adlandırmaktadır. Foucault “yaşam hareketleriyle tarihin süreçlerini birbirleriyle bağlaşmak için başvurdukları baskıları biyo tarih diye adlandırırken, yaşam ve yaşam mekanizmalarını açık hesaplar alanına sokan bilgi iktidarını insan yaşamının dönüşümünün bir faaline dönüştüren olaya da biyo politik olarak isimlendirmektedir” (Foucault, 2012: 102).

Biyo politika ile siyasal egemenliğe ilişkin kavramlar yeniden formüle edilerek, siyasetin genişletilmesi değil siyasetin çekirdeğinin değişmesi söz konusu olmaktadır. Aslında biyo iktidar bir bakıma feodal ve monarşik düzende ki kral iktidarının halkının üzerindeki etkisinin farklı yollardan uygulanılması girişimidir. Foucault a göre bu durum “öldürtme ya da yaşamasına izin verme hakkının, yerini yaşatma ya da ölüme atma gücüne bıraktığını ifade etmektedir” (Foucault,2012: 98).

Her yerde var olan ve her toplumsal ilişkide yeniden üretilen iktidar, daima bir bilgi oluşturmakta, öznelere üzerinde görünmez, sınırsız harekete sahip bir eylem ve ilişki biçiminde kendini göstermektedir (Foucault, 2011a: 23). Bir kurum ve yapı olmayan iktidarın olduğu her yerde direnme söz konusu olmaktadır. “*Biyo iktidar kapitalizmin gelişmesinin vazgeçilmez bir unsuru olarak bedenlerin denetimli bir biçimde üretim aygıtına sokulması ve nüfus olaylarının ekonomik süreçlere göre ayarlanmasıyla güvence altına alınmıştır*” (Foucault,2012:100).

Kapitalizmin vazgeçilmez unsuru haline gelen Biyo iktidarın uygulanmasında en hassas nokta ise üst sınıfların yani iktidarı elinde tutanların alt tabakalar üzerinde yani daha yoksul sınıflar üzerinde bir denetim uygulayarak sömüren sınıfların sömürülen sınıflar üzerinde bir mekanizma aracı haline gelmesidir (Foucault, 2011b:230).

## 4. BÖLÜM

### ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu tez gençlerin sapma davranışları ile Bourdieu'dan hareketle sermayeleri arasındaki ilişkiyi yaşadıkları bölge doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada gençlerin fiziksel şiddet ve sapma davranışları ile sosyo-demografik özellikleri, ekonomik ve kültürel sermayeleri ile yaşadıkları bölge açısından analiz edilmektedir. Analiz sürecinde gençlerin davranışları hakkında önemli veriler elde edilirken bu davranışları etkileyecek süreçler açıklanmaktadır. Bu bağlamda şiddet ve sapma davranışlarının ortaya çıkmasında etkili olan aile, arkadaşlık ilişkileri, boş zaman faaliyetleri ve okul/iş süreçleri de araştırma kapsamında yer almaktadır.

Tez kapsamında aynı zaman dilimi içerisinde farklı kişilerden şiddet ve sapma davranışları, sosyo demografik bilgiler, yaşanan mekân, aile, okul ve boş zaman faaliyetleri hakkında tutum ve düşünceler hakkında veriler toplanmıştır. Araştırma 2015 yılında Ocak - Aralık aylarında 15-24 yaş arası gençleri temsil edecek şekilde planlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

#### 4.1. Araştırmanın Amacı

Toplumda kültürel öğelerin, değerler sisteminin ve kurumlar arası ilişkilerin hızlı bir sosyal değişme uğraması, sapmayı da arttırmaktadır. Kentsel mekânlarda değişik şekilde kendini gösteren sapma eylemlerinin göç, yoksulluk, sosyal dışlanma ve gençlik olgularıyla bağlarının kurularak anlaşılması ve açıklanması önem arz etmektedir.

Kentlerde sapma, suç, yoksulluk ve göç karmaşık bir yapı oluşturmakta ve gençler daha fazla risk altında kalarak sapma ve suçla yüzyüze gelebilmektedir. Bu bağlamda Goffman'ında belirttiği gibi yoğun göç alan ve yoksul bölgeler kentin damgalanmaya uygun bölgeleri olup depo görevini üstlenmektedirler (Oktik, 2016:4).

Bu bölgelerden biri olan Sultangazi bölgesi ile yüksek yaşam standartlarına sahip Kadıköy bölgesindeki gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylanması ve bunları gösterme sıklığında ailelerin ekonomik, kültürel ve sosyal sermaye yapılarının etkili olup olmadığı araştırılmaktadır. Bu çalışma hem analitik hem tanımlayıcı hem de gençlerde sapkın eylemlerin perspektif analizlerini içermektedir.

#### **4.2.Araştırmanın Hipotezleri**

Şiddet ve sapma davranışları üzerinde etki eden bir çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler içerisinde yaş, cinsiyet, ebeveynlerin eğitim durumu, ailenin ekonomik durumu, yaşanan mekân, arkadaş çevresi, okulun suça eğilimi, okula karşı duyulan istek, komşuluk ilişkileri, ailenin gencin hayatını takip etme sıklığı, medya gibi sosyo ekonomik faktörler sapma ve şiddet davranışlarını onaylamada ve bu davranışları gösterme sıklığında etkili olmaktadır. Buradan hareketle bu araştırmanın temel hipotezi “ailenin ekonomik ve kültürel sermayesi gençlerin sergilemiş oldukları sapma ve şiddet içerendavranışlar üzerinde etkili olmaktadır” şeklindedir. Bu temel hipotez kapsamındasorgulanacak olan diğer hipotezler ise şunlardır:

Hipotez 1: Sosyo-ekonomik ve sosyo-demografik faktörler (yaş, cinsiyet, ailenin gelir durumu ebeveynlerin eğitim durumu, haftalık harçlık vb.) ile gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylamasında anlamlı bir ilişki vardır.

H.1.1.:Gençlerin yaşı büyüdükçe sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır.

H.1.2.: Gençlerin yaşı büyüdükçe şiddet davranışlarını onaylaması artmaktadır.

H.1.3.:Erkeklerde şiddet davranışı ve sapma davranışı onaylaması ve gösterme sıklığı ortalaması kadınlara göre daha yüksektir.

H.1.4.:Ebeveynlerin eğitim seviyesi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylama ortalaması azalmaktadır.

H.1.5.:Evin aylık toplam geliri arttıkça gençlerin şiddet davranışlarını onaylama ortalaması düşmektedir.

H.1.6.:Evin aylık toplam geliri arttıkça gençlerin sapma davranışlarını onaylama ortalaması artmaktadır.

H.1.7.:Gençlerin haftalık harçlıkları arttıkça sapma davranışlarını onaylama ortalaması artmaktadır.

H.1.8.:Anne - babası işsiz olan gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması diğerlerine göre daha yüksektir.

Hipotez 2: Sosyo-ekonomik ve sosyo-demografik faktörler (yaş, cinsiyet,ailenin gelir durumu ebeveynlerin eğitim durumu, haftalık harçlık vb.) ile gençlerin şiddet ve sapma davranışı sıklığı göstermesinde anlamlı bir ilişki vardır.

H.2.1.: Gençlerin yaşı büyüdükçe sapma davranış sıklığı artmaktadır.

H.2.2.: Gençlerin yaşı büyüdükçe şiddet davranışı sıklığı artmaktadır.

H.2.3.:Erkeklerde şiddet ve sapma davranışı sıklığı ortalaması kadınlara göre daha yüksektir.

H.2.4.:Ebeveynlerin eğitim seviyesi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını gösterme sıklığı azalmaktadır.

H.2.5.:Evin aylık toplam geliri arttıkça gençlerin sapma davranış sıklığı ortalaması artmaktadır.

H.2.6.:Evin aylık toplam geliri arttıkça gençlerin şiddet davranış sıklığı ortalaması artmaktadır.

H.2.7.:Gençlerin haftalık harçlıkları arttıkça sapma ve şiddet davranış sıklığı ortalaması artmaktadır.

H.2.8.:Anne- babası işsiz olan gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylama ve gösterme sıklığı diğerlerine göre yüksektir.

Hipotez 3.1.: Aile İçinde Şiddet Kullanım Onayı arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır.

Hipotez 3.2.: Aile İçinde Şiddet Kullanım Onayı arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi artmaktadır.

Hipotez 4.1.: Ailenin gencin hayatını takip etme sıklığı ortalaması arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması azalmaktadır.

Hipotez 4.2.: Ailenin gencin hayatını takip etme sıklığı ortalaması arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı sıklığı azalmaktadır.

Hipotez 5.1.: Zorunlu göç ile gelen gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması diğerlerine göre yüksektir.

Hipotez 5.2.: Zorunlu göç ile gelen gençlerin şiddet ve sapma davranışı gösterme sıklığı diğerlerine göre yüksektir.

Hipotez 6.1.: Ailelerin İstanbula yerleşme nedeni olan ekonomik faktörler ile gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır.

Hipotez 6.2.: Ailelerin İstanbula yerleşme nedeni olan ekonomik faktörler ile gençlerin şiddet ve sapma davranışları göstermesi artmaktadır.

Hipotez 7.1.: Okulda ki şiddet ve sapma davranışları arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır.

Hipotez 7.2.: Okulda ki şiddet ve sapma davranışları arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi sıklığı artmaktadır.

Hipotez 8.1.: Okula karşı duyulan istek arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması azalmaktadır.

Hipotez 8.2.: Okula karşı duyulan istek arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışları göstermesi azalmaktadır.

Hipotez 9.1.: Gençlerin okuldaki başarı oranı arttıkça şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması azalmaktadır.

Hipotez 9.2.: Gençlerin okuldaki başarı oranı arttıkça şiddet ve sapma davranışı göstermesi azalmaktadır.

Hipotez 10.1: Mahallede şiddet ve sapma davranışları arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır.

Hipotez 10.2.: Mahallede şiddet ve sapma davranışları arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi artmaktadır.

Hipotez 11.1.: Komşuluk ilişkileri güçlü olan gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onayı diğerlerine göre azalmaktadır.

Hipotez 11.2.: Komşuluk ilişkileri güçlü olan gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi diğerlerine göre azalmaktadır.

Hipotez 12.1.: Hayattan memnuniyet arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması azalmaktadır.

Hipotez 12.2.: Hayattan memnuniyet ile arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi azalmaktadır.rasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 13.1.: Arkadaş çevresinden memnuniyet arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması düşmektedir.

Hipotez 14.1: Yaşanılan mekâna göre gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır.

Hipotez 14.2.: Yaşanılan mekâna göre gençlerin şiddet ve sapma davranışı gösterme sıklığı artmaktadır.

Hipotez 15.1.: "Dizi izleyen gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması bölgeye göre farklılık göstermektedir."

Hipotez 15.2.: "Dizi izleyen gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını göstermesi bölgeye göre farklılık göstermektedir."

Hipotez 16.1.: TV izleme süresi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır.

Hipotez 16.2.: TV izleme süresi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi artmaktadır.

Hipotez 17.1.: İnternete girme süresi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır.

Hipotez 17.2.: İnternete girme süresi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı sıklığı artmaktadır.

Hipotez 18.1.: Aşırma yapan gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması diğerlerine göre daha yüksektir.

Hipotez 18.2.: Aşırma yapan gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi diğerlerine göre daha yüksektir.

#### **4.3.Diğer Araştırma Soruları**

- Gençleri en iyi kim anlıyor?
- Gençlerin yaşamını anlamlı kılan nedir?
- Genellikle boş zamanlarını nasıl değerlendiriyorlar?
- Gençlerin karşılaştığı güçlükler nelerdir?
- Gençlerin gelecek ile beklentileri nelerdir?
- Gençlerde sapma ve şiddet eylemi nasıl ortaya çıkmaktadır?
- Gençlerde sapma eyleminin özellikleri nelerdir?
- Göçün gençlerdeki sapma eylemi arasındaki ilişki nedir?
- Toplumda ve yaşanılan bölgede en önemli problemler nelerdir?
- Hayat kalitesini ve güvenliğini artırmak için suç ve sapmalarda acilen hangi tedbirler ve önlemler alınmalıdır?
- Sapma eylemlerine bir eğilim var mıdır?
- Küreselleşme ve göçler ile ortaya çıkan sosyal değişme ve sapma arasındaki ilişki nedir?

- Küreselleşme ve göçler ile ortaya çıkan sosyal değişme gençleri nasıl etkilemektedir?
- Medya ile sosyal medya ile ilişkilerin yoğun olması gençlerin sapmayla olan ilişkisini nasıl etkilemektedir?

#### **4.4.Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları**

Nicel araştırmanın veri toplama teknikleri anket ve gözlemle; araştırmanın süresi 1 yıl ile ( 01 Ocak 2015 - 31 Aralık 2015) ; araştırma evreni İstanbul da Kadıköy ilçesinin Fenerbahçe ve Caddebostan Mahallelerinde 351 genç ile Sultangazi ilçesinin Yunus Emre Mahallesinde 379 genç ile sınırlıdır. Araştırma sonuçları verilerin toplandığı örneklem ile verilerin toplandığı dönemle sınırlıdır. Diğer yandan elde edilen sonuçlar, araştırmada kullanılan ölçekle sınırlıdır.

Nitel araştırma kapsamında ise derinlemesine ve odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Görüşmeler 01 Ocak 2016- 30 Nisan 2016 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Sultangazi’de ve Kadıköy’de 1 adet olmak üzere odak grup görüşme ve her iki bölgede toplam 17 kişi ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Görüşme yapılan gençler 15-24 yaş aralığını kapsamaktadır.

Araştırmanın bir başka kısıtlaması ise hem nitel hem de nicel araştırmalarda gençlerin araştırmaya ve araştırmacıya karşı duyduğu şüphenin kendisini göstermesidir. Ayrıca araştırma konusunun sapma ve suç odaklı olması gençlerin soruları yanıtlamasında tedirginlik yaratmıştır. Bu sorunu aşmak için gençlere konu ile ilgili verilen cevapların gizliliği ve güvenliği konusunda gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra anket ve görüşmeler tamamlanmıştır. Her iki teknik ile yapılan araştırma yapıldığı zaman aralığıyla sınırlıdır.



#### 4.5.Araştırmanın Varsayımları

- Araştırma kapsamında alınan örneklem grubunun evreni temsil ettiği kabul edilmektedir.
- Araştırmada kullanılan ölçekler güvenli ve geçerlidir.
- Örneklem grubunu oluşturan kadın ve erkekler kendilerine yöneltilen soruları gerçekleri yansıtacak şekilde doğru olarak cevaplamışlardır.

#### **Kavramlar:**

**Sosyal değişme**, belirli bir toplumda belli bir zaman aralığında normların ve değerlerin, kültürün ve toplumsal kurumların tüm sosyal ilişki ve öğelerde meydana getirdiği somut olgusal değişmeler olarak tanımlanan bir sosyal yapı farklılaşmasıdır (Yaka,2011:44). Sosyal değişme bu çalışmada toplumun doğal bir dengede bulunduğunu öne süren ayrıca toplumun istikrarına katkıda bulunan görüş olarak nitelendirilen işlevselci yaklaşım ile toplumsal adaletsizliklerin ve eşitsizliklerin düzeltilmesi için gerekli olan çatışmacı yaklaşım kuramı ile değerlendirilmiştir (Schaefer, 2013: 497).

**Gençlik**, nüfus açısından 15-24 yaş arasında buluş çağına ermiş ve sorumluluk alabilen kişilerin oluşturduğu çocukluktan yetişkinliğe geçişin ve kişiliğin oluştuğu ve sosyalleştiği bir dönemdir (Armağan, 2004:5,6).

**Sapma**, tanımı zaman içinde ve kültürlere göre farklılık göstermekle birlikte toplum içerisinde genel kabul görmüş ya da üzerinde uzlaşa sağlanmış normların ihlali olarak tanımlanmaktadır. “Asansörde bir yabancıya bakışları, toplum içinde kendi kendine konuşmak, tuhaf giysiler giymek gibi bir çok şey sapkın davranış olarak kabul edilmektedir” (Newman,2013:113).Bu çalışma kapsamında sapma ve şiddet davranışları ve bunları gösterme sıklığı işlevselci, etkileşimci, sosyal çatışmacı ve postyapısalcı yaklaşım doğrultusunda incelenmiştir.

**Şiddet**, farklı yazarlar tarafından farklı şekillerde tanımı yapılsada Goswami'ye (1995)göre şiddet, fiziksel saldırganlık ile eş anlamlıdır. Şiddetin bir çok tanımı olsa da bu araştırma kapsamında şiddet bireyi yaralama ve zarar vermeye yönelik bir davranış olarak ele alınmaktadır (Akt. Kocadaş, Özgür, & Özbulut, 2010:10).

#### **4.6.Araştırmanın Önemi**

Gençlerde sapma önem verilen bir konu olup son yıllarda bu konu ile ilgili araştırmalarda giderek artmaktadır. Gençlerde sapma farklı zaman ve mekânlarda farklı değerlendirilmektedir. Gençlerin sapma eylemlerini; sosyo - ekonomik düzeyleri, aile yapıları, inançları, arkadaş çevresi, okul, eğitim düzeyleri ve yaşadıkları mekân etkilemektedir.

Kentleşme süreci ile birlikte değişen yaşam şartları kentleri sorunlu merkezler haline getirmektedir. Sosyal değişme süreci ile birlikte değişen ahlaki ve kültürel yapı, bireylerin ve kurumların yapısındaki ilişkileri de dönüştürmektedir. Bu değişimler gençler arasındaki sapma eğilimlerini niceliksel ve niteliksel olarak farklılaştırmaktadır. Bu çalışmada öncelikle gençlerin neden sapma eylemlerine yöneldiklerini ve neden kuralları ihlal etdiklerini anlamayı amaçladıktan sonra gençleri yasaklanmış şeyleri yapmaya iten farklılıklar nelerdir sorularına yanıtlar bulunmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte gençlerin sapma eylemleri, temel sosyo - demografik değişkenlerin yanında aile, okul, yaşanan mekân, arkadaş çevresi değişkenleri etrafında açıklanarak sapmanın nasıl kategorize edildiği değerlendirilmiştir. Bu çalışma Türkiye'de var olan literatüre bir katkı sağlamayı ve bu çalışma alanını geliştirmeyi hedeflemektedir.

#### **4.7.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi**

Araştırma evrenini 15-24 yaş arasındaki gençler oluşturmaktadır. Birçok sapma eylemi suç kapsamına girmekte bütün suçlarda sapma olarak değerlendirilmektedir. Gençlerin sahip olduğu norm ve değerler, neyin sapma neyin sapma olmadığını tanımlanması, 15-24 yaş arasındaki gençlere odaklanılmasına sebep olmuştur. Araştırma İstanbul'un farklı sosyo demografik ve ekonomik unsurlara sahip iki ilçesi olan

Kadıköy'ün Fenerbahçe ve Caddebostan mahalleleri ile Sultangazi' nin Yunus Emre mahallesini kapsamaktadır.

TÜİK'ten alınan veriler kapsamında anket uygulanacak örneklem o bölgede yaşayan genç nüfustan kotalar yoluyla alınarak aşağıdaki gibi seçilmiştir (TÜİK, 01.11. 2014, <http://www.tuik.gov.tr> ).

**Tablo 6 Örneklem Alınan Mahallelerin Nüfusu**

	Fenerbahçe ve Caddebostan Mah.	Yunus Emre Mah.	Kadıköy	Sultangazi
15-24 yaş arası	1800 kişi / 1688 kişi	7440 kişi	-----	-----
İlçedeki 15-24 yaş arası nüfus sayısı	-----	-----	55.664	85.447
İlçe Nüfusu	-----	-----	506.293	505.190

Bu bağlamda Sultangazi ilçesinin Yunus Emre Mahallesinde genç nüfus yoğunluğu fazla olduğundan 7.440 gencin %5'i olan **379 genç** ile anket yapılmıştır. Kadıköy ilçesinde ise Fenerbahçe ve Caddebostan mahallerinde ikamet eden 3.488 gencin %10'u olan **351 genç** ile anketler yapılmıştır. Tez kapsamında toplam 730 genç ile anket yapılmıştır. Araştırma alanlarının seçiminde etkili olan diğer önemli bir faktör ise 2013 yılında Sultangazi Belediyesi için Nurgün Oktik' in yürütmüş olduğu "Sultangazi'de Genç Olmak: Gençliğin Yaşam Kalitesi ve Yaşam Beklentisi" adlı çalışmanın sonuçlarında Sultangazi ilçesinde şiddetin ve suç oranlarının yüksekliği, gençler arasında madde bağımlılığındaki artış, gençlerin yaşam alanlarının kısıtlı olması, Suriye'den ve Türkiye'nin her bölgesinden göç alarak adeta tampon bölge işlevini gören ve tüm olumsuzluklara rağmen gençlerin Sultangazi' de yaşıyor olmaktan mutlu olmaları, araştırmamızın bu ilçede daha inceltilmiş bir konuda yapılmasında etken olmuştur (Oktik, 2013:111).

Diğer taraftan Kadıköy ilçesinin seçiminde ekonomik ve kültürel düzeyinin yüksek olduğu İstanbul Ticaret Odasının yaptığı araştırmada, İstanbul 'da yaşam kalitesi en yüksek ilçe olması etkili olmuştur. Aynı zamanda bu araştırmada Sultangazi ilçesi ekonomik gelişmişlik endeksinde son sırada yer alırken, sosyal yaşam endeksinde de sondan beşinci sırada yer almaktadır (Şeker,2011:55).

Araştırma bölgesi olarak seçilen her iki bölgedeki mahallelerin özellikleri tezin konusu kapsamında ekonomik, kültürel ve sosyal sermayeleri kapsamında seçilmiştir. Gençlerin ebeveynlerinin ekonomik, kültürel ve sosyal sermayesinin düşük olduğu Yunus Emre Mahallesi, medyadaGazi Mahallesi olarak bilinen bölge içerisinde yer alan dört mahalleden biridir. Yunus Emre Mahallesi Sultangazi ilçesini mikro olarak temsil edebilecek özellikleri taşımakla birlikte bu mahallede liselerin bulunması ve gençlere daha kolay ulaşılması önem arz etmektedir. Diğer yandan bu mahallede ailelerin evli çocukları ile birlikte yaşamaları, diğer akrabalarının aynı binada ya da mahallede olmaları ve göç yoluyla gelmiş olmaları mahallenin özellikleri arasında yer almaktadır.

Kadıköy bölgesinin Caddebostan ve Fenerbahçe Mahallerinin seçilmesinde ailelerin ekonomik, kültürel ve sosyal sermayelerin yüksek olması ve ebeveynlerin eğitimlerinin yüksek olması etkili olmuştur. Mahallede gençlerin ebeveynlerinin eğitimini yüksek olması anne ve babaların çalışması ve çekirdek aile yapısının hakim olduğu gözlenmektedir.

#### **4.7.1. Sultangazi İlçesi**

Sultangazi ilçesi İstanbul'un kuzeybatısında, denizden 50 metre yükseklikte, 36 km<sup>2</sup> yüz ölçüme sahip doğuda Eyüp, batıda Esenler, güneyde Gaziosmanpaşa, kuzeybatıda Başakşehir ilçeleriyle sınır oluşturmaktadır. Sultangazi, her ne kadar yeni kurulmuş bir ilçe olsa da Osmanlı döneminde bu bölgede yapılmış su kemerlerinin varlığı Sultangazi'nin İstanbul civarındaki en eski yerleşim yerlerinden biri olduğunu göstermektedir(Sultangazi Belediyesi Stratejik Plan 2015-2019: 24).

Sultangazi ilçesi sahip olduğu yüzölçümüyle İstanbul ilçeleri arasında 19. Sırada yer almaktadır.16 mahalleden oluşan Sultangazi ilçesi 2008 yılından bu yana hızlı bir göç süreciyle yüz yüzedir. Sultangazi hem ucuz konut hem de iş olanakları ve sanayisi olan bir bölgedir. Göçle gelen ailelerin çocuk sayısının yüksek olması nedeniyle de genç bir nüfusa sahiptir.

#### 4.7.1.1.Sultangazi’de Nüfus

TÜİK’in 2014 verilerine göre Sultangazi’deki yaş gruplarının cinsiyete göre dağılımının sergilendiği aşağıdaki Tabloda 15-24 yaşlar arasında ki nüfus, toplam nüfusun % 17’sini oluşturmaktadır. Aşağıdaki Tabloda da görülebileceği gibi, mahallelere göre yaş dağılımına bakıldığında, Sultangazi ilçesinin nüfusunun genel olarak gençlerden oluştuğu görülebilir. Sultangazi’nin nüfusunun %14,08’i 0-14 ve %26,54’ü 15-29 yaş aralığındadır. Buradan hareketle 30 yaş altındaki nüfus toplam nüfusun %40,62’sini oluşturmaktadır. Diğer yandan ilçede 2016 Mart ayı itibariyle 24.000 Suriyeli ve 6.000 Afganistanlı, Pakistanlı ve Afrikalı bulunmaktadır.

**Tablo 7 Yıllara Göre Sultangazi’de Nüfus**

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
444.295	452.563	468.274	483.225	484.344	492.000	512.022	521.524

**Tablo 8 2014 Yılı Yaş Grubuna Göre Nüfus Dağılımı**

Yaş grubu	Erkek	Kadın	Toplam
‘0-4’	26.457	24.725	51.182
‘5-9’	25.709	24.387	50.096
‘10-14’	24.438	23.125	47.563
‘15-19’	24.027	21.904	45.931
‘20-24’	19.820	21.414	41.234
‘25-29’	24.940	24.070	49.010
‘30-34’	27.048	25.055	52.103
‘35-39’	23.311	21.256	44.567
‘40-44’	20.332	18.100	38.432
‘45-49’	14.923	12.561	27.484

'50-54'	11.981	10.877	22.858
'55-59'	8.123	7.906	16.029
'60-64'	5.293	5.491	10.784
'65-69'	3.156	3.770	6.926
'70-74'	1.741	2.245	3.986
'75-79'	884	1.450	2.334
'80-84'	630	966	1.596
'85-89'	171	492	663
'90+'	60	184	244
Toplam	513.022	263.044	249.978

#### **4.7.1.2.Sultangazi'de Eğitim**

Sultangazi ilçesindeki nüfus göz önüne alındığında eğitim düzeyinin de mercek altına alınması gerekmektedir. Sultangazi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün verilerine göre Sultangazi de öğrenim gören öğrenci sayısı 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında erkek öğrenci 59.172 kız öğrenci 42.413 olmak üzere toplam 101.585 öğrenci bulunmaktadır.

#### **4.7.1.3.Sultangazi' de Sosyo Ekonomik Yapı**

Sultangazi, iş olanaklarının çeşitliliği, barınma olanaklarının kolaylığı ve doğal taş ocaklarına sahip olmasının da etkisiyle göçü özendiren bir ilçe olup, sadece dışardan değil İstanbul'un diğer ilçelerinden de göç almaktadır.

Genç bir nüfusa sahip olan Sultangazi'de merdiven altı üretim de denilen tekstilin yanı sıra ayakkabı sektörü de önemli bir yer tutmaktadır. Tekstil sektöründe görüşmelerde 40.000 civarında çalışanın olduğuna vurgu yapılırken, ayakkabı sektöründe de 20.000 civarında çalışan bulunmaktadır. Türkiye'de üretilen ayakkabıların çoğunluğunun burada üretildiğini belirten görüşmeciler ayrıca küçük sanayi sitesinde de mobilya, kaporta ve boya işlerinin yoğun olarak sürdürüldüğünü belirtmişlerdir. Mobilyacılar, kaporta-boyacılar, avizeciler ve serbest çalışanlar olmak üzere 4 tane de küçük sanayi sitesi bulunan 10.000'e yakın işgücünün istihdam edildiği

Sultangazi’de iş olanakları göçü destekler niteliktedir. Özellikle ucuz konutun ve konut alanlarının var olması da iş potansiyeline yönelik yerlerin artmasına neden olmaktadır. Ayrıca ilçe olmasının ardından da bu bölge nazım planında ticaret ve hizmet alanı olarak belirlenmiştir. Ancak ilçenin su havzası içinde olması ve alanının geniş olmaması nedeniyle sanayinin gelişmesi pek mümkün görünmemektedir (Oktik, 2013:24,25).

Sultangazi İstanbul’un merkezine yakın olmasının yanı sıra TEM otoyolu ve çevre yolu ilçenin sınırından geçmektedir. 2010 yılında Yrd. Doç. Dr. Murat Şeker tarafından yapılan araştırmaya göre, İstanbul’da yaşam kalitesi sıralamasında Sultangazi İlçesi 29. sıradadır. Demografik yapı endeksinde de 35. sırada olan Sultangazi, beşeri sermaye endeksinde 15., sağlıklı yaşam endeksinde 31., ekonomik gelişmişlik endeksinde sonuncu, ulaşım ve erişilebilirlik endeksinde 13., çevresel durum endeksinde 19., sosyal yaşam endeksinde ise 35. sırada yer almaktadır (Şeker, 2011).

Yapılan gözlem ve görüşmelerde mahallelerin yapısı konusunda alınan genel bilgiler önemlidir. Zübeyde Hanım, Yunus Emre, Gazi, Habipler ve Yayla Mahalleleri gecekondu bölgesinin yoğun olduğu mahallelerdir. Aynı zamanda Yayla Mahallesi, ilçe merkezine uzak bir bölgede olup en yoksul mahallelerden biridir. Orta sınıfın en yoğun olduğu mahalle Cumhuriyet, Uğur Mumcu ve Cebeci mahallesidir. İsmet Paşa, Cebeci ve Malkoçoğlu Mahallelerinde tekstil ve ayakkabıcı atölyeleri mevcuttur (Oktik,2013: 25).

#### **4.7.2. Kadıköy İlçesi**

Kadıköy’deki yerleşmenin başlangıcını oluşturan tarihsel çekirdek, Haydarpaşa Koyu çevresi ile Moda Burnu’nun oluşturduğu alan içinde yer almaktadır. Günümüzde bütünüyle kentsel alan içinde kalan ve yapılaşmış bulunan Kadıköy, Bostancı’ya kadar uzanan semt ve mahalleleri ile 19. yüzyılda iskan sahası haline gelmiştir. M.Ö. 5000-3000 arasında İstanbul çevresinde ilk insan yerleşmelerinin ortaya çıktığı söylenebilir. Anadolu yakasında yontma taş devrine ait ilk el baltaları İçerenköy’de bulunmuştur. Anadolu yakasında ve belki tüm İstanbul çevresinde tarih öncesine ait en önemli

yerleşme alanı Fikirtepe kültürüdür. Fikirtepe İstanbul'un bilinen en eski çanak çömlekçi neolitik kültürüdür (<http://www.kadikoy.bel.tr/Kadikoy/Gecmiste-Kadikoy>).

#### 4.7.2.1.Kadıköy' de Nüfus

2009 Yerel seçimlerinde bazı mahallelerin Ataşehir ilçesi sınırlarına girmesiyle başlayan nüfus azalması 2015 yılına kadar da azalan oranlarda devam etmektedir. 2010 yılında Kadıköy nüfusu 532.835 iken 2015 yılı sonu itibariyle 465.954 olmuştur.

**Tablo 9 Türkiye İstatistik Kurumu Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (İstanbul)**

İl	Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
İstanbul	'0-4'	1.125.474	578.507	546.967
	'5-9'	1.098.882	564.740	534.142
	'10-14'	1.060.156	546.309	513.847
	'15-19'	1.103.160	570.758	532.402
	'20-24'	1.136.062	563.320	572.742
	'25-29'	1.329.169	666.079	663.090
	'30-34'	1.436.242	727.480	708.762
	'35-39'	1.284.468	652.957	631.511
	'40-44'	1.154.296	585.394	568.902
	'45-49'	918.360	470.100	448.260
	'50-54'	809.953	408.575	401.378
	'55-59'	624.942	314.298	310.644
	'60-64'	446.982	216.982	230.000
	'65-69'	318.560	146.841	171.719
	'70-74'	209.906	91.330	118.576
	'75-79'	142.304	56.221	86.083
	'80-84'	108.053	41.197	66.856
	'85-89'	51.668	15.445	36.223
	'90+'	18.381	4.625	13.756
		<b>Toplam</b>	<b>14.377.018</b>	<b>7.221.158</b>



**Tablo 10 TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Kadıköy-Sultangazi)**

İlçe 1	İlçe 2	Yaş grubu	Toplam		Erkek		Kadın	
			Kadıköy	Sultangazi	Kadıköy	Sultangazi	Kadıköy	Sultangazi
		'0-4'	19.256	51.182	9.927	26.457	9.329	24.725
		'5-9'	20.360	50.096	10.416	25.709	9.944	24.387
		'10-14'	19.236	47.563	9.905	24.438	9.331	23.125
		'15-19'	22.821	45.931	11.240	24.027	11.581	21.904
		'20-24'	28.916	41.234	13.841	19.820	15.075	21.414
		'25-29'	36.338	49.010	17.258	24.940	19.080	24.070
		'30-34'	42.484	52.103	20.156	27.048	22.328	25.055
		'35-39'	42.061	44.567	19.555	23.311	22.506	21.256
		'40-44'	38.184	38.432	17.480	20.332	20.704	18.100
		'45-49'	34.527	27.484	15.600	14.923	18.927	12.561
		'50-54'	34.092	22.858	14.911	11.981	19.181	10.877
		'55-59'	33.209	16.029	14.586	8.123	18.623	7.906
		'60-64'	29.113	10.784	12.916	5.293	16.197	5.491
		'65-69'	25.368	6.926	10.885	3.156	14.483	3.770
		'70-74'	19.201	3.986	7.887	1.741	11.314	2.245
		'75-79'	14.758	2.334	5.691	884	9.067	1.450
		'80-84'	12.108	1.596	4.318	630	7.790	966
		'85-89'	7.449	663	2.291	171	5.158	492
		'90+'	3.090	244	852	60	2.238	184
		<b>Toplam</b>	<b>482.571</b>	<b>513.022</b>	<b>219.715</b>	<b>263.044</b>	<b>262.856</b>	<b>249.978</b>

**Tablo 11 Yıllara Göre Kadıköy' de Nüfus**

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
533.452	529.191	532.835	531.997	521.005	506.293	482.571	465.954

#### 4.7.2.2.Kadıköy’de Eğitim

2014 rakamlarıyla Kadıköy İlçesi'nde 81 anaokulu (3 Özel + 78 Devlet) , 48 ilkokul ( 17 Özel + 31 Resmi), 40 lise ( 13 Özel+ 27 Resmi), bulunmaktadır. Yükseköğrenim kurumları olarak Marmara Üniversitesi, Doğu Üniversitesi ve Okan Üniversitesi yer almaktadır. İlçe sınırları içinde 7'si devlet, 2'si üniversite ve 14'ü özel olmak üzere toplam 23 hastane vardır ([http://kadikoy.meb.gov.tr/meb\\_iys\\_dosyalar/2015\\_10/14093621\\_kadiky\\_son20152019stratejik\\_plan14.10.2015.pdf](http://kadikoy.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_10/14093621_kadiky_son20152019stratejik_plan14.10.2015.pdf)).

#### 4.7.2.3.Kadıköy' de Sosyo - Ekonomik Yapı

İstanbul'un Anadolu yakasında bulunan Kadıköy ilçesinde egemen ekonomik etkinlik ticaret olmakla birlikte başta Bağdat Caddesi, Altıyol ve Bahariye Caddesi çevrelerinde çok sayıda ünlü markaların şubeleri yer almaktadır. Kadıköy'deki yerleşmenin başlangıcını oluşturan tarihsel çekirdek, Haydarpaşa Koyu çevresi ile Moda Burnu'nun oluşturduğu alan içinde yer almaktadır.Günümüzde bütünüyle kentsel alan içinde kalan ve yapılaşmış bulunan Kadıköy, Bostancı'ya kadar uzanan semt ve mahalleleri ile 19. yüzyılda iskan sahası haline gelmiştir.1970'li yıllarda birinci Boğaz Köprüsü'nün açılması, 1980'li yıllarda göçün hızlanması ile birlikte veyeni imar planlarıyla Kadıköy' de yapı yoğunluğu meydana gelmiştir. 1999 yılındaki depremden sonra yapılardaki yenilenme ihtiyacıile kentsel dönüşüm çalışmaları devam etmektedir (<http://www.kadikoy.bel.tr/Kadikoy/Cografik-Konum>,<http://www.kadikoy.bel.tr/Kadikoy/Gecmiste-Kadikoy>).

Türkiye ve İstanbul'un en büyük spor kulüplerinden biri olan Fenerbahçe Spor Kulübü Kadıköy'de bulunmaktadır. Fenerbahçe dışında ilçede, futbol, basketbol, yüzme, yelken, kürek, motor sporları, aikido, atıcılık, bilardo, briç, jimnastik, karate, su topu, tekvando ve binicilik dallarında faaliyet gösteren bir çok spor kulübü ve dernek vardır. İlçedeki spor tesisleri arasında Fenerbahçe Şükrü Saraçoğlu Stadi, İstanbul Yelken Kulübü, Galatasaray Yelken Kulübü, Fenerbahçe Faruk Ilgaz Tesisleri, Kalamış Yelken Kulübü ile Kadıköy'ün merkezinde yer alan Caferağa Spor Salonu'dur. Kadıköy

ilçesi'ndeki en önemli dinlenme alanları ise Kalamış, Göztepe, Sahil (Feneryolu-Bostancı) ve Mazharbey'de ki parklarıdır ([http://kadikoy.meb.gov.tr/meb\\_iys\\_dosyalar/2015\\_02/23024850\\_brifing20142015.pdf](http://kadikoy.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_02/23024850_brifing20142015.pdf).)

#### **4.8. Veri Toplama Araçları**

Araştırma kapsamında kişisel bildirim tekniğiyle öğrencilerden veriler toplanmıştır. Kişisel bildirim formu Maltepe Üniversitesi bünyesinde yer alan etik kurulu tarafından incelenip kurul tarafından onaylanmıştır. Kişisel bildirim formları okul ve dersane çıkışlarında, kafelerde, gençlik merkezleri, bilgi evlerinde kendileri tarafından yapılmıştır. Öğrencilere gizliliğin esas olduğu vurgulanarak ve formun üzerine kişisel bilgilerini yazmamaları istenmiştir. Gönüllülük esasına dayalı olarak katılımcıların kişisel bildirim formunu doldurmaları istenmiştir. Ayrıca araştırmada derinlemesine ve odak grup görüşmeleri yapılarak da veriler toplanmıştır. Görüşmelerde araştırmacı önce kendisini tanıtarak yaptığı araştırmayı kısaca anlatarak olumlu yanıt aldıktan sonra görüşmelerin kayıt altına alınması için izin istemiştir.

##### **4.8.1. Araştırmanın Veri Kaynakları**

Toplumsal araştırmalarda yapılan çalışmalarda iki önemli özellik aranmaktadır. Bunlardan ilki güvenilirlik ikincisi ise geçerliliktir. Güvenilirlik; araştırmanın tekrar edilebilirliğini ifade etmektedir. Başka bir ifade ile ölçüm tekrar yapıldığında aynı sonuçların elde edilmesi gerekmektedir (Bilton vd., 2009:443).

Geçerlilik ise; toplanan verilerin tarafsızlığının ve ölçülen durumun veya değişkenlerin niteliklerine uygunluğunun ölçüsüdür. Başka bir deyişle belli bir dönemde kişiler arasındaki gerçek farkları veya aynı kişi için zaman içindeki gerçek farkları yansıttığı ölçüde geçerli olmaktadır (Kurtuluş, 2006:302).

#### 4.8.1.1.Niceliksel Araştırma Yöntemi

Pozitif bilim anlayışına dayanan nicel araştırma sürecinde elde edilen bilgiler sayısal olarak ifade edilmekte ve üzerinde istatistiki işlemler yapılmaktadır. Nicel araştırmalarda öncelikle olgu daha sonra kuram gelmektedir. Nicel araştırmalar da araştırmayı yapan kişi araştırmaya nesnel olarak yaklaşmakta, olguların akışına karışmayan bir özne olarak hareket etmektedir (Sönmez & Alacapınar, 2013:42,43).

Sosyologlar araştırmalarında teorilerini test edebilmeleri için kurdukları önermeleri hipotezlere dönüştürmektedirler. Hipotezler iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi açıklamakta diğer bir deyişle bağımlı ve bağımsız değişkenleri arasında ki ilişkiyi tanımlamaktadırlar. *Bağımsız değişken, sonucu etkileyen ya da öteki değişken üzerinde değişikliğe sebep olan değişkendir. Bağımlı değişken ise etkilenen, bağımsız değişkenin etkisine maruz kalan değişkendir. “Sosyal bağlar güçlendikçe suçta yönelim azalır” hipotezinde sosyal bağlar bağımsız değişken yer alırken suçta yönelme ise bağımlı değişken olarak adlandırılmaktadır* (Newman,2013:37).

Anket uygulamaları, araştırma kapsamında bir popülasyonu diğer bir deyişle araştırma odağında yer alan insanları hedef almaktadır. Anket araştırmacının katılımcılara sunduğu bir dizi yazılı sorudan oluşmaktadır (Macionis,2012:41).

#### 4.8.1.2.Niteliksel Araştırma

Niteliksel araştırmalar toplumsal olguları parçalar ayırmadan bütün bir şekilde kavramaya ve kendi kültürel bağlamında yaşayanların kendi gözünden anlamaya çalışan araştırmalardır. Ne nerede ve ne kadar gibi soruları açıklamaya çalışan nicel çalışmaların aksine neden ve nasıl gibi anlamaya yönelik soruların cevabını bulmaya çalışan araştırma yöntemidir (Sandelowski, 2004:893 den Akt.Şavran, 2012:69).

Niteliksel araştırma yöntemi kapsamında derinlemesine görüşme ve odak grup görüşmeleri araştırmacılar tarafından uygulanmaktadır. Yapılandırılmamış ya da yarı yapılandırılmış görüşme olarak da adlandırılan derinlemesine görüşmelerin temel özelliği, araştırmaya katılan öznelerin anlam dünyalarını ortaya koyma ve dünyayı onların kendi gözleriyle nasıl gördüklerini ortaya çıkarmakta ve buldukları sosyal yapıyı ve süreçleri daha iyi betimlemektir. Nicel görüşmelerden farklı olarak yüzeysel değil derinlemesine bilgi edinmek olan nitel görüşmeleri yaşam öyküsü görüşmesi olarak ifade eden Seidman nitel görüşme yapma nedenini şöyle ifade etmektedir: “*Görüşme yapıyorum çünkü, diğer insanların öyküleriyle ilgileniyorum*” (Akt. Kuş, 2009:93). Mason, nitel görüşmelerin özelliklerini 3 başlıkta değerlendirmektedir;

- 1- *Büyük ölçüde informel bir şekilde ve resmi cevap formatında değildir.*
- 2- *Bu görüşmeler yapılaşmış bir soru formuna sahip değildir.*
- 3- *Veriler etkileşim yoluyla elde edildiği iddiası geçerlidir çünkü hem görüşülenler hem de görüşme sürecinin kendisi veri kaynağıdır* (Akt. Kuş, 2009:102).

Nitel araştırma tekniklerinden diğeri olan “odak grup” görüşmelerinin amacı, belli kriterlere göre önceden belirlenmiş bir konu hakkında en az altı kişinin katıldığı ve katılımcıların kendini rahat hissettiği bir ortamda gruptaki birinin verdiği yanıtın diğerlerini harekete geçirdiği ve karşılıklı etkileşimler sonucu kendi bakış açılarına, yaşantılarına, ilgilerine, deneyimlerine, eğilimlerine, düşüncelerine, algılarına, duygularına, tutum ve alışkanlıklarına dair derinlemesine, detaylı ve çok boyutlu nitel bilgi edinmektir (Stewart ve Shamdasani, 1990; Kitzinger, 1994, 1995; Krueger, 1994; Gibbs, 1997; Bowling, 2002 den Akt.Çokluk , Yılmaz, & Oğuz , 2011: 98).

Nicel ve nitel araştırma yöntemi bağlı bulunduğu kuram ile yakından ilişkili olmakla birlikte her iki yaklaşımda bir araştırmada birbirini tamamlayıcı şekilde kullanılabilir. Ragin bu durumu şöyle ifade etmektedir:

*“Bütün nitel yöntemlerde ortak olan anahtar özellikler, bunlar nicel yöntemlerle karşılaştırıldığında görülebilir. Nicel veri tekniklerinin çoğu, veri özetleyicidir. Nitel yöntemlerse tersine en iyi veri çoğaltıcılar olarak düşünülebilir. Veriler arttığında olayların anahtar yönlerini daha net görmek mümkün olur.”* (Akt. Neuman, 2012:20)

Nitel görüşmeler sıradan günlük konuşmaların yanında enformel sohbet tarzında ve yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular ile zenginleştirilerek konuşulan gençlerin kendilerini daha iyi hissetmelerini sağlamaktadır. Görüşmeler sosyal dünyada yaşanan gerçeklerin arkasında yer alan bir çok olgu ve süreçlerin özüne inerek veriler oluşturulmaktadır (Kümbetoğlu, 2008:72).

Sonuç itibariyle bu çalışmada temel bakış açısı farklı olan iki farklı yöntem ile elde edilecek veriler farklı değerlendirilmektedir. Yöntemsel çoğulculuk olarak adlandırılan bu yaklaşımın kullanılması veri toplama ve analizler sonucunda teorik fikirlerin ve kavramların yoğunluğunu ve geçerliliğini artırmaktadır. Bunun sebebi ise mümkün olduğunca çok kaynağın kullanılması araştırmanın olabildiğince farklı açıdan değerlendirilmesi ampirik alan ve veriye temas etmesine sağlamaktadır. Diğer yandan bu yaklaşımda birçok farklı metot ve verinin birlikte kullanılması tek bir belirli kaynağa ve stratejiye bağlı kalmayarak çok perspektifli bir genel bakış açısı sağlamıştır. İki yaklaşımın bir arada kullanılması bulguların yeniden düzenlenmesine ve yorumlanmasına olanak yaratarak bir sinerji meydana getirmektedir(Layder, 2013:122,123). Nicel araştırma yönteminde kullanılan anket tekniği ile elde edeceğimiz bulgular bize dış dünyaya ilişkin olgusal düzeyde bilgiler sağlarken nitel görüşme teknikleri ile elde edeceğimiz bulgular inşa edilmekte olan gerçekliğe ilişkin bireylerin anlam dünyalarını ortaya çıkarıcı bilgiler sunacaktır. Kuş'un da belirttiği gibi her iki yöntem hipotezlerin gerçekleşip gerçekleşmediğini sınamaktadır (Kuş, 2009:131).

#### **4.8.1.3. Veri Kaynakları**

Araştırmanın amaçları doğrultusunda veri toplamak maksadı ile anket uygulanmıştır. Anket tekniğinin temelini, bir evren ya da örnekleme oluşturan birimlerden sistematik biçimde bilgi elde edebilmek oluşturmaktadır. Bu amaçla, görüşmeci ile yanıtlayıcı arasında bir tür iletişim ve veri toplama aracı olan anket formu kullanılmaktadır.

Bu araştırmanın veri toplama aracı olan 47 soruluk bir ankettir. Anket hazırlanmadan önce geniş bir literatür taraması yapılmış, bu araştırmaya benzer diğer araştırmaların veri toplama araçları incelenmiştir. Literatür taraması sonucu toplam 47 soru ankete dâhil edilmiştir. Anketin uygulanması bizzat araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Anketler doldurulmadan önce anketin amacı katılımcıya okunmuştur ve nasıl doldurulacağı hakkında katılımcı bilgilendirilmiştir ve anketleri gençler kendileri doldurmuştur.

Bu araştırmada kullanılan anketin yapısı ise 3 bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde "Kişisel Bilgiler ve Aile" başlığı altında 24 soru, ikinci bölümde "Arkadaşlık ve Boş Zaman" ile ilgili 10 soru, "Okul ve Gençlik Sorunları" ile ilgili 4 adet soru sorulmuştur. Son bölümde ise "Şiddet ve Sapma" konusuna yönelik 9 adet soruya yer verilmiştir. Araştırmanın nitel kısmında ise daha önceden hazırlanmış açık uçlu 25 başlıktaki sorular katılımcılara yöneltilmiştir.

#### **4.8.2. Kişisel Bilgi Formu ve Ölçek**

Bu çalışmada gençlerin fiziksel şiddet ve şiddet içermeyen sapmış davranışlarına ve ilgili diğer faktörlere odaklanılmaktadır. Bunun yanında aile ve okulla ilgili değişkenlerde indeksler yoluyla ölçülecektir. Konu kapsamında gençlere tutum ölçeği uygulanacaktır.

Bu araştırma kapsamında indeks oluşturmak için kullanılan ölçek maddelerinin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması Ünal ve Çakır'ın 2010 yılında gerçekleştirdiği TÜBİTAK tarafından desteklenen İzmir İl Merkezindeki lise öğrencileri üzerinde yürütülmüş olan çalışmada (Ünal ve Çukur, 2013) ve Oktik vd.'nin Mardin Valiliği ile Muğla Üniversitesinin 2010 yılında birlikte gerçekleştirdiği “Sosyal Risk Analizi: Mardin Proje Örneği Sosyolojik Temel Araştırmasında” gerçekleştirilmiştir (Oktik,2010). Ölçek (indeks) veya alt ölçeklerin güvenilirlik hesaplamaları Cronbach Alpha tekniğiyle hesaplanarak ilgili ölçüm araçlarının tanımlandığı yerde verilmiştir.

#### **4.9.Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler ve Etik Sorunlar**

Anketin uzun olması ve içerik bakımından sapma, şiddet ve bağımlılık ile ilgili soruların bulunması yüz yüze yapılan anketlerde gençleri tedirgin etmiş ve gençler bazı soruları cevaplandırmak istememişlerdir. Bu sebepten dolayı bazı noktalarda anketler gençlere sınıflarda ve kafelerde toplu halde dağıtılmış ve doldurulduktan sonra geri alınmıştır.

Bu noktadan hareketle nicel çalışmada derinlemesine görüşmelerde de aynı sorunla karşılaşılıp karşılaşılmayacağını test etmek amacıyla birkaç genç ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Derinlemesine görüşmenin ilk başlarında tedirgin olan gençler kişisel bilgilerinin gizli kalacağını ve resmi hiçbir kuruma bu bilgilerin verilmeyeceğini söylediğimizde üzerindeki baskının azaldığı görülmüştür.

Anketlerin yapılması sırasında araştırmanın temelini oluşturan ekonomik ve kültürel sermayeleri farklı olan iki bölgeyi karşılaştırmak planlanmıştır. Ancak kültürel ve ekonomik sermayesi düşük olarak belirlenen Sultangazi Bölgesinde örnekleme rahat bir şekilde ulaşılmış, Kadıköy Bölgesinde ise örnekleme erişim güçlüğü ile karşılaşmıştır.



#### 4.10. İşlem

Araştırmada veri toplama amacıyla uygulanan anket sorularına verilen yanıtlar SPSS (Statistical Package for Social Science – Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi) programı yardımıyla, iki bölge halinde ve tasnif edip numaralandırılarak dijital ortama aktarılmıştır. Frekans ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra değişkenler arasındaki etkileşimi belirlemek üzere suç ve sapma algısını ölçmek ve diğer değişkenlerle ilişkisini ortaya koymak adına SPSS üzerinde çeşitli istatistiki analizlerden yararlanılmıştır.

Anket sorularında analiz için yapılan düzenlemeler:

- 23. soru Ailenin gencin hayatını takip etme sıklığı,
- 27. soru Komşuluk ilişkileri ve Mahallede Şiddet ve Sapma,
- 35. soru Okula karşı duyulan istek ve Okulda Şiddet ve Sapma,
- 44. soru Gencin aile içindeki şiddete onayı verme eğilimi,
- 45.soru Gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması başlığı halinde ikiye ayrılmıştır.

#### **Gençlerin Sapma Davranışlarını Onaylama**

- Arkadaşlar arasında popüler olmak için bazı kurallar ihlal edilebilir.
- İstenilen izlenimi bırakabilmek için kurallar çiğnenebilir.
- Bazen tartışmadan ya da kavgadan kaçmak için yalan söylenebilir.
- Arkadaşlar arasında popüler olmak için bazı kurallar ihlal edilebilir.
- Okulda başarılı olmak için bazen hilelere başvurulabilir.
- Okulda öğretmenlerle alay edilebilir.
- Arkadaşlarınızla ilişkinizi sürdürmek için ailenin koyduğu kurallar bazen ihlal edilebilir.
- Başarılı olmak için bazı doğru olmayan şeyler yapmak zorunda kalabilirsiniz.
- Eğer yakalanmayacaksan yasalar ihlal edilebilir.
- Okulda statü elde etmek için diğer öğrenciler korkutabilir.
- Okulda kurallara uymak önemlidir.

- Video oyunlarında şiddet arttıkça daha eğlenceli hale gelir.
- Namus söz konusu olduğu zaman kurallar çiğnenebilir.
- Polise karşı saygı duyulmalıdır.
- Polis gençlere adil davranır.
- Adli sorunlar güvenlik güçlerine bırakılmalıdır.

### **Gençlerin Şiddet Davranışlarını Onaylama**

- Eğer biri benimle ya da arkadaşarımla uğraşırsa zarar görür.
- Eğer biri küfür ettiyse dövülmeyi hak eder.
- İstenilen yaptırmak için diğer kişiye vurulabilir.
- Biri sizi öfkelenendirirse cezasını vermek gerekir.
- Eğer dövüş edersen herkes sana saygı gösterecektir.
- Eğer dövüşmekten korkarsan hiçbir arkadaşın olmaz.
- Aileme saldıran karşılığını aynı şekilde alır.
- Akrabalarımı yapılmış şiddeti kendime yapılmış sayarım.
- Namus kirletildimi temizlenmesi gerekir.
- Kendimi savunmak için gerekirse silah kullanırım.

-46.soru Gençlerin şiddet ve sapma davranışının gösterme sıklığı olarak iki başlık halinde ayrılmıştır.

### **Gençlerin Sapma Davranışı Gösterme Sıklığı**

- Sınıfın düzenini bozdum.
- Aile üyelerinden haberleri olmadan evden para aldım.
- Okula ait olan bir mala bilerek zarar verdim.
- Araba ya da motosiklet gibi motorlu aracı aşırıya çalıştırdım ya da aşırıya çıkardım.
- Bilerek çalıntı malları kullandım.
- Bir sorun yüzünden müdür odasına çağırıldım.
- İzinsiz olarak bir binanın ya da aracın içine girdim.
- Bilerek yangın çıkarmayı denedim.
- Maddi değeri az olan ufak tefek şeyleri çaldım.

- Sahibinin izni olmadan başkasının arabasını gezmek için aldım.
- Mağazadan parasını ödemedem bir şeyler aldım.
- Polis tarafından karakola götürüldüm.
- Alkol kullandım.
- Okulda sık sık ağız dalaşına girdim.
- Bana ait olmayan bir mala bilerek zarar verdim.
- Maddi değeri yüksek olan şeyleri aşırımdım.
- Bazı şeylerin parasını ödemekten kaçındım.
- Davranışlarımdan dolayı öğretmenlerim şikayetçi oldular.
- Uyuşturucu maddeleri kullandım.
- Sigara içtim.
- Sözlü ya da yazılı sınavlarda fısıldadım.
- Eğlence olsun diye binaların camlarını ya da sokak lambalarını kırdım.
- Bisiklet, motosiklet ya da otomobil gibi araçları hız limitlerini aşacak şekilde kullandım.
- Ağaçlara sivri bir nesneyle yazılar yazdım.
- Öfkelendiğim zaman eşyaları kırdım.
- Şişe kırarak, bidon devirerek ve bu gibi davranışlarla bilerek sokakları kirlettim.
- Eğlence olsun diye dükkanlardan parasını ödemedem bir şeyler aldım.
- Yerine koymayı düşünmeden evden habersiz para aldım.
- Başkasına ait değerli bir eşyayı sahibine sormadan alıp sakladım.
- Sinema ve park gibi halka açık yerlerdeki eşyalara zarar verdim.
- Okuldan kaçtım.
- Okul zamanında sokaklarda başıboş gezdim.
- Okulda sigara içtim.
- Sınavlarda kopya çektim.

### **Gençlerin Şiddet Davranışı Gösterme Sıklığı**

- Okulda diğerlerini vurmakla tehdit ettim ya da vurdum.
- Kavgaya ettim.
- İnsanlardan para ya da başka şeyler elde etmek için fiziksel güç kullandım.

- Okulda hoşlandığım biri için kavga ettim.
- Gizli olarak yaralayıcı alet taşıdım.
- Birini ciddi olarak yaralamak ya da öldürmek düşüncesi ile saldırdım.
- Çete kavgasına katıldım.
- İstemediği halde biri ile cinsel ilişkiye girdim ya da girmeye çalıştım.
- Diğer öğrencilerden para ya da başka şeyler elde etmek için fiziksel güç kullandım.
- Geceyi gözaltında geçirdim.
- Çocuk mahkemesine çıkartıldım.
- Kavga ya da kırık şişe ya da sustalı gibi alet kullandım.
- Korkutmak amacıyla başkalarına vurma, çelmetakma, yolunu kesme gibi davranışlar gösterdim.
- 47.soru Gençlerin kendilerini nasıl tanımladıkları üç faktör üzerinden değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada izlenen yöntem dört başlık halinde değerlendirilmiştir. İlk olarak araştırmanın kuramsal ve kavramsal çerçevesinin oluşturulmasında daha önce konu ile ilgili yapılmış yurt içinde ve yurt dışında yapılmış tez, makale, kitaplar, raporlar incelenerek literatür çalışması yapılmıştır. Daha sonra her iki bölgedeki gençler ile konu kapsamında görüşmeler yapılarak anket soruları hazırlanmıştır.

İkinci aşamada her iki bölgede anket çalışmaları yapılmıştır. Anketler okul çevrelerinde, kafelerde ve dershanelerin bulunduğu yerlerde yapılmıştır. Anketler bazı noktalarda toplu halde dağıtılıp doldurulduktan hemen sonra toplanılmıştır. Anket çalışmasındaki amaç tezin ana sorunsalı kapsamında belirlenen sorulara cevaplar aramaktır. Bu kapsamda ankette ebeveynlerin ekonomik düzeyleri, eğitim seviyeleri, aile ilişkileri, gençlerin boş zaman faaliyetleri, sapma ve şiddet davranışları onay ve bunları gösterme sıklığı, gelecek beklentileri ve karşılaştıkları güçlükler ile ilgili sorulara yer verilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler SPSS v20.0 istatistik programında oluşturulan veri tabanına işlenmiştir. İşlenen verilerin analizinde frekans dağılımları, çapraz tablolar ve ki-kare anlamlılığı kullanılmıştır.

Üçüncü aşamada verilerin çözümlenerek niceliksel araştırmanın verilerini daha iyi anlamak ve yorumlamak amacıyla açık uçlu soruların sorulduğu, derinlemesine ve odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Bir moderatör ve bir gözlemciden oluşan görüşmelerde başlamadan önce, ses veya kamera kaydı almak için katılımcılara uygun olup olmadığı sorulmuş verilen cevap uygun ise kayıtlar alınmış uygun değilse kayıt yapılmamıştır. Görüşmeler yapıldıktan hemen sonra yazılı metne dönüştürülerek her bir görüşmenin veri analizi yapılmıştır. Derinlemesine görüşmeler 45 dakika ile 1 saat arasında yapılmış olup, odak grup görüşmeleri ise 1,5-2 saat arası sürmüştür. Niteliksel araştırmalarda genelleme yapılamayacağı gerçeğini vurgulayarak, yapılan araştırmada elde edilen bulgular gençlerin yaşantıları, yaşadıkları yerin atmosferi, kişiler arası ilişki biçimleri, yaşadıkları yer hakkındaki fikirleri hakkında ipuçları vermektedir.

Son aşamada ise araştırmanın sonuçlarının ortaya konulup tüm görüşmeler ve analizler bittikten sonra elde edilen veriler, nicel ve nitel araştırma bulguları olarak değerlendirilmiş ve ardından sonuç ve öneriler yazılmıştır.

## 5. BÖLÜM

### 1.1.Nicel Bulgular

Tez çalışmasında verilerin çözümlenmesinde frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde gibi betimsel istatistiklerden faydalanılmıştır. Bağımsız karşılaştırmalar için Bağımsız T testi ve Anova kullanılmıştır. Korelasyon analizi için Pearson Correlation katsayısı, çapraz karşılaştırmalar için ise Ki-kare testi uygulanmıştır.

### Kullanılan Analizler

**Korelasyon Analizi:** İki değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi ve varsa bu ilişkinin şiddetini ve yönünü ölçmek amacıyla kullanılan bir istatistiksel yöntemdir. Korelasyon analizi sonucunda, doğrusal ilişki olup olmadığı, ve varsa bu ilişkinin derecesi ve yönü korelasyon katsayısı ile hesaplanır. Bu katsayı -1 ile +1 arasında değişir. 0-1 arasında pozitif ilişki, 0'dan küçük değerlerde negatif ilişki vardır (Özdamar, 2009).

**Bağımsız T Testi:** Bağımsız 2 örnek t testi, bağımsız iki örneğin parametrelerine dayalı olarak kurulan hipotezlerin, bağımsız iki örnekten elde edilen nitel ve nicel verilerin istatistikleri kullanılarak test edilmesinde yararlanır (Özdamar, 2009). Bağımsız iki örnekten elde edilen verilerin normal dağılımı beklenir. Hipotez karşılaştırılacak verilere ait ortalamalara göre kurulur.

**Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova):** Normal dağılım gösteren k popülasyonundan alınan k bağımsız grubun verilerinin analizinde kullanılır. Tek yönlü Anova'da k popülasyonundan alınan ortalamalar karşılaştırılır (Özdamar, 2009).

**Ki-Kare bağımsızlık testi:** 2\*2 veya r\*c tipindeki çapraz tablolarda uygulanır. İki veya daha fazla kategoriye sahip X ve Y değişkenlerinin kategorilerinin birbirleri ile bağımlı/bağımsız olup olmadıklarını test eder. Tablo gözlerindeki gözlenen frekansların

marjinal olasılıklar yaklaşımına göre hesaplanan teorik frekanslara benzerliği test edilir (Özdamar,2009).

Çalışma kapsamında araştırma değişkenleri, demografik değişkenler, bağımsız değişkenler ve bağımlı değişkenler olarak ele alınmıştır. Bağımsız değişkenler; aile, akran çevresi, yaşanılan mekân, okul, ailenin geliri, anne babanın eğitim durumu, yaşanılan mekân olarak ayrı ayrı incelenmiştir.

Bağımlı değişkenler ise gençlerin şiddet davranışlarını onaylaması ve bunları gösterme sıklığı, sapma davranışlarını onaylama ve bunları gösterme sıklığı olarak belirlenmiştir. Bunların yanı sıra gençlerin yaşı, cinsiyeti, ev sahipliği, anne ve babanın çalışma durumu gibi demografik değişkenlerde ele alınmıştır.

### 1.1.1. Sosyo Ekonomik ve Sosyo Demografik Bulgular

**Tablo 7 Araştırmaya Katılanların Yaş, Cinsiyet ve Oturdukları İlçeye Göre Dağılımı**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
<b>Cinsiyet</b>						
Kadın	219	57,8%	175	49,9%	394	54,0%
Erkek	160	42,2%	176	50,1%	336	46,0%
Toplam	379	100,0%	351	100,0%	730	100,0%
<b>Yaş</b>						
15	46	12,1%	23	6,6%	69	9,5%
16	108	28,5%	34	9,7%	142	19,5%
17	102	26,9%	73	20,8%	175	24,0%
18	33	8,7%	64	18,2%	97	13,3%
19	18	4,7%	26	7,4%	44	6,0%
20	10	2,6%	37	10,5%	47	6,4%
21	15	4,0%	31	8,8%	46	6,3%
22	16	4,2%	24	6,8%	40	5,5%
23	14	3,7%	20	5,7%	34	4,7%
24	17	4,5%	19	5,4%	36	4,9%
Toplam	379	100,0%	351	100,0%	730	100,0%
Yaş Ortalama ± SS	17,6 ± 2,5		18,8 ± 2,5		18,2 ± 2,5	

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan gençlerin ilçelere göre cinsiyet ve yaş dağılımları gösterilmiştir. Araştırma da anket yapılan 730 gencin %54'ü (n=394) kadın,

%46'sı (n=336) erkeklerden oluşmakta olup, Sultangazi'de ankete katılan kadın sayısı erkek sayısından fazladır. Bunun nedeni ise anketlerin okul çevrelerinde yapıldığından ve ilçede 15-24 yaş grubundaki erkeklerin iş hayatında olması kadınların ise okulda olması, sayının bu şekilde çıkmasında etkili olmuştur.

Araştırmaya katılanların yaş aralığı Sultangazi Bölgesinde 15-18 yaş grubu %76,2'sini oluştururken, 19-24 yaş arası ise %23,8'ini oluşturmaktadır. Ortalama yaş ise  $17,6 \pm 2,5$ 'dir. Kadıköy bölgesinde ise katılımcıların %66,3'ü 15-18 yaş grubunu oluştururken, 19-24 yaş grubu ise %33,7'i olarak gözükmektedir. Ortalama yaş ise  $18,8 \pm 2,5$ 'dir.

**Tablo 8 Doğum Yeri**

Doğum Yeri	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
İstanbul	241	65,3%	254	74,1%	495	69,5%
İstanbul Dışı	128	34,7%	89	25,9%	217	30,5%
Toplam	369	100,0%	343	100,0%	712	100,0%

Araştırmaya katılan gençlerin %69,5'i İstanbul'da, %30,5'i ise İstanbul dışında doğmuştur. Sultangazi bölgesinde İstanbul'da doğanların oranı %65,3 iken, Kadıköy bölgesinde ise %74,1'dir.

**Tablo 9 (İstanbul doğumlu değilseniz) İstanbul'a Yerleşme Nedeniniz Nedir?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Ailevi	82	41,6%	22	27,2%	104	37,4%
Ekonomik	44	22,3%	9	11,1%	53	19,1%
Bireysel	21	10,7%	14	17,3%	35	12,6%
Zorunlu Göç	16	8,1%	5	6,2%	21	7,6%
Diğer	34	17,3%	31	38,3%	65	23,4%
Toplam	197	100,0%	81	100,0%	278	100,0%

Araştırmaya katılan İstanbul doğumlu olmayanların İstanbul'a yerleşme nedeni %37,4 ile ailevi, %19,1 ile ekonomik, %12,6 ile bireysel sebepler ve %7,6 ile zorunlu göçtür.



**Tablo 10 Sahip Olunan Olanaklar**

	<b>Sultangazi</b>		<b>Kadıköy</b>		<b>Toplam</b>	
	n	%	n	%	n	%
Masaüstü bilgisayar/Laptop	231	67,0%	324	94,2%	555	80,6%
Akıllı Telefon	224	64,9%	326	94,8%	550	79,8%
Yalnızca bana ait bir oda	135	39,1%	280	81,4%	415	60,2%
Herhangi bir müzik aleti	97	28,1%	208	60,5%	305	44,3%
Kredi kartı	14	4,1%	161	46,8%	175	25,4%
Ayrı ev	22	6,4%	69	20,1%	91	13,2%
Otomobil	8	2,3%	64	18,6%	72	10,4%
Toplam Cevap	731	211,9%	1432	416,3%	2163	313,9%
Yanıtlayan Kişi	345	91,0%	344	98,0%	689	94,4%

Yukarıdaki tabloda gençlerin sahip oldukları olanakları gösterilmiştir. Araştırmaya katılan gençlerin %80,6'sı masaüstü bilgisayar / Laptop, %79,8 ile akıllı telefon %60,2 ile yalnızca kendisine ait odası olduğunu belirtmiştir. Kadıköy bölgesinde ise %46,8 ile kredi kartı ve %20,1 ile ayrı ev, %18,6 ile otomobil sahibi olmaları Sultangazi bölgesine göre daha yüksektir.

**Tablo 16 Anne ve Baba Eğitim Durumu**

<b>Eğitim durumu</b>	<b>Sultangazi</b>		<b>Kadıköy</b>		<b>Toplam</b>	
	n	%	N	%	N	%
<b>Anne</b>						
Okur-yazar değil	46	13,0%	6	1,8%	52	7,5%
Okur-yazar	27	7,6%	2	,6%	29	4,2%
İlkokul mezunu	169	47,9%	18	5,3%	187	27,0%
Ortaokul mezunu	76	21,5%	29	8,6%	105	15,2%
Lise mezunu	22	6,2%	118	34,8%	140	20,2%
Yüksekokul mezunu	2	,6%	25	7,4%	27	3,9%
Üniversite mezunu	11	3,1%	124	36,6%	135	19,5%
Yüksek Lisans	0	0,0%	17	5,0%	17	2,5%
Toplam	353	100,0%	339	100,0%	692	100,0%
<b>Baba</b>						
Okur-yazar değil	20	5,5%	0	0,0%	20	2,8%
Okur-yazar	23	6,3%	4	1,2%	27	3,8%
İlkokul mezunu	162	44,3%	12	3,5%	174	24,5%
Ortaokul mezunu	93	25,4%	24	7,0%	117	16,5%
Lise mezunu	50	13,7%	93	27,0%	143	20,1%
Yüksekokul mezunu	4	1,1%	23	6,7%	27	3,8%
Üniversite mezunu	12	3,3%	155	44,9%	167	23,5%
Yüksek Lisans	2	,5%	34	9,9%	36	5,1%
Toplam	366	100,0%	345	100,0%	711	100,0%

Araştırmaya katılan gençlerin anne ve babasının eğitim düzeyi sorulduğunda iki bölge arasında ki farklılıklar net bir şekilde görülmektedir. Sultangazi Bölgesinde annesi okur-yazar olmayan oran %13 olurken, Kadıköy bölgesinde bu oran %1,8'dir. Lise mezunu ve üstü Sultangazi bölgesinde % 9,9, Kadıköy bölgesinde % 83,8'dir. Gençlerin babalarının eğitim durumu ise Sultangazi bölgesinin okur-yazar değil diyen %5,5, Kadıköy bölgesinde ise bu oran %0 olarak görülmektedir. Lise mezunu ve üstü Sultangazi Bölgesinin % 18,6'sını, Kadıköy bölgesinin %88,5'ni oluşturmaktadır.

**Tablo 11 Anne ve Baba İş Durumu**

İş durumu	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
<b>Anne</b>						
Çalışıyor	82	25,1%	146	49,2%	228	36,5%
Emekli	12	3,7%	54	18,2%	66	10,6%
Emekli-Çalışıyor	5	1,5%	13	4,4%	18	2,9%
Geçici işlerde çalışıyor	9	2,8%	2	,7%	11	1,8%
Kısa süreden beri işsiz	3	,9%	3	1,0%	6	1,0%
Uzun süreden beri işsiz	13	4,0%	24	8,1%	37	5,9%
Çalışmıyor	203	62,1%	55	18,5%	258	41,3%
<b>Toplam</b>	327	100,0%	297	100,0%	624	100,0%
<b>Baba</b>						
Çalışıyor	305	83,8%	242	71,0%	547	77,6%
Emekli	13	3,6%	24	7,0%	37	5,2%
Emekli-Çalışıyor	18	4,9%	63	18,5%	81	11,5%
Geçici işlerde çalışıyor	12	3,3%	4	1,2%	16	2,3%
Kısa süreden beri işsiz	2	,5%	1	,3%	3	,4%
Uzun süreden beri işsiz	4	1,1%	3	,9%	7	1,0%
Çalışmıyor	10	2,7%	4	1,2%	14	2,0%
<b>Toplam</b>	364	100,0%	341	100,0%	705	100,0%

Sultangazi bölgesinde gençlerin annelerinin %29,4 ü, Kadıköy bölgesinde ise %54,3 çalışmaktadır. Emekli olanların oranı ise Sultangazi'de %3,7 iken Kadıköy %18,2 i olarak görülmektedir. Çalışmayanları oranı ise Sultangazi'de %62,1 Kadıköy bölgesinde %18,5'dir. Babaların durumunda ise Sultangazi'de % 92 ile çalışmakta Kadıköy bölgesinde 90,7 ile çalıştıklarını belirtmişlerdir. Dikkat çeken durum Sultangazi ki gençlerin babalarının %3,6'sı emekli, Kadıköy bölgesindekilerin %7,0'sinin emekli olduğu görülmektedir. İşsiz olanlar ise Sultangazi'de %1,6, Kadıköy'de ise %1,2 olarak birbirine yakın bir oran olarak ortaya çıkmıştır.

**Tablo 18 Haftalık Harçlık Miktarı**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
0-50 TL	236	74,0%	36	11,2%	272	42,5%
51-80 TL	35	11,0%	49	15,3%	84	13,1%
81-100 TL	21	6,6%	50	15,6%	71	11,1%
101 TL ve üzeri	27	8,5%	186	57,9%	213	33,3%
Toplam	319	100,0%	321	100,0%	640	100,0%

Yukarıdaki tabloda gençlerin adığı haftalık harçlık miktarları gösterilmiştir. Kadıköy’de oturanların %57,9’u haftalık 101 TL ve üzeri harçlık alırken, Sultangazi’de bu oran %8,5’tir.

**Tablo 12 Evinizin Toplam Aylık Geliri?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
500-1000 TL	84	24,0%	1	,3%	85	12,6%
1001-2000 TL	124	35,4%	10	3,1%	134	19,8%
2001-3000 TL	64	18,3%	11	3,4%	75	11,1%
3001-4000 TL	33	9,4%	10	3,1%	43	6,4%
4001-5000 TL	11	3,1%	29	8,9%	40	5,9%
5001-7000 TL	18	5,1%	58	17,8%	76	11,2%
7001 TL ve üzeri	16	4,6%	207	63,5%	223	33,0%
Toplam	350	100,0%	326	100,0%	676	100,0%

Gençlerin ailelerin aylık gelir durumu sorulduğunda 500-3000 TL arası Sultangazi’de %77,7 Kadıköy’de ise bu oran %6,8, 7001 TL ve üzeri aylık gelir Sultangazi’de %4,6, Kadıköy’de ise %63,5’tir.

### 1.1.2. Sosyal Çevre İlişkileri ve Boş Zaman Faaliyetleri

**Tablo 13 Genel Olarak Baktığınızda Hayatınızdan Ne Kadar Memnunsunuz?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
1	15	4,4%	7	2,1%	22	3,3%
2	11	3,3%	4	1,2%	15	2,3%
3	19	5,6%	6	1,8%	25	3,8%
4	13	3,8%	10	3,0%	23	3,5%
5	68	20,1%	33	10,1%	101	15,2%
6	28	8,3%	47	14,3%	75	11,3%
7	55	16,3%	68	20,7%	123	18,5%
8	51	15,1%	72	22,0%	123	18,5%
9	32	9,5%	43	13,1%	75	11,3%
10	46	13,6%	38	11,6%	84	12,6%
<b>Toplam</b>	338	100,0%	328	100,0%	666	100,0%
Ortalama ± SS	6,49 ± 2,46		7,13 ± 1,99		6,81 ± 2,26	

Araştırmaya katılanların genel olarak hayatınızdan ne kadar memnun olduklarını sorusuna vermiş oldukları cevaplar kategorilere ayrılmıştır. Buna göre 1 ve 3 puan arası verenler hayatından memnun olmayanları, 4 ve 6 puan arası verenler hayattan memnurluk durumunun idare eder olduğunu, 7 ve 10 puan arası verenler ise hayatından memnun olduğu şeklinde sınıflandırılmıştır.

Sultangazi bölgesindeki katılımcılar arasından 7 ve 10 puan verenler %54,5, 4-6 puan veren %32,2, 1-3 puan verenler ise %13,3 olarak çıkmıştır. Kadıköy bölgesindeki katılımcılar arasından 7 ve 10 puan verenler %67,4, 4-6 puan veren %27,4 ve 1-3 puan verenler ise %5,1 olarak tespit edilmiştir. Kadıköy bölgesindeki gençlerin memnuniyet ortalaması Sultangazi bölgesindeki gençlere göre daha yüksektir.

**Tablo 14 Hayattan Memnuniyet (Cinsiyete göre)**

Genel olarak baktığınızda hayatınızdan ne kadar memnunsunuz	Kadın		Erkek	
	n	%	N	%
1	10	2,7	12	4,0
2	7	1,9	8	2,7
3	12	3,3	13	4,4
4	13	3,5	10	3,4
5	61	16,5	40	13,5
6	38	10,3	37	12,5
7	70	19,0	53	17,8
8	77	20,9	46	15,5
9	39	10,6	36	12,1
10	42	11,4	42	14,1
<b>Toplam</b>	369	100,0	297	100,0
Sultangazi Ortalama $\pm$ SS	6,6 $\pm$ 2,31		6,35 $\pm$ 2,66	
Kadıköy Ortalama $\pm$ SS	7,11 $\pm$ 1,95		7,15 $\pm$ 2,04	
Genel Ortalama $\pm$ SS	6,83 $\pm$ 2,17		6,77 $\pm$ 2,38	

Yukarıdaki tabloda cinsiyete göre memnuniyet oranları gösterilmiştir. Tabloda ortalama memnuniyetler gösterilmiştir. Buna göre Sultangazi'deki kadınların ortalama memnuniyeti  $6,6 \pm 2,31$  iken, Kadıköy'deki kadınları ortalama memnuniyeti ise  $7,11 \pm 1,95$ 'tir. Sultangazi'deki erkeklerin ortalama memnuniyeti  $6,35 \pm 2,66$  iken, Kadıköy'deki kadınları ortalama memnuniyeti ise  $7,15 \pm 2,04$ 'tir.

**Tablo 15 Günde Ortalama Kaç Saat İnternete Giriyorsunuz?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	n	%	N	%
İnternete girmem	61	16,4%	6	1,7%	67	9,3%
1-2 saat	156	41,8%	101	28,9%	257	35,6%
3-5 saat	95	25,5%	123	35,2%	218	30,2%
6-7 saat	25	6,7%	47	13,5%	72	10,0%
8 saat ve üzeri	36	9,7%	72	20,6%	108	15,0%
<b>Toplam</b>	373	100,0%	349	100,0%	722	100,0%

Yukarıdaki tabloda gençlerin günlük ortalama internete girme süreleri gösterilmiştir. Sultangazi bölgesindeki gençlerin %16,4'ü Kadıköy bölgesindeki gençlerin %1,7'si ise internet kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan gençlerin toplamda internete girdikleri süre zarfı 1-2 saat ile 3-5 saat dilimleri arasında

gerçekleşmektedir. Katılımcılarda dikkat çeken diğer bir nokta ise 8 saat ve üzerinde Sultangazi bölgesindeki gençlerin %9,7'si, Kadıköy bölgesindeki gençlerin %20,6'sını oluşturmaktadır.

**Tablo 16 Genellikle Boş Zamanlarınızı Nasıl Değerlendirirsiniz?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
<b>Ev İçinde</b>						
İnternet	79	21,6%	145	41,7%	224	31,4%
Müzik dinlemek	111	30,3%	86	24,7%	197	27,6%
Gazete/Kitap/ Dergi okuma	70	19,1%	59	17,0%	129	18,1%
Televizyon seyretmek	45	12,3%	29	8,3%	74	10,4%
Ev işlerine katkıda bulunmak	26	7,1%	4	1,1%	30	4,2%
Aile bireyleriyle sohbet	19	5,2%	9	2,6%	28	3,9%
Diğer	16	4,4%	16	4,6%	32	4,5%
<b>Toplam</b>	366	100,0%	348	100,0%	714	100,0%
<b>Ev Dışında</b>						
Arkadaşlar ile buluşmak	149	44,7%	189	55,3%	338	50,1%
Sinema/Tiyatro/ konsere gitme	51	15,3%	57	16,7%	108	16,0%
Komşu ve akraba ziyareti	46	13,8%	8	2,3%	54	8,0%
Spor kulüpleri	21	6,3%	26	7,6%	47	7,0%
Kahvehaneye giderek	11	3,3%	13	3,8%	24	3,6%
Kurslara giderek	22	6,6%	2	,6%	24	3,6%
Birahaneye giderek	4	1,2%	25	7,3%	29	4,3%
İnternet kafeler	10	3,0%	4	1,2%	14	2,1%
Derneklere giderek	6	1,8%	3	,9%	9	1,3%
Diğer	13	3,9%	15	4,4%	28	4,1%
<b>Toplam</b>	333	100,0%	342	100,0%	675	100,0%

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan gençlerin hem ev içinde hem de ev dışında boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri gösterilmiştir. Sultangazi'deki gençlerde ev içinde müzik dinlemek, internete girmek, gazete kitap dergi okumak ve televizyon seyretmek önemli bir yer tutarken, Kadıköy bölgesindeki gençlerde sırası ile internete girmek, müzik dinlemek, gazete kitap dergi okumak ve televizyon seyretmek önemli yer tutmaktadır. Farklı bir durum olarak Sultangazi'de ki gençlerin ev işlerine katkıda bulunması ve aile bireyleriyle sohbet etmeleri Kadıköy bölgesinden daha yüksektir.

Ev dışında ki boş zaman faaliyetler de ise Sultangazi bölgesinde, arkadaşlar ile buluşmak, sinema/tiyatro/konsere gitmek ve komşu akraba ziyareti olurken Kadıköy bölgesinde arkadaşlar ile buluşmak, sinema-tiyatro-konsere gitmek ve spor kulüplerine gitmek gençlerin tercihleri arasındadır. Birahaneye gitmek Sultangazi’de Kadıköy bölgesine göre düşük iken internet kafeler, kurslara gitmek ve derneklere gitmek Kadıköy bölgesine göre daha yüksek çıkmıştır.

**Tablo 17 En Çok Hangi Tür Televizyon Programı İzlersiniz?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Diziler	112	30,3%	62	17,8%	174	24,2%
Haberler	64	17,3%	65	18,7%	129	18,0%
Spor programları	46	12,4%	65	18,7%	111	15,5%
Sinema Filmleri	50	13,5%	54	15,5%	104	14,5%
Belgeseller - Dini programlar	12	3,2%	27	7,8%	39	5,4%
Magazin - Müzik – Eğlence	23	6,2%	16	4,6%	39	5,4%
Siyasi Tartışma Programları	10	2,7%	10	2,9%	20	2,8%
Bilgi yarışması	12	3,2%	9	2,6%	21	2,9%
Televizyon izlemem	32	8,6%	34	9,8%	66	9,2%
Diğer	9	2,4%	6	1,7%	15	2,1%
<b>Toplam</b>	370	100,0%	348	100,0%	718	100,0%

Yukarıdaki tabloda gençlerin izledikleri TV programları gösterilmiştir. Sultangazi'deki gençlerin %8,6'sı, Kadıköy bölgesindeki gençlerin %9,8 i televizyon izlemediklerini belirtmiştir. Sultangazi'deki gençlerin %30,3 dizi,%17,3 ile haberleri, %13,5'i sinema filmlerini izlediklerini, Kadıköy bölgesindeki gençlerin ise %18,7 haberler ve spor programlarını, %15,5 sinema filmlerini, %17,8'i ise dizi filmleri izlemektedirler.

**Tablo 18 Arkadaş Çevrenizden Ne Kadar Memnunsunuz?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Hiç memnun değilim	14	3,9%	4	1,3%	18	2,7%
Memnun değilim	12	3,4%	3	,9%	15	2,2%
İdare eder	99	27,7%	64	20,1%	163	24,1%
Memnunum	133	37,3%	142	44,5%	275	40,7%
Çok memnunum	99	27,7%	106	33,2%	205	30,3%
Toplam	357	100,0%	319	100,0%	676	100,0%
Ortalama ± SS	3,82 ± 1,00		4,08 ± 0,83		3,94 ± 0,93	

Araştırmaya katılan gençlere arkadaş çevrenizden ne kadar memnunsunuz diye sorulduğunda, Sultangazi bölgesindeki gençlerin %65'i memnunum ve çok memnunum derken Kadıköy bölgesinde bu oran %77,7 olarak gözükmemektedir. Hiç memnun değilim ve memnun değilim görüşünü dile getiren gençlerin Sultangazi'deki toplam yüzdesi %7,3 Kadıköy bölgesinde ise bu oran %2,2 olarak tespit edilmiştir. Ortalama arkadaş çevresinden memnuniyet Kadıköy bölgesinde daha yüksektir.

### 1.1.3. Katılımcıların Okul Başarısı, Karşılaştıkları Güçlükler ve Gelecek Beklentileri

**Tablo 19 Okulda Derslerde Ne Kadar İyisiniz?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Muhtemelen sınıfta en kötü benim	13	3,5%	4	1,2%	17	2,4%
Ortalamanın çok altındayım	6	1,6%	3	0,9%	9	1,3%
Ortanın altındayım	34	9,0%	25	7,4%	59	8,3%
Ortalardayım	178	47,3%	118	34,9%	296	41,5%
Ortalamanın üzerindeyim	77	20,5%	119	35,2%	196	27,5%
Ortalamanın çok üzerindiyim	37	9,8%	44	13,0%	81	11,3%
Muhtemelen sınıfta en iyi benim	31	8,2%	25	7,4%	56	7,8%
Toplam	376	100,0%	338	100,0%	714	100,0%

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan gençlerin derslerinde ne kadar iyi oldukları gösterilmiştir. Her iki bölgedeki gençlerin okuldaki durumu %41,5 ile ortalarında %27,5 ortalamanın üzerinde %8,3 ile ortanın ortalamanın oldukları görülmüştür.



**Tablo 20 Sizce Türkiye’de Gençlerin Karşılaştığı Güçlükler Arasında En Önemlileri Nelerdir?**

	<b>Sultangazi</b>		<b>Kadıköy</b>		<b>Toplam</b>	
	n	%	n	%	N	%
İstediğiniz eğitimi görememek / yeterli eğitim alamamak	216	58,7%	208	60,5%	424	59,6%
Parasızlık	244	66,3%	152	44,2%	396	55,6%
Aile ve çevre baskısı	122	33,2%	148	43,0%	270	37,9%
İşsizlik / İş güvencesinden yoksunluk	129	35,1%	128	37,2%	257	36,1%
Ciddiye alınmamak / saygı görmemek	109	29,6%	117	34,0%	226	31,7%
Danışacak, yol gösterecek kimsesi olmamak	105	28,5%	111	32,3%	216	30,3%
Cinsel sorunlar	48	13,0%	67	19,5%	115	16,2%
Spor olanaklarından yoksunluk	48	13,0%	44	12,8%	92	12,9%
Gençlik içindeki gruplardan birine girmeye zorlamak	29	7,9%	36	10,5%	65	9,1%
<b>Toplam Cevap</b>	<b>1050</b>	<b>285,3%</b>	<b>1011</b>	<b>293,9%</b>	<b>2061</b>	<b>289,5%</b>
<b>Yanıtlayan Kişi</b>	<b>368</b>	<b>97,1%</b>	<b>344</b>	<b>98,0%</b>	<b>712</b>	<b>97,5%</b>

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan gençlerin Türkiye’de karşılaştıkları güçlükler arasında en önemlileri nelerdir sorusuna verilen cevaplar gösterilmiştir. Sultangazi’deki gençlerin %66,3’ü parasızlık, %58,7’si istediği eğitimi görememek, %35’i işsizlik ve iş güvencesinden yoksunluk olduğunu belirtirken, Kadıköy bölgesinde bu durum %59,6 ile istediği eğitimi görememek, %55,6 ile parasızlık ve %37,9 ile ise aile ve çevre baskısı olduğu söylenmiştir.

**Tablo 21 Türkiye’de Karşılaşılan En Önemli Güçlükler Nelerdir Sorusunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması**

<b>Kadın</b>	<b>Sultangazi</b>		<b>Kadıköy</b>	
	n	%	n	%
İstediğiniz eğitimi görememek / yeterli eğitim alamamak	130	61,0%	120	69,8%
Parasızlık	148	69,5%	62	36,0%
Aile ve çevre baskısı	83	39,0%	87	50,6%
İşsizlik/İş güvencesinden yoksunluk	85	39,9%	64	37,2%
Ciddiye alınmamak/saygı görmemek	61	28,6%	62	36,0%
Danışacak, yol gösterecek kimsesi olmamak	59	27,7%	56	32,6%
Cinsel sorunlar	23	10,8%	29	16,9%

Spor olanaklarından yoksunluk	19	8,9%	16	9,3%
Gençlik içindeki gruplardan birine girmeye zorlanmak	9	4,2%	13	7,6%
<b>Toplam Cevap</b>	<b>617</b>	<b>289,7%</b>	<b>509</b>	<b>295,9%</b>
<b>Yanıtlayan Kişi</b>	<b>213</b>	<b>97,3%</b>	<b>172</b>	<b>98,3%</b>
<b>Erkek</b>				
İstedığınız eğitimi görememek / yeterli eğitim alamamak	86	55,5%	88	51,2%
Parasızlık	96	61,9%	90	52,3%
Aile ve çevre baskısı	39	25,2%	61	35,5%
İşsizlik/İş güvencesinden yoksunluk	44	28,4%	64	37,2%
Ciddiye alınmamak/saygı görmemek	48	31,0%	55	32,0%
Danışacak, yol gösterecek kimsesi olmamak	46	29,7%	55	32,0%
Cinsel sorunlar	25	16,1%	38	22,1%
Spor olanaklarından yoksunluk	29	18,7%	28	16,3%
Gençlik içindeki gruplardan birine girmeye zorlamak	20	12,9%	23	13,4%
<b>Toplam Cevap</b>	<b>433</b>	<b>279,4%</b>	<b>502</b>	<b>291,9%</b>
<b>Yanıtlayan Kişi</b>	<b>155</b>	<b>96,9%</b>	<b>172</b>	<b>97,7%</b>

Yukarıdaki tabloda Araştırmaya katılan gençlerin Türkiye’de karşılaştıkları güçlükler arasında en önemlileri nelerdir sorusuna verilen cevaplar cinsiyete göre gösterilmiştir. Sultangazi’deki kadınların %69,5’i parasızlık, %61’i istedikleri eğitimi görememek, Kadıköy’deki kadınların ise %69,8’i istedikleri eğitimi görememek, %50,6’sı ise Aile ve çevre baskısı olduğunu söylemiştir. Sultangazi’deki erkeklerin %61,9’u parasızlık, %55,5’i istedikleri eğitimi görememek, Kadıköy’deki kadınların ise %69,8’i istedikleri eğitimi görememek, %50,6’sı ise Aile ve çevre baskısı olduğunu söylemiştir.

**Tablo 29 Gelecekle İlgili Beklentileriniz Aşağıdakilerden Hangileridir?**

	<b>Sultangazi</b>		<b>Kadıköy</b>		<b>Toplam</b>	
	<b>N</b>	<b>%</b>	<b>N</b>	<b>%</b>	<b>N</b>	<b>%</b>
İyi bir iş ve gelir	246	65,4%	201	57,9%	447	61,8%
Aile kurmak	168	44,7%	159	45,8%	327	45,2%
Sağlıklı bir yaşam sürmek	168	44,7%	156	45,0%	324	44,8%
İşimde yükselmek	100	26,6%	66	19,0%	166	23,0%
Sakin bir yaşam	94	25,0%	49	14,1%	143	19,8%
Ev sahibi olmak	82	21,8%	46	13,3%	128	17,7%
Zengin olmak	40	10,6%	72	20,7%	112	15,5%
Kendi işimi kurmak	53	14,1%	56	16,1%	109	15,1%
Başka bir ülkede yaşamak	31	8,2%	69	19,9%	100	13,8%
Daha fazla seyahat edebilmek	36	9,6%	60	17,3%	96	13,3%

Başka bir şehirde yaşamak	30	8,0%	26	7,5%	56	7,7%
Şu anki yaşantımı sürdürmek	10	2,7%	21	6,1%	31	4,3%
Hiçbir beklentim yok	7	1,9%	8	2,3%	15	2,1%
Diğer	9	2,4%	18	5,2%	27	3,7%
Toplam Cevap	1074	285,6%	1007	290,2%	2081	287,8%
Yanıtlayan Kişi	376	99,2%	347	98,9%	723	99,0%

Gençlere gelecek ile ilgili beklentileri sorulduğunda katılımcıların %61,8' i iyi bir iş ve gelirlerinin olmasını, %45,2' si aile kurmayı, %45' i sağlıklı bir yaşam sürmeyi %23' ü de işinde yükselmeyi istemektedir. İki bölge de ilk dört beklenti birbirlerine yakın oranlarda olmasına rağmen Sultangazi'de yaşayanların %25 ile sakin bir yaşam istekleri Kadıköy bölgesindeki gençlerinde %20,7'si zengin olmak, %19,9' u başka bir ülkede yaşamayı, %17,3'ü ise daha fazla seyahat etmeyi istemektedir.

**Tablo 22 Cinsiyete Göre Gelecek İle İlgili Beklentiler**

	Sultangazi		Kadıköy	
	n	%	N	%
<b>Kadın</b>				
İyi bir iş ve gelir	151	69,3%	102	58,6%
Aile kurmak	87	39,9%	74	42,5%
Sağlıklı bir yaşam sürmek	110	50,5%	87	50,0%
İşimde yükselmek	66	30,3%	40	23,0%
Sakin bir yaşam	58	26,6%	24	13,8%
Ev sahibi olmak	40	18,3%	22	12,6%
Zengin olmak	17	7,8%	31	17,8%
Kendi işimi kurmak	35	16,1%	28	16,1%
Başka bir ülkede yaşamak	15	6,9%	36	20,7%
Daha fazla seyahat edebilmek	23	10,6%	36	20,7%
Başka bir şehirde yaşamak	18	8,3%	14	8,0%
Şu anki yaşantımı sürdürmek	6	2,8%	7	4,0%
Hiçbir beklentim yok	3	1,4%	0	0
Diğer	5	2,3%	9	5,2%
Toplam Cevap	634	290,8%	510	293,1%
Yanıtlayan Kişi	218	99,5%	174	99,4%
<b>Erkek</b>				
İyi bir iş ve gelir	95	60,1%	99	57,2%
Aile kurmak	81	51,3%	85	49,1%
Sağlıklı bir yaşam sürmek	58	36,7%	69	39,9%
İşimde yükselmek	34	21,5%	26	15,0%
Sakin bir yaşam	36	22,8%	25	14,5%
Ev sahibi olmak	42	26,6%	24	13,9%
Zengin olmak	23	14,6%	41	23,7%

Kendi işimi kurmak	18	11,4%	28	16,2%
Başka bir ülkede yaşamak	16	10,1%	33	19,1%
Daha fazla seyahat edebilmek	13	8,2%	24	13,9%
Başka bir şehirde yaşamak	12	7,6%	12	6,9%
Şu anki yaşantımı sürdürmek	4	2,5%	14	8,1%
Hiçbir beklentim yok	4	2,5%	8	4,6%
Diğer	4	2,5%	9	5,2%
Toplam Cevap	440	278,5%	497	287,3%
Yanıtlayan Kişi	158	98,8%	173	98,3%

Araştırmaya katılan Sultangazi'deki kadınların %69,3'ü gelecek ile ilgili olarak iyi bir iş ve gelir, %50,5'i sağlıklı bir yaşam sürmek ve %39,9'u aile kurmak beklentisi içindedir. Kadıköy'deki kadınların ise %58,6'sı iyi bir iş ve gelir, %50'si sağlıklı bir yaşam sürmek ve %42,5'i aile kurmak beklentisi içindedir. Sultangazi ve Kadıköy'deki kadınların beklentileri yaklaşık aynı düzeydedir.

Sultangazi'deki erkeklerin 60,1'i iyi bir iş ve gelir, %51,3'ü aile kurmak ve %36,7'si sağlıklı bir yaşam sürmek beklentisi içindedir. Kadıköy'deki erkeklerin 57,2'si iyi bir iş ve gelir, %49,1'i aile kurmak ve %39,9'u sağlıklı bir yaşam sürmek beklentisi içindedir.

#### 1.1.4. Yaş, Cinsiyet, Ebeveynlerin Eğitim Düzeyi, Ebeveynlerin İşsiz Olması, Haftalık Harçlık, Evin Aylık Toplam Geliri, TV İzleme Süresi, İnternete Girme Süresi, Hayattan Memnuniyet Derecesi, Arkadaş Çevresinden Memnuniyet, Okul Derslerindeki Başarı ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki

**Tablo 31 Şiddet-Sapma Sıklık ve Onayları Arasındaki İlişki**

		Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	r	,393**	,344**
	n	723	724
Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	r	,412**	,486**
	n	723	724

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan gençlerin şiddet ve sapma onay durumları ile sıklık durumları arasındaki ilişki gösterilmiştir. İlişki katsayısı için Pearson-korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre; Gencin Şiddet ve Sapma davranışlarını onaylaması faktörleri ile sıklıkları arasında pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır ( $p<0,01$ ). Şiddet onayı ve sıklığı arttıkça sapma onayı ve sıklığı artmaktadır.

**Tablo 23 Cinsiyete Göre Suç ve Sapma Durumları**

Cinsiyet		n	AO	SS	T	P
Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Kadın	393	2,261	0,823	-9,569	0,000**
	Erkek	336	2,844	0,819		
Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Kadın	393	2,311	0,614	-11,336	0,000**
	Erkek	336	2,851	0,671		
Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Kadın	392	0,239	0,486	-6,013	0,000**
	Erkek	331	0,501	0,683		
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Kadın	392	0,367	0,471	-7,800	0,000**
	Erkek	332	0,701	0,674		

\*\* $p<0,01$ , \* $p<0,05$

Yukarıdaki tabloda “Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması” faktörü cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Erkeklerde şiddet davranışları onayı ortalaması daha yüksektir. “Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Erkeklerde sapma davranışları onayı ortalaması daha yüksektir. “Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Erkeklerde şiddet davranışları sıklığı ortalaması daha yüksektir. Gencin Sapma Davranış Sıklığı faktörü cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Erkeklerde sapma davranışları sıklığı ortalaması daha yüksektir.

**Tablo 24 Şiddet/Sapma Davranış Onaylaması ve Sıklığı İle Belirlenen Değişkenler Arasındaki İlişki**

		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Yaş	r	-0,011	,114**	0,016	,161**
	n	729	729	723	724
Anne eğitim durumu	r	-,196**	-0,028	-0,047	,136**
	n	691	691	685	686
Baba eğitim durumu	r	-,162**	0,008	-0,01	,166**
	n	710	710	704	705
Haftalık harçlık	r	-0,024	,186**	0,031	,245**
	n	639	639	634	635
Evin aylık toplam geliri	r	-,103**	,136**	0,023	,220**
	n	675	675	669	670
Günde ortalama kaç saat TV izliyorsunuz?	r	,092*	0,054	,101**	0,034
	n	719	719	713	714
Günde ortalama kaç saat internete giriyorsunuz?	r	,096**	,182**	0,05	,183**
	n	721	721	715	716
Genel olarak baktığınızda hayatınızdan ne kadar memnunsunuz?	r	-,184**	-,205**	-,118**	-,111**
	n	665	665	660	661
Arkadaş çevrenizden ne kadar memnunsunuz?	r	-,131**	-,104**	-,082*	-0,044
	n	676	676	670	671
Okulda derslerde ne kadar iyisiniz?	r	-0,065	-0,051	-0,034	-0,072
	n	713	713	709	710
Alkol kullandım.	r	,080*	,288**	,178**	,505**
	p	,032	,000	,000	,000
	n	710	710	710	710
Gizli olarak yaralayıcı alet (tabanca, bıçak gibi) taşıdım.	r	,342**	,346**	,579**	,605**
	p	,000	,000	,000	,000
	n	714	714	714	714
Uyuşturucu maddeleri kullandım.	r	,091*	,163**	,372**	,498**
	p	,014	,000	,000	,000
	n	719	719	719	719

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan gençlerin Şiddet/Sapma davranış onaylaması ve sıklığı ile belirlenen değişkenler arasındaki ilişki gösterilmiştir. Buna göre;

“Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile Anne-Baba eğitim durumu, evin aylık toplam geliri, hayattan memnuniyet, arkadaş çevresinden memnuniyet değişkenleri arasında negatif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranışları onayı ortalaması düşmüştür. Diğer yandan alkol, uyuşturucu kullanımı ve gizli olarak yaralıyıcı alet taşıma arttıkça gençlerin şiddet davranışı onayı artmıştır.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile yaş, haftalık harçlık, evin aylık toplam geliri ve günde ortalama internete girme süresi, alkol kullanımı, uyuşturucu kullanımı ve gizli olarak yaralıyıcı alet taşıma değişkenleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça sapma davranışları onayı ortalaması artmıştır.

“Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü ile, hayattan memnuniyet ve arkadaş çevresinden memnuniyet değişkenleri arasında negatif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranış sıklığı ortalaması düşmüştür. Diğer yandan alkol, uyuşturucu kullanımı ve gizli olarak yaralıyıcı alet taşıma arttıkça gençlerin sapma davranışı onayı artmıştır.

“Gencin Sapma Davranış Sıklığı” faktörü ile yaş, Anne-Baba eğitim durumu, haftalık harçlık, evin aylık toplam geliri ve günde ortalama internete girme süresi, alkol kullanımı, uyuşturucu kullanımı ve gizli olarak yaralıyıcı alet taşıma değişkenleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça sapma davranış sıklığı ortalaması artmıştır.

**Tablo 25 Anne İşsiz Olduğunda, Şiddet İle Sapma Durumları Arasındaki İlişki**

Anne işsizse		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	r	1	,555**	,306*	,090
	p		,000	,024	,520
	n	54	54	54	54
Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	r	,555**	1	,180	,298*
	p	,000		,193	,029
	n	54	54	54	54
Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	r	,306*	,180	1	,741**
	p	,024	,193		,000
	n	54	54	54	54
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	r	,090	,298*	,741**	1
	p	,520	,029	,000	
	n	54	54	54	54

Yukarıdaki tabloda anne işsiz olduğunda ile şiddet ile sapma durumları arasındaki ilişki gösterilmiştir. İşsizlik için soru formunda yer alan kısa süreden beri işsiz, uzun süreden beri işsiz ve geçici işlerde çalışıyor ifadeleri birleştirilmiştir. İlişki için Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Tablo incelenecek olursa annesi işsiz olan gençlerin şiddet davranışlarını onaylaması ile şiddet sıklığı arasında pozitif doğrusal, sapma davranışlarını onaylaması ile sapma sıklığı arasında da pozitif doğrusal ve anlamlı bir ilişki vardır ( $p < 0,05$ ). Onaylama arttıkça sıklıkta artmıştır.

**Tablo 26 Baba İşsiz Olduğunda, Şiddet İle Sapma Durumları Arasındaki İlişki**

Baba işsizse		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	r	1	,715**	,476*	,368
	p		,000	,014	,064
	n	26	26	26	26
Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	r	,715**	1	,598**	,463*
	p	,000		,001	,017
	n	26	26	26	26
Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	r	,476*	,598**	1	,813**
	p	,014	,001		,000
	n	26	26	26	26
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	r	,368	,463*	,813**	1
	p	,064	,017	,000	
	n	26	26	26	26



Yukarıdaki tabloda baba işsiz olduğunda ile şiddet ile sapma durumları arasındaki ilişki gösterilmiştir. İşsizlik için soru formunda yer alan kısa süreden beri işsiz, uzun süreden beri işsiz ve geçici işlerde çalışıyor ifadeleri birleştirilmiştir. Tablo incelenecek olursa babası işsiz olan gençlerin şiddet davranışlarını onaylaması ile şiddet sıklığı arasında pozitif doğrusal, sapma davranışlarını onaylaması ile sapma sıklığı arasında da pozitif doğrusal ve anlamlı bir ilişki vardır ( $p<0,05$ ). Onaylama arttıkça sıklıkta artmıştır.

**Tablo 36 Şiddet/Sapma Davranış Onaylaması ve Sıklığı İle Belirlenen Değişkenler Arasındaki İlişki (Sultangazi)**

Sultangazi		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Yaş	r	,070	,275**	,091	,126*
	n	378	378	374	375
Anne eğitim durumu	r	-,176**	-,199**	-,108*	-,039
	n	352	352	348	349
Baba eğitim durumu	r	-,139**	-,152**	-,054	,019
	n	365	365	361	362
Haftalık harçlık	r	,131*	,220**	,029	,075
	n	318	318	315	316
Evin aylık toplam geliri	r	-,032	,094	,076	,111*
	n	349	349	345	346
Günde ortalama kaç saat TV izliyorsunuz?	r	,111*	,084	,035	-,010
	n	372	372	368	369
Günde ortalama kaç saat internete giriyorsunuz?	r	,244**	,208**	,033	,090
	n	372	372	368	369
Genel olarak baktığımızda hayatınızdan ne kadar memnunsunuz?	r	-,216**	-,225**	-,137*	-,202**
	n	337	337	333	334
Arkadaş çevrenizden ne kadar memnunsunuz?	r	-,124*	-,146**	-,064	-,048
	n	357	357	353	354
Okulda derslerde ne kadar iyisiniz?	r	-,025	-,049	-,047	-,092
	n	375	375	372	373

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan Sultangazi'deki gençlerin Şiddet/Sapma davranış onaylaması ve sıklığı ile belirlenen değişkenler arasındaki ilişki gösterilmiştir.

Buna göre;“Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile Anne-Baba eğitim durumu, hayattan memnuniyet, arkadaş çevresinden memnuniyet değişkenleri

arasında negatif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranışları onayı ortalaması düşmüştür.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile yaş, haftalık harçlık ve günde ortalama internete girme süresi değişkenleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça sapma davranışları onayı ortalaması artmıştır.

“Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü ile Anne eğitim durumu ve hayattan memnuniyet değişkenleri arasında negatif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranış sıklığı ortalaması düşmüştür.

“Gencin Sapma Davranış Sıklığı” faktörü ile yaş ve evin aylık toplam geliri değişkenleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça sapma davranış sıklığı ortalaması artmıştır.

**Tablo 27 Şiddet/Sapma Davranış onaylaması ve sıklığı ile belirlenen değişkenler arasındaki ilişki (Kadıköy)**

Kadıköy		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Yaş	r	-,046	-,117*	-,043	,123*
	n	351	351	349	349
Anne eğitim durumu	r	-,171**	-,087	,030	,061
	n	339	339	337	337
Baba eğitim durumu	r	-,105	-,033	,083	,076
	n	345	345	343	343
Haftalık harçlık	r	,003	,122*	,117*	,243**
	n	321	321	319	319
Evin aylık toplam geliri	r	,004	,094	,077	,121*
	n	326	326	324	324
Günde ortalama kaç saat TV izliyorsunuz?	r	,031	,056	,168**	,160**
	n	347	347	345	345
Günde ortalama kaç saat internete giriyorsunuz?	r	,015	,105*	,104	,197**
	n	349	349	347	347
Genel olarak baktığınızda hayatınızdan ne kadar	r	-,124*	-,230**	-,098	-,097
	n	328	328	327	327

memnunsunuz?					
Arkadaş çevrenizden ne kadar memnunsunuz?	r	-,112*	-,088	-,098	-,103
	n	319	319	317	317
Okulda derslerde ne kadar iyisiniz?	r	-,089	-,086	-,004	-,093
	n	338	338	337	337

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan Kadıköy'deki gençlerin Şiddet/Sapma davranış onaylaması ve sıklığı ile belirlenen değişkenler arasındaki ilişki gösterilmiştir. Buna göre;

“Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile Anne eğitim durumu, hayattan memnuniyet, arkadaş çevresinden memnuniyet değişkenleri arasında negatif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranışları onayı ortalaması düşmüştür.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile haftalık harçlık ve günde ortalama internete girme süresi değişkenleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça sapma davranışları onayı ortalaması artmıştır.

“Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü ile haftalık harçlık ve günlük ortalama tv izleme süreleri değişkenleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranış sıklığı ortalaması artmıştır.

“Gencin Sapma Davranış Sıklığı” faktörü ile yaş, haftalık harçlık, evin aylık toplam geliri, günlük tv izleme süresi ve günde ortalama internete girme süresi değişkenleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça sapma davranış sıklığı ortalaması artmıştır.

**1.1.5. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı, Komşuluk İlişkileri, Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı, Okulda Şiddet ve Sapma, Okula Karşı Duyulan İstek ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki**

**Tablo 38 Şiddet/Sapma Davranış Onaylaması ve Sıklığı İle Bazı Faktörler Arasındaki İlişki**

		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı	r	-,240**	-,415**	-,292**	-,421**
	n	724	724	718	719
Komşuluk İlişkileri	r	-0,010	-,214**	-0,044	-,161**
	n	725	725	719	720
Mahallenin Şiddet ve Sapma Durumu	r	,209**	,235**	,200**	,141**
	n	722	722	716	717
Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı	r	,661**	,544**	,281**	,236**
	n	726	726	720	721
Okulda Şiddet ve Sapma	r	,118**	,140**	,142**	,159**
	n	717	717	711	712
Okula Karşı Duyulan İstek	r	-0,062	-,103**	-0,052	-,087*
	n	720	720	714	715

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan gençlerin Şiddet/Sapma davranış onaylaması ve sıklığı ile belirlenen değişkenler arasındaki ilişki gösterilmiştir. Buna göre; “Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma, aile içi şiddet kullanım onayı ve Okulda Şiddet ve Sapma faktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranışları onayı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı faktörü ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktöre ait ortalama arttıkça şiddet davranışı onayı düşmüştür.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı ve Okulda Şiddet ve Sapma faktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranışları onayı

ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı ve Komşuluk İlişkileri faktörleri ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranışı onayı düşmüştür.

“Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayıve Okulda Şiddet ve Sapmafaktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranış sıklığı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı faktörü ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktöre ait ortalama arttıkça şiddet davranış sıklığı düşmüştür.

“Gencin Sapma Davranış Sıklığı” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayıve Okulda Şiddet ve Sapmafaktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranış sıklığı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı ve Komşuluk İlişkileri faktörleri ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranış sıklığı düşmüştür.

**Tablo 39Şiddet/Sapma Davranış Onaylaması ve Sıklığı İle Bazı Faktörler Arasındaki İlişki (Sultangazi)**

Sultangazi		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı	r	-,374**	-,508**	-,355**	-,415**
	n	374	374	370	371
Komşuluk İlişkileri	r	-,148**	-,230**	-,130*	-,184**
	n	375	375	371	372
Mahallede Şiddet ve Sapma	r	,168**	,279**	,120*	,152**
	n	372	372	368	369
Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı	r	,629**	,620**	,302**	,284**
	n	375	375	371	372
Okulda Şiddet ve Sapma	r	,122*	,190**	,100	,195**
	n	374	374	370	371
Okula Karşı Duyulan İstek	r	-,051	-,087	-,074	-,101
	n	376	376	372	373

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan Sultangazi'deki gençlerin Şiddet/Sapma davranış onaylaması ve sıklığı ile belirlenen değişkenler arasındaki ilişki gösterilmiştir. Buna göre;

“Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı ve Okulda Şiddet ve Sapma faktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranışları onayı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı ve Komşuluk İlişkileri faktörleri ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça şiddet davranışı onayı düşmüştür.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı ve Okulda Şiddet ve Sapma faktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranışları onayı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı ve Komşuluk İlişkileri faktörleri ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranışı onayı düşmüştür.

“Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma ve Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı faktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranış sıklığı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı ve Komşuluk İlişkileri faktörleri ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça şiddet davranış sıklığı düşmüştür.

“Gencin Sapma Davranış Sıklığı” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı ve Okulda Şiddet ve Sapma faktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranış sıklığı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı ve Komşuluk İlişkileri faktörleri ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranış sıklığı düşmüştür.

**Tablo 40 Şiddet/Sapma Davranış Onaylaması ve Sıklığı İle Bazı Faktörler Arasındaki İlişki (Kadıköy)**

Kadıköy		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı	r	-,164**	-,287**	-,264**	-,372**
	n	350	350	348	348
Komşuluk İlişkileri	r	,075	-,156**	,019	-,064
	n	350	350	348	348
Mahallede Şiddet ve Spma	r	,218**	,274**	,290**	,257**
	n	350	350	348	348
Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı	r	,684**	,509**	,254**	,256**
	n	351	351	349	349
Okulda Şiddet ve Sapma	r	,099	,095	,186**	,148**
	n	343	343	341	341
Okula Karşı Duyulan İstek	r	-,115*	-,094	-,043	-,024
	n	344	344	342	342

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan Kadıköy'deki gençlerin Şiddet/Sapma davranış onaylaması ve sıklığı ile belirlenen değişkenler arasındaki ilişki gösterilmiştir. Buna göre, "Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması" faktörü ile mahallenin suça eğilimi ve aile içi şiddet kullanım onayı faktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır.

Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranışları onayı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı ve Okula Karşı Duyulan İstek faktörleri ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça şiddet davranışı onayı düşmüştür.

"Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması" faktörü ile mMahallede Şiddet ve Sapma ile Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı faktörleri arasında pozitif doğrusal anlamlı ilişki vardır. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranışları onayı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı ve Komşuluk İlişkileri faktörleri ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranışı onayı düşmüştür.

“Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı ve Okulda Şiddet ve Sapma faktörleri arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet davranış sıklığı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı faktörü ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktöre ait ortalama arttıkça şiddet davranış sıklığı düşmüştür.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü ile Mahallede Şiddet ve Sapma, Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı ve Okulda Şiddet ve Sapma faktörleri arasında pozitif doğrusal anlamlı ilişki vardır. Bu faktörlere ait ortalama arttıkça sapma davranış sıklığı ortalaması artmıştır. Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı faktörü ile ise negatif doğrusal anlamlı bir ilişki mevcuttur. Bu faktöre ait ortalama arttıkça sapma davranış sıklığı düşmüştür.

### 1.1.6. Okulun Şiddet ve Sapma ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki

**Tablo 28 Okulunuz İle İlgili Aşağıdaki İfadelerden Hangisine Ne Derece Katılıyorsunuz?**

		Fikrim Yok	Katılmıyorum	Katılıyorum	Toplam	
Taşınmak zorunda olsam okulumu çok özlerim.	Sultangazi	n	83	96	194	373
		%	22,3%	25,7%	52,0%	100,0%
	Kadıköy	n	68	124	151	343
		%	19,8%	36,2%	44,0%	100,0%
	Toplam	n	151	220	345	716
		%	21,1%	30,7%	48,2%	100,0%
Her zaman okula memnuniyetle giderim.	Sultangazi	n	58	106	211	375
		%	15,5%	28,3%	56,3%	100,0%
	Kadıköy	n	48	181	114	343
		%	14,0%	52,8%	33,2%	100,0%
	Toplam	n	106	287	325	718
		%	14,8%	40,0%	45,3%	100,0%
Okulda hırsızlık olayları çok oluyor.	Sultangazi	n	128	141	104	373
		%	34,3%	37,8%	27,9%	100,0%
	Kadıköy	n	91	194	57	342
		%	26,6%	56,7%	16,7%	100,0%
	Toplam	n	219	335	161	715
		%	30,6%	46,9%	22,5%	100,0%
Okulda çok kavga oluyor.	Sultangazi	N	84	115	173	372
		%	22,6%	30,9%	46,5%	100,0%



	Kadıköy	N	80	177	83	340
		%	23,5%	52,1%	24,4%	100,0%
	Toplam	N	164	292	256	712
		%	23,0%	41,0%	36,0%	100,0%
Okul binası yıkık ve dökük	Sultangazi	N	58	245	63	366
		%	15,8%	66,9%	17,2%	100,0%
	Kadıköy	N	24	267	52	343
		%	7,0%	77,8%	15,2%	100,0%
	Toplam	N	82	512	115	709
		%	11,6%	72,2%	16,2%	100,0%
Okulda uyuşturucu var.	Sultangazi	N	102	215	47	364
		%	28,0%	59,1%	12,9%	100,0%
	Kadıköy	N	105	192	45	342
		%	30,7%	56,1%	13,2%	100,0%
	Toplam	N	207	407	92	706
		%	29,3%	57,6%	13,0%	100,0%
Öğretmenler okuldaki sorunları çözmeye çalışıyor.	Sultangazi	N	78	71	223	372
		%	21,0%	19,1%	59,9%	100,0%
	Kadıköy	N	79	116	147	342
		%	23,1%	33,9%	43,0%	100,0%
	Toplam	N	157	187	370	714
		%	22,0%	26,2%	51,8%	100,0%

Araştırmaya katılan gençlere okulları ile ilgili düşünceleri sorulduğunda vermiş olduğu cevaplar;

“Taşınmak zorunda olsam okulumu çok özlerim” ifadesine Sultangazi’de ki gençlerin %52’si Kadıköy bölgesindeki gençlerin %44’ü,

“Her zaman okula memnuniyetle giderim” ifadesine Sultangazi’de ki gençlerin %56,3’ü Kadıköy bölgesindeki gençlerin %33,2’si,

“Okulda hırsızlık olayları çok oluyor” ifadesine Sultangazi’de ki gençlerin %27,9’u Kadıköy bölgesindeki gençlerin %16,7’si,

“Okulda çok kavga oluyor” ifadesine Sultangazi’de ki gençlerin %46,5’i Kadıköy bölgesindeki gençlerin %24,4’ü,

“Okul binası yıkık ve dökük” ifadesine Sultangazi’de ki gençlerin %17,2’si Kadıköy bölgesindeki gençlerin %15,2’si,

“Okulda uyuşturucu var” ifadesine Sultangazi’de ki gençlerin %12,9’u Kadıköy bölgesindeki gençlerin %13,2’si,

“Öğretmenler okuldaki sorunları çözmeye çalışıyor” ifadesine Sultangazi’de ki gençlerin %59,9’u Kadıköy bölgesindeki gençlerin %43’ü katılıyorum yönünde görüş bildirmişlerdir.

**Tablo 29 Hırsızlık Eyleminin Olduğu Okullarda Şiddet ve Sapma Davranışları**

		Okulda Hırsızlık	N	AO	SS	T	P
Sultangazi	Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Hırsızlık yok	141	2,51	0,84	-2,457	,015*
		Hırsızlık var	104	2,78	0,87		
	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Hırsızlık yok	141	2,42	0,65	-2,953	,003**
		Hırsızlık var	104	2,69	0,75		
	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Hırsızlık yok	139	0,35	0,58	-1,440	,151
		Hırsızlık var	103	0,47	0,62		
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Hırsızlık yok	140	0,40	0,57	-1,851	,065	
	Hırsızlık var	103	0,55	0,68			
Kadıköy	Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Hırsızlık yok	194	2,32	0,85	-3,347	,001**
		Hırsızlık var	57	2,75	0,89		
	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Hırsızlık yok	194	2,56	0,65	-2,765	,006**
		Hırsızlık var	57	2,83	0,67		
	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Hırsızlık yok	194	0,27	0,55	-2,319	,023*
		Hırsızlık var	57	0,53	0,79		
	Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Hırsızlık yok	194	0,65	0,56	-1,657	,102
		Hırsızlık var	57	0,84	0,79		

Yukarıdaki tabloda “Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması” faktörü hem Sultangazi ( $p<0,05$ ) bölgesinde hem de Kadıköy ( $p<0,01$ ) bölgesinde okulda hırsızlık yapıma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık göstermektedir. Hırsızlık yapılan okulda şiddet davranışı onayı ortalaması daha yüksektir.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü hem Sultangazi ( $p<0,01$ ) bölgesinde hem de Kadıköy ( $p<0,01$ ) bölgesinde okulda hırsızlık yapıma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık göstermektedir. Hırsızlık yapılan okulda sapma davranışı onayı ortalaması daha yüksektir.

“Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü Kadıköy ( $p<0,05$ ) bölgesinde okulda hırsızlık yapıma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık göstermektedir. Hırsızlık yapılan okulda şiddet davranışı sıklığı ortalaması daha yüksektir.

“Gencin Sapma Davranış Sıklığı” faktörü hem Sultangazi ( $p>0,05$ ) bölgesinde hem de Kadıköy ( $p>0,05$ ) bölgesinde okulda hırsızlık yapılma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir.

**Tablo 30 Uyuşturucu Satılma Eyleminin Olduğu Okullarda Şiddet ve Sapma Davranışları**

			n	AO	SS	t	P
Sultangazi	Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Uyuşturucu yok	215	2,59	0,87	-2,720	0,007**
		Uyuşturucu var	47	2,97	0,85		
	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Uyuşturucu yok	215	2,40	0,69	-5,760	0,000**
		Uyuşturucu var	47	3,04	0,66		
	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Uyuşturucu yok	214	0,34	0,49	-2,558	0,011*
		Uyuşturucu var	46	0,56	0,78		
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Uyuşturucu yok	214	0,36	0,47	-3,322	0,002**	
	Uyuşturucu var	47	0,78	0,83			
Kadıköy	Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Uyuşturucu yok	192	2,29	0,86	-4,218	0,000**
		Uyuşturucu var	45	2,89	0,83		
	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Uyuşturucu yok	192	2,55	0,64	-3,664	0,000**
		Uyuşturucu var	45	2,96	0,75		
	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Uyuşturucu yok	192	0,26	0,50	-3,015	0,004**
		Uyuşturucu var	45	0,68	0,89		
	Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Uyuşturucu yok	192	0,62	0,52	-2,952	0,005**
		Uyuşturucu var	45	1,01	0,85		

Yukarıdaki tabloda gençlerin bulunduğu okulda uyuşturucu satılma durumuna göre şiddet ve sapma davranışları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma için T testi uygulanmıştır. Buna göre;

“Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması” faktörü hem Sultangazi ( $p<0,01$ ) bölgesinde hem de Kadıköy ( $p<0,01$ ) bölgesinde okulda uyuşturucu satılma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık göstermektedir. Uyuşturucu satılan okulda şiddet davranışı onayı ortalaması daha yüksektir.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü hem Sultangazi ( $p<0,01$ ) bölgesinde hem de Kadıköy ( $p<0,01$ ) bölgesinde okulda uyuşturucu satılma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık göstermektedir. Uyuşturucu satılan okulda sapma davranışı onayı ortalaması daha yüksektir.

“Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü hem Sultangazi ( $p<0,05$ ) bölgesinde hem de Kadıköy ( $p<0,01$ ) bölgesinde okulda uyuşturucu satılma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık göstermektedir. Uyuşturucu satılan okulda şiddet davranışı sıklığı ortalaması daha yüksektir.

“Gencin Sapma Davranış Sıklığı” faktörü hem Sultangazi ( $p<0,01$ ) bölgesinde hem de Kadıköy ( $p<0,01$ ) bölgesinde okulda uyuşturucu satılma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık göstermektedir. Uyuşturucu satılan okulda sapma davranışı sıklığı ortalaması daha yüksektir.

### 1.1.7. Yaşanılan Bölge ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki

**Tablo 31 Bölgeye Göre Şiddet ve Sapma Durumları**

	İlçe	N	AO	SS	T	P
Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Sultangazi	378	2,619	0,877	2,890	0,004**
	Kadıköy	351	2,434	0,854		
Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Sultangazi	378	2,493	0,718	-2,725	0,007**
	Kadıköy	351	2,632	0,661		
Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Sultangazi	374	0,380	0,590	0,981	0,327
	Kadıköy	349	0,336	0,607		
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Sultangazi	375	0,411	0,575	-5,216	0,000**
	Kadıköy	349	0,638	0,597		

\*\* $p<0,01$ , \* $p<0,05$

Yukarıdaki tabloda gençlerin oturdukları bölgeye göre şiddet ve sapma durumları karşılaştırılmıştır. Tabloda ortalama, standart sapma ve bağımsız T testi sonuçları yer almaktadır.

“Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması” faktörü bölgeye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Sultangazi’de şiddet davranışları onayı ortalaması daha yüksektir.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü bölgeye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Kadıköy’de sapma davranışları onayı ortalaması daha yüksektir.

“Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” faktörü bölgeye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ( $p>0,05$ ).

Gencin Sapma Davranış Sıklığı faktörü bölgeye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Kadıköy’de sapma davranışları sıklığı ortalaması daha yüksektir.

### 1.1.8. Dizi Film İzlemek ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki

**Tablo 32 Dizi İzleyen Gençlerin Şiddet ve Sapma Durumlarının İlçelere Göre Karşılaştırılması**

	İlçe	n	AO	SS	T	p
Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Sultangazi	112	2,61	0,82	3,189	0,002**
	Kadıköy	62	2,19	0,85		
Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Sultangazi	112	2,37	0,59	-1,534	0,127
	Kadıköy	62	2,52	0,74		
Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Sultangazi	112	0,30	0,46	-0,245	0,807
	Kadıköy	62	0,32	0,61		
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Sultangazi	112	0,31	0,41	-3,728	0,000**
	Kadıköy	62	0,58	0,54		

Yukarıdaki tabloda dizi izleyen gençlerin şiddet ve sapma durumları gösterilmiştir. Tabloda aritmetik ortalama, standart sapma ve bağımsız t testi sonuçları verilmiştir.

Dizi izleyen gençlerin şiddet davranışlarını onaylaması ortalaması ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Sultangazi’deki dizi izleyen gençlerin şiddet davranışlarını onaylaması ortalaması Kadıköy’deki gençlere göre daha yüksektir. Dizi izleyen gençlerin sapma davranış sıklıkları ortalaması ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Kadıköy’deki dizi izleyen gençlerin sapma davranış sıklığı ortalaması Sultangazi’deki gençlere göre daha yüksektir.

### 1.1.9. Ailelerin İstanbul'a Yerleşme Nedenleri ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki

**Tablo 33 İstanbul'a Yerleşme Nedeni: “Zorunlu Göç” Olanların Şiddet ve Sapma Durumları**

İstanbul'a yerleşme nedeni: “Zorunlu göç”		N	AO	SS	T	P
Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Hayır	257	2,63	0,88	-,824	,411
	Evet	20	2,80	1,07		
Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Hayır	257	2,55	0,69	-2,098	,037*
	Evet	20	2,88	0,73		
Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Hayır	254	0,37	0,55	-2,008	,189
	Evet	19	0,64	0,87		
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Hayır	254	0,47	0,53	-1,649	,100
	Evet	19	0,69	0,82		

\*\*p<0,01, \*p<0,05

Yukarıdaki tabloda İstanbul'a yerleşme nedeni zorunlu göç olan gençlerin suç ve sapma durumları karşılaştırılmıştır. Tabloda ortalama, standart sapma ve bağımsız T testi sonuçları yer almaktadır.

“Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” faktörü gencin İstanbul'a yerleşme nedeninin zorunlu göç olup olmamasına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). İstanbul'a yerleşme nedeni zorunlu göç olan gençlerin sapma davranışları onayı ortalaması daha yüksektir. Diğer faktörler istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0,05).

### 1.1.10. Aile İçi Yaşam ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki

**Tablo 34 Aşağıdaki İfadelerden Hangileri Sizin Aile Yaşamınızı Yansıtmakta Ya Da Tanımlamaktadır?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Ailem yakın arkadaşlarımı tanır.	200	54,8%	212	62,7%	412	58,6%
Ben bütün ciddi sorunlarımı önce aile içinde konuşurum.	49	13,4%	53	15,7%	102	14,5%
Evde herkes kendi havasında yaşar, bazı günler birbirimizi görmeyiz bile.	31	8,5%	43	12,7%	74	10,5%
Ailenin babası ya da evin erkeği ne derse o olur.	36	9,9%	13	3,8%	49	7,0%
Aile içinde kavga gürültü eksik olmuyor.	35	9,6%	10	3,0%	45	6,4%
Bizim ailede fikirlerimi açıkça söylemem büyüklere saygısızlık olarak görülür.	14	3,8%	7	2,1%	21	3,0%
<b>Toplam</b>	<b>365</b>	<b>100,0%</b>	<b>338</b>	<b>100,0%</b>	<b>703</b>	<b>100,0%</b>

Yukarıdaki tabloda gençlerin aile yaşantılarını anlatan ifadelere verdikleri yanıtlar gösterilmiştir. Bu noktada verilen yanıtlardan en yükseği her iki bölgede aynı yanıt olup katılımcıların %58,6'sı ailelerinin yakın arkadaşlarını tanıdıklarını, %14,5'i bütün ciddi sorunları öncelikle aile içinde konuştuklarını, %10,5'i evde herkesin kendi havasında yaşadığı belirtilmiştir. Ancak bölge olarak verilen cevaplar incelendiğinde Sultangazi bölgesindeki gençler ailenin babası ya da evin erkeği ne derse o olur sorusunda %9,9, aile içinde kavga gürültü eksik olmuyor %9,6 ve bizim ailede fikirlerimi açıkça söylemem büyüklere saygısızlık olarak görülür yanıtlarına %3,8 ile katılım sağlamıştır.

**Tablo 35 “Ailenin Babası Ya Da Evin Erkeği Ne Derse O Olur” Maddesine Katılan Gençlerin Şiddet ve Sapma Durumlarının İlçelere Göre Karşılaştırılması**

Ailenin babası ya da evin erkeği ne derse o olur.		n	AO	SS	T	p
Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Sultangazi	36	2,99	0,77	2,482	0,017*
	Kadıköy	13	2,32	0,96		
Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Sultangazi	36	2,92	0,77	1,077	0,287
	Kadıköy	13	2,63	0,95		
Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Sultangazi	36	0,44	0,45	-0,442	0,660
	Kadıköy	13	0,52	0,83		
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Sultangazi	36	0,44	0,53	-1,896	0,064
	Kadıköy	13	0,80	0,72		

\*p<0,05

Yukarıdaki tabloda “Ailenin babası ya da evin erkeği ne derse o olur” maddesine katılan gençlerin şiddet ve sapma durumlarının ilçelere göre karşılaştırılması gösterilmiştir. Bu maddeye katılan gençlerin şiddet davranışlarını onaylaması ortalaması ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Sultangazi’deki bu maddeye katılan gençlerin şiddet davranışlarını onaylaması ortalaması Kadıköy’deki gençlere göre daha yüksektir. Diğer faktörler ise istatistiksel olarak herhangi bir farklılık göstermemektedir (p>0,05)

**Tablo 49 “Bizim Ailede Fikirlerimi Açıkça Söylemem Büyüklere Saygısızlık Olarak Görülür.” Maddesine Katılan Gençlerin Şiddet ve Sapma Durumlarının İlçelere Göre Karşılaştırılması**

Bizim ailede fikirlerimi açıkça söylemem büyüklere saygısızlık olarak görülür.		n	AO	SS	T	p
Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Sultangazi	14	2,61	0,72	-0,945	0,356
	Kadıköy	7	2,96	0,92		
Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Sultangazi	14	2,42	0,71	-1,303	0,208
	Kadıköy	7	2,83	0,65		
Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Sultangazi	14	0,30	0,47	-2,062	0,053
	Kadıköy	7	0,86	0,78		
Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Sultangazi	14	0,29	0,33	-3,497	0,002**
	Kadıköy	7	1,04	0,66		

\*\*p<0,01



Yukarıdaki tabloda “Bizim ailede fikirlerimi açıkça söylemem büyüklere saygısızlık olarak görülür” maddesine katılan gençlerin şiddet ve sapma durumlarının ilçelere göre karşılaştırılması gösterilmiştir.

“Ailede fikirlerimi açıkça söylemem büyüklere saygısızlık olarak görülür” görüşüne katılan gençlerin sapma davranış sıklığı ortalaması ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Kadıköy’deki gençlerin sapma davranışı sıklığı ortalaması Sultangazi’deki gençlere göre daha yüksektir. Diğer faktörler ise istatistikselolarak herhangi bir farklılık göstermemektedir ( $p>0,05$ ).

### 1.1.11. Aile İçi Şiddet Kullanımı Onayı ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki

**Tablo 50 Şiddete Karşı Kendini Koruyamayan Zayıf İnsandır**

		Şiddete karşı kendini koruyamayan zayıf insandır					
			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
Sultangazi	Kadın	N	55	40	48	29	39
		%	26,1%	19,0%	22,7%	13,7%	18,5%
	Erkek	N	28	25	37	37	33
		%	17,5%	15,6%	23,1%	23,1%	20,6%
	Toplam	N	83	65	85	66	72
		%	22,4%	17,5%	22,9%	17,8%	19,4%
Kadıköy	Kadın	N	54	44	41	25	11
		%	30,9%	25,1%	23,4%	14,3%	6,3%
	Erkek	N	36	41	43	33	23
		%	20,5%	23,3%	24,4%	18,8%	13,1%
	Toplam	N	90	85	84	58	34
		%	25,6%	24,2%	23,9%	16,5%	9,7%
Toplam	N	173	150	169	124	106	
	%	24,0%	20,8%	23,4%	17,2%	14,7%	

Şiddete karşı kendini koruyamayan zayıf insandır diyen gençlerin oranı Sultangazi de %37,2 Kadıköy bölgesinde ise bu oran %31,9 olarak tespit edilmiştir.

**Tablo 36 “Şiddete Karşı Kendini Koruyamayan Zayıf İnsandır” Maddesi İle Şiddet ve Sapma Durumları Arasındaki İlişki**

			Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Şiddete karşı kendini koruyamayan zayıf insandır	Sultangazi	r	,392**	,395**	,211**	,192**
		p	,000	,000	,000	,000
		n	370	370	366	367
	Kadıköy	r	,421**	,325**	,203**	,212**
		p	,000	,000	,000	,000
		n	351	351	349	349

Yukarıdaki tabloda “Şiddete karşı kendini koruyamayan zayıf insandır” maddesi gencin şiddet ve sapma durumları arasındaki ilişki gösterilmiştir. Tablo incelenecek olursa hem Kadıköy’de hem de Sultangazi’de gencin “Şiddete karşı kendini koruyamayan zayıf insandır” maddesine katılma durumu ile şiddet/sapma onay ve sıklıkları arasında istatistiksel olarak pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki görülmektedir ( $p<0,01$ ). Bu maddeye katılım arttıkça şiddet/sapma onay ve sıklıkları artış göstermiştir.

**Tablo 37 Erkekler Ailelerini ve Mallarını Korumak İçin Silah Bulundurabilmelidir**

Erkekler ailelerini ve mallarını korumak için silah bulundurabilmelidir							
		Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.	
Sultangazi	Kadın	N	104	49	43	9	9
		%	48,6%	22,9%	20,1%	4,2%	4,2%
	Erkek	N	32	23	30	30	45
		%	20,0%	14,4%	18,8%	18,8%	28,1%
	Toplam	N	136	72	73	39	54
		%	36,4%	19,3%	19,5%	10,4%	14,4%
Kadıköy	Kadın	N	82	34	40	11	7
		%	47,1%	19,5%	23,0%	6,3%	4,0%
	Erkek	N	36	28	50	32	30
		%	20,5%	15,9%	28,4%	18,2%	17,0%
	Toplam	N	118	62	90	43	37
		%	33,7%	17,7%	25,7%	12,3%	10,6%
Toplam	N	254	134	163	82	91	
	%	35,1%	18,5%	22,5%	11,3%	12,6%	

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan Kadıköy’deki gençlerin Şiddet/Sapma davranış onaylaması ve sıklığı ile belirlenen değişkenler arasındaki ilişki gösterilmiştir. Erkekler ailelerini ve mallarını korumak için silah bulundurabilmelidir ifadesine Sultangazi de katılan gençlerin oranı %24,8 Kadıköy bölgesinde bu oran % 29,7 dir.

**Tablo 38 “Erkekler Ailelerini ve Mallarını Korumak İçin Silah Bulundurabilmelidir” Maddesi İle Şiddet ve Sapma Durumları Arasındaki İlişki**

			Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Erkekler ailelerini ve mallarını korumak için silah bulundurabilmelidir	Sultangazi	r	,518**	,592**	,326**	,349**
		p	,000	,000	,000	,000
		n	373	373	369	370
	Kadıköy	r	,609**	,514**	,261**	,280**
		p	,000	,000	,000	,000
		n	350	350	348	348

Yukarıdaki tabloda “Erkekler ailelerini ve mallarını korumak için silah bulundurabilmelidir” maddesi gencin şiddet ve sapma durumları arasındaki ilişki gösterilmiştir.

Tablo incelenecek olursa hem Kadıköy’de hem de Sultangazi’de gencin “Erkekler ailelerini ve mallarını korumak için silah bulundurabilmelidir” maddesine katılma durumu ile şiddet/sapma onay ve sıklıkları arasında istatistiksel olarak pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki görülmektedir ( $p<0,01$ ). Bu maddeye katılım arttıkça şiddet/sapma onay ve sıklıkları artış göstermiştir.

**Tablo 39 Gerçek Bir Adam Birisi Ailesi Hakkında Kötü Konuştuğunda Onu Vurmaya Hazır Olmalıdır**

			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	105	59	20	17	12
		%	49,3%	27,7%	9,4%	8,0%	5,6%
	Erkek	n	34	28	41	22	35
		%	21,3%	17,5%	25,6%	13,8%	21,9%
	Toplam	n	139	87	61	39	47
		%	37,3%	23,3%	16,4%	10,5%	12,6%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	103	32	28	8	4
		%	58,9%	18,3%	16,0%	4,6%	2,3%
	Erkek	n	61	37	32	21	24
		%	34,9%	21,1%	18,3%	12,0%	13,7%
	Toplam	n	164	69	60	29	28
		%	46,9%	19,7%	17,1%	8,3%	8,0%
<b>Toplam</b>	n	303	156	121	68	75	
	%	41,9%	21,6%	16,7%	9,4%	10,4%	

Gerçek bir adam birisi ailesi hakkında kötü konuştuğunda onu vurmaya hazır olmalıdır ifadesine katılan gençlerin oranı Sultangazi de% 23,1 Kadıköy bölgesinde %16,3 tür.

**Tablo 40 “Gerçek Bir Adam Birisi Ailesi Hakkında Kötü Konuştuğunda Onu Vurmaya Hazır Olmalıdır” Maddesi İle Şiddet ve Sapma Durumları Arasındaki İlişki**

			Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Gerçek bir adam birisi ailesi hakkında kötü konuştuğunda onu vurmaya hazır olmalıdır	Sultangazi	R	,593**	,584**	,315**	,305**
		P	,000	,000	,000	,000
		N	372	372	368	369
	Kadıköy	R	,576**	,395**	,233**	,161**
		P	,000	,000	,000	,003
		N	350	350	348	348

\*\*p<0,01

Yukarıdaki tabloda “Gerçek bir adam birisi ailesi hakkında kötü konuştuğunda onu vurmaya hazır olmalıdır” maddesi gencin şiddet ve sapma durumları arasındaki ilişki gösterilmiştir. Tablo incelenecek olursa hem Kadıköy’de hem de Sultangazi’de gencin “Gerçek bir adam birisi ailesi hakkında kötü konuştuğunda onu vurmaya hazır olmalıdır” maddesine katılma durumu ile şiddet/sapma onay ve sıklıkları arasında istatistiksel olarak pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki görülmektedir ( $p<0,01$ ). Bu maddeye katılım arttıkça şiddet/sapma onay ve sıklıkları artış göstermiştir.

### 1.1.12. Aşırma Yapan Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki

**Tablo 41 Şimdiye Kadar Küçük De Olsa Bir Şey Aşırdınız Mı?**

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Evet	141	38,5%	152	43,8%	293	41,1%
Hayır	225	61,5%	195	56,2%	420	58,9%
Toplam	366	100,0%	347	100,0%	713	100,0%

Sultangazi’de ki gençlerin %38,5’i Kadıköy’de ki gençlerin % 43,8’i şimdiye kadar küçük de olsa bir şeyler aşırdıklarını belirtmişlerdir.

**Tablo 42 Aşırma Durumunun Şiddet ve Sapma İle İlişkisi**

Küçük de olsa bir şey aşırdınız mı?		N	AO	SS	t	p	
Sultangazi	Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Evet	140	2,92	0,81	5,373	,000**
		Hayır	225	2,43	0,86		
	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Evet	140	2,77	0,69	5,944	,000**
		Hayır	225	2,33	0,70		
	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Evet	137	0,58	0,73	4,792	,000**
		Hayır	224	0,25	0,43		
	Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Evet	138	0,69	0,72	6,210	,000**
		Hayır	224	0,27	0,41		
Kadıköy	Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Evet	152	2,60	0,85	3,226	,001**
		Hayır	195	2,30	0,83		
	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Evet	152	2,89	0,63	6,789	,000**
		Hayır	195	2,44	0,62		
	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Evet	152	0,51	0,75	4,563	,000**
		Hayır	194	0,20	0,42		
	Gencin Sapma Davranış Sıklığı	Evet	152	0,90	0,72	5,849	,000**
		Hayır	194	0,52	0,43		

\*\* $p<0,01$  ,\* $p<0,05$

Yukarıdaki tabloda gençlerin aşırma yapıp yapmamasına göre şiddet ve sapma durumları gösterilmiştir. Yukarıdaki tabloda gençlerin aşırma yapıp yapmamasına göre şiddet ve sapma davranışları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma için T testi uygulanmıştır.

Buna göre; “Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması”, “Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması” “Gencin Şiddet Davranış Sıklığı” ve “Gencin Sapma Davranış Sıklığı” faktörleri hem Sultangazi ( $p<0,01$ ) bölgesinde hem de Kadıköy ( $p<0,01$ ) bölgesinde gençlerin aşırma yapma durumuna göre istatistiksel olarak farklılık göstermektedir. Aşırma yapan gençlerde şiddet ve sapma davranış onayı ve sıklığı ortalaması daha yüksektir.

**Tablo 43Şimdiye Kadar Küçük De Olsa Bir Şey Aşırdınız Mı? (Cinsiyete ve bölgeye göre)**

Şimdiye kadar küçük de olsa bir şey aşırdınız mı?	Sultangazi		Kadıköy	
	N	%	n	%
<b>Kadın</b>				
Evet	56	26,3%	56	32,2%
Hayır	157	73,7%	118	67,8%
Toplam	213	100,0%	174	100,0%
<b>Erkek</b>				
Evet	85	55,6%	96	55,5%
Hayır	68	44,4%	77	44,5%
Toplam	153	100,0%	173	100,0%

Sultangazi’deki kadınların %26,3’ü, Kadıköy’deki kadınların %32,2’si, Sultangazi’deki erkeklerin %55,6’sı, Kadıköy’deki erkeklerin %55,5’i şimdiye kadar küçük de olsa bir şey aşırdığını söylemiştir.

**Tablo 59**Şimdiye Kadar Küçük De Olsa Bir Şey Aşırdınız Mı? (Bölgeye göre)

Şimdiye kadar küçük de olsa bir şey aşırdınız mı?		İlçe		Toplam
		Sultangazi	Kadıköy	
Evet	n	141	152	293
	%	38,5%	43,8%	41,1%
Hayır	n	225	195	420
	%	61,5%	56,2%	58,9%
Toplam	n	366	347	713
	%	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-Kare=2,051, p=0,152>0,05

Yukarıdaki tabloda aşırma durumu ilçeye göre karşılaştırması gösterilmiştir. Karşılaştırma için Ki-Kare testi uygulanmıştır. Buna göre; iki bölge arasında aşırma bakımından fark yoktur ( $p>0,05$ )

**Tablo 60**Şimdiye Kadar Küçük De Olsa Bir Şey Aşırdınız Mı? (Cinsiyete göre)

Şimdiye kadar küçük de olsa bir şey aşırdınız mı?		Cinsiyet		Toplam
		Kadın	Erkek	
Evet	n	112	181	293
	%	28,9%	55,5%	41,1%
Hayır	n	275	145	420
	%	71,1%	44,5%	58,9%
Toplam	n	387	326	713
	%	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-Kare=51,646, p=0,000<0,01

Yukarıdaki tabloda aşırma durumunun cinsiyete göre karşılaştırması gösterilmiştir. Karşılaştırma için Ki-Kare testi uygulanmıştır. Buna göre; cinsiyete göre aşırma farklılık göstermektedir ( $p<0,01$ ). Erkeklerde aşırma oranı daha yüksektir.

**1.1.13. Zor Bir Durumda ya da Büyük Bir Problemle Karşılaşan Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki**

**Tablo 44 Zor Bir Durumda Ya Da Büyük Bir Problemle Karşılaştığınızda Genelde Ne Yaparsınız?**

			Asla	Bazen	Sık Sık	Her zaman	Toplam
Bu problemi ailem ya da diğer yetişkinler ile paylaşıyorum	Sultangazi	N	46	148	54	126	374
		%	12,3%	39,6%	14,4%	33,7%	100,0%
	Kadıköy	N	32	148	103	68	351
		%	9,1%	42,2%	29,3%	19,4%	100,0%
	Toplam	N	78	296	157	194	725
		%	10,8%	40,8%	21,7%	26,8%	100,0%
Güvendiğim arkadaşlarımla paylaşarak çözmeye çalışırım	Sultangazi	N	24	129	106	114	373
		%	6,4%	34,6%	28,4%	30,6%	100,0%
	Kadıköy	N	12	86	136	115	349
		%	3,4%	24,6%	39,0%	33,0%	100,0%
	Toplam	N	36	215	242	229	722
		%	5,0%	29,8%	33,5%	31,7%	100,0%
Her şeyin kendiliğinden yine iyi olacağına inanırım	Sultangazi	N	87	165	61	59	372
		%	23,4%	44,4%	16,4%	15,9%	100,0%
	Kadıköy	N	70	175	73	27	345
		%	20,3%	50,7%	21,2%	7,8%	100,0%
	Toplam	N	157	340	134	86	717
		%	21,9%	47,4%	18,7%	12,0%	100,0%
Öfkemi ve şaşkınlığımı kapıları çarparak, bağırarak ve ağlayarak gösteririm.	Sultangazi	N	142	118	62	52	374
		%	38,0%	31,6%	16,6%	13,9%	100,0%
	Kadıköy	N	138	137	44	29	348
		%	39,7%	39,4%	12,6%	8,3%	100,0%
	Toplam	N	280	255	106	81	722
		%	38,8%	35,3%	14,7%	11,2%	100,0%
Bunu şaka gibi görüp her şeyin daha iyi olacağını gösteririm	Sultangazi	N	140	148	47	35	370
		%	37,8%	40,0%	12,7%	9,5%	100,0%
	Kadıköy	N	128	148	54	18	348
		%	36,8%	42,5%	15,5%	5,2%	100,0%
	Toplam	N	268	296	101	53	718
		%	37,3%	41,2%	14,1%	7,4%	100,0%
Bir plan yaparak adım adım çözmeye çalışırım	Sultangazi	N	43	139	107	87	376
		%	11,4%	37,0%	28,5%	23,1%	100,0%
	Kadıköy	N	29	124	137	58	348
		%	8,3%	35,6%	39,4%	16,7%	100,0%
	Toplam	N	72	263	244	145	724
		%	9,9%	36,3%	33,7%	20,0%	100,0%



Gençlerin zor bir durumda ya da büyük bir problem ile karşılaştıklarında yukarıdaki ifadelere katılım dereceleri ölçülmüştür. Katılım derecesinde verilen cevaplar sık sık her zaman oranları birleştirilerek değerlendirilmiştir. Buna göre;

“Bu problemi ailem ya da diğer yetişkinler ile paylaşırım” diyen gençlerin oranı Sultangazi’de %48,1 Kadıköy bölgesinde %48,7,

“Güvendiğim arkadaşlarımla paylaşarak çözmeye çalışırım” diyenler Sultangazi bölgesinde %59 Kadıköy bölgesinde %72,

“Her şeyin kendiliğinden yine iyi olacağına inanırım” diyen gençlerin oranı Sultangazi’de %32,3 Kadıköy bölgesinde %29,

“Öfkemi ve şaşkınlığımı kapıları çarparak, bağırarak ve ağlayarak gösteririm.”  
Diyenlerin oranı Sultangazi’de %30,5 Kadıköy bölgesinde %20,9,

“Bunu şaka gibi görüp her şeyin daha iyi olacağını gösteririm” diyen gençler Sultangazi’de %22,2 Kadıköy bölgesinde %20,7,

“Bir plan yaparak adım adım çözmeye çalışırım” diyen gençler Sultangazi’de %51,6 Kadıköy bölgesinde %56,1 olarak tespit edilmiştir.

**Tablo 45 Zor Bir Durumda Ya Da Büyük Bir Problemlle Karşılaşınca Yapılanlar**

			Asla	Bazen	Sık Sık	Her zaman	Toplam
Agresifleşerek başkalarına zarar veririm	Sultangazi	n	202	98	41	35	376
		%	53,7%	26,1%	10,9%	9,3%	100,0%
	Kadıköy	n	180	126	29	14	349
		%	51,6%	36,1%	8,3%	4,0%	100,0%
	Toplam	n	382	224	70	49	725
		%	52,7%	30,9%	9,7%	6,8%	100,0%
Sorunu çözene kadar her şeyi bir kenara bırakırım	Sultangazi	n	75	170	73	56	374
		%	20,1%	45,5%	19,5%	15,0%	100,0%
	Kadıköy	n	84	181	67	16	348
		%	24,1%	52,0%	19,3%	4,6%	100,0%
	Toplam	n	159	351	140	72	722
		%	22,0%	48,6%	19,4%	10,0%	100,0%
Kafamı dağıtmak için başka bir ortamlara girerim	Sultangazi	n	102	134	83	55	374
		%	27,3%	35,8%	22,2%	14,7%	100,0%
	Kadıköy	n	44	147	100	56	347
		%	12,7%	42,4%	28,8%	16,1%	100,0%
	Toplam	n	146	281	183	111	721
		%	20,2%	39,0%	25,4%	15,4%	100,0%
Televizyon ve bilgisayarla meşgul olurum	Sultangazi	n	91	155	70	56	372
		%	24,5%	41,7%	18,8%	15,1%	100,0%
	Kadıköy	n	55	144	101	47	347
		%	15,9%	41,5%	29,1%	13,5%	100,0%
	Toplam	n	146	299	171	103	719
		%	20,3%	41,6%	23,8%	14,3%	100,0%
Sigara ve fazla alkol tüketirim	Sultangazi	n	290	33	25	25	373
		%	77,7%	8,8%	6,7%	6,7%	100,0%
	Kadıköy	n	175	99	37	38	349
		%	50,1%	28,4%	10,6%	10,9%	100,0%
	Toplam	n	465	132	62	63	722
		%	64,4%	18,3%	8,6%	8,7%	100,0%
Sonuçta bu dünyanın sonu değil der, espri ile aşmaya çalışırım	Sultangazi	n	127	157	46	43	373
		%	34,0%	42,1%	12,3%	11,5%	100,0%
	Kadıköy	n	77	174	62	33	346
		%	22,3%	50,3%	17,9%	9,5%	100,0%
	Toplam	n	204	331	108	76	719
		%	28,4%	46,0%	15,0%	10,6%	100,0%

Gençlerin zor bir durumda ya da büyük bir problem ile karşılaştıklarında yukarıdaki ifadelerle katılım dereceleri ölçülmüştür. Katılım derecesinde verilen cevaplar sık sık her zaman oranları birleştirilerek değerlendirilmiştir. Buna göre;

“Agresifleşerek başkalarına zarar veririm” diyen gençlerin oranı Sultangazi’de %20,2 Kadıköy bölgesinde ise %12,3

“Sorunu çözene kadar her şeyi bir kenara bırakırım” diyen gençlerin oranı Sultangazi’de %34,5 Kadıköy’de %23,9

“Kafamı dağıtmak için başka bir ortamlara girerim” diyen gençlerin oranı Sultangazi’de %36,9 Kadıköy bölgesinde %44,9

“Televizyon ve bilgisayarla meşgul olurum” diyen gençler Sultangazi’de %33,9 Kadıköy’de %42,6

“Sigara ve fazla alkol tüketirim” diyen gençlerin oranı Sultangazi’de %13,4 olurken bu oran Kadıköy’de %21,5

“Sonuçta bu dünyanın sonu değil der, espri ile aşmaya çalışırım” diyen gençlerin oranı ise Sultangazi’de %33,8 Kadıköy bölgesinde %27,4 olarak tespit edilmiştir.

**Tablo 46 Zor Bir Durumda Ya Da Büyük Bir Problemlle Karşılaşınca Yapılanların Şiddet ve Sapma İle İlişkisi (Sultangazi)**

Sultangazi		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Bu problemi ailem ya da diğer yetişkinler ile paylaşıyorum	R	-,280**	-,382**	-,202**	-,252**
	N	373	373	369	370
Güvendiğim arkadaşlarımla paylaşarak çözmeye çalışırım	R	-0,069	-,107*	-0,04	0,009
	N	372	372	368	369
Her şeyin kendiliğinden yine iyi olacağına inanırım	R	0,062	-0,01	0,022	0,008
	N	371	371	367	368
Öfkemi ve şaşkınlığımı kapıları çarparak, bağırarak ve ağlayarak gösteririm.	R	,168**	,116*	,121*	0,09
	N	373	373	369	370

Bunu şaka gibi görüp her şeyin daha iyi olacağını gösteririm	R	0,071	,105*	0,001	-0,021
	N	369	369	365	366
Bir plan yaparak adım adım çözmeye çalışırım	R	-0,092	-0,095	-0,09	-0,101
	N	375	375	371	372
Agresifleşerek başkalarına zarar veririm	R	,355**	,354**	,347**	,299**
	N	375	375	371	372
Sorunu çözene kadar her şeyi bir kenara bırakırım	R	0,075	0,083	,135**	0,083
	N	373	373	369	370
Kafamı dağıtmak için başka bir ortamlara girerim	R	,248**	,270**	,224**	,231**
	N	373	373	369	370
Televizyon ve bilgisayarla meşgul olurum	R	,176**	,153**	0,062	0,045
	N	371	371	367	368
Sigara ve fazla alkol tüketirim	R	,237**	,358**	,316**	,424**
	N	372	372	368	369
Sonuçta bu dünyanın sonu değil der, espri ile aşmaya çalışırım	R	,152**	,178**	,135**	0,095
	N	372	372	369	370
(Şiddetli tartışmalar, kavgalar, zorbalıklar) Son bir yıl içerisinde böyle bir durumla karşılaştınız mı?	R	,168**	,261**	,208**	,216**
	N	364	364	360	361

\*\*p<0,01, \*p<0,05

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan Sultangazi'deki gençlerin zor bir durumda ya da büyük bir problem ile karşılaştıklarında yaptıkları ile şiddet ve sapma arasındaki ilişki gösterilmiştir. Buna göre; “Bu problemi ailem ya da diğer yetişkinler ile paylaşırım” diyen gençlerin şiddet ve sapma onayı ve sıklığı arasında negatif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır. Problemlerini ailesi ya da yetişkinler ile paylaşan gençlerin şiddet/sapma onayı ve sıklığı daha düşüktür.

“Güvendiğim arkadaşlarımla paylaşarak çözmeye çalışırım” diyen gençler ile sapma onayları arasında negatif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır. Güvendiği arkadaşları ile paylaşarak çözmeye çalışan gençlerin sapma onayları daha düşüktür.

“Agresifleşerek başkalarına zarar veririm” diyen gençlerin şiddet ve sapma onayı ve sıklığı arasında pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır. Agresifleşerek başkalarına zarar veren gençlerin şiddet/sapma onayı ve sıklığı daha yüksektir.

“Kafamı dağıtmak için başka bir ortamlara girerim” diyen gençlerin şiddet ve sapma onayı ve sıklığı arasında pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır. Kafasını dağıtmak için başka ortamlara giren gençlerin şiddet/sapma onayı ve sıklığı daha yüksektir.

“Sigara ve fazla alkol tüketirim” diyen gençlerin şiddet ve sapma onayı ve sıklığı arasında pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır. Sigara ve alkol tüketen gençlerin şiddet/sapma onayı ve sıklığı daha yüksektir.

**Tablo 47Zor Bir Durumda Ya Da Büyük Bir Problemlle Karşılaşınca Yapılanların Şiddet ve Sapma İle İlişkisi (Kadıköy)**

Kadıköy		Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Bu problemi ailem ya da diğer yetişkinler ile paylaşıyorum	r	-,238**	-,248**	-,163**	-,194**
	n	351	351	349	349
Güvendiğim arkadaşlarımla paylaşarak çözmeye çalışırım	r	-,140**	-0,083	-,161**	-,194**
	n	349	349	347	347
Her şeyin kendiliğinden yine iyi olacağına inanırım	r	0,055	0,065	0,003	-0,02
	n	345	345	343	343
Öfkemi ve şaşkınlığımı kapıları çarparak, bağırarak ve ağlayarak gösteririm.	r	,180**	,216**	,168**	,122*
	n	348	348	347	347
Bunu şaka gibi görüp her şeyin daha iyi olacağını gösteririm	r	,185**	,191**	,138*	,169**
	n	348	348	347	347
Bir plan yaparak adım adım çözmeye çalışırım	r	0,033	0,01	0,095	0,1
	n	348	348	347	347
Agresifleşerek başkalarına zarar veririm	r	,313**	,339**	,396**	,301**
	n	349	349	348	348
Sorunu çözene kadar her şeyi bir kenara bırakırım	r	,132*	,155**	0,069	0,086
	n	348	348	347	347
Kafamı dağıtmak için başka bir ortamlara girerim	r	,131*	,239**	0,075	,117*
	n	347	347	346	346

Televizyon ve bilgisayarla meşgul olurma	r	,111*	,270**	,152**	,164**
	n	347	347	346	346
Sigara ve fazla alkol tüketim	r	,170**	,345**	,244**	,471**
	n	349	349	348	348
Sonuçta bu dünyanın sonu değil der. espri ile aşmaya çalışırım	r	0,085	,168**	0,061	0,059
	n	346	346	345	345
(Şiddetli tartışmalar, kavgalar, zorbalıklar) Son bir yıl içerisinde böyle bir durumla karşılaştınız mı?	r	,145**	,203**	,168**	,177**
	n	339	339	338	338

\*\*p<0,01, \*p<0,05

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan Kadıköy'deki gençlerin zor bir durumda ya da büyük bir problem ile karşılaştıklarında yaptıkları ile şiddet ve sapma arasındaki ilişki gösterilmiştir. Buna göre;

“Bu problemi ailem ya da diğer yetişkinler ile paylaşırım” diyen gençlerin şiddet ve sapma onayı ve sıklığı arasında negatif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır. Problemlerini ailesi ya da yetişkinler ile paylaşan gençlerin şiddet/sapma onayı ve sıklığı daha düşüktür.

“Bunu şaka gibi görüp her şeyin daha iyi olacağını gösteririm” diyen gençlerin şiddet ve sapma onayı ve sıklığı arasında pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır. “Bunu şaka gibi görüp her şeyin daha iyi olacağını gösteririm” diyen gençlerin şiddet/sapma onayı ve sıklığı daha yüksektir.

“Agresifleşerek başkalarına zarar veririm” diyen gençlerin şiddet ve sapma onayı ve sıklığı arasında pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır. Agresifleşerek başkalarına zarar veren gençlerin şiddet/sapma onayı ve sıklığı daha yüksektir.

“Sigara ve fazla alkol tüketim” diyen gençlerin şiddet ve sapma onayı ve sıklığı arasında pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır. Sigara ve alkol tüketen gençlerin şiddet/sapma onayı ve sıklığı daha yüksektir.

### 1.1.14. Okul Derslerindeki Başarı ile Evin Aylık Toplam Geliri Arasındaki İlişki

**Tablo 48 Okul Dersleri İle Evin Aylık Toplam Geliri Arasındaki İlişki**

		Evin aylık toplam geliri	
		Sultangazi	Kadıköy
Okulda derslerde ne kadar iyisiniz?	r	,178**	,061
	p	,001	,282
	n	347	314

**\*\*p<0,01**

Yukarıdaki tabloda araştırmaya katılan gençlerin okul dersleri ile evlerinin aylık toplam geliri arasındaki ilişki gösterilmiştir. Buna göre gençlerin okuldaki durumları ile evin aylık toplam geliri arasında pozitif doğrusal anlamlı bir ilişki vardır ( $p<0,01$ ). Evin toplam geliri arttıkça okuldaki ders başarı durumu artmıştır.

### 1.2.Nitel Bulgular

Bu araştırma kapsamında sistemli bilgi toplama sürecinin ana omurgasını oluşturan her iki bölgenin yapısını, sorunlarını tespit etmek amacıyla “nedir?” sorusuna yanıt veren nicel tekniğin yanında ”niçin?” sorusuna yanıt verebilecek nitel çalışmaya da gereksinim duyulmaktadır. Bu bağlamda nicel araştırma öncesinde bir grup genç ile yapılan derinlemesine görüşmelerin yanı sıra yurt içi ve yurt dışı literatür taraması sonucunda hazırlanan anketler yapıldıktan sonra ortaya çıkan sonuçlar bağlamında her iki bölgede derinlemesine mülakat ve odak grup görüşmeleri yapılmıştır.

Her iki bölgede yapılan nitel çalışmaların amacı nicel çalışmalar kapsamında elde edilen verilerin düzenlenerek, o bölgede ikamet eden gençler ile birebir konuşmanın bölgedeki sosyal yapıyı ve süreçlerin daha iyi anlaşılmasını ve araştırmacınının doğrudan gözlemlediklerini yorumlayarak gençlerin yaşam gerçekliklerini daha derinden anlamasını sağlamaktadır. Derinlemesine ve odak grup görüşmeleri 45 dakika ile bir buçuk saat arasında sürmüş olup ses kayıt cihazı katılımcıların onayı dahilinde kullanılmıştır.

Yapılan görüşmelerde katılımcıların gençliği nasıl tanımladıkları ve bir gencin nasıl yaşadığını, aileleri ile olan ilişkileri, yaşadıkları bölge hakkındaki fikirleri, kendilerine yönelik olan baskılar, madde bağımlılığı ve sapkın davranışlar hakkındaki görüşleri ile gelecekte neler bekledikleri saptanmaya çalışılmıştır. Aşağıdaki başlıklar kapsamında yer verilen cümleler katılımcıların ağzından çıktığı gibi yazılmıştır. Her cümlenin sonunda parantez içerisinde sırasıyla katılımcıların yaşadıkları mahallenin adının kısaltması, cinsiyeti ve yaşı yer almaktadır.

### 5.2.1. Araştırmaya Katılanların Profili

Nitel görüşmeler dahilinde Sultangazi’de ve Kadıköy’de 1 adet olmak üzere odak grup görüşme ve her iki bölgede toplam 17 kişi ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Görüşme yapılan gençler 15-24 yaş aralığını kapsamaktadır. Bu görüşmelere katılanların özellikleri ise özetle şu şekildedir:

**Tablo 49 Sultangazi Bölgesi**

	Görüşme Şekli	C	Yaş	Çalışma Durumu	Medeni Durumu	Memleket	Anne Meslek	Baba Meslek	Anne Eğitim Düzeyi	Baba Eğitim Düzeyi	Haftalık Harçlık	Aile Geliri Aylık
1	D.G.	E	18	Lise Son Sınıf Öğrencisi	Bekar	Ardahan	Ev hanımı	Kumaş topta alım satım	İlkokul	Lise	200 TL	10000 TL
2	D.G.	E	19	Öğrenci	Bekar	Kastamonu	Ev hanımı	Tezgahtar	Ortaokul	Ortaokul	20 TL	1400 TL
3	D.G.	E	21	Çalışıyor	Bekar	Bayburt	Ev hanımı					1200 TL
4	D.G.	E	24	Çalışıyor	Bekar	Gerze	En hanımı	Emekli	İlkokul	İlkokul	75 TL	2000 TL ve üzeri
5	D.G.	K	18	Lise Öğrencisi	Bekar	Sivas	Temizlik Şirketinde çalışıyor.	Telefoncu kendi yeri	İlkokul	İlkokul	100 TL	Bilmiyor
6	D.G.	K	24	Üniversite Öğrenci	Bekar	Erzurum	Temizlik personeli	Baba ile görüşmüyor	İlkokul	İlkokul	50 TL	Bilmiyor
7	D.G.	K	24	Çalışıyor	Evli	Kastamonu	En hanımı	Serbest Meslek	İlkokul	İlkokul	Çalışıyor	3000 TL
8	D.G.	K	18	Lise Öğrencisi	Bekar	Gerger	Ev hanımı	Hamal	İlkokul	İlkokul	30 TL	4500
1	O.G.	E	17	Lise Öğrencisi	Bekar	Sivas	Ev hanımı	Emekli	İlkokul	İlkokul	25-30 TL	1500 TL
2	O.G.	E	18	Lise Mezun	Bekar	Sivas	Ev hanımı	Emekli-Taksi Şöforlüğü yapıyor.	İlkokul	İlkokul	20 TL	2000 TL
3	O.G.	E	19	Lise Mezun	Bekar	Tunceli	Temizlik işçisi	Tekstilde işçi	İlkokul	İlkokul	30 TL	1500 TL



4	O.G.	K	18	Lise Mezun	Bekar	Sivas	Ev hanımı	Emekli-Kaynak işi yapıyor.	İlkokul	İlkokul	50 TL	2000 TL
---	------	---	----	------------	-------	-------	-----------	----------------------------	---------	---------	-------	---------

**Tablo 50 Kadıköy Bölgesi**

	Görüşme Şekli	C	Yaş	Çalışma Durumu	Medeni Durum	Memleket	Anne Meslek	Baba Meslek	Anne Eğitim Düzeyi	Baba Eğitim Düzeyi	Haftalık Harçlık	Aile Gelir Aylık
1	O.G.	E	16	Lise Öğrenci	Bekar	İzmir	Muhasebe Müdürü	Müdür	Üniveriste	Üniversite	500	Bilmiyor
2	O.G.	E	15	Lise Öğrenci	Bekar	Muğla	Diş Doktoru	Diş Doktoru	Üniversite	Üniversite	300	Bilmiyor
3	O.G.	E	18	Lise Mezun	Bekar	Giresun	Ev Hanımı	Mobilya Tasarım	Lise	Lise	375	Bilmiyor
4	O.G.	K	20	Üniversite Öğrencisi	Bekar	Nevşehir	Ev Hanımı	Pazarlama Müdürü	Lise	Lise	375	Bilmiyor
5	O.G.	K	20	Üniversite Öğrencisi	Bekar	Rize	Mimar	Müteahit	Üniversite	Lise	1000	Bilmiyor
1	D.G.	K	19	Öğrenci	Bekar	İstanbul	Öğretmen	Deniz Subayı	Üniversite	Üniversite	250	10000
2	D.G.	K	18	Lise Öğrenci	Bekar	Eskişehir	Muhasebe	Satış Yöneticisi	Üniversite	Üniversite	375	16.000
3	D.G.	K	18	Lise Öğrenci	Bekar	Sakarya	Eczacı	Bankacı	Üniversite	Üniversite	250	Bilmiyor
4	D.G.	K	22	Üniversite Öğrencisi	Bekar	Kastamonu	Ev Hanımı	Ticaret	Lise	Ortaokul terk	300	5000
5	D.G.	K	24	Üniversite Öğrencisi	Bekar	Sivas	Çocuk Bakıcısı	İşçi	İlkokul	İlkokul	400	5000
6	D.G.		24	Üniversite Öğrencisi	Bekar	Selanik	Ev Hanımı	Serbest Meslek	Lise	Meslek Lisesi	1000	15000
7	D.G.	K	23	Üniversite Öğrencisi	Bekar	İstanbul	Eczacı	Mimar	Üniversite	Üniversite	1500	15000
8	D.G.	E	24	Bilgisayar Mühendisi	Bekar	Adana	Ev Hanımı	Serbest Meslek	Lise	Lise	0	5000
9	D.G.	K	24	Pazarlama Müdür Yardımcısı	Bekar	Ankara	Emekli Öğretmen	Emekli Albay	Üniversite	Üniversite	0	7000

### 5.2.2. Katılımcıların Gençlik Tanımları ve Yaşantıları

Genel olarak gençlik kavramının bir çok tanımı olmak ile birlikte her iki bölgede araştırmaya katılan gençlerin vermiş oldukları cevaplar özetlendiğinde genç olmayı yaş aralığı olarak, kendini genç hisseden ve hayatı yaşayan, tatile giden, gece 12'den sonra dışarı çıkabilen, enerjisi ve temposu yüksek olan, sorumluluğu az ve ailesinin kurallarına bağlı kalmadan yaşayan olarak tanımlamışlardır.

“Bence genç yaş olarak 15-25 yaş arasıdır. Baskı altında kimler varsa onlar gençtir. Kesinlikle. Ders konusunda olsun başka konular hakkında olsun her türlü baskı altındadır. Gençler gününe hazırlanır. Kendimden yola çıkarsam 7’de kalkıyorum, hazırlanıyorum ve çıkıp yola gidiyorum. Okulda bir ton ders,

sıkılmalar falan. Sonra çıkıp eve geliyorum. O gün planım yoksa evde önce dersimi yapıyorum ondan sonra da yatıyorum zaten. Planım varsa arkadaşlarımla geziyoruz bir cafede oturuyoruz. Gençleri diğer yaş gruplarında ayıran şey ise bir kere genç daha pozitif enerjik. Yani genç dediğin bu şekildedir.”(FB,OG1,E,16)

“10-30 yaş arasıdır genç. Büyükler hareketlilere genç diyor. Ben önce çantamı topluyorum, okula gidiyorum. Sonra geliyorum ve uyuyorum 1-2 saat kadar, uynadıktan sonra derse oturuyorum. Cumartesi Pazar günü arkadaşlarımla takılıyorum. Arkadaşlarımla bulduğumda oturup sohbet ediyoruz, geziyoruz. Zaten bu şekilde gün bitmiş oluyor. Diğer yaş grupları hayatı daha fazla bildiği için bence bakış açıları olarak daha önemli. Mesela genç nesil bir şey bilmediği için farklı şeyleri denemeye daha açık oluyor ama eski nesil öyle değil. Birşeyler biliyorlar çünkü tecrübe var.” (FB, OG2,E,15).

“Yaşamasını, eğlenmesini bilen ve bunlara zamanı, enerjisi, imkanı olan insan. Yaş bence genç olmak için genç kavramında etkili bir etken değildir.”(CB,DG4,K,22).

“18-25 yaş aralığı gençtir. En başta eğitim hayatı gelmek üzere devamında aile ve sosyal hayatı içinde geçen zaman. Bunu açmak istersek sürekli ders çalışan hayatı sınav ve yarışla geçen gerek kurslar gerek dersane ve okul arasında geçen hayat. Gençleri genç olmayanlardan ayıran tel şey sorumluluklardır. Daha az sorumlulukları vardır. Sorumlu olduğu tek şey eğitim hayatıdır.” (CB,DG5,K,24).

“Genç kimliğini yeni yeni oluşturmaya başlayan hayattaki rolünü tam olarak bulamamış biraz karmaşık çocukluk ve yetişkinlik arasında bir sıkışma olarak görüyorum ben. İlk olarak çocuk değilsiniz artık. Doğal olarak anne ve babanızın her söylediğini yapmak zorunda hissetmiyorsunuz. Fakat kendi isteklerinizi yaparken de tepkilerle karşılaşıyorsunuz. Sonuç olarak bir kabulleniş de olmuyor. Daha çok zıtlasma dönemi gibi geliyor bana. Ayrıca gerçekten ne olmak istediğin ne olacağın gelecekle ilgili kaygılar gibi sorunlar

oluyor. Ben de yaşıyorum bu sorunları. Çünkü ailemle yaş farkımız da fazla.”(FB,DG7,K,23).

“Ailesinden bağımsız olan, evlenmemiş her insan gençtir bence. Yaş skalası yoktur bir insan 35 yaşındada 45 yaşında da genç olabilir. Bence gençlik demek özgürlük demek... Kendi kararlarını verebildiğin sürece gençsin demektir. Ben hafta içi işe gidiyorum. Çıkışlarda da yüksek lisansa gidiyorum. Yüksek lisansa gitmezsem arkadaşlarımla buluşuyorum. Gece kulübüne gidiyoruz eğlenmeye, sahile gidiyoruz, kafeye gidiyoruz. Hafta sonlarımı kız arkadaşım ile geçiriyorum. Şehir dışına çıkıyoruz günü birlik geziler yapıyoruz.”(CB,DG8,E,24).

“0-25 yaş arasında olan insan grubu gençtir. Enerjileri daha yüksek olan vakti daha kısıtlı olmayan yaşamının en güzel dönemini geçiren insanlardır. Arkadaşlarıyla oyun oynar konuşur sohbet eder bir yerlere oturup. Ders çalışır üniversiteye gidiyorsa ya da okuyorsa. Onun dışında yaptığı çok bir şey yok aslında. Yani sosyal aktiviteleri daha fazladır diğer yaş gruplarına göre. Diğer yaş gruplarından ayıran özelliği ise hayatın daha farkında olmadan daha hata yapıyoruz ama bu bizi bilinçlendiriyor. Daha üst yaş gruplarındaki insanlar farkında oldukları için daha az hata yapıyorlar.” (FB,DG1,K,19).

“Dinamik bir hayat temposu yaşamaya arzusu ve enerjisi olan 18-35 yaşlarında herkeştir. İşe okula gider vaktinin çoğunu arkadaşlarıyla geçirir.Çoğu akşamını dışarıda geçirir. Gençleri diğerlerinden ayıran özellikler ise bakış açısidir. Bakış açısyısa okudukları düşündükleri, tavrı, tarzı, hobi veya iş edindikleriyle şekillenir.” (FB,DG2,K,18).

“Genç sorumluluğu az olan kişidir. Bir üniversite öğrencisi olmadığım için dolayı üniversiteye hazırlanan bir genç olarak ders çalışır. Uyku konusunda rahat değilim, ders seçme konusunda rahat değilim. Bir paket var diyelimki onu alıyorsun. İşte geliyorsun ders dinliyorsun ödev yapman gerekiyor soru çözen gerekiyor.” (FB,E,OG3,18).

“Kendini geliştirerek ve tanıyarak yetişkinliğe adım atan bireylerdir. Gençliğin büyük bir kısmı okumakla geçiyor. Zamanının büyük bir kısmını okuyarak

geleceğimize yatırım yaparak harcıyoruz. Bunun dışında genç olmanın avantajıyla beraber hayat deneyimlerimiz artıyor, zorluklarıyla ve heyecanlarıyla beraber hayatı deneyimliyoruz. Gençlik aslında bir geçiş dönemidir. Gençlere ne çocuk gibi davranılır ne de yetişkinler gibi sorumluluklarını yerine getirmeleri beklenir.”(FB,DG3,K,18).

“Genç kendini genç hissedendir yani. Yaşla bağdaştırmadım öyle yani işte ne bileyim. Hani 60 yaşındaki bir insanda genç hissediyorsa genç olabilir bence.”.(FB,OG4,K,20).

“Genç deyince aklıma öğrenci geliyor. Öğrencilik çok rahat mesela bir iş sahibi olduğunda evlenmemişte olabilirsin o da bir sorumluluk yani her şekilde sorumluluktan uzak bence genç. Ben öyle anlıyorum.” (FB,OG5,K,20).

“Genç ruhuna sahip herkes gençtir. Sadece yaşa bağlı değildir. İnsanın karakteri heyecanlı olur, eğlenceli olur, kendini genç hisseder. Mesela ben kendimi genç hissetmiyorum şu an. Çünkü son 2-3 aydır sabit bir hayatım olduğu için çalıştığım için kendimi genç hissetmiyorum. Çalışan insanlar genelde kendini genç hissetmiyor.” (FB,DG6,E,24).

“Hayatı yaşayan gençtir. Bizi hapsetmişler bir yere bir gençlikten istifade edemiyoruz abi. Bir gencin yaşantısı özgür olmasıdır. Ailesinin fazla sıkılmamasıdır fazla herşeye karışmamasıdır. Ben de tabi öyle bir şey yok beni babam sürekli ister..” (YE,DG1,E,18).

“14-26 yaş arası gençtir. Okul, arkadaşlar, aile sosyal hayat ve iş aslında bu beş kavramdır yaşantımız. Gençleri diğerlerinden ayıran özellik yenilikçi olmaları ve çabuk kandırılabilimleri.”(YE,DG2,E,19).

“Üşenmeden mutfaktan suyunu alabilen gençtir. Gençler hızlı yaşarlar düşünmeden, korkmadan, sorumsuzca.”(YE,DG3,E,21).

“Enerjisini gelecek idealleri için harcayan neslin devamı için toplumun güvencesi olan kimse ve olmazsa olmaz unsurudur. İnsanın ömrünün en güzel ve

hızlı geçen zamanı. Bu zamanı nasıl değerlendireceğimiz bugünümüz ve yarınımız için çok önemli. Gençleri diğerlerinden ayıran hayalleri umutları ve alacak kararları.”(YE,DG4,E,24).

“Bana göre genç benim yaşamayı seviyorum hayattan bir beklentim var geleceğe dair umutluyum. Hayata geniş bakıyorum, herşeyi yerinde ve zamanında yaşıyorum sonuçta. Bu yaşıma bir daha dönemiyeceğim vakit geçmeden tadını çıkartmam lazım.”(YE,DG5,K,18).

“Genç bilimin ışığında yürüyen geleceği bilimle kendine ait düşünceleriyle özgür bir ortamda baskı ve kısıtlamaların olmadığı bir ülkede kendine ait bu düşünceleri bilimle harmanlayıp bugünü yarını şekillendiren kitledir.”(YE,DG6,K,22).

“Genç çalışkan olmak, çılgın olmak, eğlenmek, üretmek, kaytarmak, isyan etmek, güçlü olmak demek. Geleceğini hedeflemek bu hedefte mücadele eden kişidir, kendini geliştirmek için uğraşan kişidir. Yaşadığı yerin ve dünyanın değerlerine uyum sağlamak konusunda kimi zaman zorlansada kendi hayatını doğrusuyla yanlışıyla sürdürür. Diğerlerinde ayıran özellik enerjileri, yaşam tarzları, düşünceleri.” (YE,DG7,K,24).

“İdealleri peşinde koşan,adrenalin dolu heyecanı seven. Diğerlerinden ayıran özellik ise hayalleri ve yaşantılarıdır.”(YE,DG8,K,18)

“Genç tatile çıkabilendir.”(YE,OG1,E,17).

“Bence genç kendi iradesini kendi gücünü kendi düşüncelerini özgürce ifade edendir. Bence gençliğimiz açıkça heba oluyor bunu söylemek istiyorum çünkü sınav stresi herşey üstüne kimse istediğini yaşayamıyor. Çünkü üzerimizde sürekli bir baskı var. Eğitim sistemi lise eğitim sistemini desteklemiyor bu sisteme ayak uydurmak zor olduğu için mecburen bir üst kademeye atlamak için bu sisteme uymak zorundayız ve bizi yoruyor. Diğerlerinden ayıran özellikler daha çok aktivitelere katılması. Daha çok evet aileden kısıtlanabiliyor ama içimizde sürekli bir şey var bir şey yapalım birşey edelim durmak istemiyoruz. Yani o tarz şeyler bence ”(YE,OG4,K,18).

“Gece12 den sonra dışarı çıkabilendir.”(YE,OG6,K,23).

“Genç ailesinin kurallarına bağlı kalmadan yaşayabilendir. Kendi hayatını kendisi çizebilendir. Yani illa aileye bağlı kalmamalı bence. Genç hayata bakış açısı farklı olan ve herşeyi sorgulayandır. Olan düzeni olduğu gibi kabul etmeyen sorgulayandır yani. Mesela şöyle aileden gelen bir gelenek var onlar zaten ailesindeki geleneği bize sunuyorlar. Ben onları kabul etmek zorunda değilim benim hayata bakış açım farklı bunu kendim görüyorum yani. Aile ne görmüşse bu siyasi olsun dini olsun hep o şeyleri aktarıyorlar.Bence bu olmamalı hani bana göre uygun yol olmalı. Ailenin istediği değil senin istediğin olmalı herşeyi sorgulayabilmelisin bence her anlamda”(YE,OG5,K,18).

### **5.2.3. Aileleri ile İlişkileri**

Hızlı sosyal değişme ile birlikte bireyler aile kurumu ile olan ilişkilerinde ortaya çıkan sorunları çözme yeteneğini yerine getirememektedir. Sosyal değişimin hızlı ve sıkıntılı olduğu bu süreçte gençlerin aileleri ile olan sorunlarını daha iyi anlamak ve bu sorunlara çözüm bulmak önem arz etmektedir. Sosyalleşme sürecinin başlangıcı olan aile kurumu gençlerin başta hayata bakış açılarında olmak üzere gençlerin tutumlarında ve karşılıklarına çıkacak problemleri nasıl çözecekleri noktasında önemli bir referans noktası olarak görülmektedir. Aynı zamanda toplumun sürekliliği açısından gençlerin aileleri ile olan ilişkileri ve anne babanın rol model olması gençler açısından önemlidir (Oktik, 2010: 36).

Sultangazi bölgesindeki gençler ekonomik yönden ailelerine bağımlı ve sosyal ilişkileri olumlu manada devam etmektedir. Bunun yanında gençler ailelerine çalışarak katkı sağlamaktadırlar.

Kadıköy bölgesindeki gençler ise daha çok ailelerinden ders baskısı görmekte, ailelerinin ekonomik durumları iyi olmasından dolayı maddi sıkıntı çekmemektedirler.

Aile yapılarına göre de sosyal ilişkileri değişiklik göstermektedir. Bu bağlamda gençler aileleri ile olan ekonomik ve sosyal ilişkilerini aşığıdaki cümleler ile dile getirmişlerdir.

“...sorunum Şu benim. Ben günde 2 saat ders çalışıyorum, 2 dakika dinleneyim diyorum yok daha çalışmadım diyor. Benim sorunum sırf dersten yana başka bir Şey yok.” (FB,OG2,E,15).

“En son bir hafta olmamıştır daha. Yine suç benim aslında. Konu normal takılmadığımdan kaynaklı sorunlar. Kavg, dövüş oluyor. Kavgalarda hep karşı tarafın suçu oluyor benim yok.” (FB,OG1,E,16).

“Maddi yönden istediğim çoğu Şeyi karşılayabiliyorlar. Bunun dışında oturup rahat rahat ve bol bol sohbet edebiliyoruz. Ettiğimiz sohbetlerden keyif alabiliyoruz.” (CB,DG24,K,22).

"Benim daha çok maddi ilişkilerim kuvvetlidir. Yaşları bana çok uygun olmadığı için sosyal olarak onlarla çok birşey yapamıyorum. Yapmak istemiyorum açıkçası. Ben biraz daha kendi yaş grubumla takılmayı seviyorum. Onlarda bize vakit ayırmıyorsun diye kızıyorlar. Onlarla günde en fazla yarım saat bir vakit geçiriyorum. Son 3 yıldır falan böyle." (FB,DG7,K,23).

“Ailem ile ekonomik olarak bağımız daha çok genç iken bıraktım. Erken yaşta hem okuyup hem çalıştığım için ihtiyaçlarımı kendi kazancım ile karşıladım. Sosyal olarak ailem ile görüşüyor ve nerdeyse her hafta birlikteyiz.” (CB,DG5,K,24).

“Beni hiç sıkmazlar,boğmazlar. Bir derdim olduğunda anlatabilirim. Güzel bir aile biçimimiz var.” (FB,DG1,K,19).

“Ekonomik olarak Şu an için onlara bağımlıyım. Sosyal olaraksa tamamıyla bağımlı değilim Kendi seçimlerimi yapar, kararlarımı kendim alırım. Ama mutlaka son olarak onaylarını alır habersiz aksiyona geçmem. Onlarda çoğunlukla aldığım kararlar konusunda arkamdadır.” (FB, DG2,K, 18).

“...yeni boşandılar. Babamın benim için hiçbir katkısı yok. Bilmiyorum kardeşime bilmiyorum ne yaptığına .Annem ve annemin ailesi var. Annem ve teyzemler ile vakit geçirmeyi çok severim.ama bu yeni olan bir şey. Annem ile babam yeni ayrıldı benim 1 sene oldu gerçi. Beraberken onlar hiç vakit geçiremezdim. Babadan kaynaklı bir soğukluk vardı evde. Hiç o zamana kadar vakit geçirmiyorduk. Ama ayrıldıktan sonra annem ile daha yakınlaştık. Birazda olgunlaştım hani o ergenlik sorunlarını atlattım. Onun için çok iyi arkadaşlık kurduk teyzemler ile de öyle be çok iyi arkadaşım.”(FB,K,OG4,20).

“Şöyleki babam sürekli çalıştığı için çok fazla birlikte olamıyoruz babam ile. Eee onun evde olduğu zamanlarda ben dışarı çıkıyorum (gülüşmeler). Yani onun evde olduğu zamanlar benim daha rahat olduğum zaman oluyor zaman açısından.O yüzden annemde şey ne bileyim. İlişkimiz daha fazla olabilir oturup sürekli muhabbet edebiliriz ama hani onun işleri oluyor benim işerim oluyor o yüzden pek şey yapamıyorum. Oturalım hep beraber vakit geçirelim film izleyelim muhabbet edelim. Annem ile babam konusunda değil ama bende teyzemler ile vakit geçirmeyi severim.Yani şöyle bir şey rahat oluyor yani. Ne bileyim daha sınırsız diyim. Annem ile muhabbet ederken annem olduğunu biliyorum sonuçta hani bazı şeylerde yargılayabileceğini bazı şeylerde düşüncülerimi yargılayabileceğini hissediyorum. Teyzemler daha geniş ve açık oluyorlar o yüzden hani teyzemlerle muhabbete daha çok giriyorum.” (FB,E,OG3,18).

"Ekonomik anlamda sadece yüksek lisansımı onlar karşılıyorlar. Onun dışında ekonomik anlamda bir bağımlılık yok. Sosyal olarak bayramdan bayrama yanlarına gidiyorum. Yazları 3 hafta iznim var. Onun ilk haftasını ailemle geçirmeye çalışıyorum. Kardeşlerimle de devamlı görüşürüz." (CB,DG8,E,24).

“Sosyal biraz kritik, ekonomik de borsa gibi değişiyor.Sosyal de git gel arası.Ailem ile fazla diyaloga girmem.” (YE,DG1,E,18).



“Çekirdek bir ailenin mensubuyum ekonomik olarak şu anda yaz tatili sebebiyle aileme destek oluyorum.Sosyal ilişki bakımından ailemdeki sözüm ve yerim önemlidir.”(YE, DG2,E,19).

“Çekirdek bir ailenin mensubuyum ekonomik olarak şu anda yaz tatili sebebiyle aileme destek oluyorum. Sosyal ilişki bakımından ailemdeki sözüm ve yerim önemlidir.”(YE,DG2,E,19).

“Sosyal faaliyete pek girmeyiz ancak ekonomik olarak aileme katkıda bulunurum.”(YE,DG3,E,21).

“Ekonomik olarak dayanışma içindeyiz sosyal olarak geleneksel Türk aile yapısı hakim. Sosyal ilişkilerimiz çok iyi.”(YE,DG4,E,24).

“Ekonomik olarak bir katkı yok zarardan başka. Sosyal olarak ev dışında bir arada olamıyoruz. Bu ev halkı için en iyisi tabiki.”(YE,DG5,K,18).

“Çalışmadığım ve okuduğum için ailemden ekonomik olarak destek alıyorum.Annem ve babam ayrı olduğu için sosyal ilişkilerim kopuk.Anneannem ve dedemle yaşıyorum babamla 22 yıldır görüşmediğim için mesleğini bilmiyorum. ” (YE,DG6,K,22).

“Ekonomik olarak benim onlara onların da bana çok bir katkısı yok. Sosyal olarakta genelde akşamdan akşama oturup sohbet ederiz.”(YE,DG7,K,24).

“Ekonomik olarak birlik ve beraberlik var. Sosyal ilişkilerimizde birbirimize ve çevreye göre duyarlı ve düşkünüz.”(YE,DG8,K18).

“Yani ben aslında kendi gelirim kendi sağlayan biriyim bir süre çalıştım bu yüzden ekonomik olarak bağlı değilim. Tam tersi onlar biraz bana bağımlı hani ben sonuçta destek veriyordum. Ama onun dışında üniversite hayatında da gerek lise gerek ortaokulda hepşey yani maddi yönden rahat yetiştik biraz.” (YE,OG6,K,23)

“Benim ailem ile ilişkilerim rahat aslında çoğu kişiye göre. Hem sosyal hem ekonomik olarak rahatım tatil zamanında annem babam tatile çıkıyor beni burada bırakıyorlar. Rahatlar yani istediğim gibi dışarı çıkıp geliyorum. Ben tatile gitmeyi sevmiyorum onlar köye gidiyorlar yani. Bana göre değil. Normal para konusunda bir sıkıntı çekmiyorum.”(YE,OG1,E,17)

#### **5.2.4. Yaşadıkları Bölge İmkanları Hakkındaki Düşünceleri**

Katılımcıların kendi yaşadıkları bölgedeki imkanların şiddet ve sapma davranışlarına yönelmesinde etkili olduğu düşünülmektedir. Bu noktada yoksulluğun işsizliğin ve suç oranlarının yüksek olduğu mekânların gençleri suça ve marjinal bir yaşam tarzına yönelttiği düşünülmektedir. Şiddet ve sapma davranışlarında etkili olan sosyal çevre ve oturdukları mahalle önem arz etmektedir. Bu noktada insanın almış olduğu kültür de mekânda hayat bulup dönüşmektedir. Toplumsal değişimlerin meydana getirdiği değişimler ve farklılaşmalar farklı mekânları üretmekte ve farklı mekânsal ayrışmayı da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda kentler farklılaşmanın merkezi olurken mekânsal yarışmanında merkezi olarak karşımıza çıkmaktadır (Alver, 2013). Bu bağlamda gençlerin yaşadıkları mahalledeki suç ve sapma davranışlarının kendi davranışları ile olan ilişkisini saptanmasına yönelik yaşadıkları yerle ilgili düşünceleri sorulmuştur.

Sultangazideki gençler bölgede siyasal ayrışmanın olduğunu, örgütlerin varlığı ile etiketlendikleri ve yaşadıkları bölgenin geri kalmışlığını sadece park alanlarında spor aletlerinin var olduğunu ve imkansızlıklardan şikayet etmektedirler.

Kadıköy bölgesinde ise gençler belediyenin sunmuş oldukları imkanların yanı sıra özel spor salonlarından faydalandıklarını ve eğlence mekânlarında yeterli sayıda olduğunu dile getirmektedirler. Tek şikayetleri dışardan bu bölgeye gelen insanlar.

“Yaşadığım bölgede fazlasıyla spor alanları ve eğlence mekânları bulunuyor. Sporla pek aram olmadığı için sporla ilgili şeylerden pek yararlanamıyorum ama eğlence yerlerine sık gidiyorum.” (CB,DG4,K,22).

“Yaşadığım bölgede eğlence olarak bir yerde oturabiliyorum. Spor olarak da Caddebostan sahil var. Orada istediğim kadar spor yapabiliyorum.”(FB,DG1,K,19).

“Bulduğum bölgede spor var eğlence yok. Fitnessse gidiyoruz parkta koşu yapıyoruz sabahleyin. Burada siyasal ayrışma var. Ben polemiğe girmem (YE,DG1,E,18).

“Hemen hemen her parkta spor aletleri var. Ancak teyzelerden sıra gelmiyor. Eğlence için bölgemizde rahat olabileceğimiz yer yok. Siyasi düşünce farklılığı burada da karşımıza çıkıyor.”(YE,DG3,E,21).

“Parklarda spor aletleri var ama pek faydalanamıyoruz. Spor alanlarında çok yoğun.Hem benim spor yapmaya da çok ihtiyacım yok.”(YE,DG5,K,18).

“Olmadığı için yararlanamıyoruz.”(YE,DG6,K,22).

“Yani bizim bölgemizde sporu geçelim belediye anlamında konuşmamız gerekiyorsa belediye buraya hiç bakmıyor.Sokaklar zaten leş gibi sporla ilgili zaten hiçbirşey yok ben görmedim gören varsa bilmiyorum. Zaten belediye olarak da kesinlikle yardımcı olmuyor.Buraya meselaçöpler haftalarca kalsa da çöpler alınmıyor.” (YE,OG5,K,18).

“Kent ormanı ile ilgili bir şey söylüycem şimdi. Şey yaptılar bank koydular, tuvalet koydular, çeşme koydular, turnike koydular arabaların geçişlerinde ücret aldılar. Ama turnikelerden bir türlü cesaret edipte parayadökemediler. Turnikelerin oraya koyma nedeni nedir? Bir kar sağlamaktır. Ücretli geçiş yapmaya çalıştıkları ilk gün turnikeler yakıldı. Arabaların girişi ücretsiz hale geldi. Kendi mahallemizde gidip kendi ormanımızda ücret alınacaktı. Hep diyorlardı zaten belediye burayı paralı yapacak o yüzden bunları yapıyor

deniliyordu. O da tutmadı sadece arabalardan ücret alınıyor sanırım.”(YE,OG2,E,18).

### 5.2.5. Gençlere Yönelik Baskı Hakkındaki Düşünceleri

Katılımcı gençler hem ailelerinden hem de yaşadıkları çevreden baskı görüp görmediklerini dile getirirken büyüklerin tutumlarının biraz daha esnek olması gerektiğini dile getirmektedirler.

Kadıköy bölgesindeki gençler ailelerinden ve çevreden az da olsa baskı gördüklerini, kız erkek arkadaşlığının serbest bırakılmasını, daha fazla özgürlük ve yaşam mücadelesinin vereceği baskıyı dile getirmektedir. Özet olarak daha çok ailelerinden eğitim ve iyi bir gelecek konusunda baskı yapıldığını ifade etmektedirler. Sultangazi bölesindeki gençlerde önce aileden daha sonrada ana okulundan başlayarak bir baskının olduğunu bunun yanında baskının sadece aileden değil çevreden ve gelen her iktidardan olduğunu ifade etmişlerdir.

“Bu aileden veya bulunduğu ortamdan değişebilen bir şey. Eğer aile veya çevre baskıcı bir tutumla yetiştiyse bu ileriki nesillere de baskıcı şekilde aktarılır. Ama her ailede her ortamda az da olsa baskı olduğunu düşünüyorum.”(CB,DG4,K,22)

“Gençlere yönelik bir baskı görmüyorum.”(CB,DG5, K,24).

"Ben çevre ile uyum sorunu yaşadıklarını düşünüyorum. Çünkü büyükler kendileri gibi yaşamamızı istiyorlar. Zorlanıyoruz onlar gibi yaşamaya. Hep kendi pencerelerinden bakıyorlar. Kendimize biraz baktığımızda kaliteli giymeye çalıştığımızda 'tiki' diyorlar bana. 'Biz sizin zamanınızdayken şunları alamıyorduk' gibi cümleler sarf ediyorlar. Bunlardan bana ne. Ben yapabiliyorum. Erkek arkadaş problemlerini çok yaşıyorum. Mesela bir kızın erkek arkadaşı olamaz, onlarla dışarı çıkamaz denir. Yalnız başıma yaşamama izin vermiyorlar." (FB,DG7,K,23).

“Evet düşünüyorum. Bu genellikle biz gençlerin daha iyi bir geleceğe sahip olmamız amacıyla oluşturulan bir baskı. Daha başarılı bir eğitim hayatı yanılsız bir yaşam tarzı bizi mükemmelleştirmeye yönelik. Ne kadar iyi niyetle baskı kuruluyor olursa olsun bunun yanlış bir taktik olduğunu düşünüyorum. Tek bir kusursuz tanımı vardır, mükemmelleştikçe sıradanlaşacağımıza inanıyorum. Kendi adıma çabaladığım kişisel tamamıyla kendime özel bir kariyer ve gelecek. Başarının ve mutluluğun bu şekilde geleceğine inanıyorum.”(FB,K,18).

“Baskı olduğunu düşünmüyorum.”(FB,DG1,K,19)

“Herkesin üzerinde yaşam kaygısından kaynaklanan bir baskı vardır. Gençlerin üzerindeki baskının sebepleri aileden aileye değişebilmektedir. Sonçta herkesin hayattan beklentileri farklıdır. Kimi aile geçim sıkıntısı nedeniyle gençten eve para getirmesini beklerken kimi ailede sadece okulunu bitirmesi için baskı yapabilir” (FB,DG3,K,18).

“Evet olduğunu düşünüyorum. Evdekilerin başarısına yetişmeye çalışmıyoruz. Onlar bizi kendi başarılarına yetiştirmeye çalışıyor.”(FB,OG1,E,16).

“Gençlere zaten beş yaşından beri baskı yapılıyor. Önce ailede sonra anaokulunda okulda baskılar başlıyor. En çok eğitim konusunda baskı yapılıyor. Türkiyedeki gençlerin %90 nı bu sorundan bahseder. Onun dışında çok baskı görmedim ben.” (FB,DG6,E,24).

“Gençlere yönelik baskı olduğunu düşünüyorum her konuda. En çok aile baskısı.”(YE,DG1,E,18).

“Eğitim ve iş alanında çok baskı olduğunu düşünüyorum.”(YE,DG2,E,19).

“Evet baskısız dünya yok olmaktır.”(YE,DG3,E,21).

“Baskı olduğunu düşünmüyorum.” (YE,DG4,E,24).

“Ben kuaföre gidip saçıma bakım yaptırırım o buna karşı. Aslında herşeye karşı ve çeşitli tehditlerle baskı yapıyor.” (YE,DG5,K,18).

“Gençlere yönelik baskının aile,çevre ve gelen her iktidar tarafından olduğunu düşünüyorum.”(YE,DG6,K,22).

### **5.2.6. Sapkınlık Tanımı ve Sapkın Davranışlar Hakkındaki Düşünceler**

Gençler sosyal yapıda meydana gelen hızlı dönüşümler sonucu ortaya çıkan sosyal problemler karşısında sapkın davranışlar gösterebilmektedir. Toplumun norm ve değerlerine aykırı davranışlar olarak tanımlanan sapma zamana ve topluma göre değişmekte olup bir sapkın davranış diğer bir sapkın davranışında sebebi olabilmektedir.

Bu bağlamda Kadıköy deki gençlerin sapkınlığı, sorumsuzluk, madde bağımlılığı, sözlü şiddet, silah kullanma,alkollü araç kullanma,hırsızlık aileye başkaldırı, kadına şiddet ve internet üzerinden yapılan zorbalıklar olarak tanımlamaktadırlar.

Sultangazi bölgesindeki gençler ise sapkınlığı karısını aldatmak, küfür etmek, kızlara laf atmak, tomaya Molotof atmak, uyuşturucu,sigara ve alkol kullanmak, kamu malına zarar vermek, işçiye emekçiye insanlara zulm etmek olarak tanımlamaktadırlar. Bölgenin vermiş olduğu siyasi yapı sapkınlık tanımlamalarında etkilemektedir. Ayrıca katılımcılara göre sapkınlığa eğitim eksikliği ve kötü arkadaşlar sebep vermektedir.

“Yaşadığımız ülkedeki kısıtlamalardan kaçan ve bu kısıtlamalara uymak istemeyen insan. Eğitim sistemine ya da ülkedeki kurallara uymamak olarak da adlandırabiliriz. Çünkü gençlerdeki özgür olma isteği fazla olduğu için bu sapkınlıklar ortaya çıkabilir.” (CB,DG4,K,22).

“Bence sapkın yaşadığı şehirin ya da ülkenin kurallarını ret eden kişidir. En başta giyim tarzı aykırı görebileceğim davranışlardan bir diğeri ise kontrolsüz araç kullanma özellikle Bağdat caddesinde bu tarz sapkınlıklar çok fazlaca vardır. Sapkınlığın gençlerde olmasının temel nedeni daha henüz kimlikleri

olmadığı için. Kimlik arayışı içinde oldukları için daha yoğun görünür”  
(CB,DG5,K,24)

“Ukalalık olabilir, sorumsuzluk olabilir, özgürce davranışlar olabilir.”  
(FB,DG6,E,24).

“Bence sapkınlık doğal olarak hissedilen makul ihtiyaç ve arayışların dışında bazı konulardaki doyum ve can sıkıntısı sonucu gereksiz biçimde duyulan bazı ihtiyaçlardır. Sırf bazı ortamlara girmek uğruna uyuşturucu madde kullanılmasının sapkınlık olarak değerlendiriyorum. Çünkü sosyal bir varlık olan insan doğal olarak arkadaşlarıyla ortak paylaşımlara sahip olmak ister.Fakat bunu kendimizi uyuşturarak yapmayı doğal bir arzu olarak değil bir sapkınlık olarak görüyorum. Dediğim gibi ben de alkol alıyorum ama alkolü sırf o olmadan eğlenemeyeceği veya arkadaş ortamında kabul görmeyeceğini düşündüğü için kullanan hatta belki tadından nefret ede ede kullanan sınırları bilmeden kullananları sapkın olarak nitelendiriyorum. Gençlerde özentilik ve popüler olmak çabasının daha yoğun görülmesinin sapkınlığın da aynı şekilde yoğun görülmesiyle ilişkili olduğunu düşünüyorum.(FB,DG2,K,18).

“Ben daha yeni reşit oldum, reşit olmadan önce dışarıda alkol içmek bana çok güzel bir şeymiş gibi geliyordu. Çünkü kendimi daha büyük hissediyordum.Gençler kendilerini daha büyük göstermek için yaşından daha büyük davranarak daha özel olduklarını düşünüyorlar.”(FB,DG1,K,19).

“Aşırıya kaçan her davranış bence sapkınlıktır. Gençlerde daha yoğun görülmesinin sebebi hayatta karşılaşılan yeni heyecanları fazlasıyla yaşayarak tatmin olma isteğindedir.(FB,DG3,K,18).

“Bunu cevaplayabilmemiz için sapkının ne anlama geldiğini bilmemiz lazım. Ama normal insanlardan farklı davranır herhalde. Sanırım hırsızlık yaparsam olabilirim. Toplumun huzurunu bozacak bir şey yaparsam sapkın olabilirim. Bazı insanlar durup duruken herkese küfür ederler. Onlar toplumun huzurunu bozar”(FB,OG2,E,15).

“Belli başlı bazı şeyler vardır. Mesela gider bir yerde silah sıkarsan toplumun huzur bozulur orada. Yasa dışı sarhoş şekilde silah sıkıyorsan ve birini vuruyorsan sapıtmış kişidir bunu yapan.”(FB,OG1,E,16).

“Uç yaşama yani hani bir sınırı olmama. Yani herşeyin fazlası zarar yani ne bileyim hani sonuçta bir yerde yaşıyorsun ve ister istemez bu yerin kuralları oluyor. Ya da ne biliyim kimse de söylemesede buranın kuralı budur demese de hani genel olarak insanlar nasıl yaşıyorsa sende öyle yaşıyorsun sonuçta topluma karışıyorsun. Mesela gençlerin aileye başkaldırması gibi ya da direk asilik aslında başlı başına bir sapkınlık gibi.”(FB,OG3,E,18).

“Hırsızlık var ne yazık ki ama öyle güç gösterileri çok görmüyorum hani aileden gelen şiddet ama gençler arasında sosyal yaşamda çok yok yani.” (FB,OG5,K,20).

“Ama bu ortama göre değişir bizim ortamımızda yok ama işte Kartal da bir Kurtköyü düşünsene bir ordaki bizim yaşımızdaki tipleri düşün hepsinin elinde çakı makı var. Benim bir arkadaşım vardı Kartal da oturuyordu. Onun evindeki üst komşusu bir çocuk kız kardeşini bıçaklamış. Diğer yandan fiziksel değil de zihinsel ya da sözlü şiddet çok var yani özel okullarda.”(FB,OG4,K,20).

“Sapkınlık başka birinin özgürlüğüne müdahale noktasında başladığını düşünüyorum. Bunun dışında sadece gençlerde olmadığını düşünüyorum. Ama gençlerde madde bağımlılığı bir yerden sonra sapkınlığa dönebiliyor. Cinsel tercihlerin farklılaşması artık normalleşti.”(CB,DG8,E,24).

“Bana göre normal olmayan davranışlar sergileyen sapkındır. Her yaşta insan sapkın olabilir. Madde bağımlılığı olan gençler eskisine göre sapkın görünen davranışlar artık öyle görülmeyebilir.Kadına şiddet de sapkınlıktır.”(CB,DG9,K,24).

“Var kızlara laf atmak. Tomaya Molotof atmak neler yok ki. Gençlerden farkı yok yetişkinlerin bu konuda.”(YE,DG1,E,18).



“Uyuşturucu, sigara, alkol, kamu malına zarar vermek, eylem yapmak. Gençleri kandırması daha kolay ve yeniliğe açık olduğu için gençlerde sapkınlık daha yoğun.”(YE,DG2,E,19).

“Sapkın takıntıları olan ve gayri meşru her şey yapmakta kendisi için sakınca görmeyen kimseler. Gençlerde rahatsız edici hareketler bağımlılıklar ve hoş olmayan görüntüler vs. Gençlerde sapkınlığın fazla ve yaygın görülmesinin bir çok sebebi vardır.Eğitim eksikliği, kötü arkadaş, zamanını kendisi için ve sosyal ve eğitici öğretici bir şekilde geçirmemesi sürüklemektedir.”(YE,DG4,E,24).

“Değişen ruh hali. Sapkınlığında çeşitleri var mı? Neden gençler yaşadıkları yerlere uyum sağlamakta zorlanırlar, değerleri yaşamaya çalışırlar ama zorlanırlar onun için tavırlarına yansır kendileri olamazlar.”(YE,DG5,K,18).

“Bana göre sapkın; insanı insana düşüren, işçiyi, emekçiyi, köylüyü ezen, insanlara zulmeden, insanlara eziyet eden, kadını kadın- kız diye ayıran ve aşağılayan, kazancını kötü işlere yatıran, hayatta hiçbir amacı ve hayattan hiç beklentisi olmayan kişidir.”(YE,DG6,K,22).

“Bana göre sapkın davranış bir erkek bir kıza bakıyor ya tamam eyvallah. Kendi bacısına baksa karısına baksa kıyameti koparıyor ya işte ben ona sapma diyorum. Dengesiz yani sen niye bakıyorsun.”(YE,OG4,K,18).

“Karısını aldatan adam da sapmadır.”(YE,OG6,K,23).

“İnsan olmanın gerekliliğini yerine getiremeyen sapkındır. Sürekli çevremde küfürlü konuşan arkadaş ama birbirleriyle küfürlü konuşan.”(YE,OG2,E,18).

### **5.2.7. Madde Bağımlılığı Hakkındaki Görüşler**

Sultangazi bölgesinde daha önce Oktik'in (2013) yapmış olduğu çalışmada ortaya çıkan madde bağımlılığı sorunu bu çalışma kapsamında daha da derinlemesine bir şekilde incelenmiştir. Nicel çalışma sonuçlarında beklenenin aksine Kadıköy

bölgesindeki gençlerin sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımını oranı Sultangazi bölgesindeki gençlere oran ile daha yüksek çıkmıştır.

Gençlerle yapılan görüşmelerde Kadıköy bölgesinde uyuşturucu ve madde bağımlılığı özentilik ve kendini ispat etme aracı olarak görülürken bu durum Sultangazi bölgesinde örgütlerin baskısı, güvensizlik, kendini ispat etme ve ailevi sorunları etkili olmaktadır.

“Sigara ve alkol ülkemizde fazlasıyla tüketilen şeyler. Bunlarada artık çeşitli sınırlamalar geldi ülkemizde. Ama uyuşturucu bu dönemde fazlasıyla arttı ve insanlar ne olduğunu zararlarının olduğunu bilmeden kullanmaya başladılar. Bunu etkisi çevreden kaynaklanıyor. Ülkemizde bir başkasına özenme olayı yüksek olduğu için de bu tarz bağımlılık yaratan şeyler günden güne artış göstermektedir.” (CB,DG4,K,22).

“Çevremde alkol ve sigara kullanan çok insan var .Ben de kullanıyorum ama bana dönüp neden sigara içiyorsunuz diye sorarsanız bunu cevabını size veremem çünkü nedenini bende bilmiyorum.”(CB,DG4,K,22).

“Gençlerde uyuşturucu bilmem ama alkol ve sigara kullanımında özgür ve çok rahatlar. Caddebostan sahil yaz aylarında özellikle akşamları alkol kokusundan yürünmüyor. Şahsi fikrimi söylemem gerekirse bu durum beni hem korkutuyor hem de şaşırtıyor. Korkutan tarafı alkolün vücut sağlığı için zararlarını hepimiz biliyoruz. Bu kadar sağlık sorunu yaratan alkol ne yazık ki buralarda daha çok genç yaşlarda kullanılmaya başlanmış durumda. Şaşırtan tarafı ise ailelerin çevrenin ve yaşayanların bundan rahatsız olmaması.”(CB,DG5,K,24).

“Hiç yoktan bir maddeye bağımlı kalmak ve bu duruma kendi kendimizi sokmak bana saçma geliyor. Bağımlılık derecesine gelmediği müddetçe alkolle bir derdim yok. Ben sadece zaman zaman alkol alıyorum. Hiç sigara ve uyuşturucu kullanmadım. Arkadaşlarımın çoğu alkol bazıları sigara kullanıyor.”(FB,DG2,K,18).

“Ben sigara kullanıyorum.Daha önce bir defa esrar kullandım. Meraktan dolayı kullandım. Sigara gibi ama biraz uyuşma yapıyor.Alkol açısından sosyal içiciyim arkadaşlarımla bir araya geldiğim zaman muhabbet ederken içiyoruz. Bağımlı değilim yani. Sigaraya lise çağında başlamıştım ailemden gizli. Arkadaşlar arasında başladım.Şu an o tür ortamlarım yok.Ama lise zamanında arkadaşlarım öyleydi bende kullandım. Babam bu tür şeylere çok kızar”(CB,DG9,K,24).

“Ben sigara kullanıyorum. Çok nadir alkol alıyorum arkadaşlarla. Onun dışında herhangi bir madde kullanmadım. Çok merak ettim ama hiç önüme gelmedi.” (FB,DG7,K,23).

“Sigara kullanıyorum alkolü sosyal ortamlarda kullanıyorum. Esrar kullanıyorum bazen. Extazi gibi maddeler kullandım. Bir kere de kokain kullandım.” (CB,DG8,E,24).

“Sigara ve alkol kullandım ama uyuşturucu hiç denemedim, denemem de. Uyuşturucu kullanımı yaygın. Arkadaşlarım var ve kolaylıkla bulabiliyorlar. İnsanlarda stres var. Onu yapacak bunu yapacak diye düşünürken strese giriyorlar ve rahatlamak amacıyla uyuşturucu kullanmaya başlıyorlar. Gençlerde yaygın çünkü bir bakımdanda hayatın heyecanı gibi görünüyor.”(FB,DG1,K,19).

“Tercih meselesi olduğunu düşünüyorum. Çevremde madde kullanan var ancak ben kullanmıyorum. Kullanan arkadaşlarımla da sadece zevk almak için kullandıklarını düşünüyorum.(FB,DG3,K,18).

“Ya zaten yetiştiği ortam herşeyi belirliyor bütün hayatını belirliyor ona göre arkadaşlarını seçiyorsun.”(FB,OG4,K,20).

“Çevremde madde kullanan var. Kimilerinin annesi ölmüş yok kimilerinin babası. Yalnız hissediyorlar kendilerini eğlenceyi orada arıyorlar.kafasını yaşıyorlar.”(YE,DG1,E,18).

“Mahallemde kullananlar var ancak ben onlardan uzak duruyorum.Neden kullandıklarını bilmiyorum ancak tahminim ailevi nedenlerdir. Sigara toplumumuz için artık normal hale geldi uyuşturucu ve alkol kullanımını çok arttı.”(YE,DG2,E,19).

“Yok ama parklarda ve inşaat alanlarında çok fazla kullanan kişi var görüyoruz yardım edemiyoruz çünkü ne yapacakları belli olmuyor.”(YE,DG3,E,21).

“Benim için hiçbir kötü alışkanlığım yok. Çevremde de yok. Çünkü kötü alışkanlıkları olan kişiler ile arkadaş olmam. Ve kötü arkadaş ortamından uzak dururum.”(YE,DG4,E,24).

“Madde bağımlılığını elbetteki desteklemiyorum. İnsanın maddeye bağımlılığını ise arkadaş çevresi aileyle kopuk ilişkilerin oluşturduğunu düşünüyorum. Ve devletin bu gençleri bu durumdan kurtarmak için daha fazla destek vermesini ve halkla bütünleşmesi gerektiğine inanıyorum.”(YE,DG6,K,22).

“Madde bağımlılığı çözülebilir bir sorun tedavi olunduğu sürece ailenin ve çevreninde yardımıyla bağımlılıktan kurtulabilir. Bağımlı olan kimse iradesini kaybeder aklını kullanamaz duruma gelir. Çevremde kullananların çoğu aile ilgisizliği, güvensizlik, kendini ispat etme gibi durumlar yüzünden kullandığını düşünüyorum. Bu konuyla alakalı elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyorum. Aile böyle bir durumda ne yapması gerektiğini bilse çözümü çok kolay olabilir. Bağımlıyla birlikte ailede bir takım destek alabilirler. Doğru iletişime geçmek çok önemli.”(YE,DG7,K,24).

“Şöyle söyleyeyim aslında bir komşumuz vardı esrar kullanıyordu sonrasında adamın yüzü bir değişiklik oldu içine göçmüştü bir yaralıydı. Bonzai kullanıyordu. Nedeni geçmişten gelen alışkanlık ve düzenli bir aile hayatının olmaması. Birok psikolojik tedavi gördü önlem alabilmek için. Ama şuan bıraktığını söylüyor ama bilemiyorum yani” (YE,OG6,K,23).

### 5.2.8. Gelecekte Beklentileri

Türkiye İstatistik Kurumunun ülke genelinde 15-24 yaş grubu arasındaki gençler ile yapmış olduğu "Yaşam Memnuniyeti Araştırması" sonuçlarına göre gelecekte umutlu olan genç oranı 2013 yılında %83,9 iken 2014 yılında %78, 2015 yılında ise bu oran %83 olarak gerçekleşmiştir (<http://www.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=21517>).

Toplumların gelişiminde gençlerin gelecekte beklentileri ve gerçekleşmesine yönelik umutları hem kendilerinin hem de toplumun değişiminde etkili olmaktadır. Bu bağlamda gençlerin gelecek beklentilerinin yüksek olmasında anne ve babalarının birbirleriyle iletişimi, yetişme tarzı, aldığı eğitim, ailenin sosyal ve ekonomik düzeyi, arkadaş çevresi ile geçirdiği zamanın etkin kullanılması önem arz etmektedir (Şanlı & Saraçlı, 2015:34).

Teknoloji, küreselleşme ve ekonomik koşullar gençlerin gelecek beklentilerinde belirsizliğe yol açması geçmiş yıllara oranla daha alt yaş gruplarına doğru inmektedir (Tuncer, 2011:935).

Yapılan görüşmelerde Kadıköy bölgesindeki gençler gelecek beklentileri arasında kariyer endişesi, yurt dışında eğitim, iyi bir yuva ve kavgaların, savaşların son bulmasını istiyorlar. Sultangazi bölgesindeki gençler eğitim sistemindeki eşitsizliklerden, işsizlikten ve siyasi iktidardan endişe duyarak kendilerinin ve ülkelerinin gelecekleriyle ilgili kaygılanmaktadırlar. Bu bağlamda her iki bölgede gençlerin gelecekte beklentilerinin neler olduğu aşağıda ifade edilmektedir.

“Artık çoğu insan iyi bir eğitim almaya uğraşiyor gerek üniversite olsun gerek çeşitli kurslar olsun insanlar kendilerini geliştiriyorlar Daha iyi bir yaşam kalitesi daha iyi bir aile hayatı ve tabi ki de en önemlisi biz gençlerin en büyük korkusu iş imkanları.” (CB,DG4,K,22).

“Gözlemlediğim kadarıyla lise ve üniversite döneminde özgürlüğü kısıtlanmış arkadaşlarım gelecekte özgürlük bekliyor maddi durumu çok iyi olmayanlar iyi

maaşlı işler bekliyor. Kısacası bu dönemde ne yönden kısıtlanmışlarsa gelecekte aynı konuda geniş sınırlar içinde olmayı bekliyorlar. Kendi adıma konuşursam elbetteki herkes gibi ben de kimseye bağlı olmadan yaşamımı sürdürebileceğim hayat standartları kazanmayı bekliyorum. Fakat bu standartlara sahip olmak için çalışırken mutluluklarımdan ödün vermemeyi umuyorum. Çalışmak zorundayım ve çalışacağım fakat mutlu olacağım bir işi yapmak istiyorum.” (FB,DG2,K,18)

“Daha genç olduğumu düşünüyorum gelecek planları yapmak için.” (CB,DG8,E,24).

“Barış ve huzur içinde bir yaşam.”(FB,DG7,K,18).

“Sorumluluk sahibi olmak, olgunlaşmak, topluma yararlı bir insan olmak evlenip huzurlu bir yuvaya sahip olmak, çocuk sahibi olmak.”(FB,DG6,E,24).

“Bilgisayar mühendisi olmak istiyorum. Gelecekte kavgalar, savaşlar son bulsun istiyorum. Güzel bir işim olsun istiyorum, bir de güzel bir evim olduğunda başka bir şey istemem. Çocuğu falan sonra düşünürüm.”(FB,OG2,E,15).

“Açıkçası ben ülkeyi kangren görüyorum. Hani iyileşecekde olsa sakat kalcağımı düşünüyorum. Hani kestirip atcaz öyle ama sonuçta hani bir Türkiye olmayacak.” (FB,OG3,E,18).

“Bir umudum var yani gelecekte de beklentim de şöyle hani ben de elektronik haberleşme mühendisliği okuyorum. İnşallah eğitimimiz doğru verilir bize, birşeyler değişir ben hiç memnun değilim eğitimimizden.”(FB,OG5,K,20).

“İyi bir iş ortamı.”(YE,DG,E,19).

“Gençlerin en büyük gelecek beklentisi iştir. Öğretim hayatları bittiğinde binbir emekle ve zorlukla okuduktan sonra sorunlu eğitim sisteminden geçtikten sonra ve at gibi binbir yarıştan geçtikten sonra işsiz kalmamaktadır. Daha özgür bir ortamda daha bilimsel bir yapıyla düşüncelerini çıkıp beyan etmektir gençliğin isteği.”(YE,DG6,K,22).

“Gelecekte beklediğim çocuğumun ileride çok başarılı olması.”(YE,DG7,K,24).

“Gelecek nesil için umutluyum. Kùltürlerine yaşantılarına ve geleceğine sahip çıkacaklar.Hem kendilerine hem çevresine hem de doğacak çocuklarına faydalı işleyeceklerinden eminim.” (YE,DG8,K,18).

“Ben gelecek olarak açık konuşmak gerekirse eğitim sistemi zaten yok çok kötü, paralı, bilimsellikten gitgide uzaklaşıyor. Yök başkanı çıkmış diyor felsefe, kimyave geometri gibi bölümler talep yetersizliğinden dolayı kapatacağız. Bilimsellikten uzaklaşıyor. Eşit bir rekabette yok özel okula giden ile devlet okuluna giden bir değil. Hani biz dershaneye 2-2,5 bin lirayı oradan burdan bularak gidiyorduk eşitleyebiliyorduk destek alabiliyorduk. Ama şimdi devlet lisesine giden müfredatı görecek özel okula giden 5-6 bin lira verecek üniversiteye yönelik görecek çok üstünde olacak. Eğitim sistemi full para olacak.”(YE,OG2,E,18).

### 5.3. Nicel Çalışma Sonucu Hipotezlerin Değerlendirilmesi

**Hipotez 1.1.:** "Gençlerin yaşı büyüdükçe sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 1.1.** Sadece Kadıköy bölgesinde yaşayan gençler için doğrulanmıştır.

**Hipotez 1.2.:** "Gençlerin yaşı büyüdükçe şiddet davranışlarını onaylaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 1.2.** sadece Sultangazi bölgesinde yaşayan gençler için doğrulanmıştır.

**Hipotez 1.3.:** "Erkeklerde şiddet davranışı ve sapma davranışı onaylaması ve gösterme sıklığı ortalaması kadınlara göre daha yüksektir." şeklindeki **Hipotez 1.3.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 1.4.:** "Ebeveyleerin eğitim seviyesi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylama ortalaması azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 1.4.** Sultangazi

bölgesi için doğrulanmıştır. Kadıköy bölgesinde ise sadece annenin eğitim durumu arttıkça şiddet davranışı onayı azalmıştır.

**Hipotez 1.5.:** “Evin aylık toplam geliri arttıkça gençlerin şiddet davranışlarını onaylama ortalaması düşmektedir.” şeklindeki **Hipotez 1.5.** her iki bölge için yanlıştır.

**Hipotez 1.6.:** “Evin aylık toplam geliri arttıkça gençlerin sapma davranışlarını onaylama ortalaması artmaktadır.” şeklindeki **Hipotez 1.6.** her iki bölge için yanlıştır.

**Hipotez 1.7.:** "Gençlerin haftalık harçlıkları arttıkça sapma davranışlarını onaylama ortalaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 1.7.** her iki bölge için doğrulanmıştır. Diğer yandan haftalık harçlık arttıkça şiddet davranışları onaylama oranı sadece Sultangazi bölgesinde doğrulanmaktadır.

**Hipotez 2.1.:** "Gençlerin yaşı büyüdükçe sapma davranış sıklığı artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 2.1.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 2.2.:** "Gençlerin yaşı büyüdükçe şiddet davranış sıklığı artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 2.2.** her iki bölge için yanlıştır.

**Hipotez 2.3.:** "Erkeklerde şiddet ve sapma davranış sıklığı ortalaması kadınlara göre daha yüksektir" şeklindeki **Hipotez 2.3.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 2.4.:** "Ebeveyleerin eğitim seviyesi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını gösterme sıklığı azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 2.4.** Kadıköy bölgesi için yanlıştır. Sultangazi bölgesinde ise sadece annenin eğitim durumu arttıkça şiddet davranış sıklığı azalmıştır.

**Hipotez 2.5.:** “Evin aylık toplam geliri arttıkça gençlerin sapma davranış sıklığı ortalaması artmaktadır.” şeklindeki **Hipotez 2.5.** her iki bölge için doğrulanmıştır.



**Hipotez 2.6.:** "Evin aylık toplam geliri arttıkça gençlerin şiddet davranış sıklığı ortalaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 2.6.** her iki bölge için yanlıştır.

**Hipotez 2.7.:** "Gençlerin haftalık harçlıkları arttıkça sapma ve şiddet davranış sıklığı ortalaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 2.7.** sadece Kadıköy bölgesi için doğrulanmıştır.

**Hipotez 2.8.:** "Anne- babası işsiz olan gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylama ve gösterme sıklığı diğerlerine göre yüksektir." şeklindeki **Hipotez 2.8.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

Aile yapısı başlığı altında yer alan **Hipotez 3.1.:** "Aile İçinde Şiddet Kullanım Onayı arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 3.1.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 3.2.:** "Aile İçinde Şiddet Kullanım Onayı arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 3.2.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 4.1.** "Ailenin gencin hayatını takip etme sıklığı ortalaması arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 4.1.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 4.2.** "Ailenin gencin hayatını takip etme sıklığı ortalaması arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranış sıklığı azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 4.2.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 5.1.** " Zorunlu göç ile gelen gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması diğerlerine göre yüksektir. " şeklindeki hipotezin sadece sapma davranışlarını onaylaması kısmı doğrulanmıştır.

**Hipotez 5.2.** "Zorunlu göç ile gelen gençlerin şiddet ve sapma davranışı gösterme sıklığı diğerlerine göre yüksektir." şeklindeki hipotez yanlışlanmıştır.

Aileleri ekonomik nedenlerden dolayı göç eden gençlerin şiddet ve sapma davranışları diğer gençlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip gösterilmediğine bakıldığında bu iki değişken arasında bir ilişki olmadığı "Ailelerin İstanbul'a yerleşme nedeni olan ekonomik faktörler ile gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 6.1.** ile "Ailelerin İstanbul'a yerleşme nedeni olan ekonomik faktörler ile gençlerin şiddet ve sapma davranışları göstermesi artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 6.2.** yanlışlanmıştır.

**Hipotez 7.1.:** "Okulda şiddet ve sapma arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 7.1.** sadece Sultangazi bölgesinde doğrulanmıştır. Kadıköy bölgesinde ise iki değişken arasında bir ilişki bulunmadığından yanlışlanmıştır.

**Hipotez 7.2.:** "Okulda şiddet ve sapma eğilimi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi sıklığı artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 7.2.** sadece Kadıköy bölgesinde doğrulanmıştır. Sultangazi bölgesinde ise sadece okulun suça eğilimi ile sapma davranışı sıklığı göstermesi arasında pozitif doğrusal ilişki bulunmuştur.

**Hipotez 8.1.:** "Okula karşı duyulan istek arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 8.1.** kısmen sadece Kadıköy bölgesinde okula karşı duyulan istek ile şiddet davranışlarını onaylaması arasında negatif ilişki doğrulanmıştır. Okula karşı duyulan istek arttıkça gençlerin şiddet davranışlarını onay ortalaması düşmektedir.

**Hipotez 8.2.:** "Okula karşı duyulan istek arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışları göstermesi azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 8.2.** her iki bölge için yanlışlanmıştır.

**Hipotez 9.1.:** "Gençlerin okuldaki başarı oranı arttıkça şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 9.1.** için her iki bölgede değişkenler arasında ilişki bulunmadığı için yanlıştır.

**Hipotez 9.2.:** "Gençlerin okuldaki başarı oranı arttıkça şiddet ve sapma davranışı göstermesi azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 9.2.** için her iki bölgede değişkenler arasında ilişki bulunmadığı için yanlıştır.

**Hipotez 10.1:** "Mahallede şiddet ve sapma arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 10.1.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 10.2.:** "Mahallede şiddet ve sapma arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 10.2.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 11.1:** "Komşuluk ilişkileri güçlü olan gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onayı diğerlerine göre azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 11.1.** Sultangazi bölgesi için doğrulanmış olup Kadıköy bölgesinde sadece sapma davranışlarını onaylamasında negatif doğrusal anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

**Hipotez 11.2.:** "Komşuluk ilişkileri güçlü olan gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi diğerlerine göre azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 11.2.** Sultangazi bölgesinde doğrulanmıştır. Kadıköy bölgesinde değişkenler arasında bir ilişki bulunmadığından yanlıştır.

**Hipotez 12.1.:** "Hayattan memnuniyet arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 12.1.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 12.2.:** "Hayattan memnuniyet ile arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi azalmaktadır." şeklinde anlamlı bir ilişki vardır." şeklindeki **Hipotez 12.2.** sadece Sultangazi bölgesi için doğrulanmıştır.

**Hipotez 13.1.:** "Arkadaş çevresinden memnuniyet arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması düşmektedir." şeklindeki **Hipotez 13.1.** Sultangazi bölgesi için doğrulanmış olup Kadıköy bölgesinde ise sadece şiddet davranışlarını onaylaması arasında negatif doğrusal ilişki bulunmaktadır. Arkadaş çevresinden memnuniyet arttıkça şiddet davranışlarını onay ortalaması düşmektedir.

**Hipotez 13.2.:** "Arkadaş çevresinden memnuniyet arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi azalmaktadır." şeklindeki **Hipotez 13.2.** değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığından dolayı her iki bölge için yanlıştır.

**Hipotez 14.1:** "Yaşanılan bölgeye göre gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 14.1.** Sultangazi bölgesinde şiddet davranışları onay Kadıköy bölgesinde sapma davranışları onay ortalaması daha yüksektir.

**Hipotez 14.2:** "Yaşanılan bölgeye göre gençlerin şiddet ve sapma davranışı gösterme sıklığı artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 14.2.** de her iki bölge için şiddet davranışı sıklığı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediğinden yanlıştır. Sadece Kadıköy bölgesinde sapma davranışı sıklığı ortalaması daha yüksektir.

**Hipotez 15.1:** "Dizi izleyen gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması bölgeye göre farklılık göstermektedir." şeklindeki **Hipotez 15.1.** Sultangazi bölgesindeki şiddet davranışları onay ortalaması Kadıköy'e göre daha yüksektir.

**Hipotez 15.2.:** "Dizi izleyen gençlerin şiddet ve sapma davranışları göstermesi bölgeye göre farklılık göstermektedir." şeklindeki **Hipotez 15.2.** Kadıköy bölgesinde sapma davranışı sıklığı ortalaması Sultangazi'ye göre daha yüksektir..

**Hipotez 16.1:** "TV izleme süresi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 16.1.** Kadıköy bölgesi için yanlıştır.

Sultangazi bölgesinde ise şiddet davranışlarını onaylamasında pozitif doğrusal ilişki bulunmaktadır.

**Hipotez 16.2:** "TV izleme süresi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı gösterme sıklığı artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 16.2.** Kadıköy bölgesinde doğrulanmıştır. Sultangazi bölgesinde ise yanlışlanmıştır.

**Hipotez 17.1:** "İnternete girme süresi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 17.1.** Sultangazi bölgesi için doğrulanmıştır. Kadıköy bölgesinde ise sadece sapma davranışlarının onaylanması arasında pozitif doğrusal ilişki bulunmaktadır.

**Hipotez 17.2:** "İnternete girme süresi arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı sıklığı artmaktadır." şeklindeki **Hipotez 17.2.** Sultangazi bölgesi için yanlışlanmıştır. Kadıköy bölgesinde ise sadece sapma davranışı sıklığı göstermesinde pozitif doğrusal ilişki bulunmaktadır.

**Hipotez 18.1:** "Aşırma yapan gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması diğerlerine göre daha yüksektir." şeklindeki **Hipotez 18.1.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

**Hipotez 18.2.:** "Aşırma yapan gençlerin şiddet ve sapma davranışı göstermesi diğerlerine göre daha yüksektir." şeklindeki **Hipotez 18.2.** her iki bölge için doğrulanmıştır.

## 6. BÖLÜM

### TARTIŞMA

Gençlik ve sapma konusunda değişik disiplinlerin çalışmaları söz konusudur. Özellikle Türkiye de son dönemde Eğitim Fakülteleri ve Psikoloji bölümlerinde genç ve çocuk suçluluğu konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Bunun yanında yurt dışında gençler ile ilgili yapılan sapma ve şiddet konulu araştırmalarda dikkat çekmektedir. Özellikle yurt dışında Türk vatandaşlarının yoğun bir şekilde yaşadığı Almanya, Avusturya ve İsviçre de yapılan çalışmalarda önem arz etmektedir.

Ancak yapılan tüm çalışmalara rağmen şiddet ve sapma kavramı ne kadar tanımlanırsa tanımlansın ne kadar cezalar artırılırsa artırılırsın şiddet ve sapma oranları düşmemekte tersine artmaya devam etmektedir. Bir başka deyişle sapma ve şiddet her türlü önleme ve cezaya rağmen kendisini günün koşullarına göre dönüştürerek sürdürebilmektedir. Bu düşünceden hareketle yapılan bu araştırmanın sonuçları aşağıdaki başlıklar şeklinde yapılan diğer araştırma sonuçları ile tartışılabilir.

#### **6.1.Sosyo-Ekonomik ve Sosyo Demografik Faktörlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki**

Bir çok araştırmacı suç ve sapma konusunu sosyal, kültürel, ekonomik ve fiziksel çevre faktörlerini kullanarak değerlendirmiştir. Strano (2004), Gillespie vd., (2009) suç oluşumunu açıklamak için psikolojik değişkenleri kullanırken, Cahill ve Mulligan (2003), Ceccato vd., (2002), Gruenewald vd., (2006), Schmid (1960), Ackerman (1998) ise ekonomik, sosyal, kültürel ve demografik faktör ile açıklamaktadır. Bu çalışmalar sonuç olarak suçun kültürel, mekânsal ve ekonomik bağlamda değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır (Akt. Dalan ve Tecim, 2013: 2).

Suç konusunda yapılan araştırmalarda suçu ortaya çıkaran faktörler nelerdir? sorusunun yanında suçun etkilerinin de araştırılması da önem arz ederken suçun ve sapmanın yoksulluk, ücret ve gelir dağılımı, kültürel kodlar, ailenin geçmişi, eğitim

durumu, işsizlik genel manada devlet politikaları ve konjonktürel yaşanan toplumsal hareketler ve sosyal faktörler etkili olmaktadır (Öcal & Yıldırım, 2012:120).

Eke, Ögel ve Tari'nın 2006 yılında İstanbul'un 15 ilçesinden rastgele seçilen 43 okulda 3483 lise 2. Sınıf öğrencileri ile yapılan "Suç ve Şiddetin Yaygınlığı" konusunda yaptıkları araştırmanın sonuçlarına göre son bir yılda bir kez fiziksel kavgada bulunanlar grubun yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. Bu oran erkeklerde %68,8 kızlarda % 29,7 olarak çıkmıştır. İlk suç işleme yaşı ağırlıklı olarak 13-15 yaş (%42,6) arasındadır. 7-9 yaş arası olduklarını belirtenler grubun beşte birini oluşturmaktadır (Eke, Ögel ve Tari, 2006: 6). Bu bağlamda araştırma sonucunda her iki bölge için gençlerde yaş sınırı büyüdükçe şiddet davranışı sıklığı artmaktadır hipotezi her iki bölge için yanlışlanmıştır. Bu bulgu Balkaya&Ceyhan (2007), Kaner (1996), Kıran (2002) Şenses (1990) Yılmaz (2000) nin bulguları ile tutarlılık göstermemektedir (Balkaya&Ceyhan, 2007:23).

Eke, Taner ve Ögel'in 2004 yılında İstanbul Örneğinde "Ergenlerde Riskli Eylemlerin Yaygınlığı ve Sosyo Demografik Etkenlerle İlişisine" yönelik 15-17 yaş grubunu kapsayan onuncu sınıf öğrencisi 3500 genç 43 okul ve 104 sınıfta yapılan 3483 anket sonucunda riskli eylemler şu şekilde belirlenmiştir: Fiziksel şiddet, tabanca taşıma, düzenli alkol ve sigara kullanımı, herhangi bir madde kullanımı, intihar girişimi, erken yaşlarda cinsel ilişki, korunmasız cinsel ilişki, okuldan kaçma, suç kapsamına giren eylem, evden kaçma, olumsuz arkadaşlarla birlikte olma, sokakta veya bir iş yerinde çalışmak ve kendine zarar verme eylemi (Eke, Taner ve Ögel; 2004: 1).

Yıldız ve Sümer'in Ankara'nın Sincan ilçesinde 400 öğrenci ile yapmış olduğu "Saldırgan Davranışlarını Yordamada Çevresel Risk, Çevresel Güvenlik ve Okul İklimi Algısı" başlıklı çalışmada erkeklerin kızlara oranla dah fazla saldırgan davranış gösterdikleri erkeklerin daha çok fiziksel şiddete başvururken kızların ise daha çok doğal ve sözel yollar kullandığı sonucuna ulaşılmıştır (Yıldız ve Sümer,2010:167).

Bu araştırmada gençlerin ebeveynlerinin eğitim düzeyi arttıka her iki bölge için kurulan Şiddet davranışı onayı ve Şiddet davranışı sıklığı farklılık göstermektedir. Yapılan diğer araştırmalara bakıldığında Balkaya ve Ceyhan'nın (2007) yapmış olduğu araştırmada lise ğrencilerinin annelerinin ve babalarının öğrenim durumu yükseldikçe lise ğrencilerinin suç davranışlarının artma eğiliminde olduğu bulgu ve düşük anne baba eğitim düzeyinin suç davranışını arttırdığı ortaya koyan çalışma bulguları ile (Basut, 2004; Başar, 1992; Keklikkırın, 1999; Şenses, 1990; Türkeri, 1995; Yılmaz 2000) kısmen tutarlılık göstermektedir (Balkaya & Ceyhan, 2007:24).

Güngör'n 2013 yılında risk altında oldukları bilinen, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklarda görülen Şiddet eğilimlerinin nedenleri üzerine dikkat çekmek için Mersin Şehrinde "Risk Altındaki ocukların Aile Yapıları ve Suça Yönelimleri" adlı çalışmada Mersin ili'nin son otuz yıldır ekonomik ve sosyal nedenlerle yoğun olarak g alması, bunun sonucu olarak Mersin'de ekonomik, kültürel, sosyal problemlerin yaŐanması kaçınılmaz hle gelmiştir. Aile kurumunun, toplumsal değişim ve dönüşümler sonucu yaşam koşulları değişmektedir. Ailelerin yanı sıra özellikle çocuklar bu deđiŐimden kaçınılmaz olarak etkilenmektedir. Araştırma, Mersin ilinde gle kurulmuş mahallelerde yaşayan/okuyan ve genellikle sokakta çalışan 510 ocuk üzerinde yüz yüze görüŐülerek ve anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre aile diğer etmenlerle birlikte çocuğun suça yöneliminde önemli bir yer tutmaktadır. Ailenin yapısı, eğitim düzeyi ve ekonomik koşulları çocuğun suça yönelmesinde etkili olmaktadır (Güngör, 2013: 421).

Araştırma sonuçlarına baktığımızda özellikle katılımcılarının aile yapılarının eğitim düzeyleri, meslekleri gibi sosyo-ekonomik yapıları itibarıyla dezavantajlı bir yapıya sahip oldukları görülmektedir. Katılımcıların ailelerinin gelir düzeyleri, çocuklarına sundukları imkanlar da yeterli görülmemektedir. Gençlerin içinde büyüdüğü toplumsal yapı ve biçim çocuğun gelişimini doğrudan etkilemekte ve aile yapısı en önemli etkenlerin başında gelmektedir. Araştırmada katılımcıların aile bireylerinin büyük bir çoğunluğunun ağırlıklı olarak cinayet ve diğerleri Şeklinde ifade



edilen hırsızlık, uyuşturucu, gasp şeklinde suça karıştıkları ve ceza aldıkları tespit edilmiştir (Güngör, 2013: 431).

Toplumdaki farklı eğitim düzeyindeki kişilerin farklı suçları işledikleri başka bir deyişle eğitim düzeylerine göre suç türlerinin farklılaştığı bilimsel olarak ortaya konulursa suç önleme çalışmalarında eğitimin önemi bir kez daha ortaya konulacaktır. Bu bağlamda Yıldız'ın 2004 yılında "Eğitim Düzeyi İle Suç Türü Arasındaki İlişkinin Araştırılması" başlıklı çalışmada 2001 yılındaki 23.600 hükümlünün verileri değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda planlı eğitim ile bireylerin suç işleme oranları azaldığı görülmektedir. Ülkemizdeki eğitim düzeyinin yükseltilmesiyle eğitimi olmayan bireylerin işledikleri dolandırıcılık dışında ki suç türlerinde azalma olacağı düşünülmektedir (Yıldız,2004:278,288).

Araştırmada gençlerin ekonomik durumlarına göre şiddet ve sapma davranışlarını onay ve gösterme sıklığı ile ilgili hipotezlerin sadece sapma davranışı sıklığı hariç diğerleri yanlışlanmıştır. Bu durum gençlerin işledikleri suç ile sosyo ekonomik durum arasındaki ilişkinin önemli olmadığı bulgusu yapılan diğer çalışmalar ile (Başar,1992; Balkaya&Ceyhan 2007) tutarlılık göstermektedir. Bunun yanısıra araştırmada elde edilen bu sonuç Kıran,2002; Sipahioğlu,2002; Şenses,1990; Türkeri,1995; Yılmaz,2000 yılında yapmış olduğu araştırmalar ile tutarlılık göstermemektedir (Balkaya&Ceyhan,2007: 23).

Bir diğer tutarlılık göstermeyen çalışmada ise (Eke vd., 2004) gelir düzeyi düşük olanlarda fiziksel şiddet, tabanca taşıma, intihar girişimi, suç, evden kaçma ve kendine zarar verme eylemi ve düzenli alkol kullanımı gelir düzeyi yüksek olanlara göre daha yüksektir. Düzenli tütün kullanımı, herhangi bir madde kullanımı, erken yaşlarda cinsel ilişkiye girme, korunmasız cinsel ilişkiye girme okuldan kaçma ve olumsuz arkadaşlıkların görülme riski gelir düzeyine göre değişiklik göstermemektedir. Okul başarısı düşük olanlarda bütün riskli eylemlerin görülme riskinin okuldan kaçmayanlara göre daha fazla olduğu dikkati çekmektedir. Özellikle okuldan kaçma, suç ve tabanca

taşıma riski okul başarısı düşük olanlarda olmayanlara göre belirgin derecede yüksek çıkmıştır (Eke vd., 2004: 1).

Üresinler'in 2005 yılında hazırlamış olduğu "Sosyo Kültürel Yapı ve Suç (Kırıkkale Örneği)" başlıklı yüksek lisans tezi sosyo-kültürel yapı ile suç arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Araştırma, Kırıkkale ili sınırları dahilindeki cezaevlerinde işledikleri suçtan dolayı hüküm giyen 170 suçlu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın genel sonuçlarına göre, kişileri suça iten nedenler arasında ekonomik sıkıntılar ve işsizlik başta gelmektedir. Önemli bulgularından birisi de, eğitim seviyesi ile suçluluk arasındaki ilişkidir. Buna göre eğitim seviyesi yükseldikçe suç işleme oranı azalmaktadır. Elde edilen bir başka sonuç, suçun genellikle sosyal kontrolün daha az hissedildiği şehirlerde ve şehirlerde ikamet edenler tarafından işlenmekte, suç işleyenlerin büyük çoğunluğunun cinsiyet bakımından erkek olduğu tespit edilmiştir (Üresinler,2005).

Bu çalışmada şiddet ve sapmanın doğrudan ankete katılanların kendileri ile ilgili olmamasına rağmen aile durumundaki ebeveynlerin işsizlik durumu ile ilgili sonucu önem arz etmektedir. Bu bağlantı uluslararası çalışmalarda işsizlik ile suç ve sapma arasında pozitif olduğu iddia edilse de ampirik çalışmalar bazen farklı sonuçları da doğurmaktadır. Bu noktada Freeman 1994 yılında yaptığı çalışmada işsizliğin suçun oluşmasında önemli bir faktör olarak görüldüğünü söylese de işsizlik oranındaki artışların suç artışında etkisinin küçük olduğunu belirtmektedir. Diğer yandan Pappi ve Winkelman' nın 1998 yılında Yeni Zelanda da işsizliğin suç oranı üzerinde çok fazla etkisinin olmadığını, Hojman ise 2002 yılında Bueonos Aires de yaptığı çalışmada işsizlik ile suç arasında bir ilişki olmadığını ancak gelir dağılımındaki adaletsizliğin suç oranını artırdığını ifade etmektedir (Akt. Öcal & Yıldırım, 2012:121).

Tehrani' nin 1990 yılında ABD de yaptığı çalışmada ise işsizlik oranı yükseldikçe suçun arttığını, Lee' nin 1993 yılında yaptığı çalışmada işsizlik oranlarındaki artışın mala karşı işlenen suçlarda arttırdığını belirtmektedir. Cerro ve Meloni ise 2000 yılında Arjantin de yaptığı çalışmada işsizlik ile suç arasında pozitif

etki olduğunu , Carmichael ve Ward' ın 2001 yılında İngiltere'de yapmış olduğu çalışmada genç ve yetişkin işsizlik oranlarının mala karşı işlenen suçlar arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Diğer önemli bir çalışma ise Raphael ve Winter – Ebmer 2001 yılında ABD eyaletlerinde yaptığı analizde işsizliğin mala karşı suçlarda önemli bir faktör olduğu şiddet suçlarında ise işsizlik ile negatif ilişkili olduğu belirtilmektedir ( Akt. Öcal & Yıldırım, 2012:121).

Çakmak ve Güney'in 2012 yılında “Suçun Ekonomik Belirleyicisi Olarak İşsizlik: 1990-2009 Türkiye Analizi” başlıklı çalışmasında 1990-2009 yılları arasındaki döneme ait verilerden yola çıkılarak suç ve işsizlik arasındaki ilişkileri şahsa karşı, mala karşı ve toplam suç sayıları üzerinden nedensellik ilişkisi aranmıştır. Çalışmanın sonucunda işsizlikten suça doğru uzun dönemli bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Burada dikkat çeken nokta icra ve iflas kanununa muhalefetten kaynaklanan suçların toplam suç miktarında içerisinde önemli bir paya sahip olmasıdır. Diğer yandan işsizlikten mala karşı ve şahsa karşı işlenen suçlara doğru herhangi bir nedensellik tespit edilememiştir. Çalışmada işsizlik ile suç arasında ki ilişkide kayda değer bir ilişkinin çıkmamasında işsiz kalan kişilerin çalıştıkları süre içerisinde yaptığı birikimler, işsizlik sonrası alınan işsizlik maaşları, aile ve yakın çevre desteği ile ihtiyaçlarını karşılayabilmesi kişilerin suça bulaşmamasında etkili faktörler olarak gözükmektedir (Çakmak & Güney, 2012: 233,237,238).

## **6.2.Gençlerin Aileleri İle Olan İlişkileri , Şiddet ve Sapma Davranışları**

Bu araştırmada ailelerin gençlerin hayatını takip etme sıklığı ortalaması arttıkça gençlerin sapma ve şiddet davranışlarını kullanım onayı ve sıklığı azalmaktadır. Bu değişkenler arasında negatif doğrusal ilişki bulunmaktadır.

2012 yılında Kılıç ve Murat'ın yapmış olduğu “Genel Lise 9.Sınıf Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere ve Sürekli Kaygı Düzeylerine Göre Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın sonuçlarından biri olarak Anne Babaları okul yaşantısını takip etmek amacıyla öğretmenleri ile sürekli iletişim halinde olan

öğrencilerin saldırganlık düzeyi anne babası zorunlu hallerde öğretmenleri ile iletişime geçen veya hiç iletişime geçmeyen öğrencilerin saldırganlık düzeyine göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur (Kılıç & Murat, 2012:845).

Omay'ın (2008) yapmış olduğu çalışmada anne, baba, toplum ve okul arası ile ilgili olumlu ilişkiler arttıkça saldırganlık düzeylerinin azaldığı tespit edilmiştir Diğer yandan Erdoğan'ın (2010) yapmış olduğu çalışmada da anne babaları tarafından okul yaşantıları takip edilmeyen veya çok nadir olarak takip edilen çocukların saldırganlık eğilimleri her zaman takip edilen öğrencilere göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Omay,2008 ve Erdoğan 2000'den Akt. Kılıç & Murat,2012:845).

Yılmaz Ceylan' nın Muş iline zorunlu göç ile gelmiş insanları kapsadığı “Zorunlu Göç ve Suç İlişkisi” adlı çalışma 10 kişi ile rehber soru formu eşliğinde nitel araştırma şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarında zorunlu göçe maruz kalan kişilerin şehir hayatına adapte olmakta zorlandıkları, göç edilen mekânlara ise en yakın şehir merkezleri ve gecekondu mahalleleri olduğunu tespit edilmiştir. Bunun sebebi ise ekonomik sermayelerinin yetersiz olduğudur. Zorunlu göç ile gelen aile bireyleri kendilerinin ailelerin, akrabalarının ve tanıdıklarının suç işleme eğilimleri incelendiğinde bu kişiler arasında suça karışan kimsenin olmadığı görülmüştür. Fakat “belki suça karışmadım ama bu göç benim okul hayatımın bitmesine neden oldu.” diyen katılımcıların olduğu söz konusudur. Görüşme yapılan katılımcılardan bir inşaat işçisi ise “ Lise son sınıf öğrencisiyken çalışmak zorunda bırakıldım. Beni suça itmese de hayatımın farklı şekilde yönlenmesine neden olmuştur” diyerek mağduriyetini dile getirmiştir. Genel olarak bakıldığında göçe maruz kalan bireyler göç sonrası kendilerini aşağılanmış ve dışlanmış olarak hissetmişlerdir. Göç eden bireylerin suça buluşmamasında etkili olan unsurlar olarak dini inanç, akrabalık ilişkileri ve toplumsal dayanışmanın hala fonksiyonel olması tespit edilmiştir. Diğer yandan insanların yoksulluk sınır altında yaşamaları, ailelerinin parçalanması, kimliklerinden ötürü saldırıya maruz kalmaları öne çıkan sorunlar olarak görülmektedir. Bu mağduriyetleri gidermek amacıyla yapılacak olan çalışmalar arasında göç eden ailelerin parçalanmasını önlemek, kentin içerisinde suç işleme ve suça yönelme eğilimlerini önlemek, kente

uyum sağlamalarını ve diğer yaşanılan psikolojik tramvaların tedavisine yönelik sosyal ve psikolojik danışmanlık merkezlerinin kurulması gerekmektedir (Ceylan, 2012:288,289,292,293).

Tubitak projesi kapsamında Tülin İçli'nin 2007 yılındaki 8-18 yaş aralığındaki “Sokakta Yaşayan, Suç İşleyen ve Suça Maruz Kalan Çocuklar ve Gençler” ile yapılan çalışmada 1.526 çocuk ve genç ile yapılan görüşmeler sonucunda suça yönelten etkenlerden biri “göç” olgusudur. Sokakta yaşayan, sokakta çalışan, suça karışan çocukların önemli bir kısmının göçle büyük şehre gelen ailelerin çocuklarıdır (İçli, 2007: 206).

Öter'in 2005 yılında "Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri Antalya Örneği" başlıklı yüksek lisans çalışmasında ortalama 11 yıl önce göç ile gelen ailelerin toplumsal bütünleşmede sorunlar yaşadığı ve iç göç ile gelen bu ailelerin çocukları göç ettikleri yerde yaşadıkları uyum sorunu sebebiyle sapma davranışı gösterdiği tespit edilmiştir (Öter,2005: 142).

Bu çalışmalardan biri olan Hümmer' in 1998 yılında yapılan “Genç Suçluluğu” adlı çalışmada sonuçlarında dikkat çeken nokta tekrar işlenen suçlarda toplumsal ve bireysel eksiklikler ile yetersizlikler tespit edilmektedir. Göçmen kökenli gençlerde ise suçun ortaya çıkışında kültürel etkenler öne çıkmaktadır. Araştırmada birisi olmak zorunluluğu, reklamlar vasıtası ve semboller ile organize edilmektedir. Diğer yandan dil, eğitim ve gelir yetersizliği bireylerin hayal kırıklıklarına ve hüsrana uğrama durumlarında saldırgan bir şekilde tepki vermelerine neden olmaktadır. Araştırma sonuçlarından öne çıkan tespitler ise şöyledir (Hümmer,1998: 7,8) ;

*-Özellikle aile deneyimli gözlenen şiddet ve aile sorunları,*

*-Aile ve okul öncesinde eğitim koşullarında değişim,*

*-Sosyal marjinalleşme ve uzun vadeli sosyal dışlanma kadar maddi zorluklar, işsizlik, temel güvenlik, konut, entegrasyon ve sosyal içirme koşulları,*

- Olumsuz yaşam koşulları,
- Daha fazla medya tüketimi çok daha fazla şiddet ve acımasızlığın oturma odalarına taşınması,
- Şiddet içeren bilgisayar oyunları tüketimi,
- İslam ülkelerinden gelen ailelerde baba rolünün göç edilen ülkede dominant etkisinin değişimi gençlerin ebeveynleri ile çatışmalara sebep olmaktadır. Yaşanan kültürel sorunlar daha sonra ailelerin parçalanmasına yol açmaktadır(Hümmer, 1998: 7,8).

Göçmen kökenli gençler arasında Wetzels ve Pfeiffer'ın yapmış olduğu araştırmalarda iki önemli faktör dikkat çekmektedir. Göçmen kökenli gençlerin içinde buldukları yoksulluk, ebeveynlerin işsiz oluşu, sosyal yardım almaları ve diğer taraftan eğitim noktasında düşük düzeyde eğitim alarak daha fazla kaybedenler sınıfında olmaları sonucu ortaya çıkan ruhsal durum şiddete dönüşme tehlikesini içinde barındırmaktadır. Araştırma sonucunda sosyo ekonomik koşulları farklı olan gençler arasında olumsuz koşullara sahip olan gençlerin ayrıcalıklı gençlere oranla dört kat fazla suç ve şiddet eğilimi gösterdiği tespit edilmiştir. Bir diğer husus ise Almanya'da kalış süresi fazla olan göçmen gençlerin ve Almanya' da doğmuş gençlerin şiddete başvurma oranı daha yüksek görülmektedir (İlbuğa, 2009:175,176).

Bu çalışmada her iki bölgede aile içinde şiddet kullanımını onaylayan gençlerin ortalaması arttıkça şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması ile bunları gösterme sıklığı arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Yani bu değişkenlere ait ortalama arttıkça şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması ve gösterme sıklığı artmaktadır.

Bu araştırma sonucu literatürde yapılan diğer çalışma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Bu araştırmalardan biri olan Tubitak projesi kapsamında Tülin İçli'nin 2007 yılındaki 8-18 yaş aralığındaki "Sokakta Yaşayan, Suç İşleyen ve Suça Maruz Kalan Çocuklar ve Gençler" ile yapılan çalışmada 1.526 çocuk ve genç ile yapılan görüşmeler sonucunda;

*“Çocukların bazıları kendilerinin ve kendileri gibi olan çocukların durumu ile ilgili olarak ailelerin yapmaları gereken şeyler olduğunu ifade etmişlerdir. Bunlar arasında aile ile ilgili olarak ailelerin çocuklara şiddet uygulamamalarını, onlara sahip çıkmalarını, bakacakları kadar çocuk sahibi olmalarını, ailelerin ilgisiz ve sorumsuz davranmamalarını, çocukları çalıştırmamalarını, onların sırtından para kazanmamalarını, onları suç işlemeye teşvik etmemelerini, arkadaş çevrelerini kontrol etmelerini istediklerini sıklıkla ifade etmişlerdir” (İçli, 2007:191).*

Gümüş’ün 2011 yılında hazırlamış olduğu “Saldırganlık ile Aile İçi Şiddet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezi sonuçlarına göre aile içi şiddet ile saldırganlık arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Aile içinde şiddet varsa, çocuğun saldırganlık düzeyi de artmaktadır. Şiddet ortamı çocuğun saldırganlık düzeyini artırmaktadır (Gümüş, 2011: 66).

Kaufman ve Zigler’e göre aile içinde şiddete maruz kalan gençlerin çoğu büyüdüklerinde şiddet uygulayan eşlere ya da ana babalara dönüşmeseler de, şiddet uygulayan yetişkinlerin büyük bölümünde çocukluktan aile içi şiddete maruz kalma öyküsü saptanmıştır (Kaufman ve Zigler 1987 den Akt. Vahip,2002: 314).

Her iki bölgede gençler ile yapılan derinlemesine ve odak grup görüşmelerde gençlerin aileleri ile olan ilişkilerine yönelik sorular kapsamında verilen cevaplara bakıldığında Sultangazi bölgesindeki gençlerin ailelerine ekonomik olarak bağımlı oldukları gözükmektedir.

*“Bende öğrenci olduğum için tabikide aileye bağlıyız ama şey fakat ailem kısıtlamadı yani ellerinde var olduğu sürece her daim katkıda bulundular.”(YE,OG5,K,18).*

*“Bende aileye bağılıyım ücret olarak ama ne kadar istersem hep elime tutuşturdular,zamanında çok sıkıntılar çektik. Onlar çektikleri için biz çektik*

ama onlar çekmesin düşüncelerinde oldukları için her zaman elinde olan tüm parayı bize verirler.”(YE,OG4,K,18).

“Bizde öğrenci olduğumuz için aileye bağlıyız ekonomik olarak bir çok isteklerimiz oluyor öğrenciyiz dolayısıyla ve onlarda tabi ki yerine getirmeye çalışıyorlar daha çok çalışıyorlar daha çok yıpranıyorlar bizim için bizde elimizden geldiği kadar çalışmaya çalışıyoruz öğrenci olarak. Ve bağlıyız ekonomik olarak.(YE,OG3,E,19).

“Bende öğrenci olduğum için ekonomik olarak aileye bağımlıyım. Ben yazları en azından harçlığımı çıkarmak için çalışıyorum. Yazın para istemiyorum. Yazın para istemek biraz tuhaf geliyor ama kışın öğrenci olduğum için harçlık alıyorum yazın istemiyorum.İstekleri yeterki siz okuyun ekonomik yönden hiçbir sorun olmuyor.”(YE,OG2,E,18).

### **6.3.Okul Değişkenleri İle Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki**

Ülkemizde okullardaki meydana gelen şiddet olaylarıyla ilgili olarak birçok araştırma yapılmıştır. Araştırma sonuçlarında öğrencilerin hem zorbalığa uğrayan hemde zorbalık ettikleri, bunun yanında çoğunluğu zorbalığa maruz kaldığı bu durumun erkeklerde daha fazla rastlandığı, öğrencilerin bedensel, sözel, duygusal ve cinsel zorbalığa maruz kaldıklarını ve zorbalığın demografik değişkenlerden çok psikolojik değişkenlerle bağlantılı olduğu, öğrencilerin okulda çakı, bıçak, kuru sıkı tabanca ve tabanca taşıdığı, öğrencilerin en fazla fiziksel şiddet sonra da duygusal şiddet uyguladıkları, zorbalığın en fazla okul bahçesinde yaşandığını ve zorbaca davranışlarda bulunanların daha çok erkek ve yaşça büyük öğrenciler oldukları tespit edilmiştir (Pişkin,2003; Kapçı,2004; Özcebe, Üner ve Çetik, 2004; Yurtal ve Cenkseven,2006; Eke ve Ögel 2006).

Sağlam'ın 2009 yılında Ortaöğretim Kurumlarında Yaşanan Şiddet Olgusu başlıklı yüksek lisans tezinde Klasik lise öğrencilerinin genelinin Anadolu Lisesi



öğrencilerine göre şiddete daha eğilimli oldukları görülmektedir. Okullar arası eğitim ve öğretim farklılıklarına bakıldığında Anadolu Liselerinde akademik başarının daha yüksek olduğu, bunun da öğrencilerin okul iklimi ile ilişkili bulunduğu anlaşılmaktadır (Sağlam,2009: 95).

Bu bağlamda Mulvey ve Cauffman 2001 yılında yapmış olduğu çalışmada şiddet unsurunun yoğun olduğu çevrelerde ve mahallelerde yaşayan çocukların bu davranışlarını okula taşıdıklarını belirtmektedirler. Baker' de (1998) mahalleden okula aktarılan bu davranışların okulun sosyal iklimini ve dolayısıyla okulun suça eğilimini olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedir (Yıldız & Sümer, 2010:162).

Duyan ve Duyan' ın 2007 yılında “Gençlerin Demografik Özellikleri, Aile İlişkileri ve Aile İşlevleri, Arkadaşlık İlişkileri, Okul Yaşamı ve Yoksulluğun Suç Eylemine Etkisi” hakkında Ankara'nın Keçiören ilçesindeki belirlenen liselerde 2.153 lise öğrencisi ile görüşme yapılmıştır. Öğrencilerin yaklaşık yedi kişiden biri çoğunlukla dokuzuncu sınıfta kalmış, disiplin cezası alanların oranı ise %5,8 olarak görülmüştür.

Her üç gençten biri okulunu sevmemekte ve mümkün olsa başka bir okulda okumayı istemektedirler. Gençlerin yarıya yakını okulda danışabilecekleri kimsenin olmadığını düşünmektedir (Duyan ve Duyan, 2007: 92).

Gençlerin yarıdan fazlası okuldaki derslere olan ilgisizlikten, yarısı ise öğrenciler arasındaki kavgalardan, okuldaki öğrencilerin gruplaşmaları ve egemenlik kurmaya çalışmalarından, sınıftaki öğrenci sayısının fazlalığı gibi sorunlara sahiplerdir. Araştırma kapsamında gençlerin yaklaşık onda birinin sosyal güvencesi bulunmamakta, dörtte biri gelirini bilmemektedir. Her yedi gençten birinin beş yüz Türk Lira'sından düşük gelire sahip olan ailelerde yaşamakla birlikte her üç gençten biri ailelerinin gelirini yeterli bulmamaktadır. Yaklaşık yedi gençten biri gecekondularda ya da kapıcı dairelerinde yaşamaktadır ve kiracıdır (Duyan ve Duyan, 2007:92).

Araştırma kapsamına giren gençlerin çoğu suç eylemi sergilememektedir ancak okuldan kaçan, ders saatlerinde pastanede, kahvede, atari salonu, meyhane, bar ve benzeri yerlerde zaman geçiren ve okul zamanında başıboş gezen gençlerin bulunması söz konusudur (Duyan ve Duyan, 2007:104).

Araştırma sonucunda suç eylemine etki eden faktörler olarak cinsiyeti erkek olma okul zamanları dışında kalan zamanlarda çalışma, disiplin cezası alma sapma gösteren arkadaşlara sahip olma arkadaşlarına sadık olma, onlara kendini açma ve bağlılık durumu, kendini yalnız hissetme, anne babanın birbirleriyle ilişkileri ile ailenin genel işlevleri açısından sağlıklı olması ile eylem kontrolünün olmaması ve ailenin gereken ilgiyi göstermemesi olarak tespit edilmiştir (Duyan ve Duyan, 2007:105).

Özdemir ve Sezgin'nin 2011 yılında yaptığı çalışmada, ilköğretim okulu öğrencilerinin algıladıkları yönetici ve öğretmen desteği, şiddet ve okul memnuniyeti araştırılmıştır. Araştırmaya 14 ilde 42 ilköğretim okulundan 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenim gören toplam 3409 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarında okul memnuniyeti ile algılanan şiddet arasında ise negatif bir ilişki bulunmuştur (Özdemir ve Sezgin, 2011: 185).

Okul çevresi güvenliği ile okul güvenliği sapma ve suç konusunda mekânsal önem arz eden yerlerden biri olarak görülmektedir . Batıda okul güvenliği ile ilgili çalışmalar 1900' lü yıllardan itibaren başlamaktadır. Türkiye de istatistiklere göre, örgün eğitimden 17 milyon 559 bin 989 öğrenci yararlanmaktadır. Bu öğrencilerden 14 milyon 950 bin 897'si resmi, 823 bin 515'i özel, 1 milyon 785 bin 577'si ise açık öğretim kurumlarında okumaktadır. Bu yüksek sayı gözönüne alındığında okul çevresinde gerçekleşen suç , şiddet ve düzen eksikliğinden meydana gelen olaylarda “okul çevresi güvenliği” ile diğer yandan öğrencilerin suç, şiddet ve düzen eksikliğinden kaynaklanan tehditlere maruz kaldığında “güvenli okul” kavramı gündeme gelmektedir (Bright,1991:32 den Akt. Güçer, 2012: 341, 342).

Diğer yandan İstanbul Kalkınma Ajansı Mali Destek Programı kapsamında Genç Hayat Vakfının İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile ortaklaşa yaptığı İstanbul'un 10 ilçesinde 15 Kasım 2012- 15 Kasım 2013 tarihleri arasında “Gençler İşbaşında: Eşitlik İçeride Şiddet Dışarıda” isimli çalışmanın gerekçesi aslında çocukların ve gençlerin daha önce yapmış oldukları çalışmaların sonuçlarından çıkmıştır. Birinci çalışmada Genç Hayat Vakfının Şubat 2012 tarihinde “Çocukların Ev İçinde Şiddet Araştırması” sonuçlarında gençlerin ergenlik öncesi yoğun bir şekilde şiddete maruz kaldığını göstermektedir. 11-14 yaş grubunda 440 öğrenci ile İstanbulda yapılan çalışmada katılımcıların %79,54 ü son bir yıl içerisinde ev içi şiddete tanıklık ettiğini, %67,9 en az bir kez ev içinde duygusal şiddet gördüğünü %63 ü ise en az ev içinde bir kez fiziksel şiddet yaşadıklarını belirtmişlerdir. İkinci çalışma ise 2011 yılında İstanbul da 21 farklı okulda 2100 liseli öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. İstanbul Liseli Profili Araştırması konulu çalışma sonucunda ise gençlerin %55,9 şiddetin gençler arasında yaygın bir davranış olduğunu ifade etmişlerdir. Erkeklerin %13,5 ailesi tarafından fiziksel şiddet uygulanan arkadaşlarının olduğunu ifade ederken bu oran kadınlarda %14,2 olarak çıkmaktadır. Genç erkeklerin %20,5 i ailesi tarafından hakaret küfür, tehdit vb. psikolojik şiddete maruz kalan arkadaşlarının olduğunu belirtirken bu oran kadınlar da %25,1 olarak tespit edilmiştir (Gülderer,2014:15).

“Gençler İşbaşında: Eşitlik İçeride Şiddet Dışarıda” isimli çalışma kapsamında İstanbulda 10 ilçeden 27 lisede proje faaliyetleri gerçekleşirken 1883 öğrencinin katılımı sağlanmıştır. Sultangazi ilçesinden de 3 okulun yer aldığı çalışmada dikkat çeken sonuçlar ise şu şekildedir;

“Herkesle barış dilini kullanmam mümkün değildir.” Önermesinde yapılan ön testlerde gençlerin %54,7 i si buna katılırken atölye çalışmaları sonucunda yapılan son test sonuçlarında bu oran 19,7 ye düşmüştür. “Erkek her zaman dövüşmeye hazır olmalıdır.” Önermesine ön test sonuçlarında %44,8 katıldıklarını onayladıklarını ifade ederken son test sonuçlarında bu oran %16,7 ye düşmüştür (Gülderer,2014:13,80).

Amasya şehrinde 2007 yılında “Ortaöğretimde Gençleri Şiddete Yönelten Nedenler ve Şiddeti Engellemede Spor Aktivitelerinin Rolünün İncelenmesi” başlıklı araştırmada şiddetin yoğun olarak gözlemlendiği yerler olarak okullar ve televizyonlar olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Şiddete eğilimi olan gençlerin okul başarı düzeyleri düşük olmakla birlikte başarısız gençler kendilerini başka yollarla ifade etmeye çalışmaktadır (Kırbaş, Taşmektepligil, & Üstün, 2007: 182).

Sağlam’ın 2009 yılında “Ortaöğretim Kurumlarında Yaşanan Şiddet Olgusu” başlıklı yüksek lisans tezinin araştırma bulgularında belirli bir düzeyde öğretim başarıları kaydeden öğrencilerin şiddete daha az eğilim gösterdikleri buna karşın şiddet eğiliminin yüksek düzeyde olduğu eğitim ortamının ise öğrenciyi olumsuz şekilde etkilediği tespit edilmiştir (Sağlam,2009: 97).

#### **6.4.Sosyal Çevre İle Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki**

Araştırmada gençlerin arkadaş çevresinden memnuniyet arttıkça şiddet ve sapma davranışı göstermesi azalmaktadır şeklindeki hipotez her iki bölge için yanlışlanmıştır. Araştırma sonucu Avcı&Yıldırım 2014 yılında yapmış olduğu çalışmada yüksek şiddet eğilimi olan gruplarda arkadaş desteği düzeyinin düşük olduğu sonucu ile tutarlılık göstermemektedir (Avcı & Yıldırım, 2014:163).

Gençlikte anne ve baba ile kurulan sıcak ilişkiler gencin psiko-sosyal sağlığını, okul başarısını, eğitimini etkilemektedir. 2000 yılında Hollanda da Helsen ve arkadaşlarının “Social Support from Parents and Friends and Emotional Problems in Adolescence” başlıklı araştırmada 12-24 yaş arasındaki gençler arasında arkadaş desteği etkisinin algılanan aile destek düzeyine bağlı olduğu, yüksek aile desteğinin arkadaş desteğini arttırdığını, düşük aile desteğinin ise arkadaş desteğinin olumsuz etkisini arttırdığı görülmüştür (Akt. Hablemitoğlu & Yıldırım, 2009: 97).

Deutsche Hochschule der Polizei tarafından 2013 yılında yapılan “Jugendkriminalität und Jugendgewalt- Aktuelle Befunde und Perspektiven für die Prävention” adlı çalışmada gençlerin sapma davranışlarında risk faktörleri; gençlerin kendisi ve onun sosyal çevresini oluşturan aile, okul, arkadaş çevresi ve komşuluk ilişkileri belirleyici unsurlar olarak değerlendirilmektedir. Gençler arasında belirgin olarak ortaya çıkan sapkın davranış, şiddet eylemi şeklinde ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra aşırı alkol tüketimi ve yasa dışı olarak uyuşturucu kullanma deneyimleri şiddet ve mülkiyet suçlarında kendini göstermektedir. Önemli olan diğer bir nokta ise akranları arasında suç işleyen arkadaşlara sahip olmak suç işleme riskini arttırmaktadır (Görgeç, Taefi & Kraus, 2013: 7-8).

Ünal ve Çukur’un 2008-2009 eğitim öğretim yılında İzmir il merkezinde 4150 lise öğrencisi ile “Arkadaşlık İlişkilerinin Gençlerin Sapma Onayı ve Sapkın Davranışlarına Etkisi” adlı çalışmada erkek olmak ve arkadaşların sağlamış olduğu imkanlar sapkın davranışlar göstermede pozitif yönde anlamlı olarak görülmektedir. Davranıştan önce davranış ile ilgili tutumların oluşma olasılığı yüksek olduğundan bireyler meşru gördüğü ve onayladıkları davranışları, eyleme dönüştürmeleri yüksek görülmektedir. Başka bir deyişle sapma onayı arttıkça sapkın davranış gösterme eğilimi de artmaktadır. Sonuç olarak gençlerin sapkın davranış göstermelerinde arkadaş çevresinin sadece tek etken olmadığı diğer faktörlerinde irdelenerek arkadaşlık ilişkilerinin çelişkili bir süreç olarak ortaya çıktığı görülmektedir ( Ünal & Çukur, 2013: 175).

Çevre deyince ilk akla gelen mahalle kavramı gençlerin yaşadığı ev, okul çevresi, arkadaş grubu ve boş zamanlarını geçirdiği yer olan mekânları içinde barındırmaktadır. Yapılan çalışmalar göstermektedirki suçun işlendiği yerden ziyade gençlerin yaşadığı mekânın önem arz ettiğini ortaya koymaktadır. Altunbaş’ın 2014 yılında yapmış olduğu araştırma sonucunda suça sürüklenen çocuklar ve aileleri daha çok kentin arazi değerinin düşük olduğu bölgelerde olduğu görülmektedir (Altunbaş,2014:188).

Güngör'ün 2013 yılında risk altında oldukları bilinen, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklarda görülen şiddet eğilimlerinin nedenleri üzerine dikkat çekmek için Mersin şehrinde “Risk Altındaki Çocukların Aile Yapıları ve Suça Yönelimleri” adlı araştırma sonuçlarına göre çocuklar uyuşturucuya kolay ulaşmakta ve kullanmakta ayrıca çocuklar arasında bally ve sigara kullanımının da oldukça yaygın olduğu tespit edilmiştir. Arkadaş grubu madde kullanımının ilk gerçekleştiği ortamdır. Sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar açısından grupta kabul görmek ve itibar kazanmak için grubun kuralları sorgulanmadan benimsenmek zorundadır. Bir diğer önemli sonuç ise arkadaş grubunun dışarıdan gelen bütün tehditlere karşı birbirlerini koruduklarını ve dayanışma içinde olduklarıdır (Güngör, 2013:431).

2007 yılında Karadağ'ın yapmış olduğu “İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Sosyal Destek Kaynakları Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmada da başarılı olan öğrencilerin aile ve arkadaşlarından aldıkları sosyal desteğin öğrencilerin başarısını olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Başarılı olan öğrencilerin başarısız olanlara göre; *“derslerinde başarılı ya da başarısız olduklarında ailelerinden her zaman olumlu tepkiler aldıkları, ailelerine kendileriyle ya da okulla ilgili her konuyu anlatabildiklerini, ailelerinin kendi verdikleri kararları desteklediklerini, ayrıca ailede karar alınırken kendi düşüncelerinin de alındığını daha fazla ifade ettikleri, arkadaşları tarafından sevildikleri, arkadaşları herhangi bir konuda karar alırken kendisinin düşüncelerini sorduğunu, arkadaşlarını kendine yakın hissettiklerini, birlikte zaman geçirmekten hoşlandığını, yakın arkadaşlarının olduğunu, sorunları olduğunda arkadaşlarının yardımcı olduğu”* sonucuna ulaşılmıştır (Karadağ, 2007: 65,66).

Gençlerin içinde buldukları ortamın ve yaşadıkları mahallenin suç ve sapma davranışları göstermede etkili olduğunu yapılan araştırmalar göstermektedir. Bu görüşü destekler nitelikte açıklamalar gençler tarafından da dile getirilmektedir.

“Kesinlikle arkadaş ortamı falan onlardan oluşuyor, özentilikle başlıyor.Özellikle sigara içme yaşı da 9'a kadar düştü.Ben sigara kullanmıyorum. Bir tek nargile kullanıyorum.” (FB,OG1,E,16).

“ Ben bu olayın şurasındayım. Benim lisede kız lisesindeydim. Kız lisesi olduğu için biz hepimiz neredeyse yakın arkadaşlık çok az sorun oluyor kızlar arasında. Ve bir çok arkadaşım madde bağımlısıydı yani haptır işte eroin vardı yani. ....niye arttı çok serbest yani satışı çok serbest.bir merak iki arkadaş ortamı yani.Şöyle düşünüyorum ben aileleri baskı yapan insanların kaçmak istemesi çok fazla oluyor hani şey yani çok sağlıklı düşünemiyor arkadaşları uyuşturucu içiyorda o da uyuşturucu içiyor seçim yapmıyor yani aitlik için.” (FB,OG5,K,20).

“Mahalleimde kullananlar var ancak ben onlardan uzak duruyorum.Neden kullandıklarını bilmiyorum ancak tahminim ailevi nedenlerdir. Sigara toplumumuz için artık normal hale geldi uyuşturucu ve alkol kullanımı çok arttı.”(YE,DG2,E,19).

“Yok ama parklarda ve inşaat alanlarında çok fazla kullanan kişi var görüyoruz yardım edemiyoruz çünkü ne yapacakları belli olmuyor.”(YE,DG3,E,21).

“Benim hiçbir kötü alışkanlığım yok. Çevremde de yok. Çünkü kötü alışkanlıkları olan kişiler ile arkadaş olmam. Ve kötü arkadaş ortamından uzak dururum.”(YE,DG4,E,24).

“Var birçok arkadaşım kullanıyor.Aile içi sorun yaşayan anne ayrı ilgi alaka sıfır sahipsiz birçok arkadaşım. Kendilerini dertsiz hissettiklerini söylüyorlar kafa bi milyon derler ya. Hiç denemedim sanırım denememde herkes için üzülüyorum. Tedavi olmaları için elimden geleni yaparım ama herkes halinden hoşnut.”(YE,DG5,K,18).

“Şöyle söyleyeyim aslında bir komşumuz vardı esrar kullanıyordu sonrasında adamın yüzü bir değişiklik oldu içine göçmüştü bir yaralıydı. Bonzai kullanıyordu. Nedeni geçmişten gelen alışkanlık ve düzenli bir aile hayatının olmaması. Birok psikolojik tedavi gördü önlem alabilmek için. Ama şuan bıraktığını söylüyor ama bilemiyorum yani” (YE,OG6,K,23).

Aynı zaman diliminde aynı ülkede doğmuş olan gençlerin gelecekte beklenmelerine bakıldığında Sultangazideki gençler toplumsal eşitsizlikleri, baskıları ve ülkenin eğitim sistemini eleştirmekte bu bağlamda hem kendilerinin hem de ülkenin geleceğiyle ilgili kaygılarının olduğu görülmektedir. Kadıköy bölgesindeki gençler ise daha çok bir kariyer endişesi taşımaktadır.

“Sınırları olmayan bir Dünya. Mesela vizesiz İngiltere’ye gitmek isterdim.”  
(CB,DG5,K,24).

“Türkiye için konuşmak gerekirse eğitim düzeyi daha fazla artırılabilir. Burada yüksek lisans yapmak daha zor. Yurt dışında daha kolay yükselebilirsiniz ama burada yeterli imkan olmuyor. Bunlar artırılabilir bence”(FB,DG1,K,19).

“Şuan çalışıyorum. Tabi kariyer açısından daha fazla yükselmek istiyorum.”  
(FB,DG 9,K,24).

“Ben mimar olmak istiyorum. O yüzden önce okulumu bitireceğim askerliğimi yapacağım daha sonrasında güzel bir işi, karım iki tane de çocuğum olsun bu kadar. Güzel de bir ev olsun tabi sıcak bir ev.”(FB,OG1,E,16)

“Gelecekte babam gibi olmak istiyorum kendim kazanıp yükselişe geçmem lazım.Çok para kazanmak istiyorum rahat olmak için. Beklentim çok para kazanmak.”(YE,DG1,E,18).

“Benim gelecekte beklentim bir an önce başka bir bölgede huzurlu bir şekilde yaşamak sakın bir hayat sessiz bir mahalle.”(YE,DG3,E,21).

“Huzurlu bir gelecek sağlıklı kaliteli ayırım olmayan bir ülke, barış içinde yaşayan bir toplum, çok para, ray ban gözlük,uzun saçlar, çok beklentim var ya Allah ömür verirse hepsini istiyorum.”(YE,DG5,K,18).

“Benim endişem gençlerin köreltilmesi ben bazı insanları düşünüyorum o kadar saçma düşünüyorlar ki onların değişmelerini istiyorum. O nesil ileriye gelirse bazı şeyler daha da kötü olabilir. Benim kaygım o yüzden eğitim meğitim



herşeyi boşveriyorum yani. Tek kaygı bu. Sonuçta eğitim şuanda bir adamın varsa sen hiçbirşey yapmasanda bir yere gelebilirsin ama sen oku moku master yap herşeyi yap adamın yoksa bir yere gelemiyorsun devlet idaresinde.”(YE,OG4,E,18).

## **6.5.Yaşanılan Mekân İle Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki**

Genellikle suçun nerede hangi zamanda ve hangi sebeplerden dolayı işleneceği önceden kestirilemediğinden yapılan istatistikler sonucu suçların yoğunlaştığı yerlerin tespitinde ve suç ile mücadelede nelerin yapılacağı noktasında katkıda bulunmaktadır (Derdiman, 2010:50).

Karakaş'ın “Suç Mekân İlişkisi Açısından Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suçları” başlıklı çalışmasında 2001-2007 yılları arasındaki hırsızlık suçlarının dağılımına bakıldığında mahallelerde ki nüfus artışı ile suç arasında bir bağlantı olmadığı görülmüştür. Ancak mahallenin konumu ve sahip olduğu arazideki iş, ticaret, eğitim, sağlık, sanayi vb. kullanım özellikleri önem arz etmektedir. İş yerlerinin yoğun faaliyet gösterdiği mahallelerde iş yeri hırsızlığı artışı ile evden hırsızlıkların azaldığı görülmüştür. Diğer yandan konutların yoğun olduğu bölgelerde işyeri hırsızlığı azalmakta evden hırsızlığın arttığı gözükmektedir. Evden yapılan hırsızlık olaylarında binaların bitişik, konut sayısının fazla, oturanların ekonomik durumunun yüksek olduğu ve ışıklandırmanın yetersizliği vb. özel şartların bulunduğu alanlarda daha yüksek oranda olmaktadır (Karakaş, 2013: 23).

Suçun işlenmesinde bireyin içinde yaşadığı mekân önemli faktörlerden biri olarak görülmektedir. Özellikle şehir merkezlerinin yoksul bölgelerinde yaşayan ailelerin suç işleme ve şiddet davranışı gösterme riski daha yüksek gözükmektedir (Gorman-Smith ve ark.,2000, Santrock 2002 den Akt. Seyhan & Zincir, 2009:9).

1950' li yıllardan başlayarak hızlı kentleşmeye maruz kalan İstanbul kendi içinde ekonomik, sosyal ve yapısal değişiklikleri de beraberinde yaşamıştır. “*Aşırı nüfus,*

*yaşam standartları altında yaşayan nüfusun artması, işsizlik, fakirlik, suç kirlilik, kültürel değişim ve çatışma, çocuk istihdamı, gecekondulaşma, yabancılaşma, trafik problemleri ve gelecek ile ilgili belirsizlik ve anksiyete” gibi çeşitli sorunlar süreç içerisinde ortaya çıkmıştır (Turan & Beşirli ; 2008 den Akt. Bilen vd.,2012:27).*

2015 yılında İç Güvenlik Sektörünün Sivil Gözetiminin Geliştirilmesi Projesi II çalışması kapsamında Kadıköy’de yapılan ve Bilen tarafından raporlanan Kamu Algısı ve Memnuniyeti Araştırması adlı çalışma 750 kişi ile anket yapılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonuçlarında Kadıköy ilçesinde fazla rastlanan suç %60,4 ile uyuşturucu kullanımı ve satışı olarak tespit edilmiştir. Diğer yandan Kadıköy de son üç ayda rastlanan suç ise hırsızlık olarak belirtilmiştir (Bilen, 2015: 72,100).

Araştırma kapsamında suç oranı yüksek olan ilçeler arasında Fatih, Kadıköy, Üsküdar, Beşiktaş Kartal, Ümraniye, Maltepe Sarıyer, Şişli ve Beyoğlu ilçeleri yer alırken suç oranı düşük ilçeler ise Sultangazi, Esenyurt, Çatalca, Bahçelievler, Bağcılar, Zeytinburnu, Sultanbeyli, Şile, Sancaktepe, Çekmeköy Esenler ve Arnavutköy ilçeleri yer almaktadır (Bilen vd., 2012:30).

1837 kişi ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler “birliktelik kuralları” kapsamında analiz edildiğinde İstanbul’un en önemli sorununa verilen cevaplar içinde 1. Sırada % 31,5 ile işsizlik, %22,9 ile ikinci sırada Trafik/Ulaşım ve üçüncü sırada ise Çevre kirliliği/ çevre temizliği/ çöpler dördüncü sırada %15,9 ile nüfus kalabalığı/göç beşinci sırada %13,8 ile sağlık hizmetlerinin yetersizliği yer almaktadır. Ayrıca dikkat çeken bir nokta suç oranı düşük mahallelerde işsizlik sorunu merkezde yer alırken, suç oranı düşük olmasına rağmen güvenlik yetersizliği /suç oranının fazlalığı/ asayiş sık olarak bildirilen sorunlar olarak yer almış işsizlik ve çevre kirliliği/ çöpler ikili birliktelikler oluşturmuştur (Bilen vd., 2012:33).

Suç ve sapma konusu sadece bir kurumun değil tüm toplumun sorunu olduğundan sorunların çözümü sadece emniyet güçleri tarafında değil diğer birimlerin ve toplumun genelinin bir araya gelerek çalışmasını gerektirmektedir. Bu noktada

Mehmet S. Göçer'in yapmış olduğu "Kent Güvenliği: İstanbul Örneği" başlıklı çalışmada İstanbulun 32 ilçesinde TÜİK ten alınan örnekleme göre 5400 katılımcının %65,1'i İstanbul genelinde suçun çok ciddi bir sorun olduğunu, %32,9 nun ise ciddi bir sorun olduğunu düşünmektedir. Bir diğer ifade ile bu oran yaklaşık %98 gibi son derece yüksek olarak gözükmektedir (Güçer, 2012: 340).

Sultangazi bölgesinde 2013 yılında "Sultangazi'de Genç Olmak Gençliğin Yaşam Kalitesi ve Yaşam Beklentisi" adlı çalışmada yapılan derinlemesine görüşmelerde burada yaşamının nasıl olduğunu bir öğrenci şöyle dile getirmektedir (Oktik, 2016:16):

*"Üniversite bitirdim. Bizi sistem istemiyor. Zaten madde bağımlılığı en büyük sorun. Kendimizi nasıl ifade edeceğiz dinimizle mi, dilimizle mi yoksa siyasetle mi? Uyuşturucu ile adımız çıkmış."*

Bir diğer öğrenci ise: *"Boş zamanlarımızı burada geçiriyoruz, burada vaktimizi geçirebileceğimiz yer yok. İmkanım olsa buradan göç ederim, benim kız kardeşim var onun burada rahatsız edilmesinden korkuyorum. Sonradan buraya gelenler buraya uyum sağlayamıyorlar kaba davranışlar sergiliyorlar. Burada eğitim farklı öğrenciler hocayı dövüyor, çıkışlarda buna benzer olaylar oluyor. Burada uyuşturucu her yerde satılıyor, çevremde kullanan çok...."* demiştir.

Her iki bölgedeki gençlere yaşadıkları bölgenin kendilerine sunduğu imkanlardan memnun olup olmadığı sorulduğunda iki farklı sonuç ortaya çıkmaktadır. Sultangazi bölgesindeki gençlerin kendi bölgelerinde yeterince sportif, kültürel ve sosyal faaliyetlerin olmadığından ve sunulan imkanlardan da bölgedeki olumsuz koşullardan dolayı faydalanamadıklarını dile getirmektedirler.

*"Var olduğunu söyleyemem. Olan yerleri de illegal kimseler tarafından işgal edilmiş durumda faydalanamıyoruz. Bu bölgede gençler çok büyük tehdit altında siyasal ve ideolojik görüşler pompalanıyor. Gençleri kendi görüşlerine*

düşürebilmek için her türlü faaliyetleri yapıyorlar burada. Aile faktöründe büyük rol oynuyor. Birçok ailenin zaten ideolojik sorunları var. Benim tek ideolojik sorunum uykusuzluk.”(YE,DG4,E,24).

“Spor salonları eğlence yerleri var tabiki ancak spora vakit ayıramıyoruz iş ve evden dolayı. Eğlenmek içinde gazi mahallesi tercihlerimiz arasında olmuyor zaten.” (YE,DG7,K,24).

“Kent ormanı var ama zaten belediye orayı yapmadan biz oraya gidiyorduk. Oraya bir bank koydular kay kay may kay koydular iki üç spor aleti koydular o da her parkta gördüğümüz şeyleri koydular. Ben doğma büyüme gazideyim. Kent ormanı yapılmadan önce ben zaten oraya gidip piknik yapabiliyordum. Kent ormanına katkısı önceden sadece gazideki insanlar gidiyorduk şimdi her yerden gelenler oluyor.Ve piknik yapıyor, bu bizim için iyi bir şey dışarıdan birileri geliyor. Beni rahatsız eden konu taş ocakları çevremizdeki taş ocakları sallanıyor ve biz deprem mi yoksa taş ocaklarımızı anlamıyoruz. Bir gün deprem olacak kaçmıycaz orada öyle kalıcaz. Bir gün deprem olucak kaçmıycaz kalıcaz alta. Birisi el atsın şuna kim duyuyorsa.”(YE,OG4,K,18).

Bu durum Kadıköy bölgesinde ise daha farklı gözükmektedir. Bunun sebepleri arasında hem belediyenin yapmış olduğu çalışmalar hem de ailenin ekonomik gücünün yüksek olması etkili olmaktadır.

“Spor olarak bir çok olanak sağlıyor. Bizim için en başta sahilde yürüyüş ve koşu devamında tenis kortları basket sahaları bulunmaktadır.Zaman kaldıkça kullanıyoruz. (CB,DG,5,K,24).

“Kadıköy belediyesi genel olarak zaten bu yönlerden işlevsel olduğu için rahatız ama kullanabiliyor musun diye soruyorsan hayır çünkü vaktim yok. Hani onları kullanabilecek vakitte okulda oluyorum.”(FB,OG3,E,18).

“Hani devletin yaptığı park hani şeyler spor aletleri falan oraları kullanmıyorum. Çünkü hem pis oluyor bence hem hoşuma gitmiyor.Sonuçta bizim oturduğumuz bölge insanı orda olmuyor birçok yerden insan gelebiliyor. Çok rahat

olamıyorum. Özel spor merkezleri var oralardan yararlanıyoruz tabi hem çok uygun aylık 60-70 liralara çok güzel yerlerde spor vs. yapma imkanı oluyor.” (FB,OG5,K,20).

2013 yılında “Sultangazi’de Genç Olmak Gençliğin Yaşam Kalitesi ve Yaşam Beklentisi” adlı çalışma sonuçlarında suç oranlarının yüksekliği ve madde bağımlılığındaki artışın gençleri etiketlediğini, yaşadıkları yerin daha güvenli olması gerektiğini dile getirmekte ayrıca sosyo ekonomik düzeyin düşüklüğü gençleri erken yaşta çalışmaya zorlamakta ve bu durum çoğu soruda maddi değerleri, geçim derdini, işsizliği ve parayı ön planda tuttıklarını göstermektedir (Oktik, 2013a:111-113). Bu veriler bu tezin sonuçları ile de örtüşmektedir.

### **6.6. Medya ile Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki**

Kuramsal açıklamalar ve yapılan araştırmalar (Friedrich-Cofer ve Huston,1986) televizyon ile saldırgan davranış arasında iki yönlü ilişkinin varlığını desteklemektedir. İlk görüş başlangıçta izlenen şiddet filmleri daha sonraki davranışları etkileyebileceği gibi başlangıçtaki saldırgan davranışlar daha sonra şiddet filmleri izleme yönündeki tercihleri izleyebilmektedir. Berkowitz (1984) medya ile şiddet ve sapma davranışları arasındaki ilişki için gerçek yaşamdaki şiddet olaylarının televizyon, radyo ve gazete gibi kitle iletişim araçları ile duyurulmasının haberden bir süre sonra toplumda benzer olayların artmasında payı bulunabileceğini belirtmektedir. Bu bağlamda şiddetin toplumsal bazda saldırganlığa tolerans tanıyarak gençlerin bu davranışları bir çözüm yolu olarak kullanabileceği kaygısını ileri sürmektedir (Sayıl, 1991:137).

Bu düşüncelerden yola çıkarak sosyo ekonomik ve kültürel açıdan birbirinden iki farklı bölgede şiddet ve sapma davranışlarının onaylanması ve gösterilmesi sıklığı arasında medyanın etkisi aşağıda belirtilen hipotezler doğrultusunda ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Dizi filmler ve bilgisayar oyunlarının öğrencilerin zihinlerinde nasıl imgeler bıraktığı ve bunun gençlerin şiddet algıları üzerinde nasıl bir etki yaptığının belirlenmesine yönelik yapılan araştırmada gençlerin sevdikleri dizi filmler ve bilgisayar oyunlarını belirterek bunlar hakkında resimler çizmeleri istenmiştir. Araştırmada dizi film ve bilgisayar oyunları şiddet içeren ve içermeyen olarak sınıflandırılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarında şiddet içeren resimlerde rahatça taşınabilecek bıçak vb. gibi kesici aletler ve tabancalar çokça çizilmiş, ölü ve yaralı insanlar resmedilmiştir. Bunun yanında çizilen resimlerde bolca kan, kurşun ve sigara içen karakterlerin varlığı görülmüştür ( Yörük, Koçyiğit & Turan, 2015:127).

Bu sonuç araştırmadaki "Dizi izleyen gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması bölgeye göre farklılık göstermektedir." şeklindeki hipotez ile tutarlılık göstermektedir. Diğer yandan konu ile ilgili yapılan diğer çalışmalarda şiddet ya da şiddeti doğuran unsurlarla ve bu unsurların olumsuz sonuçlarıyla söz konusu yayınların ilintili olduğu tespit edilmiştir (Carnagey,Anderson & Bushman,2007; Demirok ve diğ.,2012, Funk ve diğ., 2004; Gentile ve diğ., 2004,Griffths, 2009,'dan Akt., Yörük, Koçyiğit &Turan, 2015:138).

Erjem ve Çağlayandereli'nin İstanbul'da beş lisede 1020 öğrenciye anket uygulayarak gerçekleştirdiği "Televizyon ve Gençlik: Yerli Dizilerin Gençlerin Model Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi" başlıklı çalışmada "Televizyon dizilerindeki tipler model alan gençlerin bu davranış kalıbının cinsiyete, aile büyüklüğüne, ailenin gelir düzeyine, ebeveynin eğitim düzeyine ve okul çevresine göre farklılaşmaktadır. Araştırma sonucunda gençlerin televizyondaki yerli dizilerden etkilendikleri, araştırmaya katılan her üç gençten ikisi yerli dizilerdeki dizi kahramanları ya da temel karakterleri modelledikleri tespit edilmiştir. Gençlerde modelleme davranışı dizi kahramanlarının fiziki ve kişilik özellikleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Genel olarak; erkek öğrenciler kız öğrencilere göre; ailede üye sayısı fazla olanlar az olanlara göre; aile gelir düzeyi düşük olan yüksek olanlara göre; ebeveyn eğitimi düşük olanlar yüksek olanlara göre daha fazla oranlarda model alma davranışında bulunmaktadırlar. Sonuç olarak elde edilen bu veriler, televizyondan etkilenme sosyo-demografik ve

sosyo-ekonomik değişkenler bağlamında gerçekleşmektedir (Erjem & Çağlayandereli,2006:28)

RTÜK'ün 2009 yılında yapmış olduğu “ Televizyon Eğilimleri Araştırması” başlıklı çalışmada televizyon izleme alışkanlığı nedeniyle oluştuğu düşünölen davranışlara ilişkin olarak verilen yanıtlara bakıldığında “Toplumda şiddeti arttırıyor” ifadesine katılan oranların %79,6 olarak tespit edilmiştir (Akt. Ulaş, Epçaan & Koçak, 2012).

Saldırgan davranış ve televizyon arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmalarda saldırgan davranış öğrenilmiş davranış olarak kabul edilmektedir. Singer ile Singer'in İngilterede yapmış olduğu çalışmada 15 gün süreyle yalnızca komik ve sosyal programlar izlettirilen birinci grup ile şiddet içeren filmler ve programlar izlettirilen diğer grup karşılaştırılmıştır. Sonuçta birinci grupta hoşgörü,tartışma, iletişim ve gülme düzeyi ikinci grupta ise sözel ve fiziksel saldırganlık düzeyinin yüksek olduğu saptanmıştır (Akt. Duru, Gülbahar & Az, 2015:47). Bu noktada derinlemesine görüşmelerde bir gencin Televizyon programlarının kendi hayatı üzerindeki etkisini şöyle dile getirmektedir;

"Büyükler biraz daha anlayışlı olurlarsa yayın organları bu konularda gençleri destekleyici eğitim içerikli bilgileri ailelere aktarırsa çözülebilir. Mesela televizyonu açıyorsunuz kaçırılanların başına bir şey gelenlerin yayınlandığı programlar var. Onu annem her izlediğinde seninde başına gelirse oraya gitme, şurada bulunma gibi söylemlerde bulunuyor ve başımın etini yiyor. Bu tarz programlar olmamalı bence. Bunlar yayınlanmasa aileler daha rahat olacak. Bireylerin yavaş yavaş değişeceğini düşünüyorum." (FB,DG7,K,23).

Diğer yandan İllionis Üniversitesinde Dr. Leonardo Eron ve yardımcıları ilkokul eğitimleri zamanında saatler boyu şiddet içerikli program izleyen ve genç yaşa geldiklerinde ileri derecede saldırgan davranış göstermeye meyleden çocukları bulunarak 30 yaşına kadar gözlem altında tutulmuşlardır. Yapılan gözlemler sonucu sekiz yaşında aşırı derecede televizyon seyretmiş birini yetişkinlik yaşında kriminal suç sayılan

sebeplerden dolayı tutuklandığını ve cezalandırıldığı tespit edilmiştir. Avusturalya da Pingree ve Hawkins in yapmış olduğu bir çalışmada ise Avustralyanın bir şiddet yeri olarak görüldüğü sonucu ortaya çıkarken göze çarpan bir husus olarak iç açıcı olmayan Avustralya imajında seyrettikleri Amerikan filmlerinin etkisinin varlığıdır. Çocuklar Avustralya için dile getirdikleri bu sonucu seyrettikleri şiddet dolu filmlerin çevrildiği yer olan Amerika için kullanmamışlardır (Liberation Journal, 2001 ve Chandler, 2000'den Akt. İşçibaşı, 2001:86,87).

1995 Yılında Clifford, Gunter ve McAleer'in yaptıkları araştırma sonuçlarında ebeveynlerin gelir düzeyleri arttıkça çocukların şiddet öğelerinden etkilendiğini bunun sebebinde çocukların ebeveynlerinin sosyo kültürel yapılarından doğru orantılı olarak etkilendiğini ifade etmektedir. Ailenin gelir düzeyi düştükçe çocukların alternatifleri azalmakta ve tek sosyal aktivite olarak televizyon izleme ön plana çıkmaktadır. Ailenin gelir düzeyinin yüksek olması çocukların televizyon dışında bir çok aktiviteye yönelmesinde etkili olmaktadır (Doğan, 2006: 15). Diğer bir araştırma ise Elazığ'da lise 2. Sınıf öğrencilerinin katıldığı televizyondaki şiddet ve tüketim paradigmalarına yönelik bir çalışma. Bu araştırma sonucunda televizyonun çocukların sosyalleşme sürecinde ve boş zamanlarını değerlendirmede birincil araç konumunda olduğu diğer sosyal etkinliklerin ise sınırlı kaldığı yönündedir (Yağbasan & Kurtbaş, b.t.). Yapılan bu araştırmalar ilgili hipotezlerimizi destekler niteliktedir

Cicioğlu'nun 2014 yılında "Öğrencilerin Problemlili İnternet Kullanımı ve Siber Zorbalık Davranışlarına İlişkin Görüşleri" başlıklı yüksek lisans tezi sonuçlarında 0-3 saat arası internet kullanan gençlerin siber zorbalık düzeyleri 3-6 saat ve 6 saatten fazla internet kullanan öğrencilerin siber zorbalık düzeyinden anlamlı derecede düşük olduğu tespit edilmiştir (Cicioğlu,2014:78).

Aksüt ve Batur'un "İnternet Perspektifi'nde Ergenlerin Sosyalleşme Ve İletişim Kurma Süreci." Başlıklı çalışma kapsamında lise ve yüksek okula giden 150 erkek ve 150 kız öğrenci ile yapılan görüşmeler sonucunda "Aile ve çevrenin ergenin önüne koyduğu hedef ve engeller bazı problemlerin ortaya çıkmasına ve iletişimsizlik



*probleminin gerekçesi olarak görülmektedir. Aile, ergeni bir sınav işçisi gibi görmekte ve ergenin en az on yıl boyunca dersane, okul, ev ve sınav dördlüsüyle örülü bir yaşamı sunmaktadır. Şiddetin ana kaynağı kitle iletişim araçları, internet ya da televizyondan ziyade ergenlerin sınav işçileri olarak görülmesi ve sınavlara hazırlık nedeniyle toplumdaki soyutlanmaları olduğu tespit edilmiştir. Ergene çizilen bu çerçeve asıl göz önüne alınması gereken faktör olarak görülmüştür. İlköğretimin birinci basamağından itibaren sınav-dersane hızına kapılıp ergenin sosyalleşme ve iletişim kurma gibi temel ihtiyaçlarının göz ardı edildiği görülmüştür. Söylenenlerin aksine internetin ergenin sosyalleşmesine olumlu yönde etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır.” (Aksüt & Batur,2007:39).*

### **6.7.Aşırma Yapan Gençlerin Şiddet ve Sapma Davranışları Arasındaki İlişki**

Suç işleyen çocuklar içerisinde seçilen örneklem grubu ile suç işlemeyen çocuklar arasından seçilen örneklem grubunun aile ilişkileri ve saldırganlık eylemleri karşılaştırılarak, göç ile çocuk suçluluğu arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanan diğer bir çalışma R. Erkan ve M.Y. Erdoğan tarafından Diyarbakır şehrinde yapılmıştır. Çalışma kapsamında hazırlanan “Aile Değerlendirme Ölçeği” ve “Saldırganlık Ölçeği” ne göre suç işleyen çocukların, suç işlemeyen çocuklara göre daha saldırgan eğilimlere sahip oldukları ve suç işleyen çocukların suç işlemeyen çocuklara göre aile ilişkilerini daha sağlıklı algıladıkları tespit edilmiştir. Araştırmanın en önemli sonucu ise, çocukların gerek saldırgan eylemler göstermesinde, gerekse suça yönelmesinde en temel nedenin son yıllarda ailelerin kırsal kesimden kente göç etmiş olmasıdır (Erkan & Erdoğan, 2006:79).

Yaman’ın 2014 yılında İstanbul’un Esenler ilçesinde nitel araştırma yöntemi ile 5 ile 9 arasında değişen 7 farklı grup ile toplam 30 kişi ile odak grup görüşmesi ve 71 nitel görüşme yapılan “Apaçi Gençlik” çalışmasında gençlerin bir şekilde suça bulaştığı ve birden fazla suç dosyası bulunan gençlerin bu durumu “dosyalı” olarak etiketlenmektedir. Suçların türü ise uyuşturucu madde kullanma, hırsızlık, kavga ve

tecavüz olduğu halde toplum içinde bu durumun buldukları ortamda delikanlı ve ağır abi olmanın bir statü göstergesi olarak görölmektedir (Yaman, 2014:222).

Erken yaşlarda suç işlemek gelecekte bireylerin suç işlemesine daha yatkın hale getiren unsurlardan biridir. Gottfredson ve Hirschi, 1990; Moffitt, 1993; Wilson ve Herrnstein, 1985; Zuckerman, 1979' da yapılan araştırmalarda erken yaşta kazanılan problemlili davranışların veya anti sosyal eğilimlerin yaşam süresi boyunca bireyleri yanlış davranışlara sürüklediği noktasında araştırmacılar birleşmektedir. Börekçi'nin yapmış olduğu araştırmada ise suç geçmişi ile ilintili değişkenlere bakıldığında mükerrer suça sürüklenmiş çocuklar para ihtiyacı nedeniyle tekrar suç işlemeye yönelmektedir (Akt. Börekçi,2012:45).

## 7.BÖLÜM

### 7.1. Sonuç ve Değerlendirme

Bu araştırma “İstanbul’un İki Farklı Bölgesinde Gençlerin Sosyal Sapma ve Şiddet Olguları Çerçevesinde Değerlendirilmesi” başlığıyla İstanbul’un Sultangazi ve Kadıköy ilçesinde yaşayan gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylamaları ve bu davranışları gösterme sıklığına etki edebilecek faktörler olan ebeveynlerin eğitimi, gelir ve iş durumları gibi demografik değişkenler ile gelecekte beklenenleri, karşılaştıkları sorunlar, arkadaşlık ve boş zaman bilgileri, okul değişkenleri ve sosyal ilişkileri arasındaki bağlantıları sorgulamaya çalışmıştır. Bu amaç kapsamında hem niceliksel hem de niteliksel veriler toplanıp analiz edilmiştir. Bu noktada anket soruları, gençlerin sosyo ekonomik ve sosyo demografik yapısını, sosyal ilişkilerini, okul ve gençlik sorunları ile suç ve sapma davranışlarını ölçmeye yönelik hazırlanmıştır. Nicel çalışma kapsamında Sultangazi ilçesinin Yunus Emre mahallesinde oturan 379 genç ile ve Kadıköy’ün Fenerbahçe ve Caddebostan Mahallelerinde oturan 351 genç ile yapılan görüşmelerde anket uygulanmıştır.

Daha sonra Sultangazi bölgesi 1 adet odak grup görüşmesi ve 8 genç ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Kadıköy bölgesinde de 1 adet odak grup görüşmesi ve 9 genç ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Derinlemesine ve odak grup görüşmelerinde gençlerin yaşadıkları bölge hakkındaki düşünceleri, okul, iş ve aile ilişkileri, gelecekte beklenenleri, ailenin eğitim ve ekonomik seviyesinin şiddet ve sapma davranışları göstermedeki ilişkisi saptanmaya çalışılmıştır. Odak grup ve derinlemesine görüşmeler araştırmayı temsil edebilecek nitelikteki örneklerden seçilmiştir.

Bourdieu’nun ortaya koyduğu sermaye kavramları araştırmanın analizi açısından kritik bir önem arz etmektedir. Bourdieu’nun alan ve habitus kavramları günümüzde toplumların sınıf yapısını anlamak açısından önem teşkil etmektedir. Bourdieu toplumsal sınıflar arasındaki çatışmayı ya da farklılıkları açıklamak için farklı alanlar belirlemektedir. Bu alanlar mevkiler arası ilişkilerden oluşmakta ve güce göre

şekillenmektedir. Bu gücün dağılımları da sermayelerin hacmi ve yapısına göre değişmektedir.

Sermaye hacmi ve yapısı yetersiz olan Sultangazi bölgesindeki ailelerin eğitim için yapmış oldukları fedakarlıklar, çocuklarının üzerinde yaptığı kontroller ve gençlerin sisteme uyum sağlaması için yaptığı baskılar gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylamalarında ve bunları gösterme sıklığında olumlu yönde etkili olabilmektedir.

Her iki bölgenin sermaye hacmi ve yapısının farklılıklar göstermesi sınıfsal bir ayrışmanın olduğunu ve bedenin toplumsal değerlerin ve özellikle sınıfsal konumun taşıyıcısı olduğu göstermektedir. Diğer yandan Sultangazi’de kent kültürü göç ile gelen bireyleri zamanla değiştirmekte ve onları kentlileştirmektedir.

Bu araştırma aslında sapmasız bir gençliğin ya da toplumun olmayacağını ve herkesin birilerine göre sapkın olan yönlerinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Bourdieu’ya göre toplumsal yaşam, bir mücadele alanı olarak tanımlanırken Bourdieu yapı ve birey arasında karşılıklı bir ilişki olduğunu belirterek yapıyı oluşturan birey ile bireyi şekillendirmeye çalışan yapının etkilerinin birlikte ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Bireyler eylemeleriyle hem yapının devamlılığını yani yeniden üretimini hem de yapıyı doğrudan etki ederek dönüşümünü sağlamaktadır.

Her iki bölgedeki örneklemedeki sosyo demografik veriler incelendiğinde Sultangazi Bölgesinde Eugene Litwak’ın tanımladığı gibi değişikliğe uğramış geniş aile yapısı diğer bir deyişle çekirdek aileler konfederasyonu<sup>3</sup> ön plana çıkarken Kadıköy bölgesinde çekirdek aile yapısı görülmektedir (Dikeçligil, 2014:27).

---

<sup>3</sup> Modern toplumlarda insanlar sıklıkla ailece bir araya gelmekte akrabaları ile düzenli olarak telefonda görüşmekte ve birbirlerine çeşitli hizmet destekleri sağlamaktadırlar. Çekirdek aileler arasındaki bu davranış örüntüsünü Eugene Litwak (1960) değişikliğe uğramış geniş aile terimi olarak adlandırmaktadır.

İstanbul doğumlu olmayan gençlerin ailelerinin İstanbul'a yerleşme nedenlerine bakıldığında öne çıkan sebepler arasında her iki bölgede ailevi, ekonomik ve zorunlu göçün etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Elde edilen verilere göre gençlerin ebeveynlerinin eğitim durumunda iki bölge arasında çok büyük farklılıklar gözükmektedir. Sultangazi'deki gençlerin annelerinin eğitim durumuna bakıldığında okur yazar olmayanların oranı % 13 iken, bu oran Kadıköy bölgesinde ise % 2 dir. Babaların eğitim durumu ise okur yazar olmayan oran Sultangazi bölgesinde % 5 iken bu oran Kadıköy bölgesinde % 0 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca yüksek okul ve üstü eğitim almış annelerin oranı Sultangazi'de %4 Kadıköy bölgesinde bu oran %26 olarak göze çarpmaktadır. Aynı durum babaların eğitim düzeyinde ise Sultangazi de %5 Kadıköy de % 62 olarak tespit edilmiştir.

Ailelerin aylık gelirleri incelendiğinde her iki bölge arasındaki ekonomik farklılık kendini göstermektedir. 7.000 TL ve üzeri kazanan Sultangazi Bölgesinde %5, Kadıköy bölgesinde %64 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda gençlerin ailelerinden aldıkları haftalık harçlık miktarları da değişmektedir. Kadıköy bölgesinde 100 TL ve üzeri alan gençler %58 iken Sultangazi'de bu oran %9 olarak gözükmektedir.

Gençlerin yaşadıkları evin kirada olma durumu Sultangazi'de %33 Kadıköy de ise %20 olarak bulunmuştur. Sultangazi'de gençler en çok dizi film izlerken, Kadıköy'deki gençler haber ve spor programlarını izlemektedirler.

Sultangazi bölgesinde gençlerin %10 nün evinde her gün gazete alınırken, Kadıköy bölgesinde bu oranın %33 olması dikkat çekmektedir. Okunan gazete türlerine bakıldığında ise her iki bölgede birinci sırada magazin gazeteleri yer almaktadır.

Gençler boş zamanlarında Sultangazi'de ev içinde müzik dinlemekte ve internete girmekte ev dışında arkadaşlar ile buluşmakta, sinema, tiyatro ve konserlere gitmektedir. Kadıköy bölgesinde gençler, evde olduklarında, boş zamanlarında internete girmekte ve

müzik dinlemektedirler. Ev dışında ise arkadaşlar ile buluşmakta, sinema, tiyatro ve konsere gitmektedirler. Her iki bölgede de gençler aileleri ile sohbete çok az yer ayırırken; Sultangazi'deki gençler (%5,2) Kadıköy'deki gençlerin (%2,6) iki katı kadar aileleriyle sohbet ettikleri görülmektedir.

Sultangazi'de ve Kadıköy'deki gençleri en iyi anlayan anneleri olurken, ikinci sırada okul arkadaşı yer almaktadır. “İnsanın yaşamını anlamlı kılan nedir” diye sorulduğunda Sultangazi'de aile, din/inanç ve eğitim olurken Kadıköy'de aile, idealleri uğruna mücadele ve eş/sevgili gelmektedir. Diğer yandan Kadıköy bölgesindeki gençlerin hayattan memnuniyet ortalamaları Sultangazi bölgesindeki gençlere göre daha yüksektir. Ayrıca Kadıköy'deki gençlerin arkadaş çevresinden memnuniyet ortalaması Sultangazi bölgesine göre daha yüksek çıkmıştır. Bourdieu'nun da belirttiği gibi genç insanların sermaye birikimleri kendi akran grupları ile yüz yüze ya da sosyal ağlar aracılığıyla tanışarak sosyal sermayelerini artırmaktadırlar. Bu nedenle Kadıköydeki gençlerin sosyal sermayeleri ile yaşam memnuniyetleri arasında ilişki gözlenmiştir.

Kadıköy'de yaşayan gençlerin sahip oldukları olanaklar Sultangazi'de yaşayan gençlere göre daha fazla gözükmektedir. Kadıköy'de yaşayan gençlerin kendilerine ait kredi kartı, ayrı ev ve otomobil sahibi olma durumu Sultangazi'de yaşayan gençlere göre yüksektir.

Sultangazi'de yaşayan gençlerin %15'i Kadıköy'de yaşayan gençlerin %25'i televizyon izlememekte ancak daha uzun saatler internette kalmaktadırlar. Gençlerin Sultangazi'de %16, Kadıköy bölgesinde %34'ü 6 saat ve üstü internete girmektedir.

Sultangazi'de yaşayan gençler yaz tatillerinde genelde memleketlerine giderken Kadıköy'deki gençler yurt içinde otelde deniz tatili ve yazlıklarına gitmektedirler. Kadıköy'deki gençlerin %44 yurtdışına çıkmış olup bu oran Sultangazi bölgesinde %5 olarak gözükmektedir.

Gençlerin mahalle yaşamlarına bakıldığında Sultangazi bölgesindeki yerleşimin gecekondulu mahallesi olarak kurulması burada akrabalık ilişkilerinin yoğun olması, mahalle kültürünün varlığını, komşuluk ve sosyal ilişkileri güçlü kıldığı görülmektedir. Ancak mahallede suçun varlığı, uyuşturucu satışı, kavgaların olması ve güvensiz olması gençleri rahatsız etmektedir. Kadıköy bölgesinde ise mahalle kültürünün yerini tamamen kent hayatı almış olup yaşadıkları bölgede huzursuzluk yaratan faktörler Sultangazi bölgesine göre çok düşük düzeydedir.

Sultangazili gençler okullarına memnuniyetle gitmekte ancak okullarında hırsızlık, kavga olduğunu dile getirmektedirler. Gençlerin karşılaştıkları güçlükler Sultangazi bölgesinde parasızlık, istediği eğitimi görememek ve işsizlik iken Kadıköy bölgesinde istediği eğitimi görememek, parasızlık ve çevre baskısı olduğu belirtilmiştir. Her iki bölgede gençlerin gelecek beklentilerini iyi bir iş, aile kurmak ve sağlıklı bir yaşam sürmek olduğu ortaya çıkmıştır. Gençlerin karşılaştıkları güçlükler bakıldığında her iki bölgede ekonomik faktörlerin etkili olduğu ancak Sultangazi’de yaşayan gençler bu durumu ülke içinde eğitimdeki eşitsizlikler kapsamında dile getirdiği, Kadıköy bölgesindeki gençlerin eğitim sıkıntısını yurt dışında bir ülkede eğitim alamamaları noktasında ifade etmektedirler.

Seçilmiş iki bölgenin toplamına bakıldığında bir yıl içerisinde günlük hayatta gençlerin %78’i şiddetli tartışmalar, kavgalar, zorbalıklar ve önü alınamaz boyutlardaki anlaşmazlıklar yaşadıkları dikkat çekmektedir. Bu durum Sultangazi’de gençler arasında ve okulda olurken, Kadıköy’de gençler arasında ve gösteriler sırasında polisten olduğu yönündedir. Sosyal öğrenme yaklaşımında gençlerin sapma ve şiddet davranışlarını göstermesinde etkileşim önemli bir yer tutması bu davranışları gözlem yoluyla da öğrenebileceklerine dikkat çekmektedir. Bu bağlamda gençler okul ortamında ve sosyal yaşam içerisinde şahit oldukları ya da duydukları çeşitli sapmış ve şiddet davranışlarını onaylama ve gösterme sıklığını etkilemektedir.

Gençler yasak olan şeylerin yapılmasını önlemek için suçüstü yakalananlara ağır cezalar verilmesini, gençlerin endişelerini ve sorunlarının dinlenmesinin önemli olduğunu ve ebeveynlere danışmanlık hizmeti verilerek yasak olan şeylerin yapılmasının önüne geçilebileceğini dile getirmektedirler.

Gençlerin %41'i şimdiye kadar küçük bir şey aşırıldıklarını ifade ederken bu oran erkeklerde kızlara göre daha yüksek gözükmektedir. Gençler bunu eğlence olsun diye, can sıkıntısından ve cesur olmak duygusundan dolayı yaptıklarını ifade etmektedirler.

Genel olarak gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması ile bu davranışları gösterme sıklığı bölge olarak karşılaştırıldığında istatistiksel olarak ok büyük farklılıklar göstermektedir. Sultangazi'de gençlerin şiddet davranışları onay ortalaması Kadıköy bölgesine göre daha yüksek gözükmektedir. Ancak bu davranışları gösterme sıklığı istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir. Sapma davranışı onayı ortalaması ve bunları gösterme sıklığı Kadıköy bölgesinde daha yüksek bulunmaktadır.

Sosyal sermayesi farklı iki bölgede gençlerin annelerinin eğitim düzeyi arttıkça, kendilerinin hayattan memnuniyeti ve arkadaş çevresinden memnuniyeti arttıkça şiddet davranışlarını onay ortalaması düşmektedir. Yine her iki bölgede gençlerin haftalık harçlık miktarı ve ortalama internete girme süreleri arttıkça sapma davranışlarını onay ortalaması da artmaktadır.

Sultangazi bölgesindeki gençlerin annelerinin eğitim düzeyi yükseldikçe ve hayattan memnuniyet düzeyleri arttıkça şiddet davranışı sıklığı azalmaktadır. Kadıköy bölgesindeki gençlerin haftalık harçlık miktarı arttıkça ve günlük tv izleme süreleri arttıkça şiddet davranışı sıklığı artmaktadır.

Sultangazi bölgesinde gençlerin yaşı ve evin aylık toplam geliri arttıkça sapma davranışı sıklığı göstermesi de artmaktadır. Kadıköy bölgesinde ise yaş, haftalık harçlık, evin aylık toplam geliri, günlük tv izleme süresi ve günde ortalama internete girme süresi arttıkça sapma davranışı sıklığı ortalaması da artmaktadır.



Seçilmiş iki bölgede okul başarısı ile gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması ve bunları gösterme sıklığı arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Sultangazi bölgesinde mahallede şiddet ve sapma, aile içi şiddet kullanımı onayı ve okulda şiddet ve sapma arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır. Ailenin gencin hayatını takip etme sıklığı ve komşuluk ilişkileri arttıkça da şiddet ve sapma davranışı onayı düşmektedir. Diğer yandan mahallede şiddet ve sapma ve aile içi şiddet kullanım onayı arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı sıklığı artmaktadır. Sultangazi bölgesindeki gençlerin okula karşı duydukları istek ile şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması ve gösterme sıklığı arasında bir ilişki bulunmamaktadır.

Kadıköy bölgesinde ise mahallede şiddet ve sapma ve aile içi şiddet kullanım onayı arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylaması artmaktadır. Ailenin gencin hayatını takip etme sıklığı ve okula karşı duyulan istek ve komşuluk ilişkileri arttıkça şiddet davranışlarını onayı düşmektedir. Gençlerin yaşadıkları mahallede şiddet ve sapma, aile içi şiddet kullanım onayları ve okudukları okuldaki şiddet ve sapma arttıkça şiddet ve sapma davranışı sıklığı artmaktadır. Ailenin gencin hayatını takip etme sıklığı arttıkça gençlerin şiddet ve sapma davranışı sıklığı azalmaktadır.

Sermayeleri farklı iki bölgede ebeveynlerin eğitim, gelir ve kültür yapıları birbirinden farklıdır. Çalışmanın ana hipotezini oluşturan ekonomik ve kültürel sermayeleri farklı olan ailelerin çocukları arasındaki şiddet ve sapma davranışlarını onaylama ve gösterme sıklığı farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıkların sebeplerini sıralarsak başta cinsiyet, aile yapısı ile kültürel ve sosyal sermaye karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda Sultangazi bölgesinde aynı hanede oturmayan hatta aralarında coğrafi mesafeler bulunan akraba ve hısım çekirdek aileler arasındaki bağların değişikliğe uğradığı geniş aile yapısı veya çekirdek aileler konfederasyonu olarak adlandırılan aile yapısının hakim olduğu, birden fazla kuşağın bir arada oturduğu, gelenek ve göreneklere bağlılığın ve akrabalık ilişkilerinin güçlü, sosyal kontrolün ve ebeveyn baskısının gençler üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Gençler kendilerini bu aile yapısı içerisinde birey olarak kendilerini ifade edememekte, aile içi kararların alınmasında etkili olamamakta ve bu durumda gençleri kendilerini dışarıda ifade etmeye yöneltmektedir.

Ailenin içinde bulunduğu olumsuz sosyo-ekonomik durum, aile - genç ilişkisini yakından etkilemektedir. Anne ve babanın habitusu ile yaşanan mekanın oluşturduğu toplumsal habitus, bu bölgedeki gençlerin habitusunuda şekillendirmektedir. Ortak alanlarda ekonomik, kültürel ve sosyal sermayesi zengin olan ebeveynlerin çocuklarının habitusları ile karşılaştırıldığında süre gelen eşitsizlik devam ettirilmektedir. Bu noktada hakim habitus diğer habitusları pasifize ederek kendi değerlerini ve ideolojisini topluma dayatmaktadır.

Sultangazi bölgesinde istatistiki veriler incelendiğinde suç oranlarının diğer ilçelere göre az olması rağmen ebeveynlerin eğitim düzeyinin düşüklüğü, göç yoluyla gelmeleri, bölgenin heterojen yapısı ve yaşanan mekanın terör ve suç ile anılması bu bölgeyi kamuoyunda olumsuz anlamda etiketlemektedir.

Bourdieu'nun iddia ettiği gibi habitusların oluşturduğu yaşam pratikleri bu araştırmanın sonucunda hem Sultangazi hem de Kadıköy'de farklı görüngelerde görebilmek mümkün olmaktadır. Bourdieu'ya göre habitus, sermaye ve alanın toplamı bireylerin pratiklerini şekillendirmektedir. Her iki bölgedeki gençlerin habitusları bilişsel ve davranışsal pratiklerini ortaya koymaktadır.

Sultangazi bölgesindeki yapı başta göç yoluyla heterojenleşirken diğer yandan hemşehrilik bağları ile taraflar güçlü görünmek amacıyla kendi içinde cemaatleşmektedir. Farklı kültürlerin bir araya gelmesi toplumu bir yandan heterojenleştirirken diğer yandan kendi içinde cemaatleştirmektedir. Bu bölgeler arasında gençlerin kendini ifade etmeleride dönüşmektedir.

Sultangazi Bölgesine iş bulmak amacıyla kırsaldan gelen ve devam eden yoğun göç ilçede entegrasyonun nasıl sağlanacağı problemini de beraberinde getirmektedir. İlçe nüfusunun yoğunluğu ve sınırlı bir alanda verilen yaşam mücadelesi, stres ve anti sosyal davranışların artmasına sebep olmaktadır. Sultangazi'nin göç alan bir bölge olması ile hemşehrilik olgusu kentlerde bireylerin kent içinde erimesi yerine pekişen bir

kimlik konumuna geldiğini göstermektedir. Diğer yandan göç alan bu bölge de tekstil, ayakkabı imalatı ve inşaat gibi alanlarda düşük ücretlerde ve güvencesiz olarak çalışılan enformal sektörün artışına neden olmaktadır

Sultangazi bölgesinde kentleşmenin yarattığı kültürel değişim; bireyselleşme, sosyal kontrol mekanizmalarının eksikliği, geleneksel yapının değişime uğraması, farklı sınıf yapılarının doğmasına ve kültür çatışmalarına sebep olmaktadır.

Araştırma sonuçları ve istatistikler Kadıköy bölgesindeki örneklem açısından değerlendirildiğinde ise bu bölgedeki gençlerin çekirdek aile yapısına sahip olduğu ve kentleşmeyle birlikte anne ve babanın çalışıyor olmaları çocukları ile arasında iletişim eksikliğine sebep olmaktadır. Anne ve babaların eğitim düzeylerin üst seviyede olması yaşanan problemlerin şiddet yolu ile değil konuşularak çözüldüğü görülse de, bu bölgedeki ailelerde de iletişim eksikliği görülmektedir.

Gelir düzeyinin yüksekliği sayesinde çocuklarına iyi eğitim ve iyi okullara göndermek tek başına yeterli gelmemektedir. Anne ve baba ile olan iletişim eksikliği sonucu bireyselleşen gençler arkadaş çevresine yönelmekte, daha fazla seyahat etmek ve yurt dışında yaşamak istemeleri burada bulamadıkları ilişkileri dışarıda aradıklarını göstermektedir. Modernleşme süreci ile birlikte oluşan çekirdek ailede eğlence kültürü değişmiş, akraba ziyaretleri ve aile içindeki iletişimin azalarak yerini televizyon, internet, akıllı telefona bırakmıştır. Kadıköyörnekleminde yer alan gençlerin aile içinde yaşadıkları iletişimsizlik, kendilerini arkadaş çevresine ve sosyal ağlarayönlendirmektedir. Çekirdek aile yapısının doğası gereği ben duygusu hakim kılınmakta, kişiler birey olmakta ve gençler daha özgür hareket etmektedir. Ebeveynlerin eğitim, gelir ve kültürel düzeylerinin yüksek olması gençlerin sapma davranışlarının türlerini değiştirirken bu davranışların onaylanmasında da yaşanan bölgeye göre farklılıklar olduğu bulgular arasındadır.

Bireylerin sosyalizasyon süreci ve yaşam koşulları habitusu belirlerken her iki bölgede yaşayan gençlerin ailelerinin ait olduğu toplumsal sınıflar, gençlere, kendilerine

özgü farklı yaşam koşulları sunmaktadır. Her kesim kendine özgü dört temel sermaye türüne sahiptir. Ekonomik, kültürel, sosyal ve simgesel sermaye toplumsal sınıflarda ve bireylerde az veya çok oranda bulunmaktadır. Bireyi sadece üretim ilişkileri açısından değerlendirmeyen Bourdieu bireyin ve sınıfın toplumsal uzamdaki konumunu üç başlık altında değerlendirmektedir. Toplam sermaye hacmi, sahip olunan sermaye yapısı ve sermaye hacminin ve yapısının zaman içinde geçirdiği evrim.

Bu noktada toplumsal yaşamda bireylere sunulan kaynakların eşitsizliği sosyal hiyerarşiyi belirlemekte ve eşitsizlik derinleştikçe ayrışan sınıfsal mekanlar daha da görünür hale gelmektedir. Ekonomik ve kültürel sermayeye sahip olma derecesi sosyal sermayenin oluşumunda güçlendirici bir etkiye sahiptir. Bu bağlamda gençlerin habitusu kendi yaşamları boyunca kendilerine yapılan eğitim yatırımları ile aileden gelen ve kuşaklar boyunca aktarılan sınıfsal yapının devamıyla oluşmaktadır.

Ekonomik, kültürel ve sosyal sermaye yapısının diyalektik olarak birbirini etkilediği gözönüne alınırsa bu sermayelerin adil dağılımı daha demokratik ve eşitlikçi bir toplumun alt yapısını oluşturabilecektir. Sonuç olarak kültür ekonomik sermayenin ya da ekonomik kalkınmanın sebebi olduğu kadar sonucu olarak değerlendirilebilir

Bu bağlamda sermaye yapısı bakımından hakim sınıf diyebileceğimiz Kadıköy bölgesinde yaşayanların toplam sermayeleri ve sermaye yapıları Sultangazi bölgesine göre daha yüksektir. Kadıköy bölgesindeki ailelerin gelirleri toplumun ve kültürün yeniden üretilmesinde toplumsal hiyerarşiyi belirlemekte ve bu eğitim eşitsizliğinden toplumsal eşitsizliğe doğru sürmektedir.

Seçilmiş her iki bölgede gençlerin mekanla iletişime geçmesi hayatlarını buldukları mekan etrafında örmeleri kendi kimlik oluşumlarını doğrudan etkilemektedir. Bu noktada belli bir kültürü yansıtan mekanın taşıdığı anlam ile özdeşleşen birey, mekanda yaşayan ve mekanda yaygınlaşan kültür ile bir gösterge haline gelmektedir. Mekanlar kültürel gösterge haline gelirken her iki bölgede mahalle kavramı da sokak kavramı da farklı şekillerde fonksiyon görmektedir. Kadıköy

bölgesinde yani zengin varlıklı olan bu bölgede ise kentin varlıklı sakinleri şehrin merkezinde güvenli mekanlarda yaşamaktadırlar. Sultangazi’de sokak ve hemşehrilik kültürünün yoğun olduğu, gençlerin ve ailelerin mahalle ve sokakla yoğun etkileşimi görülmüştür.

Araştırma sonucu, kamuoyunda yaygın kanı olan en sorunlu yerlerin girilmez alanlar olduğu, suçun ve suçlunun beslendiği bu ortamlarda beslendiği görüşünü kısmen yanlışlamaktadır. Sultangazi bölgesindeki gençler, hem teoride hem de pratikte, belirsizlikler karşısında bir “Karşı Kültür” hayata geçirmekte ve birliktelik içerisinde oldukları görülmektedir. İki bölge arasındaki mekansal ayrışma toplumsal ayrışmanın da yolunu açmaktadır.

Nitel görüşmeler kapsamında gençlerin konu ile ilgili görüşleri de göz önüne alındığında, Kadıköy bölgesindeki gençler, kendi yaşam tarzları dışındaki diğer bölgelerdeki sosyal mekanlarda genel bir güvensizlik duygusu yaşadıklarını ifade etmektedirler. Bunun yanı sıra kendi bölgelerinde bazı konularda da (uyuşturucu satışı ve uyuşturucuya kolay ulaşım) bu güvensizlik ve korku hakim görülmektedir.

Diğer bir etken ise medyanın suç olgusu hakkındaki haberleri gelmektedir. Haber programları başta olmak üzere yapılan diğer dizi, sinema vb. programlarda şiddete ve kaosu sık sık işlenir olması gençlerde güvensizlik duygusunu arttırmaktadır. Bu görüşler Sutherland’ın Ayırıcı Birliktelikler Teorisini destekler niteliktedir. Gençler şiddet ve sapma davranışlarını diğer bireylerle veya diğer iletişim kanallarıyla temas ederek öğrenmektedir. Bu bağlamda şiddet ve sapma davranışlarının ortaya çıkmasında yoksulluk, ücret ve gelir dağılımı, kültürel kodlar, yaşanan bölge, devlet politikaları ve konjonktürel yaşanan toplumsal hareketler etkili olmaktadır.

Tezin en önemli sonucu her iki bölgede gençlerin şiddet ve sapma davranışlarını onaylama ve bunları gösterme sıklığı arasında çok büyük farklılıkların bulunmamasıdır. Bunun sebepleri arasında en büyük unsur ise televizyon, bilgisayar, telefon, internet vb.

medya araçlarında iletişim kanallarının çokluğu gelmektedir. Ayrıca iletişim kanallarının çokluğu gençler ile yetişkinler arasında iletişimi ve gençlerin kendi aralarındaki iletişimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu tezin ana teması olan büyük kentlerde yaşayan gençliğin konumu ve sapma ile etkileşimi kaçınılmaz bir gerçeklikken, sapmanın suça eğilimi çok parametreliliği bir gerçeklik olarak kabul edilebilir. Burada gençlerin ailesi, sosyal çevresi ya da Bourdieu'nun vurguladığı gibi habitusunun etkisi büyüktür. Bourdieu, gençlerde yaşam standardının artmasının, bireysel yaşam tarzlarının benimsenerek geleneksel bağların gevşemesi ve çözülmesiyle ilişkili olduğuna vurgu yaparken kentin göçle oluşmuş ve gelir düzeyi düşük bölgelerinde bireyselleşmenin olması oldukça güç görünmektedir. Bir yerde bu bağlar yaşamı kolaylaştıran bir mekanizma olarak kabul edilebilir. Oysa Bourdieu yaşam tarzının sosyal eşitsizliği sergilemek açısından önemli olduğuna vurgu yaparken bu araştırmada bu eşitsizlik iki bölge arasında açıkça gözlemlenmektedir.

Bu tezde görüleceği gibi tezin adı her ne kadar Türkiye'nin en büyük kentinde iki bölgedeki gençlerin sapma analizi olsa da bu çalışma bir toplumsal analizdir ve yoksulluk, eğitimsizlik, işsizlik gibi değişkenlerin varlığı toplumsal farklılıkların anlaşılmasında bir araç olarak kabul edilebilir.

## **8. BÖLÜM**

### **KAYNAKLAR**

- Abanoz, İ. N. (2012). *Ekonomik Kriz Kapitalizm ve Suç*. İstanbul: Legal.
- Abels, H. (1993). *Jugend vor der Moderne. Soziologische und Psychologische Theorien des 20. Jahrhunderts*. Leske + Budrich: Opladen.
- Akıncı, R. F. S. (2011). *Kriminoloji* (9. b.). İstanbul: Beta.
- Aksüt, M., & Batur, Z. (2007). İnternet Perspektifi'nde Ergenlerin Sosyalleşme Ve İletişim Kurma Süreci. Akademik Bilişim'07-IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, 31. 39-43. [http://ab.org.tr/ab07/kitap/aksut\\_batur\\_AB07.pdf](http://ab.org.tr/ab07/kitap/aksut_batur_AB07.pdf). Erişim Tarihi. 04.07.2016
- Altunbaş, U. (2014). İstanbul'da Suça Sürüklenen Çocukların Yaşadığı Mahallelerde Arazi Değerleri. 24 (3). 182-188. TMMOB Şehir Plancıları Odası. 27.06.2016. <http://planlamadergisi.org/jvi.aspx?pdire=planlama&plng=tur&un=PLAN-21939&look4=>.
- Alver, K. (2013). *Siteril Hayatlar* (3. b.). Ankara: Hece.
- Amelang, M. (1986). *Sozial abweichendes Verhalten*. Berlin: Springer.
- Angel, A. ve Richter, B. (2008). Einstellungsprofile von Jugendlichen in einer alter werdenden Gesellschaft. Diplomarbeit. Universität Wien.
- Appelbaum, P. R. (1981). *Toplumsal Değişme Kuramları*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayını.
- Armağan, İ. (2004). *Gençlik Gözüyle Gençlik 21.Yüzyılda Eşiğinde Türkiye Gençliği* (1. b.). İstanbul: Usadem.
- Aron, R. (2010). *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri*, 9.Baskı. (Çev. K. Alemdar). Kırmızı Yayınları.
- Avcı, Ö. H., & Yıldırım, İ. (2014). Ergenlerde Şiddet Eğilimi, Yalnızlık ve Sosyal Destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 157-168.
- Aycan, Z. (2013). Gezi Parkı Olayları ve Gençler. 22.08.2014. <http://bilimakademisi.org/wp-content/uploads/2013/08/Gezi-Park-olaylari-ve-Gencler-Zeynep-Aycan.pdf>
- Baier, D. ve Robald, S. (2007). Delinquentes Verhalten von Jugendlichen: zur differentiellen Bedeutsamkeit verschiedener Bedingungs-faktoren. 10.02.2015. [http://www.gesis.org/fileadmin/upload/dienstleistung/fachinformationen/servicepublicationen/sofid/Fachbeitraege/Kriminalsoziologie\\_2007-2.pdf](http://www.gesis.org/fileadmin/upload/dienstleistung/fachinformationen/servicepublicationen/sofid/Fachbeitraege/Kriminalsoziologie_2007-2.pdf)
- Bal, H. (2013). *Suç Sosyolojisi* (1. b.). Isparta: Fakülte.
- Balkaya, A., & Ceyhan, E. (2007). Lise Öğrencilerinin Suç Davranışı Düzeylerinin Bazı Kişisel ve Ailesel Nitelikler Bakımından İncelenmesi. *Aile ve Toplum*, 3(11), 13-27.
- Bauman, Z. (2012). *Sosyolojik Düşünmek* (8. b.). (A. Yılmaz, Çev.) İstanbul: Ayrıntı.
- Basut, E. (2004). "Suça Yönelen ve Yönelmeyen Ergenlerin Stresle Başa Çıkma ve Kişilik Örüntüleri Yönünden İncelenmesi." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Başar, F. (1992). "Ankara Kalaba Çocuk İslahevi'nde 15-18 Yaş Grubu Ergenlerin Suça Yönelmelerinde Ailenin Etkisi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Becker, H. (2013). *Hariciler. Bir Sapkınlık Sosyolojisi Çalışması* (1. b.). (Ş. Geniş , & L. Ünsaldı, Çev.) Ankara: Heretik.
- Behrendt, S. ve Kortum, T. (2011). Abweichendes Verhalten – als konzeptionelle Herausforderung für Walden III .In : Rürup, M. Walden III. Dokumentation zu einem Lehrforschungsseminar an der Helmut - Schmidt-Universität in Hamburg im WTR2011. 10.02.2015. [http://www.pedocs.de/volltexte/2012/5221/pdf/Ruerup\\_2011\\_Walden\\_III\\_D\\_A.pdf](http://www.pedocs.de/volltexte/2012/5221/pdf/Ruerup_2011_Walden_III_D_A.pdf)
- Bilen, Ö. (2015). Kamu Algısı ve Memnuniyeti Araştırması. İç Güvenlik Sektörünün Sivil Gözetiminin Geliştirilmesi Projesi II. 12.01.2016. [file:///C:/Users/DELL/ Downloads/KADIKOY-ENG.pdf](file:///C:/Users/DELL/Downloads/KADIKOY-ENG.pdf)
- Bilen,Ö.,Ökten,A.,&Gökalp,F. (2012). İstanbul'da Suçun Kentsel Sorun Algısındaki Yerin Birliktelik Kuralları ile İncelenmesi. MEGERON, 7 (1), 26-35.
- Bottomore, T., & Nisbet, R. (2010). *Sosyolojik Çözümlemenin Tarihi* (2.Baskı b.). (M. Tuncay, & A. Uğur , Çev.) İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Bourdieu, P. (2006). *Sanatın Kuralları* (2. b.). (N. K. Sevil, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi.
- Bourdieu, P. (2006a). *Pratik Nedenler* (2. b.). (H. U. Tanrıöver, Çev.) İstanbul: Hil.
- Bourdieu, P. (2012). *Bir Otoanaliz İçin Taslak* (1. b.). (M. Erşen, Çev.) İstanbul: Bağlam.
- Bourdieu, P. (2013). *Seçilmiş Metinler* (1. b.). (L. Ünsaldı, Çev.) Ankara: Heretik.
- Bourdieu, P. (2013a). *Bilimin Toplumsal Kullanımları* (1. b.). (L. Ünsaldı, Çev.) Ankara: Heretik Yayıncılık.
- Bourdieu, P., & Chartier, R. (2014). *Sosyolog ve Tarihçi* (1. b.). (Z. Karaca, Çev.) İstanbul: Açılım.
- Bourdieu, P., & Wacquant, L. (2011). *Düşünümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar* (5. b.). (N. Ökten , Çev.) İstanbul: İletişim.
- Börekçi,E. (2012). *Suçta Sürüklenen Çocuklarda Çocuklarda Suç Geçmişi İle Aile ve Akran Etkisinin Mükerrer Suçluluğa Etkisi: Ankara İli Örneği*. Savunma Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Brosziewski, A. (2006). Kulturelles Kapital und Kommunikationsmedien : Konvergenzen und Divergenzen in Bourdieus und Luhmanns Kulturtheorien. 15.04.2015.[http://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/17392/ssoar-2006-brosziewskikulturelles\\_kapital\\_und\\_kommunikationsmedien.pdf?sequence=1](http://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/17392/ssoar-2006-brosziewskikulturelles_kapital_und_kommunikationsmedien.pdf?sequence=1).
- Canay, H.D.A. (2004). *Kadın Suçluluğu Feminist Bakış Açısından Kavramsal Bir İnceleme*,Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Ceylan, Y. (2012). Zorunlu Göç ve Suç İlişkisi. S. Bozdemir, & U. Argun içinde, Suç Önleme Sempozyumu (s. 277-295). Bursa: Bursa Emniyet Müdürlüğü
- Chaney, D. (1999). *Yaşam Tarzları*. (1. Baskı). Dost Kitapevi Yayınları: Ankara.



- Cicioğlu, M. (2014). *Öğrencilerin Problemlili İnternet Kullanımı ve Siber Zorbalık Davranışlarına İlişkin Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Collins, R., & Makowsky, M. (2014). *Toplumun Keşfi*. (G. G. Yılmaz, Çev.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Corsa, M., & Freitag, M. (2014, 10 06). Jugend in den Blick nehmen. Arbeitsgemeinschaft der Evangelischen Jugend in Deutschland e.V: <http://evangelisches-infoportal.de> adresinden alındı
- Coser, L. A. (2010). *Sosyolojik Düşüncenin Ustaları* (Birinci Baskı b.). (H. Hülür, S. Toker, & İ. Mazman, Çev.) Ankara: Deki Basım.
- Çakmak, C., & Güney , A. (2012). Suçun Ekonomik Belirleyicisi Olarak İşsizlik: 1990-2009 Türkiye Analizi. S. Bozdemir, & U. Argun içinde, Suç Önleme Sempozyumu (s. 222-243). Bursa : Bursa Emniyet Müdürlüğü.
- Çeğin, G., & Meder, M. (2011). Bourdieu'yu Okumak: Post-Pozitivist Bir Sosyolojinin İmkkanı Üzerine. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 233-256.
- Çeğin, G., & Tatlıcan, Ü. (2014). Bourdieu ve Giddens: *Habitus ve Yapının İkililiği*. G. Çeğin , E. Göker, A. Arlı, & Ü. Tatlıcan içinde, Ocak ve Zanaat Pierre Bourdieu Derlemesi (3 b., s. 303-367). İstanbul: İletişim.
- Çoban, F. (2015). *Sokak Siyaseti* (1. b.). İstanbul: Metis.
- Çokluk , Ö., Yılmaz, K., & Oğuz , E. (2011). Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 4(1), 95-107.
- Cowling, M. (2012). *Marksizm ve Kriminoloji Teorisi: Kavramsal Araçlar ve Eleştirel Bir Değerlendirme*, (Çev. Defne Yeşilsu), İstanbul: Nato Bene Yayınları.
- Dalan, Ö., & Tecim, V. (2013). Farklı Çalışma Ölçeklerinde Suç Oluşumuna Etki Eden Değişkenlerin Mekansal İstatistik Yöntemiyle Karşılaştırılması. *Tüik İstatistik Araştırma Dergisi*, 10(03), 1-14.
- Demirbaş, T. (2014). *Kriminoloji* (Beşinci b.). Ankara: Seçkin.
- Derdiman, R. (2010). Kentleşmenin Suça Etkisi ve Kentlilerin Suçla Mücadelesinin Sosyal ve Hukuki Boyutları. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 19(3), 49-73.
- Doğan, N.K. (2006). Televizyon Programlarındaki şiddet Öğelerinin Çocuklar Üzerindeki Etkisi ve Ebeveynlerin Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. 25.08.2015. file:///C:/Users/pc/Downloads/12314-27866-1-SM.pdf
- Dolu, O. (2012). *Suç Teorileri: Teori Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*. (Dördüncü Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları
- Dikeçliğel, B.F. (2014). *Aileye Dair Kabullerin Ezber Bozumu*. M.Aydın içinde Aile Sosyolojisi Yazıları (1 b., s.13-51). İstanbul: Açılım Kitap
- Dimmel, N., & Hagen, J. J. (2005). *Strukturen der Gesellschaft.Familie, soziale Kontrolle,Organisation und Politik*. Wien: WUV.
- Dollinger, B. ve Raithel, J. (2006). *Theorien abweichenden Verhaltens*. Weinheim und Basel: Beltz Verlag
- Dönmezer, S. (1981). *Kriminoloji*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

- Durkheim, E. (2006). *Toplumsal İşbölümü* (1.Baskı b.). (Ö. Ozankaya, Çev.) İstanbul: Cem Yayınevi.
- Durkheim, E. (2010). *Sosyolojik Yöntemin Kuralları*. (C. Saraçoğlu, Çev.) İstanbul: Ezgi Matbaacılık.
- Durkheim, E. (2012). *Sosyoloji Dersleri* (3. b.). (A. Berktaş, Çev.) İstanbul: İletişim.
- Durkheim, E. (2013). *İntihar* (1. b.). (Z. İlkelen, Çev.) İstanbul: Pozitif.
- Dursun, H. (1997). Damgalama Teorisi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. 09.02.2015. [http://portal.ubap.org.tr/App\\_Themes/Dergi/1997-19974-1099.pdf](http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/1997-19974-1099.pdf).
- Duru, G., Gülbahar, B. ve Az, A. (2015). "Medyadaki Şiddet Olaylarının Çocuklar Üzerindeki Etkisi." *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği*. (5). 45-49. Ankara. 28.06.2016. [http://pdr.org.tr/userfiles/BultenSayi\\_5\\_Web.pdf](http://pdr.org.tr/userfiles/BultenSayi_5_Web.pdf).
- Duyan, V. ve Duyan, G. Ç. (2007). Gençlerin Demografik Özellikleri, Aile İlişkileri ve Aile İşlevleri, Arkadaşlık İlişkileri, Okul Yaşamı ve Yoksulluğun Suç Eylemine Etkisi. 02.04.2014. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr>.
- Eckardt, F. (2015). Şehir Kültürü. *Sabah Ülkesi*. (43), 19-21.
- Eğilmez, M. (2014). Türkiye'deki Değişimin Sosyo-Ekonomik Analizi. 29.08.2014. <http://www.mahfiyegilmez.com/2014/03/turkiyedeki-degisimin-sosyo-ekonomik.html>.
- Eğribel, E. (2011). Türkiye'de Toplumsal Değişme. E. E. Özcan içinde, Değişim Sosyolojisi (1. b., s. 119-129). İstanbul: Kitabevi.
- Eibach, J. (1999). *Delinquenz und Ökonomie im jüdischen Ghetto*. H. Berding, D. Klippel, & G. Lottes içinde, *Kriminalität und abweichendes Verhalten* (s. 15-39). Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht.
- Eidenberger, J. (b.t.). Pierre Bourdieu. Wie die Kultur zum Bauern kommt. *Unterrichtssysteme und Denksysteme*. 26.04.2015. <https://www.google.com.tr/webhp?sourceid=chromeinstant&ion=1&espv=2&ie=UTF8#q=pierre+bourdieu+wie+die+kultur+zum+bauern+kommt+unterrichtssysteme+und+denksysteme+johanna+eidenberger&spell=1>.
- Eisenstadt, S. N. (2014). *Modernleşme Başkaldırı ve Değişim* (2.b.). (U. Coşkun, Çev.) Ankara: Doğu Batı.
- Eke, C.Y., Ögel, K. ve Tarı, I. (2006). *Okullarda Suçu ve Şiddeti Önleme*. İstanbul: Yeniden Yayınları. 07.04.2014. <http://www.ogelk.net/dosyadepo/vio14.pdf>
- Eke, Y., Taner, S. ve Ögel, K. (2004). İstanbul Örneğinde Ergenlerde Riskli Eylemlerin Yaygınlığı ve Sosyo Demografik Etkenlerle İlişkisi. 03.04.2014. <http://www.ogelk.net/poster.asp>
- Ellul, J. (2003). *Teknoloji Toplumu* (1. b.). (M. Ceylan, Çev.) İstanbul: Bakış Yayınları.
- Erdoğan, N. (2011). *Toplum ve Toplumsal Yapı Kavramları Üzerine*. E. Eğribel, & U. Özcan içinde, *Değişim Sosyolojisi* (s. 59-73). İstanbul: Kitabevi.
- Erjem, Y., & Çağlayandereli, M. (2006). Televizyon ve Gençlik: Yerli Dizilerin Gençlerin Model Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1 s 28).

- Erkan, R. ve Erdoğan, M.Y. (2006). Göç ve Çocuk Suçluluğu. *Aile ve Toplum Eğitim ve Kültür Araştırma Dergisi*. 3 (9). (79-31). 03.04.2014. <http://www.ailetoplum.gov.tr/tr/18532/Tanitim-Serisi>
- Ersoy, E. (2003). *Sosyal Yapı Problemleri Karşısında Gençlik ve Protesto Hareketleri*. Y. Kaya içinde, *Toplumsal Yapı* (s. 207-239). İstanbul: Turan Yayıncılık.
- Ertuğrul, H. (2011). *Gençlik Problemleri ve Çözümler*. İstanbul: Nesil.
- Eşki, H. (2010). Bugünü Anlamak İçin Max Weberi Yeniden Okumak. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 187-198.
- Fichter, J. H. (2012). *Sosyoloji Nedir?* (1. b.). (N. Çelebi, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Foucault, M. (2011). *Özne ve İktidar* (3. b.). (I. Ergüden, & O. Akınhay, Çev.) İstanbul: Ayrıntı.
- Foucault, M. (2011a). *Entelektüelin Siyasi İşlevi* (3. b.). (I. Ergüden, O. Akınhay, & F. Keskin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı.
- Foucault, M. (2011b). *Büyük Kapatılma* (3. b.). (I. Ergüden, & F. Keskin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı.
- Foucault, M. (2012). *İktidarın Gözü*. (3.Baskı). (Çev. I.Ergüden). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Freyer, H. (2012). *Sosyoloji Kuramları Tarihi* (İkinci Baskı b.). (T. Çağatay, Çev.) Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Fröhlich, G. Ve Mörth, İ. (1994). Lebensstile als symbolisches Kapital? : zum aktuellen Stellenwert kultureller Distinktionen. 15.01.2015. [http://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/5522/ssoar-1994frohlich\\_etal-lebensstile\\_als\\_symbolisches\\_kapital.pdf?sequence=1](http://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/5522/ssoar-1994frohlich_etal-lebensstile_als_symbolisches_kapital.pdf?sequence=1).
- Geleri, A. (2010). Şehirlerde Suç Önleme Politikalarının Geliştirilmesi. *Polis Bilimleri Dergisi*. 12. (3). 21.04.2014. [http://www.pa.edu.tr/APP\\_DOCUMENTS/D478B2AD-3813-4555-96296332F8CF8D33/cms\\_statik/\\_dergi/2010/3/2%20MAKALE%20-23%20-39.pdf](http://www.pa.edu.tr/APP_DOCUMENTS/D478B2AD-3813-4555-96296332F8CF8D33/cms_statik/_dergi/2010/3/2%20MAKALE%20-23%20-39.pdf)
- Gençlik ve Spor Bakanlığı, Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, Ankara, 2013.
- Giddens, A. (2008). *Sosyoloji* (1. b.). (H. Özel, Çev.) İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Goffman, E. (2014). *Damga* (1. b.). (Ş. Geniş, L. Ünsaldı, & S. Ağırnaslı, Çev.) Ankara: Heretik.
- Gökçe, B. (1988). *Sosyal ve Kültürel Değişmeler İçerisinde Gençlik*. Ankara: TED.
- Gökçe, B. (1996). *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Toplumsal Kurumlar*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Göksu, T. ve Karakaya, M. (2009). Polisin Sapma Davranışlarının Etiketleme Kuramı Açısından Değerlendirilmesi. *Polis Bilimleri Dergisi*.11, (4), 22-43. 26.03.2014. [http://www.pa.edu.tr/APP\\_DOCUMENTS/D478B2AD-3813-4555-9629-6332F8CF8D33/cms\\_statik/\\_dergi/2009/4/2-Makale-26-43.pdf](http://www.pa.edu.tr/APP_DOCUMENTS/D478B2AD-3813-4555-9629-6332F8CF8D33/cms_statik/_dergi/2009/4/2-Makale-26-43.pdf)
- Görge, T., Taefi, A., ve Kraus, B. (2013). Jugendkriminalität und Jugendgewalt. Aktuelle Befunde und Perspektiven für die Prävention. 08.02.2015. [http://www.youprev.eu/pdf/YouPrev\\_Summary+Recommendations\\_DE.pdf](http://www.youprev.eu/pdf/YouPrev_Summary+Recommendations_DE.pdf)

- Griese, H. (2007). *Jugend Soziologie* (7.Baskı b.). Berlin: Lut Verlag.
- Güçer, M. S. (2012). Kent Güvenliği: İstanbul Örneği. S. Bozdemir, & U. Argun içinde, Suç Önleme Sempozyumu (s. 330-355). Bursa : Bursa Emniyet Müdürlüğü.
- Gülderer, U. (2014). Gençler İş Başında:Eşitlik İçeride, Şiddet Dışarıda. O. Demirci içinde, Gençler İş Başında:Eşitlik İçeride, Şiddet Dışarıda (s. 8-80). İstanbul : Genç Hayat.
- Güllü, İ. (2014). Suç Olgusuna Teorik ve Eleştirel Bir Yaklaşım. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. (16 (Özel Sayı I)), 104-107.
- Gümüş, S. Y. (2011). Saldırganlık ile Aile İçi Şiddet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Arel Üniversitesi. İstanbul.
- Güngör, M. (2013). Risk Altındaki Çocukların Aile Yapıları ve Suça Yönelimleri: Mersin İli Örneği. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (2).(424/434).02.04.2014.<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/mersinefd/article/viewFile/1002000433/1002000317>
- Hablemitoğlu, Ş. ve Yıldırım, F. (2011). *Risk Çağı ve Gençler*. (1.Baskı). Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Hablemitoğlu, Ş., & Yıldırım, F. (2009). *Risk Çağı ve Gençler*. Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Hafen, M. (1998). *Sozialer Wandel*. Basel
- Hellenbart, G., Reusser, B. ve Stucki, B. (2000). Jugendphase und Devianz im Kontext Schule. Handlungsfeld der Sozialarbeit? Hochschule für Sozialarbeit HSA Bern. 18.09.2015. [www.schulsozialarbeit.ch](http://www.schulsozialarbeit.ch)
- Hira, İ. ve Şan, M. K. (2003). “Sanayi Sonrası Toplum Kuramları”, Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, 17-18 Mayıs 2003, 1-18 13.09.2014. [www.elelebizbize.com/ekutuphane/mustafakemalsan\\_ismailhira/Sanayi\\_Sonrasi\\_Toplum%20Kuramlari.pdf](http://www.elelebizbize.com/ekutuphane/mustafakemalsan_ismailhira/Sanayi_Sonrasi_Toplum%20Kuramlari.pdf).
- Hossler, D. ve Greve,W. (1999). Gefangnis und Folgen. Kriminologisches Forschungsinstitut Niedersachsen e.V. 07.03.2015. <http://www.kfn.de/versions/kfn/assets/fb64.pdf> .
- Höss, T. (2007). Kapital, Feld, Habitus und Sozialer Raum: Pierre Bourdieu für Anglisten. 13.06.2015. <http://www.zaa.uni-tuebingen.de/wp-content/uploads/H%C3%B6ss-2007-2.pdf>.
- Hradil, S. (2000). *Sozialer Wandel. Gesellschaftliche Entwicklungstrends* (2.Auflage b.). Leske und Budrich: Opladen.
- Hümmer, M. (1998). Jugendkriminalitat. Darstellung, Entstehung, Entwicklung im Wandel der Zeit, Erlarungsversuche. 22.02.2015. [http://www.fw-bayern.de/uploads/media/referat\\_jugendkriminalitaet.pdf](http://www.fw-bayern.de/uploads/media/referat_jugendkriminalitaet.pdf) .
- İçli, T. (2007). Sokakta Yaşayan, Suç İşleyen ve Suça Maruz Kalan Çocuklar: Ankara ve İstanbul Örneği, Çözümler ve Öneriler. *Tubitak*. 02.04.2014. [www.dergipark.ulakbim.gov.tr](http://www.dergipark.ulakbim.gov.tr)
- İlbuğa,U.E. (2009). Almanya'da Türk Kökenli Gençler ve Şiddet Sorunu. 22.06.2015.<http://www.arastirmax.com/system/files/dergiler/48421/makaleler/1/2/arastirmax-almanyada-turk-kokenli-gencler-siddet-sorunu.pdf>.

- İşçibaşı, Y. (2001), “Televizyondaki Şiddetin Çocuklar Üzerindeki Saldırganlık Etkisi (Amerikan Örneği)”, *Kurgu Dergisi*, (18), 79-90.
- Kalaycıoğlu, S. (2012). *Toplumsal Yapı:Toplumsal Kurumlar, Gruplar ve Toplumsal Değişme*. M. Zincirkıran içinde, *Dünden Bugüne Türkiye'nin Sosyal Yapısı* (3. Baskı b., s. 3-19). Bursa: Dora Yayıncılık.
- Kamanlıoğlu, M. (2007) : Üniversite Gençliğinin Sapmış Eylemlere Yönelik Etiketlemeleri: Ankara Örneği. 1 (6), 127-153. 25.03.2014. <http://hutad.hacettepe.edu.tr/index.php/hutad/article/view/217>
- Kaner, S. (2000). Akran İlişkileri ve Akran Sapması Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 33 (1). 02.04.2014. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/132/914.pdf>
- Karadağ, İ. (2007). “İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Sosyal Destek Kaynakları Açısından İncelenmesi.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Adana.
- Karakaş, E. (2013). Suç Mekan İlişkisi Açısından Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suçları (2001-2007). e-Journal of New World Sciences Academy NWSA, 8, (1), 1-25.25. 12.2015. [http://www.newwsa.com/download/gecici\\_makale\\_dosyalari/NWSA-1507-3121-6.pdf](http://www.newwsa.com/download/gecici_makale_dosyalari/NWSA-1507-3121-6.pdf)
- Karakaş, M. (2011). *Türkiye’de Toplumsal Değişmenin Belirleyici Öğeleri: Etnik ve Dinsel Kimlikler*. E. Eğribel, & U. Özcan içinde, *Değişim Sosyolojisi* (s. 251-270). İstanbul: Kitabevi.
- Karpat, K. H. (2003). *Türkiye’de Toplumsal Dönüşüm* (1.Baskı b.). (A. Sönmez, Çev.) Ankara: İmge Kitabevi.
- Keklikkiran, M.(1999). “Türkiye’de Çocuk Suçluluğu.” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kersting, F. W. (1998). *Jugend vor einer Welt in Trümmern*. München: Juventa.
- Kılıç, E., & Murat, M. (2012). Genel Lise 9. Sınıf Öğrencilerinin Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 835-853.
- Kıran, B. (2002). “Akran Baskı Düzeyi Farklı Olan Öğrencilerin Risk Alma, Sigara İçme Davranışı ve Okul Başarılarının İncelenmesi.” Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kıray, M. (1999). *Toplumsal Yapı ve Toplumsal Değişme*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kırbaş, Ş, Taşmektepligil Y, Üstün A (2007) Ortaöğretimde Gençleri Şiddete Yönelten Nedenler ve Şiddeti Engellemede Spor Aktivitelerinin Rolünün İncelenmesi Amasya ili örneği. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5:177-185.
- Kleining, G. (1991). Sozialer Wandel. <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0168-ssoar-37243>. 04.11.2014.
- Kocadaş, B. (2004). Hedefteki Gençlik Siyasi ve İdeolojik Hareketler Açısından. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 1(1),1-14. 26ISSN: 1303-5134 26.03.2014. <http://www.jhumansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/171/171>
- Kocadaş, B., Özgür, Ö. & Özbulut M. (2010). *Gençlik ve Şiddet Toplumsal Alanda Şiddetin Yükselişi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi.

- Kongar, E. (2013). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği* (17.Baskı b.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Korkmaz, A. (2006). *Değişme ve Farklılaşma* (1.Baskı b.). İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- Korte, H. (2011). *Einführung in die Geschichte der Soziologie* (9.Baskı b.). Wiesbaden: VS Verlag.
- Kuhn, K. (2003). *Die Skeptische Generation-Helmut Schelsky Theorie der Jugend*. Ausburg: GRIN Verlag.
- Kurtaran, Y. (2014). Türkiye Gençlik Alanı İzleme Raporu 2009-2012. L. Yurttagüler, B. Oy, & Y. Kurtaran içinde, Özerklik ve Özgürlükler Açısından Türkiye'de Gençlik Politikaları (s. 75-130). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kurtaran, Y., Nemutlu, G., & Yentürk, N. (2012). *Türkiye'de Gençlik Araştırması* (2.Baskı b.). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kurtuluş, K. (2006). *Pazarlama Araştırmaları* (8. b.). İstanbul: Literatür.
- Kuş, E. (2009). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri* (3. b.). Ankara: Anı.
- Kümbetoğlu, B. (2008). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma* (2. b.). İstanbul: Bağlam.
- Landa, M. D. (2006). *Çizgisel Olmayan Tarih* (1. b.). (E. Kılıç, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Layder, D. (2013). *Sosyolojik Araştırma Pratiği* (1. b.). (S. Ünal, Çev.) Ankara: Heretik.
- Layder, D. (2010). Sosyal Teoriye Giriş. (Çev. Ü. Tatlıcan, Çev.) Küre Yayınları.
- Likaj, M. (2013). Arnavut Gençliğin Toplumsal Değer Algısı Üzerine Bir İnceleme. *SDÜ Fen Edbeiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. (29), 135-150.
- Luhmann, N. (2002). *Refah Devletlerinin Siyaset Teorisi*. (M. Beyaztaş, Çev.) İstanbul: Bakış Yayınları.
- Lüküslü, D. (2009). *Türkiye'de Gençlik Miti 1980 sonrası Türkiye Gençliği*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Macher, H. J. (2007). *Methodische Perspektiven auf Theorien des sozialen Raumes*. München: AG SPAK Bücher.
- Macionis, J. J. (2013). *Sosyoloji* (13. b.). (V. Akan, Çev.) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Mills, C. (2007). *Toplumbilimsel Düşün* (2. b.). İstanbul: Der Yayınları.
- Mouzelis, N. (2014). *Katılımcı-Toplumsal Bütün Sorunu: Parsons, Bourdieu, Giddens*. G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, & Ü. Tatlıcan içinde, Ocak ve Zanaat Pierre Bourdieu Derlemesi (3 b., s. 187-227). İstanbul: İletişim.
- Münch, R. und Schmidt, J. (2005). Medianundsozialer Wandel. 20.08.2014. <http://www.bamberg-gewinnt.de/wordpress/wp-content/pdf/MedienSozialerWandelPreprint.pdf>
- Neuman, W. L. (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri I* (5. b.). (S. Özge, Çev.) İstanbul: Yayın Odası.
- Newman, D.M. (2013). *Sosyoloji: Günlük Yaşamın Mimarisini Keşfetmek*. 3. Baskı, (Çev.: Ali Arslan), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Oktik, N. (2005). *Muğla' da İntihar ve İntihar Girişimleri*. Muğla Üniversitesi Yayınları :64.
- Oktik, N. (2010). Sosyal Risk Analizi: Mardin Proje Raporu Örneği.(1.Basım). Muğla: Muğla Üniversitesi Yayınları 108.
- Oktik, N. (2013). *Sosyal Sapma ve Suçun Sosyolojisine Kuramsal Yaklaşımlar*. G. Önkal, & Ö. Sarı içinde, Suçun Sosyolojisi Cezanın Felsefesi (1. b., s. 3-45). Ankara: Nobel.
- Oktik, N. (2013a). Sultangazi'de Genç Olmak. Gençliğin Yaşam Kalitesi ve Yaşam Beklentisi. Sultangazi Belediyesi. İstanbul: FSM İletişim.
- Oktik, N.,(2006). “Yapı ve Değişme Araştırmalarında Yeni Arayışlar”, Felsefe ve Sosyal Bilimler Sempozyumu, Vadi Yayınları, Nisan 2006.
- Oktik, N. (2016). *Gençlerde Suça Eğilim ve Bağımlılık*. Oktik, N., G. Önkal, & Ö. Sarı içinde Suçun Sosyolojisi Cezanın Felsefesi. ((1.b.,s.1-18). Ankara:Nobel.
- Ortaylı, İ. (2000). *Tanzimat Adamı ve Tanzimat Toplumu*. E. Kalaycıoğlu, & A. Y. Sarıbay içinde, Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme (s. 63-104). İstanbul : Alfa Yayıncılık.
- Ostwald, I. (2014, 10 05). Einführung in die Jugendsoziologie.
- Öcal, O., & Yıldırım, E. (2012). Kayseri İli Örneğinde Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Suça Etkisi. S. Bozdemir, & U. Argun içinde, Suç Önleme Sempozyumu (s. 120-134). Bursa: Bursa Emniyet Müdürlüğü Yayınları.
- Öter, A. (2005). *Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri Antalya Örneği*. Süleyman Demirel Üniversitesi. Sosyal Bilimler Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özcan, E. E. (2011). *Sosyoloji ve Toplumsal Değişme: Türkiye Çözülürken? Yeni Bir Dönemin Başlangıcından Nereye?* E. E. Özcan içinde, Değişim Sosyolojisi (s. 3-13). İstanbul: Kitabevi.
- Özdamar, K., (2009). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi 1*, 7. Baskı, Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Özdemir, S., & Sezgin, F. (2011). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Yönetici ve Öğretmen Desteği Algılanan Şiddet ve Okul Memnuniyetine İlişkin Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2).
- Özdemir, U. (2000). “Türkiye’de Gazeteye Yansıyan Sapma Davranışlar” *Kriz dergisi*, 8 (2), Ankara
- Özgişi, T. (2014). Türkiye’de Toplumsal Değişimin Siyasi Katılıma Etkisi.*TESAM Akademi Dergisi*, 1(1).
- P.Turner, S. (2013). *Sosyal Teori ve Sosyoloji, Klasikler ve Ötesi* (2. b.). (Ü. Tatlıcan, Dü.) İstanbul: Küre.
- Perosovic, B. (2014). Güncel Bağlamda Gençlik Kültürü Kavramı. Yılmaz,V. & Bahçeci, D. içinde, Gençlerin Siyasi Katılımı (H.Akay, Çev., 1. b., s. 89-99). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Pirker, T. (1969). Theorien des sozialen Wandels am Beispiel der Entwicklungsländer. Verhandlungen des 16. Deutschen Soziologentages in Frankfurt am Main., (s. 281-297). Frankfurt.
- Pohl, A., Barbara , S., & Andreas, W. (2011). *Jugend als Akteurin sozialen Wandels*. München: Juventa Verlag.

- Poloma, M. M. (2012). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları* (5. Basım b.). (H. Erbaş, Çev.) Ankara: Palme Yayıncılık.
- Poltrum, M. (2014, 10 03). *Jugend im Wandel der Zeit Streifzüge durch das 20. u. 21. Jahrhundert*. Wien, Österreich.
- Puchert, D. (2012). *Jugendkriminalität in Neubrandenburg-was geschieht wenn junge Menschen straffällig werden?*. Bachelorarbeit. Hochschule Neubrandenburg.29.03.2015.[http://digibib.hs-nb.de/file/dbhsnb\\_derivate\\_0000001261/Bachelorarbeit-Puchert-2012.pdf](http://digibib.hs-nb.de/file/dbhsnb_derivate_0000001261/Bachelorarbeit-Puchert-2012.pdf)
- Reiners, D., Malli, G., & Reckinger, G. (2006). *Bürgerschreck Punk: Lebenswelten einer unerwünschten Randgruppe Broschiert*. Wien: Löcker.
- Rigel, N. (1995). *Haber, Çocuk ve Şiddet*. İstanbul: Der Yayınevi.
- Ritzer, G., & Stepnisky, J. (2013). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları ve Klasik Kökleri*. (I. E. Howison, Çev.) Ankara: De Ki Basım.
- Sağlam, Ö. (2009). *Orta Öğretim Kurumlarında Yaşanan Şiddet Olgusu; Ankara Sincan Örneğinde Öğrencilerin Eğitim Önceliklerinin Şiddet Eğilimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Savage, M. (2014). *Pierre Bourdieu'nun Kayıp Kent Sosyolojisi*. Cogito(76), 106-121.
- Sayıl, M. (1991). Şiddet İçeren TV Programları ile Çocukların Saldırgan Davranışları Arasındaki İlişkiye Genel Bakış. *H.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 8 (1-2), 129-143.
- Schäfer, T. (2002). *Abweichendes Verhalten im Jugendalter - unter besonderer Berücksichtigung des Aspekts Jugendkriminalität*. Universität Augsburg Jugendsoziologie.10.11.2015.<http://www.grin.com/de/e-book/108178/abweichen-des-verhalten-im-jugendalter-unter-besonderer-beruecksichtigung>
- Schallberg, P. (2013). *Sozialer Wandel und Modernisierung*. St.Gallen. 20.08.2014.[http://www.peterschallberger.ch/downloads/downloads/Lehre\\_files/SkriptC1ModernisierungHS13.pdf](http://www.peterschallberger.ch/downloads/downloads/Lehre_files/SkriptC1ModernisierungHS13.pdf)
- Scherr, A. (2009). *Jugendsoziologie*. GW Wiesbaden
- Schnell, C. (2012). *Der Kulturbetrieb bei Pierre Bourdieu*. 18.07.2015. <http://www.fachverbandkulturmanagement.org/wpcontent/uploads/2012/10/DerKulturbetriebBeiPierreBourdieu.pdf>.
- Seddig, D. (2011). *Jugendliche Gewaltdelinquenz: Ein atiolgisches Erklärungsmodell*. J. Bannenberg içinde, *Gewaltdelinquenz Lange Freiheitsentziehung Delinquenzverlaufe* (s. 71-84). Mönchengladbach: Forum Verlag Godesberg.
- Sennett, R. (2010). *Kamusal İnsanın Çöküşü* (3 b.). (S. Durak, & A. Yılmaz, Çev.) İstanbul: Ayrıntı.
- Sennett, R. (2012). *Karakter Aşınması* (6. b.). (B. Yıldırım, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Seyhan, D. ve Zincir, H. (2009). Tutuklu/Hükümlü Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Aile Özelliklerinin İncelenmesi ve Aralarındaki Korelasyonun Belirlenmesi. *Aile ve Toplum Dergisi*, Ekim-Kasım-Aralık, 7-22.



- Slattery, M. (2011). *Sosyolojide Temel Fikirler* (4.Baskı b.). (G. Demiriz, & Ü. Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Sentez.
- Sipahioğlu, Ş. (2002). “*Ana Baba Tutumları ile Gençlerdeki Duygusal ve Davranışsal Bozukluklar Arasındaki İlişki*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sorokin, P.A. (1994). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları I* (Birinci Baskı b.). (R. M. Öymen, Çev.) Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı.
- Soyaslan, D. (2003). *Kriminoloji*. Ankara: Yetkin.
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2013). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (2. b.). Ankara: Anı.
- Spatscheck, C. (2014). *Toplum ve Gençlik Kültürleri- Gençlik Çalışması İçin Yorumlar ve Sonuçlar*. Y. Kurtaran, & L. Yurttagüler içinde, *Gençlik Çalışmaları Tarihi* (E. Türker, Çev., 1. b., s. 99-113). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Strobl, R. (2000). *Jugendkulturelle Lebenswelten und abweichenden Verhalten: soziologische Beiträge für die soziale Arbeit*. 28.03.2015. [http://www.proval-services.net/download/vortrag\\_strobl\\_jugendkulturen.pdf](http://www.proval-services.net/download/vortrag_strobl_jugendkulturen.pdf)
- Sun, Y. (2010). *Jugendliche und sportiver Lebensstil : eine kulturvergleichende Untersuchung zwischen Deutschland und China*. University Paderborn. 04.01.2015.<http://digital.ub.uni-paderborn.de/hs/content/titleinfo/1793>.
- Swartz, D. (2013). *Kültür ve İktidar Pierre Bourdieu'nun Sosyolojisi* (2. b.). (E. Gen, Çev.) İstanbul: İletişim.
- Swingewood, A. (2014). *Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi* (4. b.). (O. Akınhay, Çev.) İstanbul: Mesele.
- Şanlı, T., & Saraçlı, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Bklentileri Üzerinde Etkili Olan Faktörlerin Analizi. *KAÜ İİBF Dergisi*, 6(11), 25-36.
- Şavran, G. (2012). *Nicel ve Nitel Araştırmalarda Kullanılan Araştırma Teknikleri*. G. Şavran içinde, *Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri* (1. b., s. 64-106). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Şeker, M. (2011). *İstanbul'da Yaşam Kalitesi Araştırması*. İstanbul: İTO Yayınları.
- Şenses, V.(1990). “*Tokat İli Merkez ve İlçe Orta Dereceli Okul Öğrencilerinin Disiplin Aykırı Davranışlarda Bulunma Nedenlerinin Araştırılması*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şentürk, Ü. (2003). *Değişim Sürecinde Cemaatleşme ve Yeni Cemaatler*. Y. Kaya içinde, *Toplumsal Yapı* (s. 131-147). İstanbul: Turan Yayıncılık.
- Şimşek, Ö. (b.t.). Sorokin Sosyolojisi Bağlamında Post Endüstriyel Toplum Sürecinde Batı Toplumu ve Türkiye'nin İktisat ve Çalışma Hayatına Kültürel Yaklaşım. 15.09.2014. [http://www.ozgunsosyaldusunce.com/index.php?option=com\\_content&view=article&id=195:sorokin-sosyolojisi-balamnda-post-enduestriyel-toplum-suerecinde-bat-toplumu-ve-tuerkiyenin-ktisat-ve-calma-hayatna-kueltuerelyaklam&catid=38:sosyoloji&Itemid=14](http://www.ozgunsosyaldusunce.com/index.php?option=com_content&view=article&id=195:sorokin-sosyolojisi-balamnda-post-enduestriyel-toplum-suerecinde-bat-toplumu-ve-tuerkiyenin-ktisat-ve-calma-hayatna-kueltuerelyaklam&catid=38:sosyoloji&Itemid=14).
- Tezcan, M. (1997). *Gençlik Sosyolojisi ve Antropolojisi Araştırmaları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.

- Tilly, C. (2005). *Avrupa'da Devrimler 1492-1992* (1. b.). (Ö. Arkan, Çev.) İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Timur, T. (2007). *Marksizm, İnsan ve Toplum* (2. b.). İstanbul: Yordam.
- Tolan, B. (1980). *Çağdaş Toplumun Bunalımı: Anomi ve Yabancılaşma*. Ankara: AİTİA.
- Tomlinson, J. (2004) . *Küreselleşme ve Kültür*. Ankara: Ayrıntı
- Touraine, A. (2012). *Modernliğin Eleştirisi* (8. b.). (H. U. Tanrıöver, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Troy, I. (2006). Rekonstruktion von Paradigmen in der Soziologie anhand der Theorien soziologischer Klassiker unter Anwendung „weicher“ multivariater Analysemethoden. Magister-Hausarbeit. Universität Augsburg. 07.11.2014. [opus.bibliothek.uni-augsburg.de/opus4/files/.../Magisterarbeit\\_Troy.pdf](http://opus.bibliothek.uni-augsburg.de/opus4/files/.../Magisterarbeit_Troy.pdf).
- Tuncer, M. (2011). Yükseköğretim Gençliğinin Gelecek Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. *International Periodical For The Languages, Literatura and History of Turkish or Turkic*, 933-946.
- Turner, B. S. (2014). *Klasik Sosyoloji* (1. b.). (İ. Çetin, Çev.) İstanbul: İletişim.
- Türker. M. Z. (b.t.). Gençlik ve Milli Kültür. 20.09.2014. <http://www.turkiyat.selcuk.edu.tr/pdfdergi/s1/20.pdf>.
- Türkeri, S.(1995). “Çocuk İslahevleri ve Çocuk Cezaevlerindeki Çocukların Suç İşleme Nedenleri Açısından İncelenmesi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982.
- Ujkanovic, A. (2011). *Devianz im sozialen Wandel. Studienarbeit*. Goethe Universität Frankfurt am Main. Grın Verlag GmbH.
- Ulaş, A. H., Epeçan, C., ve Koçak, B. (2012). Bir Şiddet Potansiyeli Olarak Medya. 02.07.2016. <http://www.iikv.org/academy/index.php/ulusalsemp/article/view/819>.
- Ünal, A. Z. (2011). *Toplumda Tabakalaşma ve Hareketlilik* (1. b.). Ankara: Birleşik.
- Ünal, A. Z. (2014). *Rahatsız Eden Bir Adamın Bilimi:Sosyoloji*. G. Çeğin , E. Göker, A. Arlı, & Ü. Tatlıcan içinde, Ocak ve Zanaat Pierre Bourdieu Derlemesi (3. b., s. 161-187). İstanbul: İletişim.
- Ünal, H. (2008). *Yoksul Olmak Suç İşlemek İçin Yeterli Mi?* N. Oktik içinde, Türkiye'de Yoksulluk Çalışmaları (Birinci b., s. 327-361). İzmir: Yakın Kitabevi.
- Ünal, H., & Çukur, C. Ş. (2013). *Arkadaşlık İlişkilerinin Gencin Sapma Onayı ve Sapkın Davranışlarına Etkisi*. G. Önkall, & Ö. Sarı içinde, Suçun Sosyolojisi Cezanın Felsefesi (Birinci b., s. 159-183). Ankara: Nobel.
- Üresinler, R.(2005). *Sosyo Kültürel Yapı ve Suç* (Kırıkkale Örneği). Kırıkkale Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Vahip, I. (2002). Evdeki Şiddet Ve Gelişimsel Boyutu: Farklı Bir Açından Bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 13(4): 312-319
- Verrel, T. ve Rüter, W. (2008). Dunkelziffer und Kriminalitätsanalyse. 19.02.2015.[http://www.jura.unibonn.de/fileadmin/Fachbereich\\_Rechtswissenschaft/Kriminologisches\\_Seminar/DuZi\\_Folien\\_Alle\\_290708.pdf](http://www.jura.unibonn.de/fileadmin/Fachbereich_Rechtswissenschaft/Kriminologisches_Seminar/DuZi_Folien_Alle_290708.pdf).

- Wagner, P. (2005). *Modernliğin Sosyolojisi* (1. b.). (M. Küçük, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Wallece, R., & Wolf, A. (2012). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları* (4. b.). (M. Ayasa, & L. Elburuz, Çev.) Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Wallerstein, I. (2012). *Bildiğimiz Dünyanın Sonu* (4. b.). (T. Birkan, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Walser, S. (2013). *Freizeitverhalten und Gewalt bei Jugendlichen: eine situative Perspektive*. Universität Zürich. Doktorarbeit.
- Weber, M. (1996). *Sosyoloji Yazıları* (1. b.). (T. Parla, Çev.) İstanbul: İletişim.
- Weber, M. (2011). *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhunu* (1. b.). (E. Aktan, Çev.) Ankara: Alter.
- Weymann, A. (1998). *Sozialer Wandel: Theorien zur Dynamik der modernen Gesellschaft*. München: Juventa Verlag.
- Yağbasan, M. ve Kurtbaş, İ. (b.t.). "Televizyondaki Şiddet ve Tüketim Paradigmalarının Çocukluk Bağlamında Değerlendirilmesine Yönelik Ampirik Bir Araştırma." 04.07.2016. [https://scholar.google.com.tr/scholar?q=televizyondaki+%C5%9Fiddet+vet+%C3%BCketim+paradigmalar%C4%B1n%C4%B1n+%C3%A7ocukluk+ba%C4%9Flam% C4%B1nda+de%C4%9Ferlendiril mesi&btnG=&hl=tr&as\\_sdt=0%2C5](https://scholar.google.com.tr/scholar?q=televizyondaki+%C5%9Fiddet+vet+%C3%BCketim+paradigmalar%C4%B1n%C4%B1n+%C3%A7ocukluk+ba%C4%9Flam% C4%B1nda+de%C4%9Ferlendiril mesi&btnG=&hl=tr&as_sdt=0%2C5). Erişim Tarihi.
- Yaka, A. (2011). *Sosyal Değişme* (1. b.). İstanbul: Gündoğan Yayınları.
- Yarcı, S. (2011). Pierre Bourdieu'da Sosyal Sermaye Kavramı, *Akademik İncelemeler Dergisi* 6 (1), 125-135.
- Yaman, Ö. M. (2013). Türkiye'de Gençlik Sosyolojisi Çalışmalarına Dair Bibliyografik Bir Değerlendirme. *Alternatif Politika*, 5, (2), 114-138. 05.05.2014. <http://www.alternatifpolitika.com/page/docs/eylul-2013/tammetin/omermiracyaman.pdf>
- Yaman, Ö. M. (2014). *Apaçi Gençlik* (5. b.). İstanbul: Türkiye Yeşilay Cemiyeti.
- Yelken, R. (2011). *Çocuk Suçluluğun Önlenmesinde Merkezi Kurum Aile: Çocuklara Dair Uluslararası Sözleşmelerin Analizi*. S. Hançerli, B. Sevinç, C. Gürer, & M. C. Öner içinde, *Suçta Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar* (s. 32-41). Ankara: Sabev Yayınları.
- Yıldız, Z. (2004). Eğitim Düzeyi İle Suç Türü Arasındaki İlişkinin Araştırılması. *38*, 278-291. 25.12.2015. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kuey/article/viewFile/5000050741/5000047988>
- Yıldız, E. Ç. ve Sümer, Z. H. (2010). Saldırgan Davranışlarını Yordamada Çevresel Risk, Çevresel Güvenlik ve Okul İklimi Algısı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 161-171.
- Yılmaz, T. (2000). "Ergenlerde Risk Alma Davranışlarının İncelenmesi." Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yörük, S., Koçyiğit, M., ve Turan, M. (2015). Dizi Filmler ve Bilgisayar Oyunlarının Ortaöğretim Öğrencilerinin Şiddet Algısına Etkisi Nitel Bir Araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8 (4), 127-142. 28.06.2015. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/usaksosbil/article/view/5000119621>.



## EKLER

### EK 1: Anket Formu

#### GENÇLİK VE DEĞİŞİM

Merhaba,

Bu araştırma İstanbul Maltepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde yapılan Doktora tezi kapsamında, sosyal değişme sürecinde gençlerin düşünceleri, tavırları, ve davranışları hakkındadır. Araştırma 15-24 yaş arasındaki siz gençlerin; aile, okul ve iş hayatındaki ilişkileriniz, çeşitli davranışlarınız, başınıza gelmiş ya da gözlemlediğiniz değişik olaylar hakkında soruları içermektedir.

Anketi doldurmak yaklaşık 30 dakika sürmektedir. Lütfen bütün soruları elinizden geldiğince yanıtlamaya çalışınız. Sorulara eksiksiz cevap vermeniz oldukça önemlidir.

Bu anketin sonuçları bireysel olarak değerlendirilmeyecektir. Cevaplar diğer katılımcıların verdiği cevaplar ile toplu bir şekilde değerlendirilecektir. Bireysel değerlendirme içermediği için kimliğinizi açığa çıkaracak yönde (ad, soyad, okul adı, öğrenci numarası, vb.) hiçbir soru yoktur. Sizlerin sağlamış olduğu bilgiler araştırma kapsamı dahilinde kullanılacak olup; bunun dışında amaçlar için kullanılmak üzere başka kişi ve kuruluşlara verilmeyecektir. Tüm bu nedenler yüzünden kendinizi güvende hissedebilirsiniz.

**LÜTFEN TÜM SORULARA BÜTÜN SAMİMİYETİNİZLE CEVAP VERMEYE ÇALIŞIN.**

#### KİŞİSEL BİLGİLER

##### KİŞİSEL VE AİLE HAKKINDA GENEL BİLGİLER (1. – 24. Sorular)

###### 1.Cinsiyet;

(1) Kadın (2) Erkek

###### 2.Yaşınız; (Yıl Olarak Belirtiniz).....

###### 3.Hangi Mahallede yaşıyorsunuz? .....

###### 4.Doğum Yeriniz ;.....

###### 5.(İstanbul doğumlu değilseniz) Yaşadığımı ilçeye aileniz nereden geldi (memleketiniz)?

.....

###### 6.(İstanbul doğumlu değilseniz) İstanbul'a yerleşme nedeniniz nedir?

( ) Ekonomik ( ) Bireysel ( ) Ailevi ( ) Güvenlik ( ) Zorunlu Göç ( ) Diğer.....

###### 7.Aşağıdaki olanaklardan hangilerine sahipsiniz?

( ) Ayrı ev ( ) Yalnızca bana ait bir oda ( ) Kredi kartı  
( ) Herhangi bir müzik aleti ( ) Motosiklet ( ) Otomobil  
( ) Masaüstü bilgisayar/ laptop ( ) Akıllı telefon

###### 8.Anne ve babanızın eğitim durumu nedir?

Eğitim Durumu	Anne	Baba
( ) Okur -yazar değil		<input type="checkbox"/>
( ) Okur-yazar		<input type="checkbox"/>
( ) İlkokul mezunu	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
( ) Ortaokul mezunu		<input type="checkbox"/>
( ) Lise mezunu	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
( ) Yüksekokul mezunu ( 2 yıllık)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
( ) Üniversite mezunu	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
( ) Yüksek Lisans derecesi	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
( ) Doktora derecesi		<input type="checkbox"/>

###### 9.Aşağıdakilerden hangisi anne ve babanızın iş durumunu yansıtmaktadır (Tek cevap)?

<b>İş Durumu</b>	<b>Anne</b>	<b>Baba</b>
<input type="checkbox"/> Çalışıyor	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> Geçici işlerde çalışıyor	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> Kısa süreden beri işsiz	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> Uzun süreden beri işsiz	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> Emekli	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> Emekli ama hala çalışmaya devam ediyor	<input type="checkbox"/>	
<input type="checkbox"/> Diğer (belirtiniz) .....		

**10. Anne - babanızın işi ya da mesleği nedir? Açık olarak belirtiniz.**

Anne: .....

Baba: .....

**11. (Genç çalışıyorsa sorulacak) Aylık Geliriniz Ne Kadardır? .....**

0-500 TL  501- 800TL  801 -1.100 TL  1.101 TL ve üzeri

**12. (Öğrenci ise sorulacak) Haftalık harçlığınız ne kadardır? .....**

0- 50TL  51-80TL  81-100 TL  101 TL ve üzeri

**13. Evinizin toplam aylık geliri aşağıdaki dilimlerden hangisine girmektedir?**

500 TL - 1.000 TL  1.001 TL- 2.000 TL  2.001 TL - 3.000 TL

3.001 TL - 4.000 TL  4.001 TL -5.000 TL  5.001 TL - 7.000 TL

7.000 TL ve üzeri

**14. Yaşadığınız ev (ailenizin evi)**

Kiracı  Ev Sahibi  Lojman

**15. En çok hangi tür televizyon programı izlersiniz? (Tek Seçenek)**

Haberler  Spor programları  Belgeseller (4) Dini programlar  Bilgi yarışması  
 Diziler  Sinema Filmleri  Magazin - Müzik-Eğlence  Televizyon izlemem   
 Siyasi Tartışma Programları  Diğer (Yazınız).....

**16. Evinizde hangi sıklıkla gazete okunur?**

Gazete alınmaz  Her gün gazete alınır  Hafta sonları  Ara sıra

**17. Hangi gazeteleri okursunuz?**

Hürriyet  Milliyet  Habertürk  Cumhuriyet  Sözcü  Zaman  Milli Gazete  Evrensel  
 Aydınlık  Ortadoğu  Yeniçağ  Taraf  Star  Akşam  Fanatik  Fotomaç  Birgün  
 Takvim  Dünya  Vatan  AMK Spor

**18. Günde ortalama kaç saat TV izliyorsunuz?**

TV İzlemiyorum  1-2 saat  3-5 saat  6-7 saat  8 saat ve üstü

**19. Günde ortalama kaç saat internete giriyorsunuz?**

İnternete girmiyorum  1-2 saat  3-5 saat  6-7 saat  8 saat ve üstü

**20. Aşağıdaki ifadelerden hangileri sizin aile yaşamınızı yansıtmakta ya da tanımlamaktadır?**

Aile içinde kavga gürültü eksik olmuyor.  
 Ailem yakın arkadaşlarımı tanır.  
 Ailenin babası ya da evin erkeği ne derse o olur.  
 Ben bütün ciddi sorunlarımı önce aile içinde konuşurum.  
 Bizim ailede fikirlerimi açıkça söylemem büyüklere saygısızlık olarak görülür.  
 Evde herkes kendi havasında yaşar, bazı günler birbirimizi görmeyiz bile.

**21. Sizi en iyi kim anlıyor? (3 tanesini önem sırasına göre 1'den 3'e doğru numaralandırın)**

Anne  Baba  Eş / sevgili  
 Karşı cinsten yakın arkadaş  Ağabey/abla/kardeş  Öğretmen / öğretim üyesi  
 Okul arkadaşı  İş arkadaşı  Mahalle arkadaşı  
 Hiç kimse  Diğer (belirtin).....

22.Sizce insanın yaşamını anlamlı kılan nedir? (3 tanesini önem sırasına göre 1'den 3'e doğru numaralandırın)

- ( )Aile ( )Eş, sevgili ( )Bir eser bırakmak  
( )İdealleri uğruna mücadele ( )Çocuk ( )Mesleki başarı  
( )Din, inanç ( )Zenginlik, para ( )Eğitim  
( )Yaşamın anlamı ( )Bilgi ( )Diğer (belirtin) .....

23.Aşağıdaki ifadeler sizin için ne sıklıkla doğru olabilir?

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1	Ben evde yoksam evdekiler nerede olduğumu bilir.					
2	Ailem her zaman ne yaptığımı bilir.					
3	Ailem hangi arkadaşımınla birlikte olduğumu bilir.					
4	Aileme paramı ne için harcadığımı söylerim.					
5	Ailem okul çıkışı ya da iş çıkışında nerede olduğumu bilir.					
6	Ailem boş zamanlarımda neler yaptığımı bilir.					
7	Dışarı çıktığımda saat geç olduğunda ailem beni arayıp nerede olduğumu sorar.					
8	Ailem yaş grubuma uygun ne tür film veya dvd izlediğime dikkat eder.					

24. Genel olarak baktığınızda hayatınızdan ne kadar memnunsunuz? Buna 0 ile 10 puan arasında bir not vermeniz gerekse, kaç verirdiniz? .....

#### **ARKADAŞLIK VE BOŞ ZAMAN İLE İLGİLİ BİLGİLER ( 25. ve 34.Sorular)**

25.Genellikle boş zamanlarınızı nasıl değerlendirirsiniz?

**Ev içinde (Tek seçenek)**

- ( ) Gazete-Kitap-dergi okuyarak  
( ) Müzik dinlemek  
( ) Televizyon seyretmek  
( ) El işleri yapmak ve hobiler  
( ) İnternet  
( ) Ev işlerine katkıda bulunmak  
( ) Aile bireyleriyle sohbet  
( ) Diğer

**Ev dışında (Tek seçenek)**

- ( ) Kahvehaneye giderek  
( ) Birahaneye giderek  
( ) Sinema, tiyatro ve konsere giderek  
( ) Komşu ve akraba ziyareti  
( ) İnternet kafeler  
( ) Spor kulüpleri  
( ) Kurslara giderek  
( ) Arkadaşlar ile buluşmak  
( ) Derneklere giderek  
( ) Diğer

26.Arkadaş çevrenizden ne kadar memnunsunuz?

- ( ) Çok memnunum ( ) Memnunum ( ) İdare eder ( ) Memnun değilim ( ) Hiç memnun değilim

27.Mahallenizde komşularınızla ilgili aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz?

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1-Çoğu komşum beni tanıyor.					
2-Mahallemizde komşuluk ilişkileri iyidir.					
3-Mahallemde birçok suç işlenmektedir.					
4-Mahallede uyuşturucu satışı yapılmaktadır.					
5-Mahallede sürekli kavgalar olmaktadır.					
6-Çevremde insanlar komşularına yardım yaparlar.					
7-Herkes birbirini tanır.					
8-Herkes birbirine güvenir.					
9-İnsanlar birbirini anlar.					
10-Burası güvenli bir mahalledir.					
11-Mahallede polisler düzenli olarak					

devriye gezer.					
12- Mahallemde komşular gençleri gözetim altında tutar.					

**28. Giyim tarzınız?**

- Klasik giyim tarzı  Punk giyim tarzı  Hip-hop giyim tarzı  Spor giyim tarzı

**29.Okuduğunuz kitap türleri?**

- Roman, Hikaye  Magazin Dergileri  Bilimsel kitaplar, makaleler, dergiler  Şiir  
 Polisiye  Bilim-Kurgu  Dünya Klasikleri  Dini kitaplar  Diğer.....

**30. Seyrettiğiniz film tarzları?**

- Komedi  Western  Korku  Romantik  Erotik  Bilim -Kurgu  Kriminal

**31.Türkiye ve dünyadaki olayları aşağıdakilerden hangisi ile takip ediyorsunuz? (Sadece bir seçenek)**

- Gazete, kitap, dergi  Televizyon radyo internet  Aile  Arkadaşlarım  
 Okul öğretmenler  Diğer.....

**32.Hiç yurt dışına çıktınız mı?  Evet  Hayır**

- Evet ise ne amaçla gittiniz? .....

- Hangi Ülke:.....

**33. Siz ne kadar sıklıkla yayın okursunuz?**

- Hiç okumam  Haftada birkaç kitap  Ayda birkaç kitap  Yılda birkaç kitap  Başka.....

**34.Yaz tatillerini genellikle nerede geçiriyorsunuz?**

- Yurt içi otelde deniz tatili  Yurt içi pansiyonda deniz tatili  Yazlığımız var  
 Yurt dışı tatil  Memleketimize gidiyoruz  Diğer.....

**OKUL VE GENÇLİK SORUNLARI İLE İLGİLİ SORULAR (35.-38. Sorular).**

**35.Okulunuz ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisine ne derece katılıyorsunuz?**

	Katılmıyorum	Katılıyorum	Fikrim Yok
1-Taşınmak zorunda olsam okulumu çok özlerim.			
2- Her zaman okula memnuniyetle giderim.			
3- Okulda hırsızlık olayları çok oluyor.			
4- Okulda çok kavga oluyor.			
5- Okul binası yıkık ve dökük.			
6- Okulda uyuşturucu var.			
7- Öğretmenler okuldaki sorunları çözmeye çalışıyor.			

**36. Okulda derslerde ne kadar iyisiniz?**

- Muhtemelen sınıfta en iyi benim.  Ortalamanın çok üzerindeyim.  Ortalamanın üzerindeyim.  
 Ortalardayım.  Ortanın altındayım.  Ortalamanın çok altındayım.  
 Muhtemelen sınıfta en kötü benim.

**37.Sizce Türkiye’de gençlerin karşılaştığı güçlükler arasında en önemlileri nelerdir?**

**(3 tanesini önem sırasına göre 1’den 3’e doğru numaralandırın)**

- İstedığı eğitimi görememek / yeterli eğitim alamamak  İşsizlik/İş güvencesinden yoksunluk  
 Parasızlık  Ciddiye alınmamak/saygı görmemek  
 Danışacak, yol gösterecek kimsesi olmamak  Cinsel sorunlar  
 Gençlik içindeki gruplardan birine girmeye zorlanmak  Aile ve çevre baskısı  
 Spor olanaklarından yoksunluk

**38.Gelecekle ilgili beklentileriniz aşağıdakilerden hangileridir? (Sırasıyla belirtiniz-3 Seçenek)**

- İyi bir iş ve gelir  Ev sahibi olmak  Sağlıklı bir yaşam sürmek  
 Aile kurmak  İşimde yükselmek  Hiçbir beklentim yok...  
 Başka bir şehirde yaşamak  Başka bir ülkede yaşamak  Zengin olmak  
 Sakin bir yaşam  Daha fazla seyahat edebilmek  Kendi işimi kurmak



( ) Şu anki yaşantımı sürdürmek

( ) Diğer.....

**SİDDET VE SAPMA İLE İLGİLİ SORULAR ( 39. ve 47. sorular)**

**39.Gençlerin yasak olan şeyleri yapmasını önlemek için aşağıdakilerin hangisinin ne derecede etkili olacağını düşünüyorsunuz?**

	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
1- Suçüstü yakalananlara ağır cezalar verilmeli.			
2- Olası sonuçlar hakkında bilgilendirmek.			
3- Gençlerin endişelerini ve sorunlarını dinlemek			
4- Birlikte yaşam noktasından eğitim vermek.			
5- Ebeveynler için danışmanlık verilmeli			
6- Herkese güzel bir eğitim vermek			

**40.Zor bir durumda ya da büyük bir problemle karşılaştığımızda genelde ne yaparsınız?**

	Asla	Bazen	Sık sık	Her zaman
1 Bu problemi ailem ya da diğer yetişkinler ile paylaşıyorum.				
2 Güvendiğim arkadaşlarımla paylaşarak çözmeye çalışırım.				
3 Her şeyin kendiliğinden yine iyi olacağına inanırım				
4 Öfkemi ve şaşkınlığımı kapıları çarparak, bağırarak ve ağlayarak gösteririm.				
5 Bunu şaka gibi görüp her şeyin çok daha iyi olacağını gösteririm.				
6 Bir plan yaparak adım adım çözmeye çalışırım.				
7 Agresifleşerek başkalarına zarar veririm.				
8 Sorunu çözene kadar her şeyi bir kenara bırakırım.				
9 Kafamı dağıtmak için başka ortamlara girerim.				
10 Televizyon ve bilgisayarla meşgul olurum.				
11 Sigara ve fazla alkol tüketirim.				
12 Sonuçta bu dünyanın sonu değil der, espri ile aşmaya çalışırım.				

**41. Günlük hayatta şiddetli tartışmalar, kavgalar, zorbalıklar önü alınmaz boyutlardaki anlaşmazlıklara ve problemlere dönüşebilmektedir. Son bir yıl içerisinde böyle bir durumla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız aşağıdaki durumların hangisinde yaşandı?**

- ( ) Gençler arasında ( ) Türkler ve yabancılar arasında  
( ) Bar, disko ya da gece kulübünde ( ) Futbol sahalarında ya da diğer etkinlik alanlarında  
( ) Okulda ( ) Sağ radikal gruplardan ( ) Sol radikal gruplardan  
( ) Gösteriler esnasında Polisten ( ) Diğer..... ( ) Hayır

**42.Şimdiye kadar küçük de olsa bir şey aşırıdınız mı?**

- ( ) Evet ( ) Hayır

**43.Hangi sebeplerden dolayı aşırma yaptınız? Neden? (Birden fazla şıkkı işaretleyebilirsiniz.)**

- ( ) Çünkü arkadaşlarım yapıyordu. ( ) Cesur olmak duygusu ( ) Para eksikliği  
( ) Eğlence olsun diye. ( ) Teşvik edildim. ( ) Can sıkıntısından.  
( ) Alkol ve uyuşturucunun etkisinden. ( ) Kıskançlıktan. ( ) Diğer....

**44. Aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz?**

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1- Aile babası olarak bir adam eşine ve çocuklarına uymak zorundadır.					
2- Eğer kadın kocasını aldatırsa eşi onu dövebilir.					
3- Bir adam eşini çocuklarını korumak için güç kullanmaya hazır olmalıdır.					
4- Şiddete karşı kendini koruyamayan zayıf insandır.					
5- Aile reisi olarak bir adam acil durumlarda şiddet uygulayabilmelidir.					
6- Erkekler ailelerini ve mallarını korumak için silah bulundurabilmelidir.					
7- Gerçek bir adam birisi ailesi hakkında kötü konuştuğunda onu vurmaya hazır olmalıdır.					
8- Gerçek bir adam güçlüdür ve ailesini korur.					

**45. Bu bölümde size değişik konularla ilgili olarak düşünceleriniz ve duygularınız hakkında sorular yöneltilmektedir. Lütfen aşağıda verilen cümleleri ne kadar onaylayıp onaylamadığınızı belirtiniz.**

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1) Bazen tartışmadan ya da kavgadan kaçmak için yalan söylenebilir.					
2) Arkadaşlar arasında popüler olmak için bazı kurallar ihlal edilebilir.					
3) İstenilen izlenimi bırakabilmek için kurallar çiğnenebilir.					
4) Okulda başarılı olmak için bazen hilelere başvurulabilir.					
5) Okulda öğretmenlerle alay edilebilir.					
6) Arkadaşlarınızla ilişkinizi sürdürmek için ailenin koyduğu kurallar bazen ihlal edilebilir.					
7) Eğer biri benimle ya da arkadaşlarımla uğraşırsa zarar görür.					
8) Okulda statü elde etmek için diğer öğrenciler korkutulabilir.					
9) Eğer biri küfür ettiyse, dövülmeyi hak eder.					
10) Eğer biri beni tehdit ederse, dayak yemeyi hak eder.					
11) Başarılı olmak için bazı doğru olmayan şeyler yapmak zorunda kalabilirsin.					
12) Eğer yakalanmayacaksan, yasalar ihlal edilebilir.					
13) İstenileni yaptırmak için, diğer kişiye vurulabilir.					
14) Okulda kurallara uymak önemlidir.					
15) Biri sizi öfkeliendirirse, cezasını vermek gerekir.					
16) Eğer dövüş edersen, herkes sana saygı gösterecektir.					

17) Video oyunlarında şiddet arttıkça daha eğlenceli hale gelir.					
18) Eğer dövüşmekten korkarsan, hiç bir arkadaşın olmaz.					
19) Namus söz konusu olduğu zaman kurallar çiğnenebilir.					
20) Polise karşı saygı duyulmalıdır.					
21) Polis gençlere adil davranır.					
22) Aileme saldıran karşılığını aynı şekilde alır.					
23) Akrabalarımaya yapılmış şiddeti kendime yapılmış sayarım.					
24) Namus kirletildi mi temizlenmesi gerekir.					
25) Adli sorunlar güvenlik güçlerine bırakılmalıdır.					
26) Kendimi savunmak için gerekirse silah kullanırım.					

**46. Bu bölümde sizin kendi davranışlarınızla ilgili sorular yer almaktadır. Yanıtlarınızın hiç bir şekilde başka kişiler tarafından bilinmeyeceğini tekrar size hatırlatmak istiyoruz. Bütün yanıtlarınız gizli kalacaktır. Lütfen sadece son 12 ay içerisindeki davranışlarınızı düşünmeye çalışınız. Son 12 ay içerisindeki davranışlarınızdaki sıklığı aşağıda verilen ölçeği kullanarak belirtin. Son 12 ay içerisinde, aşağıda verilen davranışları kaç kere gerçekleştirdiniz?**

	Hiç	1 kere	2 kere	3 kere	4 ve daha fazlası
1) Sınıfın düzenini bozdu.					
2) Aile üyelerinden haberleri olmadan evden para aldım.					
3) Okula ait olan bir mala bilerek zarar verdim.					
4) Okulda diğerlerini vurmaya tehdit ettim ya da vurdum.					
5) Araba ya da motosiklet gibi motorlu aracı aşırıya çalıştırdım ya da aşırıya çıkardım.					
6) Bilerek çalıntı malları kullandım.					
7) Bir sorun yüzünden müdür odasına çağırıldım.					
8) İzinsiz olarak bir binanın ya da aracın içine girdim.					
9) Bilerek yangın çıkarmayı denedim.					
10) Maddi değeri az olan (ufak tefek) şeyleri çaldım.					
11) Kavga ettim.					
12) İnsanlardan para ya da başka şeyler elde etmek için fiziksel güç kullandım.					
13) Sahibinin izni olmadan başkasının arabasını gezmek için aldım.					
14) Okulda hoşlandığım biri için kavga ettim.					
15) Mağazadan parasını ödemedem bir şeyler aldım.					
16) Polis tarafından karakola götürüldüm.					
17) Alkol kullandım.					
18) Okulda sık sık ağız dalaşına girdim.					
19) Gizli olarak yaralayıcı alet ( tabanca, bıçak gibi) taşıdım.					
20) Bana ait olmayan bir mala bilerek zarar verdim.					
21) Maddi değeri yüksek olan şeyleri aşırıya çıkardım.					
22) Birini ciddi olarak yaralamak ya da öldürmek düşüncesi ile saldırdım.					
23) Bazı şeylerin parasını ödemekten kaçındım (sinema, otobüs, yemek vb).					
24) Çete kavgasına katıldım.					
25) Davranışlarımdan dolayı öğretmenlerim şikayetçi oldular.					
26) İstemediği halde biri ile cinsel ilişkiye girdim ya da girmeye çalıştım.					
27) Diğer öğrencilerden para ya da başka şeyler elde etmek için fiziksel güç kullandım.					
28) Geceyi gözaltında geçirdim.					
29) Çocuk mahkemesine çıkartıldım.					

30) Uyuşturucu maddeleri kullandım.					
31) Sigara içtim.					
32) Sözlü ya da yazılı sınavlarda fısıldadım.					
33) Eğlence olsun diye binaların camlarını ya da sokak lambalarını kırdım.					
34) Bisiklet, motosiklet ya da otomobil gibi araçları hız limitlerini aşacak şekilde kullandım.					
35) Şişe kırarak, bidon devirerek ve bu gibi davranışlarla bilerek sokakları kirlettim.					
36) Ağaçlara sivri bir nesneyle yazılar yazdım.					
37) Öfkelendiğim zaman eşyaları kırdım.					
38) Kavga da kırık şişe ya da sustalı gibi alet kullandım.					
39) Eğlence olsun diye dükkanlardan parasını ödmeden bir şeyler aldım.					
40) Yerine koymayı düşünmeden evden habersiz para aldım.					
41) Korkutmak amacıyla başkalarına vurma, çelme takma, yolunu kesme gibi davranışlar gösterdim.					
42) Başkasına ait değerli bir eşyayı sahibine sormadan alıp sakladım.					
43) Sinema, park gibi halka açık yerlerdeki eşyalara zarar verdim.					
44) Okuldan kaçtım.					
44) Okul zamanında sokaklarda başıboş gezdim.					
45) Okulda sigara içtim.					
46) Sınavlarda kopya çektim.					

**47. Aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olduğunuzu düşünüyorsunuz?**

	Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
1-Nazik					
2-Uyumlu					
3-Kurallara uyan					
4-Asi					
5-Bireysel davranan					
6-Gruba bağlı hareket eden					
7-Davranışlarının sonucunu düşünmeden hareket eden					
8-Çok çabuk sinirlenen, kendini çabuk kaybeden					
9-İnsanlara sinirlendiği zaman onlarla konuşup sorunu halletmektense onlara zarar vermek isteyen					
10-Uzlaşmacı					
11-Kendine güveni olan					
12-Arkadaşları tarafından sevilen ve kabul gören					
13-Gününü yaşayan, geleceği düşünmeyen					
14-Sonucunun olumsuz olacağını bilse de riskli davranışlarda bulunmayı seven					

**ANKETİ TAMAMLAMIŞ BULUNUYORSUNUZ! KATILIMINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ**

Anketörün Adı ve Soyadı :.....

Uygulamanın Yapıldığı İlçe :.....

Uygulanan Mah./Sok. :.....

Ortalama Görüşme Süresi :.....

Uygulama Tarihi : .../.../.....

Anketörün Ekleme istedikleri:

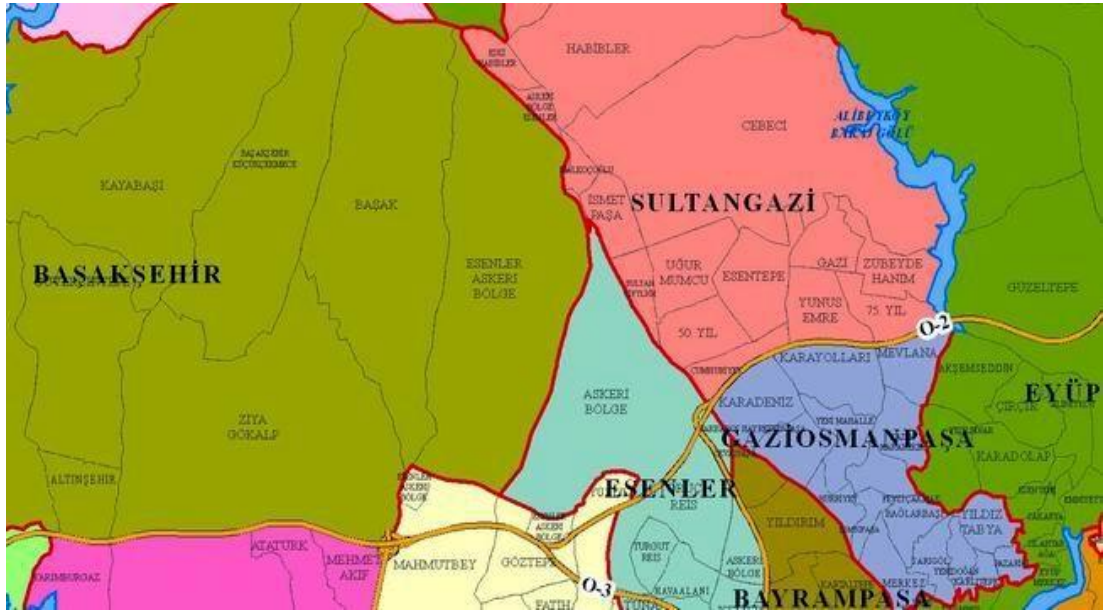
## EK 2: Nitel Görüşme Soruları:

- 1-Cinsiyet
- 2-Yaş
- 3-Doğum yeri
- 4-Memleketi
- 5-Evinizin aylık geliri
- 6-Haftalık harçlık
- 7-Anne ve babanızın eğitim durumu
- 8-Anne ve babanızın mesleği
- 9-Anne ve babanızın çalışma durumu
- 10-Size göre genç kimdir?
- 11- Bir gencin yaşantısını anlatabilir misiniz?
- 12- Gençleri diğerlerinden ayıran özellikler nelerdir?
- 13- Ailenizle ekonomik ve sosyal olarak ilişkileriniz nasıl?
- 14- Yaşadığınız bölgede sizlere yönelik spor, eğlence olanakları var mı varsa ne kadar yararlanabiliyorsunuz?
- 15- Gençler içinde bulunduğu çevreyle uyum sorunu yaşıyor mu yaşıyorsa hangi konularda yaşıyor?
- 16- Bu sorunlar çözülebilir mi? Çözülemez ise neden?
- 17- Gençlere yönelik bir baskı olduğunu düşünüyor musunuz? Var ise size göre bunun sebepleri nelerdir?
- 18- Madde bağımlılığı konusunda ne düşünüyorsunuz (sigara, alkol, uyuşturucu)?
- 19- Çevrenizde madde kullanan var mı? Siz ya da arkadaşlarınız neden kullanıyorsunuz?
- 20- Sizin bulunduğunuz semt zenginlerin yaşadığı semt olarak biliniyor. Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?
- 21- Buradaki gençler zengin aile çocukları diye algılanıyor. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?
- 22-Ailenizin yapısı ve gelir düzeyi düşünüldüğünde siz yeterince bu gelir ve eğitimden yararlandığınızı düşünüyor musunuz?
- 23- Sizce sapkın kimdir? Gençlerde sapkın olarak görebileceğimiz davranışlar nelerdir? Neden sapkınlık gençlerde daha yoğun görülmektedir?
- 24- Bugün gençlerin içinde yaşadıkları kültürle uyuşmadıkları konuları özetleyebilir misiniz? Sizce neden?
- 25- Sizin ve genel olarak gençlerin gelecekte bekledikleri nelerdir?

## EK 2 Nitel Görüşme Yapılan Kişilere Ait Bilgiler

### 1- Sultangazi Bölgesinde Nitel Görüşme Yapılan Kişilere Ait Bilgiler

GÖRÜŞÜLEN KİŞİ	Medeni		Anne Meslek		Anne Eğitim	Baba Eğitim	Haftalık	Aile Geliri Aylık	Mahalle	Görüşme Tarihi	Görüşme Yeri	
	Durumu	Memleket	Baba Meslek	Düzeni	Düzeni	Harçlık						
1 E	18 Lise Son Sınıf Öğreni	Bekar	Ardahan	Ev hanımı	Kumaş topta alım sa	İlkokul	Lise	200 TL	10000 TL	Sultangazi	D.G. 15.12.2015	Sultangazi Kafe
2 E	19 Öğrenci	Bekar	Kastamonu	Ev hanımı	Tezgahtar	Ortaokul	Ortaokul	20 TL	1400 TL	Sultangazi	D.G. 15.12.2015	Eczane
3 E	21 Çalışıyor	Bekar	Bayburt	Ev hanımı					1200 TL	Sultangazi	D.G. 15.12.2015	Sultangazi Kafe
4 E	24 Çalışıyor	Bekar	Gerze	En hanımı	Emekli	İlkokul	İlkokul	75 TL	2000 TL ve üzeri	Sultangazi	D.G. 16.12.2015	Sultangazi Kafe
5 K	18 Lise Öğrencisi Üniversite	Bekar	Sivas	Temizlik Şirke Telefoncu kendi yeri	İlkokul	İlkokul	İlkokul	100 TL	Bilmiyor	Sultangazi	D.G. 17.12.2015	Sultangazi Büro
6 K	24 Öğrenci	Bekar	Erzurum	Temizlik persi Baba ile görüşmüyö	İlkokul	İlkokul	İlkokul	50 TL	Bilmiyor	Sultangazi	D.G. 01.12.2015	Sultangazi Büro
7 K	24 Çalışıyor	Evli	Kastamonu	En hanımı	Serbest Meslek	İlkokul	İlkokul	Çalışıyor	3000 TL	Sultangazi	D.G. 01.12.2015	Sultangazi Kafe
8 K	18 Lise Öğrencisi	Bekar	Gerger	Ev hanımı	Hamal	İlkokul	İlkokul	30 TL	4500	Sultangazi	D.G. 02.12.2015	Sultangazi Kafe
1 E	17 Lise Öğrencisi	Bekar	Sivas	Ev hanımı	Emekli	İlkokul	İlkokul	25-30 TL	1500 TL	Sultangazi	O.G. 05.12.2015	Sultangazi Dernek
2 E	18 Lise Mezun	Bekar	Sivas	Ev hanımı	Emekli-Taksi Şoförü	İlkokul	İlkokul	20 TL	2000 TL	Sultangazi	O.G. 05.12.2015	Sultangazi Dernek
3 E	19 Lise Mezun	Bekar	Tunceli	Temizlik işçisi	Tekstilde işçi	İlkokul	İlkokul	30 TL	1500 TL	Sultangazi	O.G. 05.12.2015	Sultangazi Dernek
4 K	18 Lise Mezun	Bekar	Sivas	Ev hanımı	Emekli-Kaynak işi	İlkokul	İlkokul	50 TL	2000 TL	Sultangazi	O.G. 05.12.2015	Sultangazi Dernek
5 K	18 Lise Mezun Üniversite	Bekar	Bingöl	Emekli	Temizlik personeli	İlkokul	İlkokul	40 TL	1500 TL	Sultangazi	O.G. 05.12.2015	Sultangazi Dernek
6 K	23 Öğrenci	Bekar	Sivas	Ev hanımı	Teneke kutu imalatı	İlkokul	İlkokul	Çalışıyor	3000 TL	Sultangazi	O.G. 05.12.2015	Sultangazi Dernek



## 2- Kadıköy Bölgesinde Nitel Görüşme Yapılan Kişilere Ait Bilgiler

		Medeni Durum	Memleket	Anne Meslek	Baba Meslek	Anne Eğitim Düzeyi	Baba Eğitim Düzeyi	Haftalık Harcık	Aile Gelir Aylık	Mahalle	Görüşme Tarihi	Görüşme Yeri
1	E	16 Lise Öğrenci	Bekar	İzmir	Muhasebe Müdürü	Müdür	Üniveriste	Üniversite	500 Bilimiyor	Fenerbahçe	O.G. 10.01.2016	Kadıköy Büro
2	E	15 Lise Öğrenci	Bekar	Muğla	Diş Doktoru	Diş Doktoru	Üniversite	Üniversite	300 Bilimiyor	Fenerbahçe	O.G. 10.01.2016	Kadıköy Büro
3	E	18 Lise Mezun Üniversite Öğrencisi	Bekar	Giresun	Ev Hanımı	Mobilya Tasarım Pazarlama Müdürü	Lise	Lise	375 Bilimiyor	Fenerbahçe	O.G. 10.01.2016	Kadıköy Büro
4	K	20 Öğrencisi Üniversite	Bekar	Nevşehir	Ev Hanımı	Müdürü	Lise	Lise	375 Bilimiyor	Fenerbahçe	O.G. 10.01.2016	Kadıköy Büro
5	K	20 Öğrencisi	Bekar	Rize	Mimar	Müteahit	Üniversite	Lise	1000 Bilimiyor	Fenerbahçe	O.G. 10.01.2016	Kadıköy Büro
1	K	19 Öğrenci	Bekar	İstanbul	Öğretmen	Deniz Subayı Satış	Üniversite	Üniversite	250 10000	Fenerbahçe	D.G. 15.01.2016	Kadıköy Büro
2	K	18 Lise Öğrenci	Bekar	Eskişehir	Muhasebe	Yöneticisi	Üniversite	Üniversite	375 16.000	Fenerbahçe	D.G. 15.01.2016	Kadıköy Büro
3	K	18 Lise Öğrenci Üniversite	Bekar	Sakarya	Eczacı	Bankacı	Üniversite	Üniversite	250 Bilmiyor	Caddebostan	D.G. 15.01.2016	Kadıköy Büro
4	K	22 Öğrencisi Üniversite	Bekar	Kastamonu	Ev Hanımı	Ticaret	Lise	Ortaokul terk	300 5000	Caddebostan	D.G. 10.01.2016	Kadıköy Büro
5	K	24 Öğrencisi Üniversite	Bekar	Sivas	Çocuk Bakıcısı	İşçi Serbest	İlkokul	İlkokul	400 5000	Caddebostan	D.G. 10.01.2016	Kadıköy Büro
6		24 Öğrencisi Üniversite	Bekar	Selanik	Ev Hanımı	Meslek	Lise	Meslek Lisesi	1000 15000	Fenerbahçe	D.G. 15.01.2016	Kadıköy Büro
7	K	23 Öğrencisi Bilgisayar	Bekar	İstanbul	Eczacı	Mimar Serbest	Üniversite	Üniversite	1500 15000	Fenerbahçe	D.G.17.01.2016	Kadıköy Büro
8	E	24 Mühendisi	Bekar	Adana	Ev Hanımı	Meslek	Lise	Lise	0 5000	Caddebostan	D.G.17.01.2016	Kadıköy Büro
9	K	24 Yrdımcısı Pazarlama Müdürü	Bekar	Ankara	Emekli Öğretmen	Emekli Albay	Üniversite	Üniversite	0 7000	Caddebostan	D.G.17.01.2016	Kadıköy Büro



## EK 3 Nicel Çalışma Kapsamındaki Tablolar

### Faktör Analizleri

#### Faktör: Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,916	
Approx. Chi-Square	2895,347	
Bartlett's Test of Sphericity	df	28
	Sig.	0,000

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	4,783	59,783	59,783	4,783	59,783	59,783
2	,861	10,760	70,543			
3	,627	7,835	78,378			
4	,452	5,650	84,027			
5	,395	4,936	88,964			
6	,353	4,409	93,372			
7	,313	3,917	97,289			
8	,217	2,711	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

#### Component Matrix<sup>a</sup>

	Component
	1
Ailem her zaman ne yaptığımı bilir.	,863
Ailem okul çıkışı ya da iş çıkışında nerede olduğumu bilir.	,850
Ben evde yoksam evdekiler nerede olduğumu bilir.	,834
Ailem hangi arkadaşımın birlikte olduğumu bilir.	,829
Ailem boş zamanlarımda neler yaptığımı bilir.	,801
Ailem paramı ne için harcadığımı söylerim.	,737
Dışarı çıktığımda saat geç olduğunda ailem beni arayıp nerede olduğumu sorar.	,687
Ailem yaş grubuma uygun ne tür film veya dvd izlediğime dikkat eder.	,527

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 1 components extracted.

#### Faktör: 1. Komşuluk İlişkileri 2. Mahallenin Suça Eğilimi

#### KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,833	
Approx. Chi-Square	3200,357	
Bartlett's Test of Sphericity	df	45
	Sig.	0,000



**Total Variance Explained**

Component	Initial Eigenvalues			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	3,992	39,919	39,919	3,904	39,045	39,045
2	2,440	24,396	64,315	2,527	25,271	64,315
3	,853	8,533	72,848			
4	,578	5,777	78,626			
5	,532	5,316	83,941			
6	,418	4,184	88,126			
7	,357	3,565	91,691			
8	,319	3,188	94,879			
9	,301	3,011	97,890			
10	,211	2,110	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

**Rotated Component Matrix<sup>a</sup>**

	Component	
	1	2
Herkes birbirini tanır.	,846	
Herkes birbirine güvenir.	,837	
Mahallemizde komşuluk ilişkileri iyidir.	,810	
İnsanlar birbirini anlar.	,796	
Çoğu komşum beni tanıyor.	,728	
Çevremde insanlar komşularına yardım yaparlar.	,726	
Mahallede sürekli kavgalar olmaktadır.		,864
Mahallede birçok suç işlenmektedir.		,850
Mahallede uyuşturucu satışı yapılmaktadır.		,830
Burası güvenli bir mahalledir		,557

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

**Faktör: 1. Okulun Suça Eğilimi 2.Okula Karşı Duyulan İstek**

**KMO and Bartlett's Test**

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,627	
Approx. Chi-Square	306,753	
Bartlett's Test of Sphericity	df	21
	Sig.	,000

**Total Variance Explained**

Component	Initial Eigenvalues			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	1,756	25,082	25,082	1,674	23,913	23,913
2	1,367	19,531	44,613	1,449	20,700	44,613
3	,955	13,637	58,250			
4	,816	11,653	69,903			
5	,767	10,955	80,857			
6	,698	9,968	90,826			
7	,642	9,174	#####			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

**Rotated Component Matrix<sup>a</sup>**

	Component	
	1	2
Okulda hırsızlık olayları çok oluyor. Okulda uyuşturucu var. Okulda çok kavga oluyor. Okul binası yıkık ve dökük	,749 ,646 ,642 ,523	
Taşınmak zorunda olsam okulumu çok özlerim. Her zaman okula memnuniyetle giderim. Öğretmenler okuldaki sorunları çözmeye çalışıyor.		,724 ,711 ,617

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

**Faktör: Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı****KMO and Bartlett's Test**

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,839
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1486,292
	df	21
	Sig.	,000

**Total Variance Explained**

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	3,368	48,119	48,119	3,368	48,119	48,119
2	,940	13,426	61,546			
3	,721	10,304	71,850			
4	,666	9,520	81,369			
5	,521	7,443	88,812			
6	,446	6,370	95,182			
7	,337	4,818	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

**Component Matrix<sup>a</sup>**

	Component
	1
Gerçek bir adam birisi ailesi hakkında kötü konuştuğunda onu vurmaya hazır olmalıdır	,790
Erkekler ailelerini ve mallarını korumak için silah bulundurabilmelidir	,764
Eğer kadın kocasını aldatırsa eşi onu dövebilir	,736
Aile reisi olarak bir adam acil durumlarda şiddet uygulayabilmelidir	,715
Bir adam eşini çocuklarını korumak için güç kullanmaya hazır olmalıdır	,678
Şiddete karşı kendini koruyamayan zayıf insandır	,632
Gerçek bir adam güçlüdür ve ailesini korur	,499

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 1 components extracted.

**Faktörlere ait tanımlayıcı istatistikler**

	n	AO	SS
Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı	725	3,699	0,948
Komşuluk İlişkileri	725	3,121	0,967
Mahallenin Şiddet ve Sapma	722	2,224	0,933
Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı	727	2,802	0,932
Okulda Şiddet ve Sapma	717	0,985	0,435
Okula Karşı Duyulan İstek	720	1,291	0,534

İlçe		n	AO	SS
Sultangazi	Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı	375	3,906	0,922
	Komşuluk İlişkileri	375	3,371	0,905
	Mahallede Şiddet ve Sapma	372	2,476	0,934
	Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı	376	2,942	0,926
	Okulda Şiddet ve Sapma	374	1,014	0,450
	Okula Karşı Duyulan İstek	376	1,366	0,554
Kadıköy	Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı	350	3,477	0,926
	Komşuluk İlişkileri	350	2,852	0,961
	Mahallede Şiddet ve Sapma	350	1,955	0,855
	Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı	351	2,652	0,916
	Okulun Suça Eğilimi	343	0,953	0,417
	Okula Karşı Duyulan İstek	344	1,208	0,500

Cinsiyet		n	AO	SS
Kadın	Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı	392	4,002	0,834
	Komşuluk İlişkileri	391	3,218	0,976
	Mahallede Şiddet ve Sapma	390	2,119	0,912
	Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı	391	2,487	0,784
	Okulda Şiddet ve Sapma	388	0,937	0,408
	Okula Karşı Duyulan İstek	390	1,338	0,540
Erkek	Ailenin Gencin Hayatını Takip Etmesi Sıklığı	333	3,342	0,951
	Komşuluk İlişkileri	334	3,007	0,946
	Mahallede Şiddet ve Sapma	332	2,347	0,944
	Aile İçi Şiddet Kullanım Onayı	336	3,168	0,958
	Okulda Şiddet ve Sapma	329	1,041	0,460
	Okula Karşı Duyulan İstek	330	1,234	0,523

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Yaş, Cinsiyet ve Oturdıkları İlçeye Göre Dağılımı

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
<b>Cinsiyet</b>						
Kadın	219	57,8%	175	49,9%	394	54,0%
Erkek	160	42,2%	176	50,1%	336	46,0%
Toplam	379	100,0%	351	100,0%	730	100,0%
<b>Yaş</b>						
15	46	12,1%	23	6,6%	69	9,5%
16	108	28,5%	34	9,7%	142	19,5%
17	102	26,9%	73	20,8%	175	24,0%
18	33	8,7%	64	18,2%	97	13,3%
19	18	4,7%	26	7,4%	44	6,0%
20	10	2,6%	37	10,5%	47	6,4%
21	15	4,0%	31	8,8%	46	6,3%
22	16	4,2%	24	6,8%	40	5,5%
23	14	3,7%	20	5,7%	34	4,7%
24	17	4,5%	19	5,4%	36	4,9%
Toplam	379	100,0%	351	100,0%	730	100,0%
Yaş Ortalama ± SS	17,6 ± 2,5		18,8 ± 2,5		18,2 ± 2,5	

Tablo 2: Doğum Yeri

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
<b>Doğum Yeri</b>						
İstanbul	241	65,3%	254	74,1%	495	69,5%
İstanbul Dışı	128	34,7%	89	25,9%	217	30,5%
Toplam	369	100,0%	343	100,0%	712	100,0%

Tablo 3: (İstanbul doğumlu değilseniz) İstanbul'a yerleşme nedeniniz nedir?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Ailevi	82	41,6%	22	27,2%	104	37,4%
Ekonomik	44	22,3%	9	11,1%	53	19,1%
Bireysel	21	10,7%	14	17,3%	35	12,6%
Zorunlu Göç	16	8,1%	5	6,2%	21	7,6%
Diğer	34	17,3%	31	38,3%	65	23,4%
Toplam	197	100,0%	81	100,0%	278	100,0%

Tablo 4: Sahip olunan olanaklar

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Masaüstü bilgisayar/Laptop	231	67,0%	324	94,2%	555	80,6%
Akıllı Telefon	224	64,9%	326	94,8%	550	79,8%
Yalnızca bana ait bir oda	135	39,1%	280	81,4%	415	60,2%
Herhangi bir müzik aleti	97	28,1%	208	60,5%	305	44,3%
Kredi kartı	14	4,1%	161	46,8%	175	25,4%
Ayrı ev	22	6,4%	69	20,1%	91	13,2%
Otomobil	8	2,3%	64	18,6%	72	10,4%
Toplam Cevap	731	211,9%	1432	416,3%	2163	313,9%
Yanıtlayan Kişi	345	91,0%	344	98,0%	689	94,4%

Tablo 5: Anne ve baba eğitim durumu

Eğitim durumu	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
<b>Anne</b>						
Okur-yazar değil	46	13,0%	6	1,8%	52	7,5%
Okur-yazar	27	7,6%	2	,6%	29	4,2%
İlkokul mezunu	169	47,9%	18	5,3%	187	27,0%
Ortaokul mezunu	76	21,5%	29	8,6%	105	15,2%
Lise mezunu	22	6,2%	118	34,8%	140	20,2%
Yüksekokul mezunu	2	,6%	25	7,4%	27	3,9%
Üniversite mezunu	11	3,1%	124	36,6%	135	19,5%
Yüksek Lisans	0	0,0%	17	5,0%	17	2,5%
<b>Toplam</b>	<b>353</b>	<b>100,0%</b>	<b>339</b>	<b>100,0%</b>	<b>692</b>	<b>100,0%</b>
<b>Baba</b>						
Okur-yazar değil	20	5,5%	0	0,0%	20	2,8%
Okur-yazar	23	6,3%	4	1,2%	27	3,8%
İlkokul mezunu	162	44,3%	12	3,5%	174	24,5%
Ortaokul mezunu	93	25,4%	24	7,0%	117	16,5%
Lise mezunu	50	13,7%	93	27,0%	143	20,1%
Yüksekokul mezunu	4	1,1%	23	6,7%	27	3,8%
Üniversite mezunu	12	3,3%	155	44,9%	167	23,5%
Yüksek Lisans	2	,5%	34	9,9%	36	5,1%
<b>Toplam</b>	<b>366</b>	<b>100,0%</b>	<b>345</b>	<b>100,0%</b>	<b>711</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 6: Anne ve baba iş durumu

İş durumu	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	n	%	n	%
<b>Anne</b>						
Çalışıyor	82	25,1%	146	49,2%	228	36,5%
Emekli	12	3,7%	54	18,2%	66	10,6%
Emekli-Çalışıyor	5	1,5%	13	4,4%	18	2,9%
Geçici işlerde çalışıyor	9	2,8%	2	,7%	11	1,8%
Kısa süreden beri işsiz	3	,9%	3	1,0%	6	1,0%
Uzun süreden beri işsiz	13	4,0%	24	8,1%	37	5,9%
Çalışmıyor	203	62,1%	55	18,5%	258	41,3%
<b>Toplam</b>	<b>327</b>	<b>100,0%</b>	<b>297</b>	<b>100,0%</b>	<b>624</b>	<b>100,0%</b>
<b>Baba</b>						
Çalışıyor	305	83,8%	242	71,0%	547	77,6%
Emekli	13	3,6%	24	7,0%	37	5,2%
Emekli-Çalışıyor	18	4,9%	63	18,5%	81	11,5%
Geçici işlerde çalışıyor	12	3,3%	4	1,2%	16	2,3%
Kısa süreden beri işsiz	2	,5%	1	,3%	3	,4%
Uzun süreden beri işsiz	4	1,1%	3	,9%	7	1,0%
Çalışmıyor	10	2,7%	4	1,2%	14	2,0%
<b>Toplam</b>	<b>364</b>	<b>100,0%</b>	<b>341</b>	<b>100,0%</b>	<b>705</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 7: Haftalık harçlık miktarı

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
0-50 TL	236	74,0%	36	11,2%	272	42,5%
51-80 TL	35	11,0%	49	15,3%	84	13,1%
81-100 TL	21	6,6%	50	15,6%	71	11,1%
101 TL ve üzeri	27	8,5%	186	57,9%	213	33,3%
<b>Toplam</b>	<b>319</b>	<b>100,0%</b>	<b>321</b>	<b>100,0%</b>	<b>640</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 8: Evinizin toplam aylık geliri?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
500-1000 TL	84	24,0%	1	,3%	85	12,6%
1001-2000 TL	124	35,4%	10	3,1%	134	19,8%
2001-3000 TL	64	18,3%	11	3,4%	75	11,1%
3001-4000 TL	33	9,4%	10	3,1%	43	6,4%
4001-5000 TL	11	3,1%	29	8,9%	40	5,9%
5001-7000 TL	18	5,1%	58	17,8%	76	11,2%
7001 TL ve üzeri	16	4,6%	207	63,5%	223	33,0%
<b>Toplam</b>	<b>350</b>	<b>100,0%</b>	<b>326</b>	<b>100,0%</b>	<b>676</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 9: Yaşadığınız ev ailenizin mi kiracı mısınız?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Ev Sahibi	251	67,3%	277	79,6%	528	73,2%
Kiracı	122	32,7%	71	20,4%	193	26,8%
<b>Toplam</b>	<b>373</b>	<b>100,0%</b>	<b>348</b>	<b>100,0%</b>	<b>721</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 10: En çok hangi tür televizyon programı izlersiniz?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	n	%	n	%
Diziler	112	30,3%	62	17,8%	174	24,2%
Haberler	64	17,3%	65	18,7%	129	18,0%
Spor programları	46	12,4%	65	18,7%	111	15,5%
Sinema Filmleri	50	13,5%	54	15,5%	104	14,5%
Belgeseller - Dini programlar	12	3,2%	27	7,8%	39	5,4%
Magazin - Müzik – Eğlence	23	6,2%	16	4,6%	39	5,4%
Siyasi Tartışma Programları	10	2,7%	10	2,9%	20	2,8%
Bilgi yarışması	12	3,2%	9	2,6%	21	2,9%
Televizyon izlemem	32	8,6%	34	9,8%	66	9,2%
Diğer	9	2,4%	6	1,7%	15	2,1%
<b>Toplam</b>	<b>370</b>	<b>100,0%</b>	<b>348</b>	<b>100,0%</b>	<b>718</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 11: Evinizde hangi sıklıkla gazete okunur?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	n	%	n	%
Her gün gazete alınır	38	10,4%	114	32,9%	152	21,4%
Hafta sonları	63	17,3%	73	21,1%	136	19,1%
Ara sıra	166	45,5%	107	30,9%	273	38,4%
Gazete alınmaz	98	26,8%	52	15,0%	150	21,1%
<b>Toplam</b>	<b>365</b>	<b>100,0%</b>	<b>346</b>	<b>100,0%</b>	<b>711</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 12: Okunan gazete türleri

Okunan gazete türleri	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	N	%	n	%	n	%
Siyasi	191	64,7%	249	88,3%	440	76,3%
Magazin	232	78,6%	317	100,0%	549	95,1%
Spor	168	56,9%	115	40,8%	283	49,0%
Ekonomi	4	1,4%	7	2,5%	11	1,9%
Toplam cevap	595	201,7%	688	231,6%	1283	222,4%
Yanıtlayan Kişi	295	77,80%	282	80,30%	577	79,00%

Tablo 12.1: Cinsiyete göre okunan gazete türleri

Okunan gazete türleri		Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
		n	%	n	%	n	%
Kadın	Siyasi	118	70,20%	120	83,30%	238	76,3%
	Magazin	155	92,30%	171	100,0%	326	100,0%
	Spor	45	26,80%	20	13,90%	65	20,8%
	Ekonomi	4	2,40%	5	3,50%	9	2,9%
	<b>Toplam cevap</b>	322	191,70%	316	219,40%	638	204,5%
Erkek	Siyasi	73	57,50%	129	93,50%	202	76,2%
	Magazin	77	60,60%	146	100,0%	223	84,2%
	Spor	123	96,90%	95	68,80%	218	82,3%
	Ekonomi	0	0	2	1,40%	2	,8%
	<b>Toplam cevap</b>	273	215,00%	372	269,60%	645	243,4%

Tablo 13: Günde ortalama kaç saat TV izliyorsunuz?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Tv izlemem	57	15,3%	85	24,5%	142	19,7%
1-2 saat	177	47,5%	182	52,4%	359	49,9%
3-5 saat	110	29,5%	72	20,7%	182	25,3%
6-7 saat	17	4,6%	2	,6%	19	2,6%
8 saat ve üzeri	12	3,2%	6	1,7%	18	2,5%
<b>Toplam</b>	373	100,0%	347	100,0%	720	100,0%

Tablo 14: Günde ortalama kaç saat internete giriyorsunuz?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
İnternete girmem	61	16,4%	6	1,7%	67	9,3%
1-2 saat	156	41,8%	101	28,9%	257	35,6%
3-5 saat	95	25,5%	123	35,2%	218	30,2%
6-7 saat	25	6,7%	47	13,5%	72	10,0%
8 saat ve üzeri	36	9,7%	72	20,6%	108	15,0%
<b>Toplam</b>	373	100,0%	349	100,0%	722	100,0%

Tablo 15: Aşağıdaki ifadelerden hangileri sizin aile yaşamınızı yansıtmakta ya da tanımlamaktadır?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Ailem yakın arkadaşlarımı tanır.	200	54,8%	212	62,7%	412	58,6%
Ben bütün ciddi sorunlarımı önce aile içinde konuşurum.	49	13,4%	53	15,7%	102	14,5%
Evde herkes kendi havasında yaşar, bazı günler birbirimizi görmeyiz bile.	31	8,5%	43	12,7%	74	10,5%
Ailenin babası ya da evin erkeği ne derse o olur.	36	9,9%	13	3,8%	49	7,0%
Aile içinde kavga gürültü eksik olmuyor.	35	9,6%	10	3,0%	45	6,4%
Bizim ailede fikirlerimi açıkça söylemem büyüklere saygısızlık olarak görülür.	14	3,8%	7	2,1%	21	3,0%
<b>Toplam</b>	365	100,0%	338	100,0%	703	100,0%

Tablo 16: Sizi en iyi kim anlıyor?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Anne	255	67,6%	214	61,8%	469	64,9%
Okul arkadaşı	144	38,2%	154	44,5%	298	41,2%
Baba	144	38,2%	121	35,0%	265	36,7%
Ağabey/Abla/Kardeş	127	33,7%	124	35,8%	251	34,7%
Karşı cinsten yakın arkadaş	56	14,9%	88	25,4%	144	19,9%
Eş / Sevgili	47	12,5%	87	25,1%	134	18,5%
Mahalle arkadaşı	84	22,3%	43	12,4%	127	17,6%
İş arkadaşı	8	2,1%	13	3,8%	21	2,9%
Öğretmen / Öğretim üyesi	39	10,3%	22	6,4%	61	8,4%
Diğer	36	9,5%	45	13,0%	81	11,2%
<b>Toplam Cevap</b>	940	249,3%	911	263,3%	1851	256,0%
<b>Yanıtlayan Kişi</b>	377	99,5%	346	98,6%	723	99,0%

Tablo 16.1: Sizi en iyi kim anlıyor? (Cinsiyete göre)

Sizi en iyi kim anlıyor?	Kadın		Erkek	
	n	%	n	%
Anne	277	71,4%	192	57,3%
Okul arkadaşı	194	50,0%	104	31,0%
Baba	132	34,0%	133	39,7%
Ağabey/Abla/Kardeş	134	34,5%	117	34,9%
Karşı cinsten yakın arkadaş	67	17,3%	77	23,0%
Eş / Sevgili	63	16,2%	71	21,2%
Mahalle arkadaşı	59	15,2%	68	20,3%
İş arkadaşı	9	2,3%	12	3,6%
Öğretmen / Öğretim üyesi	30	7,7%	31	9,3%
Diğer	50	12,9%	31	9,3%
<b>Toplam cevap</b>	1015	261,6%	836	249,6%
<b>Yanıtlayan Kişi</b>	388	98,5%	335	99,7%

Tablo 17: Sizce insanın yaşamını anlamlı kılan nedir?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Aile	293	77,7%	253	72,5%	546	75,2%
Din / İnanç	152	40,3%	68	19,5%	220	30,3%
İdealleri uğruna mücadele	83	22,0%	130	37,2%	213	29,3%
Eş / Sevgili	86	22,8%	102	29,2%	188	25,9%
Eğitim	120	31,8%	63	18,1%	183	25,2%
Mesleki başarı	84	22,3%	66	18,9%	150	20,7%
Zenginlik / Para	56	14,9%	88	25,2%	144	19,8%
Bilgi	67	17,8%	68	19,5%	135	18,6%
Yaşamın anlamı	49	13,0%	62	17,8%	111	15,3%
Bir eser bırakmak	28	7,4%	51	14,6%	79	10,9%
Çocuk	24	6,4%	33	9,5%	57	7,9%
Diğer	9	2,4%	21	6,0%	30	4,1%
<b>Toplam Cevap</b>	1051	278,8%	1005	288,0%	2056	283,2%
<b>Yanıtlayan Kişi</b>	377	99,5%	349	99,4%	726	99,5%



Tablo 17.1: Sizce insanın yaşamını anlamlı kılan nedir? (Cinsiyete göre)

Sizce insan yaşamını anlamlı kılan nedir?	Kadın		Erkek	
	n	%	n	%
Aile	311	79,1%	235	70,6%
Din / İnanç	132	33,6%	88	26,4%
İdealleri uğruna mücadele	117	29,8%	96	28,8%
Eş / Sevgili	79	20,1%	109	32,7%
Eğitim	111	28,2%	72	21,6%
Mesleki başarı	104	26,5%	46	13,8%
Zenginlik / Para	65	16,5%	79	23,7%
Bilgi	72	18,3%	63	18,9%
Yaşamın anlamı	56	14,2%	55	16,5%
Bir eser bırakmak	37	9,4%	42	12,6%
Çocuk	25	6,4%	32	9,6%
Diğer	14	3,6%	16	4,8%
<b>Toplam cevap</b>	1123	285,8%	933	280,2%
<b>Yanıtlayan Kişi</b>	393	99,7%	333	99,1%

Tablo 18: Aşağıdaki ifadeler sizin için ne sıklıkla doğru olabilir?

			Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman	Toplam
Ben evde yoksam evdekiler nerede olduğumu bilir.	Sultangazi	n	14	28	41	52	214	349
		%	4,0%	8,0%	11,7%	14,9%	61,3%	100,0%
	Kadıköy	n	14	28	51	116	140	349
		%	4,0%	8,0%	14,6%	33,2%	40,1%	100,0%
	Toplam	n	28	56	92	168	354	698
		%	4,0%	8,0%	13,2%	24,1%	50,7%	100,0%
Ailem her zaman ne yaptığımı bilir.	Sultangazi	n	16	41	57	75	184	373
		%	4,3%	11,0%	15,3%	20,1%	49,3%	100,0%
	Kadıköy	n	16	47	73	116	98	350
		%	4,6%	13,4%	20,9%	33,1%	28,0%	100,0%
	Toplam	n	32	88	130	191	282	723
		%	4,4%	12,2%	18,0%	26,4%	39,0%	100,0%
Ailem hangi arkadaşımınla birlikte olduğumu bilir.	Sultangazi	n	17	25	56	54	215	367
		%	4,6%	6,8%	15,3%	14,7%	58,6%	100,0%
	Kadıköy	n	21	30	76	95	126	348
		%	6,0%	8,6%	21,8%	27,3%	36,2%	100,0%
	Toplam	n	38	55	132	149	341	715
		%	5,3%	7,7%	18,5%	20,8%	47,7%	100,0%
Ailem paramı ne için harcadığımı söylerim.	Sultangazi	n	35	48	80	60	148	371
		%	9,4%	12,9%	21,6%	16,2%	39,9%	100,0%
	Kadıköy	n	53	68	80	72	75	348
		%	15,2%	19,5%	23,0%	20,7%	21,6%	100,0%
	Toplam	n	88	116	160	132	223	719
		%	12,2%	16,1%	22,3%	18,4%	31,0%	100,0%

Tablo 19: Aşağıdaki ifadeler sizin için ne sıklıkla doğru olabilir?

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman	Toplam	
Ailem okul çıkışı ya da iş çıkışında nerede olduğumu bilir.	Sultangazi	n	16	39	42	56	210	363
		%	4,4%	10,7%	11,6%	15,4%	57,9%	100,0%
	Kadıköy	n	19	45	79	98	108	349
		%	5,4%	12,9%	22,6%	28,1%	30,9%	100,0%
	Toplam	n	35	84	121	154	318	712
		%	4,9%	11,8%	17,0%	21,6%	44,7%	100,0%
Ailem boş zamanlarımda neler yaptığımı bilir.	Sultangazi	n	24	44	73	70	151	362
		%	6,6%	12,2%	20,2%	19,3%	41,7%	100,0%
	Kadıköy	n	26	39	94	92	90	341
		%	7,6%	11,4%	27,6%	27,0%	26,4%	100,0%
	Toplam	n	50	83	167	162	241	703
		%	7,1%	11,8%	23,8%	23,0%	34,3%	100,0%
Dışarı çıktığımda saat geç olduğunda ailem beni arayıp nerede olduğumu sorar.	Sultangazi	n	16	14	31	55	248	364
		%	4,4%	3,8%	8,5%	15,1%	68,1%	100,0%
	Kadıköy	n	17	34	47	67	181	346
		%	4,9%	9,8%	13,6%	19,4%	52,3%	100,0%
	Toplam	n	33	48	78	122	429	710
		%	4,6%	6,8%	11,0%	17,2%	60,4%	100,0%
Ailem yaş grubuma uygun ne tür film veya dvd izlediğime dikkat eder.	Sultangazi	n	97	60	58	47	105	367
		%	26,4%	16,3%	15,8%	12,8%	28,6%	100,0%
	Kadıköy	n	186	55	52	28	24	345
		%	53,9%	15,9%	15,1%	8,1%	7,0%	100,0%
	Toplam	n	283	115	110	75	129	712
		%	39,7%	16,2%	15,4%	10,5%	18,1%	100,0%

Tablo 20: Genel olarak baktığınızda hayatınızdan ne kadar memnunsunuz?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
1	15	4,4%	7	2,1%	22	3,3%
2	11	3,3%	4	1,2%	15	2,3%
3	19	5,6%	6	1,8%	25	3,8%
4	13	3,8%	10	3,0%	23	3,5%
5	68	20,1%	33	10,1%	101	15,2%
6	28	8,3%	47	14,3%	75	11,3%
7	55	16,3%	68	20,7%	123	18,5%
8	51	15,1%	72	22,0%	123	18,5%
9	32	9,5%	43	13,1%	75	11,3%
10	46	13,6%	38	11,6%	84	12,6%
<b>Toplam</b>	338	100,0%	328	100,0%	666	100,0%
Ortalama ± SS	6,49 ± 2,46		7,13 ± 1,99		6,81 ± 2,26	

Tablo 20.1: Hayattan memnuniyet (cinsiyete göre)

Genel olarak baktığınızda hayatınızdan ne kadar memnunsunuz	Kadın		Erkek	
	n	%	n	%
1	10	2,7	12	4,0
2	7	1,9	8	2,7
3	12	3,3	13	4,4
4	13	3,5	10	3,4
5	61	16,5	40	13,5
6	38	10,3	37	12,5
7	70	19,0	53	17,8
8	77	20,9	46	15,5
9	39	10,6	36	12,1
10	42	11,4	42	14,1
<b>Toplam</b>	369	100,0	297	100,0
Sultangazi Ortalama $\pm$ SS	6,6 $\pm$ 2,31		6,35 $\pm$ 2,66	
Kadıköy Ortalama $\pm$ SS	7,11 $\pm$ 1,95		7,15 $\pm$ 2,04	
Genel Ortalama $\pm$ SS	6,83 $\pm$ 2,17		6,77 $\pm$ 2,38	

Tablo 21: Genellikle boş zamanlarınızı nasıl değerlendirirsiniz?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
<b>Ev İçinde</b>						
İnternet	79	21,6%	145	41,7%	224	31,4%
Müzik dinlemek	111	30,3%	86	24,7%	197	27,6%
Gazete/Kitap/ Dergi okuma	70	19,1%	59	17,0%	129	18,1%
Televizyon seyretmek	45	12,3%	29	8,3%	74	10,4%
Ev işlerine katkıda bulunmak	26	7,1%	4	1,1%	30	4,2%
Aile bireyleriyle sohbet	19	5,2%	9	2,6%	28	3,9%
Diğer	16	4,4%	16	4,6%	32	4,5%
<b>Toplam</b>	366	100,0%	348	100,0%	714	100,0%
<b>Ev Dışında</b>						
Arkadaşlar ile buluşmak	149	44,7%	189	55,3%	338	50,1%
Sinema/Tiyatro/ konsere gitme	51	15,3%	57	16,7%	108	16,0%
Komşu ve akraba ziyareti	46	13,8%	8	2,3%	54	8,0%
Spor kulüpleri	21	6,3%	26	7,6%	47	7,0%
Kahvehaneye giderek	11	3,3%	13	3,8%	24	3,6%
Kurslara giderek	22	6,6%	2	,6%	24	3,6%
Birahaneye giderek	4	1,2%	25	7,3%	29	4,3%
İnternet kafeler	10	3,0%	4	1,2%	14	2,1%
Derneklere giderek	6	1,8%	3	,9%	9	1,3%
Diğer	13	3,9%	15	4,4%	28	4,1%
<b>Toplam</b>	333	100,0%	342	100,0%	675	100,0%

Tablo 22: Arkadaş çevrenizden ne kadar memnunsunuz?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Hiç memnun değilim	14	3,9%	4	1,3%	18	2,7%
Memnun değilim	12	3,4%	3	,9%	15	2,2%
İdare eder	99	27,7%	64	20,1%	163	24,1%
Memnunum	133	37,3%	142	44,5%	275	40,7%
Çok memnunum	99	27,7%	106	33,2%	205	30,3%
<b>Toplam</b>	357	100,0%	319	100,0%	676	100,0%
Ortalama $\pm$ SS	3,82 $\pm$ 1,00		4,08 $\pm$ 0,83		3,94 $\pm$ 0,93	

Tablo 23: Mahallede komşular ile ilgili ifadelere katılım derecesi

		Hiç K.	2	3	4	Tamamen. K.	Toplam	
Çoğu komşum beni tanıyor.	Sultangazi	N	32	25	47	119	124	347
		%	9,2%	7,2%	13,5%	34,3%	35,7%	100,0%
	Kadıköy	N	68	57	69	101	54	349
		%	19,5%	16,3%	19,8%	28,9%	15,5%	100,0%
	Toplam	N	100	82	116	220	178	696
		%	14,4%	11,8%	16,7%	31,6%	25,6%	100,0%
Mahallemizde komşuluk ilişkileri iyidir.	Sultangazi	N	37	40	95	114	87	373
		%	9,9%	10,7%	25,5%	30,6%	23,3%	100,0%
	Kadıköy	N	72	67	91	91	27	348
		%	20,7%	19,3%	26,1%	26,1%	7,8%	100,0%
	Toplam	N	109	107	186	205	114	721
		%	15,1%	14,8%	25,8%	28,4%	15,8%	100,0%
Çevremde insanlar komşularına yardım yaparlar.	Sultangazi	N	33	45	93	121	80	372
		%	8,9%	12,1%	25,0%	32,5%	21,5%	100,0%
	Kadıköy	N	39	43	111	111	44	348
		%	11,2%	12,4%	31,9%	31,9%	12,6%	100,0%
	Toplam	N	72	88	204	232	124	720
		%	10,0%	12,2%	28,3%	32,2%	17,2%	100,0%
Herkes birbirini tanır.	Sultangazi	N	23	48	104	109	81	365
		%	6,3%	13,2%	28,5%	29,9%	22,2%	100,0%
	Kadıköy	N	54	79	126	59	31	349
		%	15,5%	22,6%	36,1%	16,9%	8,9%	100,0%
	Toplam	N	77	127	230	168	112	714
		%	10,8%	17,8%	32,2%	23,5%	15,7%	100,0%
Herkes birbirine güvenir.	Sultangazi	N	34	80	143	55	57	369
		%	9,2%	21,7%	38,8%	14,9%	15,4%	100,0%
	Kadıköy	N	72	80	144	36	18	350
		%	20,6%	22,9%	41,1%	10,3%	5,1%	100,0%
	Toplam	N	106	160	287	91	75	719
		%	14,7%	22,3%	39,9%	12,7%	10,4%	100,0%
İnsanlar birbirini anlar.	Sultangazi	N	50	71	123	74	50	368
		%	13,6%	19,3%	33,4%	20,1%	13,6%	100,0%
	Kadıköy	N	68	71	134	58	16	347
		%	19,6%	20,5%	38,6%	16,7%	4,6%	100,0%
	Toplam	N	118	142	257	132	66	715
		%	16,5%	19,9%	35,9%	18,5%	9,2%	100,0%

Tablo 23.1: Mahallemizde komşularınızla ilgili aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz?

		Hiç K.	2	3	4	Tamamen. K.	Toplam	
Mahallemde birçok suç işlenmektedir.	Sultangazi	N	119	98	64	51	35	367
		%	32,4%	26,7%	17,4%	13,9%	9,5%	100,0%
	Kadıköy	N	166	92	64	16	12	350
		%	47,4%	26,3%	18,3%	4,6%	3,4%	100,0%
	Toplam	N	285	190	128	67	47	717
		%	39,7%	26,5%	17,9%	9,3%	6,6%	100,0%
Mahallemde uyuşturucu satışı yapılmaktadır.	Sultangazi	N	159	77	68	32	33	369
		%	43,1%	20,9%	18,4%	8,7%	8,9%	100,0%
	Kadıköy	N	209	62	58	11	9	349
		%	59,9%	17,8%	16,6%	3,2%	2,6%	100,0%
	Toplam	N	368	139	126	43	42	718
		%	51,3%	19,4%	17,5%	6,0%	5,8%	100,0%
Mahallemde sürekli kavgalar olmaktadır.	Sultangazi	N	116	98	87	47	22	370
		%	31,4%	26,5%	23,5%	12,7%	5,9%	100,0%
	Kadıköy	N	167	100	54	19	8	348
		%	48,0%	28,7%	15,5%	5,5%	2,3%	100,0%
	Toplam	N	283	198	141	66	30	718
		%	39,4%	27,6%	19,6%	9,2%	4,2%	100,0%

Burası güvenli bir mahalledir.	Sultangazi	N	51	71	108	83	53	366
		%	13,9%	19,4%	29,5%	22,7%	14,5%	100,0%
	Kadıköy	N	26	24	81	131	87	349
		%	7,4%	6,9%	23,2%	37,5%	24,9%	100,0%
	Toplam	N	77	95	189	214	140	715
		%	10,8%	13,3%	26,4%	29,9%	19,6%	100,0%

Tablo 24: Giyim tarzı

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Spor giyim tarzı	198	53,1%	192	55,0%	390	54,0%
Klasik giyim tarzı	153	41,0%	128	36,7%	281	38,9%
Punk giyim tarzı	10	2,7%	21	6,0%	31	4,3%
Hip-Hop giyim tarzı	12	3,2%	8	2,3%	20	2,8%
<b>Toplam</b>	<b>373</b>	<b>100,0%</b>	<b>349</b>	<b>100,0%</b>	<b>722</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 25: Okuduğunuz kitap türleri?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Roman, Hikâye	242	64,7%	213	61,9%	455	63,4%
Bilim-Kurgu	76	20,3%	125	36,3%	201	28,0%
Polisiye	56	15,0%	89	25,9%	145	20,2%
Bilimsel kitaplar, makaleler, dergiler	45	12,0%	93	27,0%	138	19,2%
Dünya Klasikleri	41	11,0%	80	23,3%	121	16,9%
Şiir	54	14,4%	47	13,7%	101	14,1%
Magazin Dergileri	32	8,6%	48	14,0%	80	11,1%
Dini kitaplar	62	16,6%	21	6,1%	83	11,6%
Diğer	20	5,3%	35	10,2%	55	7,7%
Toplam Cevap	628	167,9%	751	218,3%	1379	192,1%
Yanıtlayan Kişi	374	98,7%	344	98,0%	718	98,4%

Tablo 26: Seyrettiğiniz film tarzları?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Komedi	230	62,2%	226	65,7%	456	63,9%
Korku	172	46,5%	156	45,3%	328	45,9%
Bilim-Kurgu	94	25,4%	192	55,8%	286	40,1%
Romantik	123	33,2%	143	41,6%	266	37,3%
Kriminal	29	7,8%	122	35,5%	151	21,1%
Erotik	33	8,9%	65	18,9%	98	13,7%
Western	13	3,5%	44	12,8%	57	8,0%
Toplam Cevap	694	187,6%	948	275,6%	1642	230,0%
Yanıtlayan Kişi	370	97,6%	344	98,0%	714	97,8%

Tablo 27: Türkiye ve dünyadaki olayları aşağıdakilerden hangisi ile takip ediyorsunuz?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Televizyon/radyo/internet	295	80,6%	276	82,9%	571	81,7%
Gazete/kitap/dergi	22	6,0%	26	7,8%	48	6,9%
Aile-Arkadaşlar	34	9,3%	23	6,9%	57	8,2%
Diğer	15	4,1%	8	2,4%	23	3,3%
Toplam	366	100,0%	333	100,0%	699	100,0%

Tablo 28: Kitap okuma sıklığı

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Hiç okumam	82	22,5%	59	17,1%	141	19,9%
Haftada birkaç kitap	127	34,9%	162	47,0%	289	40,8%
Ayda birkaç kitap	61	16,8%	78	22,6%	139	19,6%
Yılda birkaç kitap	83	22,8%	42	12,2%	125	17,6%
Diğer	11	3,0%	4	1,2%	15	2,1%
Toplam	364	100,0%	345	100,0%	709	100,0%

Tablo 29: Hiç yurt dışına çıktınız mı?

Hiç yurt dışına çıktınız mı?	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Hayır	361	95,3%	195	55,6%	556	76,2%
Evet	18	4,7%	156	44,4%	174	23,8%
Total	379	100,0%	351	100,0%	730	100,0%

Tablo 30: Yaz tatillerini genellikle nerede geçiriyorsunuz?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Memleketimize gidiyoruz	202	54,7%	43	12,5%	245	34,4%
Yurt içi otelde deniz tatili	33	8,9%	123	35,8%	156	21,9%
Yazlığımız var	26	7,0%	95	27,6%	121	17,0%
Yurt içi pansiyonda deniz tatili	22	6,0%	30	8,7%	52	7,3%
Yurt dışı tatili	1	,3%	28	8,1%	29	4,1%
Diğer (tatil yapmıyorlar)	85	23,0%	25	7,3%	110	15,4%
Toplam	369	100,0%	344	100,0%	713	100,0%

Tablo 31: Okulunuz ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisine ne derece katılıyorsunuz?

		Fikrim Yok	Katılmıyorum	Katılıyorum	Toplam	
						n
Taşınmak zorunda olsam okulumu çok özlerim.	Sultangazi	n	83	96	194	373
		%	22,3%	25,7%	52,0%	100,0%
	Kadıköy	n	68	124	151	343
		%	19,8%	36,2%	44,0%	100,0%
	Toplam	n	151	220	345	716
		%	21,1%	30,7%	48,2%	100,0%
Her zaman okula memnuniyetle giderim.	Sultangazi	n	58	106	211	375
		%	15,5%	28,3%	56,3%	100,0%
	Kadıköy	n	48	181	114	343
		%	14,0%	52,8%	33,2%	100,0%
	Toplam	n	106	287	325	718
		%	14,8%	40,0%	45,3%	100,0%
Okulda hırsızlık olayları çok oluyor.	Sultangazi	n	128	141	104	373
		%	34,3%	37,8%	27,9%	100,0%
	Kadıköy	n	91	194	57	342
		%	26,6%	56,7%	16,7%	100,0%
	Toplam	n	219	335	161	715
		%	30,6%	46,9%	22,5%	100,0%
Okulda çok kavga oluyor.	Sultangazi	n	84	115	173	372
		%	22,6%	30,9%	46,5%	100,0%
	Kadıköy	n	80	177	83	340
		%	23,5%	52,1%	24,4%	100,0%
	Toplam	n	164	292	256	712
		%	23,0%	41,0%	36,0%	100,0%
Okul binası yıkık ve dökük	Sultangazi	n	58	245	63	366
		%	15,8%	66,9%	17,2%	100,0%
	Kadıköy	n	24	267	52	343
		%	7,0%	77,0%	15,3%	100,0%

		%	7,0%	77,8%	15,2%	100,0%
	Toplam	n	82	512	115	709
		%	11,6%	72,2%	16,2%	100,0%
Okulda uyuşturucu var.	Sultangazi	n	102	215	47	364
		%	28,0%	59,1%	12,9%	100,0%
	Kadıköy	n	105	192	45	342
		%	30,7%	56,1%	13,2%	100,0%
	Toplam	n	207	407	92	706
		%	29,3%	57,6%	13,0%	100,0%
Öğretmenler okuldaki sorunları çözmeye çalışıyor.	Sultangazi	n	78	71	223	372
		%	21,0%	19,1%	59,9%	100,0%
	Kadıköy	n	79	116	147	342
		%	23,1%	33,9%	43,0%	100,0%
	Toplam	n	157	187	370	714
		%	22,0%	26,2%	51,8%	100,0%

Tablo 32: Sizce Türkiye’de gençlerin karşılaştığı güçlükler arasında en önemlileri nelerdir?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
İstedığınız eğitimi görememek / yeterli eğitim alamamak	216	58,7%	208	60,5%	424	59,6%
Parasızlık	244	66,3%	152	44,2%	396	55,6%
Aile ve çevre baskısı	122	33,2%	148	43,0%	270	37,9%
İşsizlik/İş güvencesinden yoksunluk	129	35,1%	128	37,2%	257	36,1%
Ciddiye alınmamak/saygı görmemek	109	29,6%	117	34,0%	226	31,7%
Danışacak, yol gösterecek kimsesi olmamak	105	28,5%	111	32,3%	216	30,3%
Cinsel sorunlar	48	13,0%	67	19,5%	115	16,2%
Spor olanaklarından yoksunluk	48	13,0%	44	12,8%	92	12,9%
Gençlik içindeki gruplardan birine girmeye zorlamak	29	7,9%	36	10,5%	65	9,1%
Toplam Cevap	1050	285,3%	1011	293,9%	2061	289,5%
Yanıtlayan Kişi	368	97,1%	344	98,0%	712	97,5%

Tablo 32.1: Türkiye’de karşılaşılan en önemli güçlükler nelerdir sorusunun cinsiyete göre karşılaştırılması

	Sultangazi		Kadıköy	
	n	%	n	%
<b>Kadın</b>				
İstedığınız eğitimi görememek / yeterli eğitim alamamak	130	61,0%	120	69,8%
Parasızlık	148	69,5%	62	36,0%
Aile ve çevre baskısı	83	39,0%	87	50,6%
İşsizlik/İş güvencesinden yoksunluk	85	39,9%	64	37,2%
Ciddiye alınmamak/saygı görmemek	61	28,6%	62	36,0%
Danışacak, yol gösterecek kimsesi olmamak	59	27,7%	56	32,6%
Cinsel sorunlar	23	10,8%	29	16,9%
Spor olanaklarından yoksunluk	19	8,9%	16	9,3%
Gençlik içindeki gruplardan birine girmeye zorlamak	9	4,2%	13	7,6%
Toplam Cevap	617	289,7%	509	295,9%
Yanıtlayan Kişi	213	97,3%	172	98,3%
<b>Erkek</b>				
İstedığınız eğitimi görememek / yeterli eğitim alamamak	86	55,5%	88	51,2%
Parasızlık	96	61,9%	90	52,3%
Aile ve çevre baskısı	39	25,2%	61	35,5%
İşsizlik/İş güvencesinden yoksunluk	44	28,4%	64	37,2%
Ciddiye alınmamak/saygı görmemek	48	31,0%	55	32,0%
Danışacak, yol gösterecek kimsesi olmamak	46	29,7%	55	32,0%

Cinsel sorunlar	25	16,1%	38	22,1%
Spor olanaklarından yoksunluk	29	18,7%	28	16,3%
Gençlik içindeki gruplardan birine girmeye zorlamak	20	12,9%	23	13,4%
Toplam Cevap	433	279,4%	502	291,9%
Yanıtlayan Kişi	155	96,9%	172	97,7%

Tablo 33: Gelecekle ilgili beklentileriniz aşağıdakilerden hangileridir?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	N	%	n	%
İyi bir iş ve gelir	246	65,4%	201	57,9%	447	61,8%
Aile kurmak	168	44,7%	159	45,8%	327	45,2%
Sağlıklı bir yaşam sürmek	168	44,7%	156	45,0%	324	44,8%
İşimde yükselmek	100	26,6%	66	19,0%	166	23,0%
Sakin bir yaşam	94	25,0%	49	14,1%	143	19,8%
Ev sahibi olmak	82	21,8%	46	13,3%	128	17,7%
Zengin olmak	40	10,6%	72	20,7%	112	15,5%
Kendi işimi kurmak	53	14,1%	56	16,1%	109	15,1%
Başka bir ülkede yaşamak	31	8,2%	69	19,9%	100	13,8%
Daha fazla seyahat edebilmek	36	9,6%	60	17,3%	96	13,3%
Başka bir şehirde yaşamak	30	8,0%	26	7,5%	56	7,7%
Şu anki yaşantımı sürdürmek	10	2,7%	21	6,1%	31	4,3%
Hiçbir beklentim yok	7	1,9%	8	2,3%	15	2,1%
Diğer	9	2,4%	18	5,2%	27	3,7%
Toplam Cevap	1074	285,6%	1007	290,2%	2081	287,8%
Yanıtlayan Kişi	376	99,2%	347	98,9%	723	99,0%

Tablo 33.1: Cinsiyete göre gelecek ile ilgili beklentiler

Kadın	Sultangazi		Kadıköy	
	n	%	n	%
İyi bir iş ve gelir	151	69,3%	102	58,6%
Aile kurmak	87	39,9%	74	42,5%
Sağlıklı bir yaşam sürmek	110	50,5%	87	50,0%
İşimde yükselmek	66	30,3%	40	23,0%
Sakin bir yaşam	58	26,6%	24	13,8%
Ev sahibi olmak	40	18,3%	22	12,6%
Zengin olmak	17	7,8%	31	17,8%
Kendi işimi kurmak	35	16,1%	28	16,1%
Başka bir ülkede yaşamak	15	6,9%	36	20,7%
Daha fazla seyahat edebilmek	23	10,6%	36	20,7%
Başka bir şehirde yaşamak	18	8,3%	14	8,0%
Şu anki yaşantımı sürdürmek	6	2,8%	7	4,0%
Hiçbir beklentim yok	3	1,4%	0	0
Diğer	5	2,3%	9	5,2%
Toplam Cevap	634	290,8%	510	293,1%
Yanıtlayan Kişi	218	99,5%	174	99,4%
<b>Erkek</b>				
İyi bir iş ve gelir	95	60,1%	99	57,2%
Aile kurmak	81	51,3%	85	49,1%
Sağlıklı bir yaşam sürmek	58	36,7%	69	39,9%
İşimde yükselmek	34	21,5%	26	15,0%
Sakin bir yaşam	36	22,8%	25	14,5%



Ev sahibi olmak	42	26,6%	24	13,9%
Zengin olmak	23	14,6%	41	23,7%
Kendi işimi kurmak	18	11,4%	28	16,2%
Başka bir ülkede yaşamak	16	10,1%	33	19,1%
Daha fazla seyahat edebilmek	13	8,2%	24	13,9%
Başka bir şehirde yaşamak	12	7,6%	12	6,9%
Şu anki yaşantımı sürdürmek	4	2,5%	14	8,1%
Hiçbir beklentim yok	4	2,5%	8	4,6%
Diğer	4	2,5%	9	5,2%
Toplam Cevap	440	278,5%	497	287,3%
Yanıtlayan Kişi	158	98,8%	173	98,3%

Tablo 34: Gençlerin yasak olan şeyleri yapmasını önlemek için aşağıdakilerin hangisinin ne derecede etkili olacağını düşünüyorsunuz?

			Katılmı-	Karar-	Katılı-	Toplam
			yorum	sızım	yorum	
Suçüstü yakalananlara ağır ceza verilmelidir	Sultangazi	n	62	106	207	375
		%	16,5%	28,3%	55,2%	100,0%
	Kadıköy	n	72	117	159	348
		%	20,7%	33,6%	45,7%	100,0%
	Toplam	n	134	223	366	723
		%	18,5%	30,8%	50,6%	100,0%
Olası sonuçlar hakkında bilgilendirilmek	Sultangazi	n	23	79	273	375
		%	6,1%	21,1%	72,8%	100,0%
	Kadıköy	n	15	44	288	347
		%	4,3%	12,7%	83,0%	100,0%
	Toplam	n	38	123	561	722
		%	5,3%	17,0%	77,7%	100,0%
Gençlerin endişelerini ve sorunlarını dinlemek	Sultangazi	n	30	24	323	377
		%	8,0%	6,4%	85,7%	100,0%
	Kadıköy	n	5	22	319	346
		%	1,4%	6,4%	92,2%	100,0%
	Toplam	n	35	46	642	723
		%	4,8%	6,4%	88,8%	100,0%
Birlikte yaşam noktasından eğitim vermek	Sultangazi	n	29	83	264	376
		%	7,7%	22,1%	70,2%	100,0%
	Kadıköy	n	21	48	277	346
		%	6,1%	13,9%	80,1%	100,0%
	Toplam	n	50	131	541	722
		%	6,9%	18,1%	74,9%	100,0%
Ebeveynler için danışmanlık verilmeli	Sultangazi	n	33	76	268	377
		%	8,8%	20,2%	71,1%	100,0%
	Kadıköy	n	16	45	286	347
		%	4,6%	13,0%	82,4%	100,0%
	Toplam	n	49	121	554	724
		%	6,8%	16,7%	76,5%	100,0%
Herkes güzel bir eğitim vermek	Sultangazi	n	17	29	331	377
		%	4,5%	7,7%	87,8%	100,0%
	Kadıköy	n	9	20	318	347
		%	2,6%	5,8%	91,6%	100,0%
	Toplam	n	26	49	649	724
		%	3,6%	6,8%	89,6%	100,0%

Tablo 35: Zor bir durumda ya da büyük bir problemle karşılaştığınızda genelde ne yaparsınız?

			Asla	Bazen	Sık Sık	Her zaman	Toplam
Bu problemi ailem ya da diğer yetişkinler ile paylaşıyorum	Sultangazi	n	46	148	54	126	374
		%	12,3%	39,6%	14,4%	33,7%	100,0%
	Kadıköy	n	32	148	103	68	351
		%	9,1%	42,2%	29,3%	19,4%	100,0%
	Toplam	n	78	296	157	194	725
		%	10,8%	40,8%	21,7%	26,8%	100,0%
Güvendiğim arkadaşlarımla paylaşarak çözmeye çalışırım	Sultangazi	n	24	129	106	114	373
		%	6,4%	34,6%	28,4%	30,6%	100,0%
	Kadıköy	n	12	86	136	115	349
		%	3,4%	24,6%	39,0%	33,0%	100,0%
	Toplam	n	36	215	242	229	722
		%	5,0%	29,8%	33,5%	31,7%	100,0%
Her şeyin kendiliğinden yine iyi olacağına inanırım	Sultangazi	n	87	165	61	59	372
		%	23,4%	44,4%	16,4%	15,9%	100,0%
	Kadıköy	n	70	175	73	27	345
		%	20,3%	50,7%	21,2%	7,8%	100,0%
	Toplam	n	157	340	134	86	717
		%	21,9%	47,4%	18,7%	12,0%	100,0%
Öfkemi ve şaşkınlığımı kapıları çarparak, bağırarak ve ağlayarak gösteririm.	Sultangazi	n	142	118	62	52	374
		%	38,0%	31,6%	16,6%	13,9%	100,0%
	Kadıköy	n	138	137	44	29	348
		%	39,7%	39,4%	12,6%	8,3%	100,0%
	Toplam	n	280	255	106	81	722
		%	38,8%	35,3%	14,7%	11,2%	100,0%
Bunu şaka gibi görüp her şeyin daha iyi olacağını gösteririm	Sultangazi	n	140	148	47	35	370
		%	37,8%	40,0%	12,7%	9,5%	100,0%
	Kadıköy	n	128	148	54	18	348
		%	36,8%	42,5%	15,5%	5,2%	100,0%
	Toplam	n	268	296	101	53	718
		%	37,3%	41,2%	14,1%	7,4%	100,0%
Bir plan yaparak adım adım çözmeye çalışırım	Sultangazi	n	43	139	107	87	376
		%	11,4%	37,0%	28,5%	23,1%	100,0%
	Kadıköy	n	29	124	137	58	348
		%	8,3%	35,6%	39,4%	16,7%	100,0%
	Toplam	n	72	263	244	145	724
		%	9,9%	36,3%	33,7%	20,0%	100,0%

Tablo 35.1: Zor bir durumda ya da büyük bir problem ile karşılaşınca yapılanlar

			Asla	Bazen	Sık Sık	Her zaman	Toplam
Agresifleşerek başkalarına zarar veririm	Sultangazi	n	202	98	41	35	376
		%	53,7%	26,1%	10,9%	9,3%	100,0%
	Kadıköy	n	180	126	29	14	349
		%	51,6%	36,1%	8,3%	4,0%	100,0%
	Toplam	n	382	224	70	49	725
		%	52,7%	30,9%	9,7%	6,8%	100,0%
Sorunu çözene kadar her şeyi bir kenara bırakırım	Sultangazi	n	75	170	73	56	374
		%	20,1%	45,5%	19,5%	15,0%	100,0%
	Kadıköy	n	84	181	67	16	348
		%	24,1%	52,0%	19,3%	4,6%	100,0%
	Toplam	n	159	351	140	72	722
		%	22,0%	48,6%	19,4%	10,0%	100,0%

Kafamı dağıtmak için başka bir ortamlara girerim	Sultangazi	n	102	134	83	55	374
		%	27,3%	35,8%	22,2%	14,7%	100,0%
	Kadıköy	n	44	147	100	56	347
		%	12,7%	42,4%	28,8%	16,1%	100,0%
	Toplam	n	146	281	183	111	721
		%	20,2%	39,0%	25,4%	15,4%	100,0%
Televizyon ve bilgisayarla meşgul olurum	Sultangazi	n	91	155	70	56	372
		%	24,5%	41,7%	18,8%	15,1%	100,0%
	Kadıköy	n	55	144	101	47	347
		%	15,9%	41,5%	29,1%	13,5%	100,0%
	Toplam	n	146	299	171	103	719
		%	20,3%	41,6%	23,8%	14,3%	100,0%
Sigara ve fazla alkol tüketirim	Sultangazi	n	290	33	25	25	373
		%	77,7%	8,8%	6,7%	6,7%	100,0%
	Kadıköy	n	175	99	37	38	349
		%	50,1%	28,4%	10,6%	10,9%	100,0%
	Toplam	n	465	132	62	63	722
		%	64,4%	18,3%	8,6%	8,7%	100,0%
Sonuçta bu dünyanın sonu değil der, espri ile aşmaya çalışırım	Sultangazi	n	127	157	46	43	373
		%	34,0%	42,1%	12,3%	11,5%	100,0%
	Kadıköy	n	77	174	62	33	346
		%	22,3%	50,3%	17,9%	9,5%	100,0%
	Toplam	n	204	331	108	76	719
		%	28,4%	46,0%	15,0%	10,6%	100,0%

Tablo 36: Günlük hayatta şiddetli tartışmalar, kavgalar, zorbalıklar önu alınamaz boyutlardaki anlaşmazlıklara ve problemere dönüşebilmektedir. Son bir yıl içerisinde böyle bir durumla karşılaştınız mı?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Hayır	76	20,80%	82	24,20%	158	22,40%
Evet	289	79,20%	257	75,80%	546	77,60%
Toplam	365	100,00%	339	100,00%	704	100,00%

Tablo 36. 1: Hangi durumlarda?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Gençler arasında	154	53,30%	115	44,70%	269	49,30%
Okulda	123	42,60%	94	36,60%	217	39,70%
Gösteriler esnasında Polisten	62	21,50%	104	40,50%	166	30,40%
Futbol sahalarında ya da diğer etkinlik alanlarında	49	17,00%	67	26,10%	116	21,20%
Bar, disko ya da gece kulübünde	18	6,20%	55	21,40%	73	13,40%
Sağ radikal gruplardan	22	7,60%	35	13,60%	57	10,40%
Sol radikal gruplardan	21	7,30%	26	10,10%	47	8,60%
Türkler ve yabancılar arasında	24	8,30%	16	6,20%	40	7,30%
Diğer	14	4,80%	13	5,10%	27	4,90%
Toplam Cevap	487	168,50%	525	204,30%	1012	185,30%
Yanıtlayan Kişi	289	76,30%	257	73,20%	546	74,80%

Tablo 37: Şimdiye kadar küçük de olsa bir şey aşırınız mı?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	N	%	N	%
Evet	141	38,5%	152	43,8%	293	41,1%
Hayır	225	61,5%	195	56,2%	420	58,9%
Toplam	366	100,0%	347	100,0%	713	100,0%

Tablo 37.1: Şimdiye kadar küçük de olsa bir şey aşırınız mı? (Cinsiyete ve bölgeye göre)

Şimdiye kadar küçük de olsa bir şey aşırınız mı?	Sultangazi		Kadıköy	
	n	%	n	%
<b>Kadın</b>				
Evet	56	26,3%	56	32,2%
Hayır	157	73,7%	118	67,8%
Toplam	213	100,0%	174	100,0%
<b>Erkek</b>				
Evet	85	55,6%	96	55,5%
Hayır	68	44,4%	77	44,5%
Toplam	153	100,0%	173	100,0%

Tablo 38: Hangi sebeplerden dolayı aşırma yaptınız?

	Sultangazi		Kadıköy		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Eğlence olsun diye.	61	45,50%	63	43,40%	124	44,40%
Can sıkıntısından.	43	32,10%	47	32,40%	90	32,30%
Cesur olmak duygusu	20	14,90%	24	16,60%	44	15,80%
Çünkü arkadaşlarım yapıyordu.	18	13,40%	19	13,10%	37	13,30%
Para eksikliği.	22	16,40%	19	13,10%	41	14,70%
Teşvik edildim.	13	9,70%	11	7,60%	24	8,60%
Kıskançlıktan.	6	4,50%	8	5,50%	14	5,00%
Alkol ve uyuşturucunun etkisinden	2	1,50%	7	4,80%	9	3,20%
Diğer.	17	12,70%	31	21,40%	48	17,20%
Toplam Cevap	202	150,70%	229	157,90%	431	154,50%
Yanıtlayan Kişi	134	35,40%	145	41,30%	279	38,20%

Tablo 38.1: Cinsiyete göre aşırma sebebi

Aşırma sebebi	Sultangazi		Kadıköy	
	n	%	n	%
<b>Kadın</b>				
Eğlence olsun diye	19	38,8%	19	35,8%
Can sıkıntısından	14	28,6%	15	28,3%
Cesur olmak duygusu	4	8,2%	5	9,4%
Çünkü arkadaşlarım yapıyordu	7	14,3%	8	15,1%
Para eksikliği	8	16,3%	6	11,3%
Teşvik edildim	2	4,1%	3	5,7%
Kıskançlıktan	4	8,2%	4	7,5%
Alkol ve uyuşturucunun etkisinden	0	0,0%	3	5,7%
Diğer.	6	12,2%	13	24,5%
Toplam Cevap	64	130,6%	76	143,4%
Yanıtlayan Kişi	49	22,4%	53	30,3%
<b>Erkek</b>				
Eğlence olsun diye.	42	49,4%	44	47,8%

Can sıkıntısından.	29	34,1%	32	34,8%
Cesur olmak duygusu	16	18,8%	19	20,7%
Çünkü arkadaşlarım yapıyordu	11	12,9%	11	12,0%
Para eksikliği.	14	16,5%	13	14,1%
Teşvik edildim.	11	12,9%	8	8,7%
Kıskançlıktan.	2	2,4%	4	4,3%
Alkol ve uyuşturucunun etkisinden	2	2,4%	4	4,3%
Diğer	11	12,9%	18	19,6%
Toplam Cevap	138	162,4%	153	166,3%
Yanıtlayan Kişi	85	53,1%	92	52,3%

Tablo 39: Aile babası olarak bir adam eşine ve çocuklarına uymak zorundadır

			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	2	10	14	71	120
		%	,9%	4,6%	6,5%	32,7%	55,3%
	Erkek	n	13	12	18	54	62
		%	8,2%	7,5%	11,3%	34,0%	39,0%
	Toplam	n	15	22	32	125	182
		%	4,0%	5,9%	8,5%	33,2%	48,4%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	3	8	21	77	66
		%	1,7%	4,6%	12,0%	44,0%	37,7%
	Erkek	n	7	15	30	61	63
		%	4,0%	8,5%	17,0%	34,7%	35,8%
	Toplam	n	10	23	51	138	129
		%	2,8%	6,6%	14,5%	39,3%	36,8%
<b>Toplam</b>	n	25	45	83	263	311	
	%	3,4%	6,2%	11,4%	36,2%	42,8%	

Tablo 39.2: Eğer kadın kocasını aldatırsa eşi onu dövebilir.

			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	108	44	29	18	17
		%	50,0%	20,4%	13,4%	8,3%	7,9%
	Erkek	n	35	33	31	19	41
		%	22,0%	20,8%	19,5%	11,9%	25,8%
	Toplam	n	143	77	60	37	58
		%	38,1%	20,5%	16,0%	9,9%	15,5%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	126	32	11	3	3
		%	72,0%	18,3%	6,3%	1,7%	1,7%
	Erkek	n	86	38	22	9	21
		%	48,9%	21,6%	12,5%	5,1%	11,9%
	Toplam	n	212	70	33	12	24
		%	60,4%	19,9%	9,4%	3,4%	6,8%
<b>Toplam</b>	n	355	147	93	49	82	
	%	48,9%	20,2%	12,8%	6,7%	11,3%	

Tablo 39.3: Bir adam eşini çocuklarını korumak için güç kullanmaya hazır olmalıdır.

			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	21	22	60	41	68
		%	9,9%	10,4%	28,3%	19,3%	32,1%
	Erkek	n	12	10	25	44	69
		%	7,5%	6,3%	15,6%	27,5%	43,1%
	Toplam	n	33	32	85	85	137
		%	8,9%	8,6%	22,8%	22,8%	36,8%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	51	23	41	39	20
		%	29,3%	13,2%	23,6%	22,4%	11,5%
	Erkek	n	19	11	33	59	54
		%	10,8%	6,3%	18,8%	33,5%	30,7%
	Toplam	n	70	34	74	98	74
		%	20,0%	9,7%	21,1%	28,0%	21,1%
<b>Toplam</b>	n	103	66	159	183	211	
	%	14,3%	9,1%	22,0%	25,3%	29,2%	

Tablo 39.4: Şiddete karşı kendini koruyamayan zayıf insandır

			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	55	40	48	29	39
		%	26,1%	19,0%	22,7%	13,7%	18,5%
	Erkek	n	28	25	37	37	33
		%	17,5%	15,6%	23,1%	23,1%	20,6%
	Toplam	n	83	65	85	66	72
		%	22,4%	17,5%	22,9%	17,8%	19,4%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	54	44	41	25	11
		%	30,9%	25,1%	23,4%	14,3%	6,3%
	Erkek	n	36	41	43	33	23
		%	20,5%	23,3%	24,4%	18,8%	13,1%
	Toplam	n	90	85	84	58	34
		%	25,6%	24,2%	23,9%	16,5%	9,7%
<b>Toplam</b>	n	173	150	169	124	106	
	%	24,0%	20,8%	23,4%	17,2%	14,7%	

Tablo 39.5: Aile reisi olarak bir adam acil durumlarda şiddet uygulayabilmelidir

			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	90	48	42	23	12
		%	41,9%	22,3%	19,5%	10,7%	5,6%
	Erkek	n	29	27	38	25	41
		%	18,1%	16,9%	23,8%	15,6%	25,6%
	Toplam	n	119	75	80	48	53
		%	31,7%	20,0%	21,3%	12,8%	14,1%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	91	30	29	17	7
		%	52,3%	17,2%	16,7%	9,8%	4,0%
	Erkek	n	38	20	35	44	35
		%	22,1%	11,6%	20,3%	25,6%	20,3%
	Toplam	n	129	50	64	61	42
		%	37,3%	14,5%	18,5%	17,6%	12,1%

<b>Toplam</b>	n	248	125	144	109	95
	%	34,4%	17,3%	20,0%	15,1%	13,2%

Tablo 39.6: Erkekler ailelerini ve mallarını korumak için silah bulundurabilmelidir

			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	104	49	43	9	9
		%	48,6%	22,9%	20,1%	4,2%	4,2%
	Erkek	n	32	23	30	30	45
		%	20,0%	14,4%	18,8%	18,8%	28,1%
	Toplam	n	136	72	73	39	54
		%	36,4%	19,3%	19,5%	10,4%	14,4%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	82	34	40	11	7
		%	47,1%	19,5%	23,0%	6,3%	4,0%
	Erkek	n	36	28	50	32	30
		%	20,5%	15,9%	28,4%	18,2%	17,0%
	Toplam	n	118	62	90	43	37
		%	33,7%	17,7%	25,7%	12,3%	10,6%
<b>Toplam</b>	n	254	134	163	82	91	
	%	35,1%	18,5%	22,5%	11,3%	12,6%	

Tablo 39.7: Gerçek bir adam birisi ailesi hakkında kötü konuştuğunda onu vurmaya hazır olmalıdır.

			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	105	59	20	17	12
		%	49,3%	27,7%	9,4%	8,0%	5,6%
	Erkek	n	34	28	41	22	35
		%	21,3%	17,5%	25,6%	13,8%	21,9%
	Toplam	n	139	87	61	39	47
		%	37,3%	23,3%	16,4%	10,5%	12,6%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	103	32	28	8	4
		%	58,9%	18,3%	16,0%	4,6%	2,3%
	Erkek	n	61	37	32	21	24
		%	34,9%	21,1%	18,3%	12,0%	13,7%
	Toplam	n	164	69	60	29	28
		%	46,9%	19,7%	17,1%	8,3%	8,0%
<b>Toplam</b>	n	303	156	121	68	75	
	%	41,9%	21,6%	16,7%	9,4%	10,4%	

Tablo 39.7.1: “Gerçek bir adam birisi ailesi hakkında kötü konuştuğunda onu vurmaya hazır olmalıdır” maddesi ile şiddet ve sapma durumları arasındaki ilişki

			Gencin Şiddet Davranışlarını Onaylaması	Gencin Sapma Davranışlarını Onaylaması	Gencin Şiddet Davranış Sıklığı	Gencin Sapma Davranış Sıklığı
Gerçek bir adam birisi ailesi hakkında kötü konuştuğunda onu vurmaya hazır olmalıdır	Sultangazi	r	,593**	,584**	,315**	,305**
		p	,000	,000	,000	,000
		n	372	372	368	369

	Kadıköy	r	,576**	,395**	,233**	,161**
		p	,000	,000	,000	,003
		n	350	350	348	348

Tablo 39.8: Gerçek bir adam güçlüdür ve ailesini korur

			Hiç K.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	T. K.
Sultangazi	Kadın	n	9	15	24	60	108
		%	4,2%	6,9%	11,1%	27,8%	50,0%
	Erkek	n	7	13	18	51	71
		%	4,4%	8,1%	11,3%	31,9%	44,4%
	Toplam	n	16	28	42	111	179
		%	4,3%	7,4%	11,2%	29,5%	47,6%
Kadıköy	Kadın	n	21	10	22	51	70
		%	12,1%	5,7%	12,6%	29,3%	40,2%
	Erkek	n	14	10	25	50	77
		%	8,0%	5,7%	14,2%	28,4%	43,8%
	Toplam	n	35	20	47	101	147
		%	10,0%	5,7%	13,4%	28,9%	42,0%
Toplam	n	51	48	89	212	326	
	%	7,0%	6,6%	12,3%	29,2%	44,9%	

Tablo 40.1: Eğer biri benimle ya da arkadaşlarımla uğraşursa zarar görür

			Hiç K.	2	3	4	T. K.
Sultangazi	Kadın	n	42	45	48	55	25
		%	19,5%	20,9%	22,3%	25,6%	11,6%
	Erkek	n	13	26	37	43	39
		%	8,2%	16,5%	23,4%	27,2%	24,7%
	Toplam	N	55	71	85	98	64
		%	14,7%	19,0%	22,8%	26,3%	17,2%
Kadıköy	Kadın	N	28	42	53	35	17
		%	16,0%	24,0%	30,3%	20,0%	9,7%
	Erkek	N	12	24	53	53	33
		%	6,9%	13,7%	30,3%	30,3%	18,9%
	Toplam	N	40	66	106	88	50
		%	11,4%	18,9%	30,3%	25,1%	14,3%
Toplam	N	95	137	191	186	114	
	%	13,1%	18,9%	26,4%	25,7%	15,8%	

Tablo 40.2: Eğer biri küfür ettiyse, dövülmeyi hak eder

			Hiç K.	2	3	4	T. K.
Sultangazi	Kadın	N	74	42	39	32	21
		%	35,6%	20,2%	18,8%	15,4%	10,1%
	Erkek	N	22	27	33	38	38
		%	13,9%	17,1%	20,9%	24,1%	24,1%
	Toplam	N	96	69	72	70	59
		%	26,2%	18,9%	19,7%	19,1%	16,1%
Kadıköy	Kadın	n	88	48	20	12	6



		%	50,6%	27,6%	11,5%	6,9%	3,4%
	Erkek	n	37	37	49	35	17
		%	21,1%	21,1%	28,0%	20,0%	9,7%
	Toplam	n	125	85	69	47	23
		%	35,8%	24,4%	19,8%	13,5%	6,6%
<b>Toplam</b>		n	221	154	141	117	82
		%	30,9%	21,5%	19,7%	16,4%	11,5%

Tablo 40.3: Eğer biri beni tehdit eder, dayak yemeyi hak eder.

			Hiç K.	2	3	4	T K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	49	41	41	45	38
		%	22,9%	19,2%	19,2%	21,0%	17,8%
	Erkek	n	14	17	31	56	40
		%	8,9%	10,8%	19,6%	35,4%	25,3%
	Toplam	n	63	58	72	101	78
		%	16,9%	15,6%	19,4%	27,2%	21,0%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	72	41	28	17	17
		%	41,1%	23,4%	16,0%	9,7%	9,7%
	Erkek	n	28	30	43	41	32
		%	16,1%	17,2%	24,7%	23,6%	18,4%
	Toplam	n	100	71	71	58	49
		%	28,7%	20,3%	20,3%	16,6%	14,0%
<b>Toplam</b>		n	163	129	143	159	127
		%	22,6%	17,9%	19,8%	22,1%	17,6%

Tablo 40.4: İstenileni yaptırmak için, diğer kişiye vurulabilir.

			Hiç K.	2	3	4	T K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	133	51	21	6	3
		%	62,1%	23,8%	9,8%	2,8%	1,4%
	Erkek	n	77	35	27	14	4
		%	49,0%	22,3%	17,2%	8,9%	2,5%
	Toplam	n	210	86	48	20	7
		%	56,6%	23,2%	12,9%	5,4%	1,9%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	113	34	16	8	3
		%	64,9%	19,5%	9,2%	4,6%	1,7%
	Erkek	n	79	51	31	9	4
		%	45,4%	29,3%	17,8%	5,2%	2,3%
	Toplam	n	192	85	47	17	7
		%	55,2%	24,4%	13,5%	4,9%	2,0%
<b>Toplam</b>		n	402	171	95	37	14
		%	55,9%	23,8%	13,2%	5,1%	1,9%

Tablo 40.5: Biri sizi öfkelenirse, cezasını vermek gerekir.

			Hiç K.	2	3	4	T K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	51	48	59	36	21
		%	23,7%	22,3%	27,4%	16,7%	9,8%
	Erkek	n	24	27	56	27	23
		%					

	Toplam	%	15,3%	17,2%	35,7%	17,2%	14,6%
		n	75	75	115	63	44
Kadıköy	Kadın	%	20,2%	20,2%	30,9%	16,9%	11,8%
		n	45	42	52	24	12
	Erkek	%	25,7%	24,0%	29,7%	13,7%	6,9%
		n	24	31	60	46	12
	Toplam	%	13,9%	17,9%	34,7%	26,6%	6,9%
		n	69	73	112	70	24
Toplam	%	19,8%	21,0%	32,2%	20,1%	6,9%	
	n	144	148	227	133	68	
Toplam	%	20,0%	20,6%	31,5%	18,5%	9,4%	
	n						

Tablo 40.6: Eğer dövüş edersen, herkes sana saygı gösterecektir

		Hiç K.	2	3	4	T K.	
Sultangazi	Kadın	n	122	51	23	10	8
		%	57,0%	23,8%	10,7%	4,7%	3,7%
	Erkek	n	54	49	36	11	6
		%	34,6%	31,4%	23,1%	7,1%	3,8%
	Toplam	n	176	100	59	21	14
		%	47,6%	27,0%	15,9%	5,7%	3,8%
Kadıköy	Kadın	n	111	38	19	4	3
		%	63,4%	21,7%	10,9%	2,3%	1,7%
	Erkek	n	66	54	38	13	1
		%	38,4%	31,4%	22,1%	7,6%	,6%
	Toplam	n	177	92	57	17	4
		%	51,0%	26,5%	16,4%	4,9%	1,2%
Toplam	n	353	192	116	38	18	
	%	49,2%	26,8%	16,2%	5,3%	2,5%	

Tablo 40.7: Eğer dövüşmekten korkarsan, hiç bir arkadaşın olmaz

		Hiç K.	2	3	4	T K.	
Sultangazi	Kadın	n	112	53	20	16	15
		%	51,9%	24,5%	9,3%	7,4%	6,9%
	Erkek	n	45	49	23	23	16
		%	28,8%	31,4%	14,7%	14,7%	10,3%
	Toplam	n	157	102	43	39	31
		%	42,2%	27,4%	11,6%	10,5%	8,3%
Kadıköy	Kadın	n	115	43	12	3	2
		%	65,7%	24,6%	6,9%	1,7%	1,1%
	Erkek	n	73	61	26	11	2
		%	42,2%	35,3%	15,0%	6,4%	1,2%
	Toplam	n	188	104	38	14	4
		%	54,0%	29,9%	10,9%	4,0%	1,1%
Toplam	n	345	206	81	53	35	
	%	47,9%	28,6%	11,3%	7,4%	4,9%	

Tablo 40.8: Aileme saldıran karşılığını aynı şekilde alır

			Hiç K.	2	3	4	T K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	38	35	48	40	52
		%	17,8%	16,4%	22,5%	18,8%	24,4%
	Erkek	n	13	10	39	34	59
		%	8,4%	6,5%	25,2%	21,9%	38,1%
	Toplam	n	51	45	87	74	111
		%	13,9%	12,2%	23,6%	20,1%	30,2%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	29	26	50	42	25
		%	16,9%	15,1%	29,1%	24,4%	14,5%
	Erkek	n	17	12	26	51	67
		%	9,8%	6,9%	15,0%	29,5%	38,7%
	Toplam	n	46	38	76	93	92
		%	13,3%	11,0%	22,0%	27,0%	26,7%
<b>Toplam</b>		n	97	83	163	167	203
		%	13,6%	11,6%	22,9%	23,4%	28,5%

Tablo 40.9: Kendimi savunmak için gerekirse silah kullanımım

			Hiç K.	2	3	4	T K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	118	42	20	19	15
		%	55,1%	19,6%	9,3%	8,9%	7,0%
	Erkek	n	35	23	30	35	34
		%	22,3%	14,6%	19,1%	22,3%	21,7%
	Toplam	n	153	65	50	54	49
		%	41,2%	17,5%	13,5%	14,6%	13,2%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	83	32	32	17	10
		%	47,7%	18,4%	18,4%	9,8%	5,7%
	Erkek	n	39	28	47	31	28
		%	22,5%	16,2%	27,2%	17,9%	16,2%
	Toplam	n	122	60	79	48	38
		%	35,2%	17,3%	22,8%	13,8%	11,0%
<b>Toplam</b>		n	275	125	129	102	87
		%	38,3%	17,4%	18,0%	14,2%	12,1%

Tablo 41.1: Bazen tartışmadan ya da kavgadan kaçmak için yalan söylenebilir

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
<b>Sultangazi</b>	Kadın	N	59	44	58	47	8
		%	27,3%	20,4%	26,9%	21,8%	3,7%
	Erkek	N	37	26	31	40	26
		%	23,1%	16,3%	19,4%	25,0%	16,3%
	Toplam	N	96	70	89	87	34
		%	25,5%	18,6%	23,7%	23,1%	9,0%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	N	24	32	48	62	9
		%	13,7%	18,3%	27,4%	35,4%	5,1%
	Erkek	N	22	19	46	62	27
		%	12,5%	10,8%	26,1%	35,2%	15,3%
	Toplam	N	46	51	94	124	36
		%					

		%	13,1%	14,5%	26,8%	35,3%	10,3%
Toplam		N	142	121	183	211	70
		%	19,5%	16,6%	25,2%	29,0%	9,6%

Tablo 41.2: Arkadaşlar arasında popüler olmak için bazı kurallar ihlal edilebilir.

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	N	92	72	30	19	2
		%	42,8%	33,5%	14,0%	8,8%	,9%
	Erkek	N	45	44	34	21	16
		%	28,1%	27,5%	21,3%	13,1%	10,0%
	Toplam	N	137	116	64	40	18
		%	36,5%	30,9%	17,1%	10,7%	4,8%
Kadıköy	Kadın	n	54	75	28	13	4
		%	31,0%	43,1%	16,1%	7,5%	2,3%
	Erkek	n	40	62	43	24	6
		%	22,9%	35,4%	24,6%	13,7%	3,4%
	Toplam	n	94	137	71	37	10
		%	26,9%	39,3%	20,3%	10,6%	2,9%
Toplam	n	231	253	135	77	28	
	%	31,9%	34,9%	18,6%	10,6%	3,9%	

Tablo 41.3: İstenilen izlenimi bırakabilmek için kurallar çiğnenebilir

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	90	67	36	17	2
		%	42,5%	31,6%	17,0%	8,0%	,9%
	Erkek	n	40	27	37	36	18
		%	25,3%	17,1%	23,4%	22,8%	11,4%
	Toplam	n	130	94	73	53	20
		%	35,1%	25,4%	19,7%	14,3%	5,4%
Kadıköy	Kadın	n	46	67	37	22	3
		%	26,3%	38,3%	21,1%	12,6%	1,7%
	Erkek	n	30	56	42	38	10
		%	17,0%	31,8%	23,9%	21,6%	5,7%
	Toplam	n	76	123	79	60	13
		%	21,7%	35,0%	22,5%	17,1%	3,7%
Toplam	n	206	217	152	113	33	
	%	28,6%	30,1%	21,1%	15,7%	4,6%	

Tablo 41.4: Okulda başarılı olmak için bazen hilelere başvurulabilir.

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	93	62	29	23	7
		%	43,5%	29,0%	13,6%	10,7%	3,3%
	Erkek	n	42	27	23	36	30
		%	26,6%	17,1%	14,6%	22,8%	19,0%
	Toplam	n	135	89	52	59	37

		%	36,3%	23,9%	14,0%	15,9%	9,9%
Kadıköy	Kadın	n	45	46	40	34	10
		%	25,7%	26,3%	22,9%	19,4%	5,7%
	Erkek	n	26	36	34	40	39
		%	14,9%	20,6%	19,4%	22,9%	22,3%
	Toplam	n	71	82	74	74	49
		%	20,3%	23,4%	21,1%	21,1%	14,0%
Toplam	n	206	171	126	133	86	
	%	28,5%	23,7%	17,5%	18,4%	11,9%	

Tablo 41.5: Okulda öğretmenlerle alay edilebilir

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	140	43	20	7	5
		%	65,1%	20,0%	9,3%	3,3%	2,3%
	Erkek	n	66	30	29	17	17
		%	41,5%	18,9%	18,2%	10,7%	10,7%
	Toplam	n	206	73	49	24	22
		%	55,1%	19,5%	13,1%	6,4%	5,9%
Kadıköy	Kadın	n	73	46	25	22	9
		%	41,7%	26,3%	14,3%	12,6%	5,1%
	Erkek	n	48	40	41	27	19
		%	27,4%	22,9%	23,4%	15,4%	10,9%
	Toplam	n	121	86	66	49	28
		%	34,6%	24,6%	18,9%	14,0%	8,0%
Toplam	n	327	159	115	73	50	
	%	45,2%	22,0%	15,9%	10,1%	6,9%	

Tablo 41.6: Arkadaşlarınızla ilişkinizi sürdürmek için ailenin koyduğu kurallar bazen ihlal edilebilir

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	80	48	45	30	8
		%	37,9%	22,7%	21,3%	14,2%	3,8%
	Erkek	n	36	37	32	31	23
		%	22,6%	23,3%	20,1%	19,5%	14,5%
	Toplam	n	116	85	77	61	31
		%	31,4%	23,0%	20,8%	16,5%	8,4%
Kadıköy	Kadın	n	35	54	44	33	8
		%	20,1%	31,0%	25,3%	19,0%	4,6%
	Erkek	n	25	37	43	44	26
		%	14,3%	21,1%	24,6%	25,1%	14,9%
	Toplam	n	60	91	87	77	34
		%	17,2%	26,1%	24,9%	22,1%	9,7%
Toplam	n	176	176	164	138	65	
	%	24,5%	24,5%	22,8%	19,2%	9,0%	

Tablo 41.7: Okulda statü elde etmek için diğer öğrenciler korkutulabilir

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	123	56	16	16	4

		%	57,2%	26,0%	7,4%	7,4%	1,9%
		n	45	42	37	18	17
	Erkek	%	28,3%	26,4%	23,3%	11,3%	10,7%
		n	168	98	53	34	21
Kadıköy	Kadın	n	86	58	21	7	3
		%	49,1%	33,1%	12,0%	4,0%	1,7%
	Erkek	n	53	54	40	20	9
		%	30,1%	30,7%	22,7%	11,4%	5,1%
Toplam	n	139	112	61	27	12	
	%	39,6%	31,9%	17,4%	7,7%	3,4%	
Toplam	n	307	210	114	61	33	
	%	42,3%	29,0%	15,7%	8,4%	4,6%	

Tablo 41.8: Başarılı olmak için bazı doğru olmayan şeyler yapmak zorunda kalabilirsiniz

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	81	58	39	28	8
		%	37,9%	27,1%	18,2%	13,1%	3,7%
	Erkek	n	28	30	39	33	29
		%	17,6%	18,9%	24,5%	20,8%	18,2%
	Toplam	n	109	88	78	61	37
		%	29,2%	23,6%	20,9%	16,4%	9,9%
Kadıköy	Kadın	n	53	58	32	23	8
		%	30,5%	33,3%	18,4%	13,2%	4,6%
	Erkek	n	26	33	46	38	31
		%	14,9%	19,0%	26,4%	21,8%	17,8%
	Toplam	n	79	91	78	61	39
		%	22,7%	26,1%	22,4%	17,5%	11,2%
Toplam	n	188	179	156	122	76	
	%	26,1%	24,8%	21,6%	16,9%	10,5%	

Tablo 41.9: Eğer yakalanmayacaksan, yasalar ihlal edilebilir.

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	98	59	26	18	13
		%	45,8%	27,6%	12,1%	8,4%	6,1%
	Erkek	n	40	32	33	23	31
		%	25,2%	20,1%	20,8%	14,5%	19,5%
	Toplam	n	138	91	59	41	44
		%	37,0%	24,4%	15,8%	11,0%	11,8%
Kadıköy	Kadın	n	62	56	22	24	11
		%	35,4%	32,0%	12,6%	13,7%	6,3%
	Erkek	n	42	34	41	32	26
		%	24,0%	19,4%	23,4%	18,3%	14,9%
	Toplam	n	104	90	63	56	37
		%	29,7%	25,7%	18,0%	16,0%	10,6%
Toplam	n	242	181	122	97	81	
	%	33,5%	25,0%	16,9%	13,4%	11,2%	

Tablo 41.10: Okulda kurallara uymak önemlidir

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	12	15	18	86	85
		%	5,6%	6,9%	8,3%	39,8%	39,4%
	Erkek	n	14	24	25	55	37
		%	9,0%	15,5%	16,1%	35,5%	23,9%
	Toplam	n	26	39	43	141	122
		%	7,0%	10,5%	11,6%	38,0%	32,9%
Kadıköy	Kadın	n	14	26	36	77	21
		%	8,0%	14,9%	20,7%	44,3%	12,1%
	Erkek	n	18	22	39	72	24
		%	10,3%	12,6%	22,3%	41,1%	13,7%
	Toplam	n	32	48	75	149	45
		%	9,2%	13,8%	21,5%	42,7%	12,9%
Toplam		n	58	87	118	290	167
		%	8,1%	12,1%	16,4%	40,3%	23,2%

Tablo 41.11: Video oyunlarında şiddet arttıkça daha eğlenceli hale gelir

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	110	53	25	15	13
		%	50,9%	24,5%	11,6%	6,9%	6,0%
	Erkek	n	36	29	35	28	29
		%	22,9%	18,5%	22,3%	17,8%	18,5%
	Toplam	n	146	82	60	43	42
		%	39,1%	22,0%	16,1%	11,5%	11,3%
Kadıköy	Kadın	n	90	41	21	16	7
		%	51,4%	23,4%	12,0%	9,1%	4,0%
	Erkek	n	36	30	36	40	32
		%	20,7%	17,2%	20,7%	23,0%	18,4%
	Toplam	n	126	71	57	56	39
		%	36,1%	20,3%	16,3%	16,0%	11,2%
Toplam		n	272	153	117	99	81
		%	37,7%	21,2%	16,2%	13,7%	11,2%

Tablo 41.12: Namus söz konusu olduğu zaman kurallar çiğnenebilir

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	65	39	38	23	50
		%	30,2%	18,1%	17,7%	10,7%	23,3%
	Erkek	n	29	17	33	36	42
		%	18,5%	10,8%	21,0%	22,9%	26,8%
	Toplam	n	94	56	71	59	92
		%	25,3%	15,1%	19,1%	15,9%	24,7%
Kadıköy	Kadın	n	89	30	30	17	8
		%	51,1%	17,2%	17,2%	9,8%	4,6%
	Erkek	n	44	31	36	32	30
		%	25,4%	17,9%	20,8%	18,5%	17,3%
	Toplam	n	133	61	66	49	38
		%	38,3%	17,6%	19,0%	14,1%	11,0%

Toplam	n	227	117	137	108	130
	%	31,6%	16,3%	19,1%	15,0%	18,1%

Tablo 41.13: Polise karşı saygı duyulmalıdır

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	26	16	34	66	74
		%	12,0%	7,4%	15,7%	30,6%	34,3%
	Erkek	n	33	20	28	35	41
		%	21,0%	12,7%	17,8%	22,3%	26,1%
	Toplam	n	59	36	62	101	115
		%	15,8%	9,7%	16,6%	27,1%	30,8%
Kadıköy	Kadın	n	27	24	50	48	25
		%	15,5%	13,8%	28,7%	27,6%	14,4%
	Erkek	n	21	17	48	53	35
		%	12,1%	9,8%	27,6%	30,5%	20,1%
	Toplam	n	48	41	98	101	60
		%	13,8%	11,8%	28,2%	29,0%	17,2%
Toplam	n	107	77	160	202	175	
	%	14,8%	10,7%	22,2%	28,0%	24,3%	

Tablo 41.14: Polis gençlere adil davranır

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	45	23	56	38	48
		%	21,4%	11,0%	26,7%	18,1%	22,9%
	Erkek	n	39	27	38	22	29
		%	25,2%	17,4%	24,5%	14,2%	18,7%
	Toplam	n	84	50	94	60	77
		%	23,0%	13,7%	25,8%	16,4%	21,1%
Kadıköy	Kadın	n	55	39	44	24	13
		%	31,4%	22,3%	25,1%	13,7%	7,4%
	Erkek	n	49	35	48	30	12
		%	28,2%	20,1%	27,6%	17,2%	6,9%
	Toplam	n	104	74	92	54	25
		%	29,8%	21,2%	26,4%	15,5%	7,2%
Toplam	n	188	124	186	114	102	
	%	26,3%	17,4%	26,1%	16,0%	14,3%	

Tablo 41.15: Akrabalarım yapılmış şiddeti kendime yapılmış sayarım

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	45	41	56	49	23
		%	21,0%	19,2%	26,2%	22,9%	10,7%
	Erkek	n	19	19	40	44	34
		%	12,2%	12,2%	25,6%	28,2%	21,8%
	Toplam	n	64	60	96	93	57
		%	17,3%	16,2%	25,9%	25,1%	15,4%



Kadıköy	Kadın	n	35	36	39	46	17
		%	20,2%	20,8%	22,5%	26,6%	9,8%
	Erkek	n	22	26	49	38	38
		%	12,7%	15,0%	28,3%	22,0%	22,0%
	Toplam	n	57	62	88	84	55
		%	16,5%	17,9%	25,4%	24,3%	15,9%
Toplam	n	121	122	184	177	112	
	%	16,9%	17,0%	25,7%	24,7%	15,6%	

Tablo 41.16: Namus kirletildi mi temizlenmesi gerekir

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	82	40	40	31	23
		%	38,0%	18,5%	18,5%	14,4%	10,6%
	Erkek	n	33	14	36	32	41
		%	21,2%	9,0%	23,1%	20,5%	26,3%
	Toplam	n	115	54	76	63	64
		%	30,9%	14,5%	20,4%	16,9%	17,2%
Kadıköy	Kadın	n	99	31	23	12	9
		%	56,9%	17,8%	13,2%	6,9%	5,2%
	Erkek	n	50	40	27	29	27
		%	28,9%	23,1%	15,6%	16,8%	15,6%
	Toplam	n	149	71	50	41	36
		%	42,9%	20,5%	14,4%	11,8%	10,4%
Toplam	n	264	125	126	104	100	
	%	36,7%	17,4%	17,5%	14,5%	13,9%	

Tablo 41.17: Adli sorunlar güvenlik güçlerine bırakılmalıdır

			Hiç K.	2	3	4	T.K.
Sultangazi	Kadın	n	28	19	48	53	65
		%	13,1%	8,9%	22,5%	24,9%	30,5%
	Erkek	n	24	15	41	43	31
		%	15,6%	9,7%	26,6%	27,9%	20,1%
	Toplam	n	52	34	89	96	96
		%	14,2%	9,3%	24,3%	26,2%	26,2%
Kadıköy	Kadın	n	21	12	38	60	39
		%	12,4%	7,1%	22,4%	35,3%	22,9%
	Erkek	n	16	16	47	58	34
		%	9,4%	9,4%	27,5%	33,9%	19,9%
	Toplam	n	37	28	85	118	73
		%	10,9%	8,2%	24,9%	34,6%	21,4%
Toplam	n	89	62	174	214	169	
	%	12,6%	8,8%	24,6%	30,2%	23,9%	

Tablo 42.1: Okulda diğerlerini vurmakla tehdit ettim ya da vurdum.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	177	25	6	2	6
		%	81,9%	11,6%	2,8%	,9%	2,8%
	Erkek	n	116	19	8	4	6
		%					

	Toplam	%	75,8%	12,4%	5,2%	2,6%	3,9%
		n	293	44	14	6	12
<b>Kadıköy</b>	Kadın	%	79,4%	11,9%	3,8%	1,6%	3,3%
		n	153	8	5	3	3
	Erkek	%	89,0%	4,7%	2,9%	1,7%	1,7%
		n	136	16	8	5	8
	Toplam	%	78,6%	9,2%	4,6%	2,9%	4,6%
		n	289	24	13	8	11
Toplam	%	83,8%	7,0%	3,8%	2,3%	3,2%	
	n	582	68	27	14	23	
Toplam	%	81,5%	9,5%	3,8%	2,0%	3,2%	
	n						

Tablo 42.2: Kavga ettim.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	109	57	17	7	25
		%	50,7%	26,5%	7,9%	3,3%	11,6%
	Erkek	n	61	28	15	17	31
		%	40,1%	18,4%	9,9%	11,2%	20,4%
Toplam	n	170	85	32	24	56	
	%	46,3%	23,2%	8,7%	6,5%	15,3%	
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	102	29	24	5	14
		%	58,6%	16,7%	13,8%	2,9%	8,0%
	Erkek	n	80	37	11	12	34
		%	46,0%	21,3%	6,3%	6,9%	19,5%
	Toplam	n	182	66	35	17	48
		%	52,3%	19,0%	10,1%	4,9%	13,8%
Toplam	n	352	151	67	41	104	
	%	49,2%	21,1%	9,4%	5,7%	14,5%	

Tablo 42.3: İnsanlardan para ya da başka şeyler elde etmek için fiziksel güç kullandım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	203	3	3	2	3
		%	94,9%	1,4%	1,4%	,9%	1,4%
	Erkek	n	119	12	9	4	8
		%	78,3%	7,9%	5,9%	2,6%	5,3%
Toplam	n	322	15	12	6	11	
	%	88,0%	4,1%	3,3%	1,6%	3,0%	
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	164	3	0	3	3
		%	94,8%	1,7%	0,0%	1,7%	1,7%
	Erkek	n	151	8	5	2	7
		%	87,3%	4,6%	2,9%	1,2%	4,0%
	Toplam	n	315	11	5	5	10
		%	91,0%	3,2%	1,4%	1,4%	2,9%
Toplam	n	637	26	17	11	21	
	%	89,5%	3,7%	2,4%	1,5%	2,9%	

Tablo 42.4: Okulda hoşlandığım biri için kavga ettim.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	190	13	7	2	1
		%	89,2%	6,1%	3,3%	,9%	,5%
	Erkek	n	111	21	5	4	8
		%	74,5%	14,1%	3,4%	2,7%	5,4%
	Toplam	n	301	34	12	6	9
		%	83,1%	9,4%	3,3%	1,7%	2,5%
Kadıköy	Kadın	n	151	13	3	3	3
		%	87,3%	7,5%	1,7%	1,7%	1,7%
	Erkek	n	133	23	6	2	9
		%	76,9%	13,3%	3,5%	1,2%	5,2%
	Toplam	n	284	36	9	5	12
		%	82,1%	10,4%	2,6%	1,4%	3,5%
Toplam		n	585	70	21	11	21
		%	82,6%	9,9%	3,0%	1,6%	3,0%

Tablo 42.5: Bana ait olmayan bir mala bilerek zarar verdim.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	195	14	1	3	3
		%	90,3%	6,5%	,5%	1,4%	1,4%
	Erkek	n	117	11	6	6	11
		%	77,5%	7,3%	4,0%	4,0%	7,3%
	Toplam	n	312	25	7	9	14
		%	85,0%	6,8%	1,9%	2,5%	3,8%
Kadıköy	Kadın	n	156	6	4	4	4
		%	89,7%	3,4%	2,3%	2,3%	2,3%
	Erkek	n	137	10	10	2	13
		%	79,7%	5,8%	5,8%	1,2%	7,6%
	Toplam	n	293	16	14	6	17
		%	84,7%	4,6%	4,0%	1,7%	4,9%
Toplam		n	605	41	21	15	31
		%	84,9%	5,8%	2,9%	2,1%	4,3%

Tablo 42.6: Birini ciddi olarak yaralamak ya da öldürmek düşüncesi ile saldırdım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	199	10	3	0	6
		%	91,3%	4,6%	1,4%	0,0%	2,8%
	Erkek	n	130	12	5	3	6
		%	83,3%	7,7%	3,2%	1,9%	3,8%
	Toplam	n	329	22	8	3	12
		%	88,0%	5,9%	2,1%	,8%	3,2%
Kadıköy	Kadın	n	163	4	4	2	1
		%	93,7%	2,3%	2,3%	1,1%	,6%
	Erkek	n	145	13	3	4	8
		%	83,8%	7,5%	1,7%	2,3%	4,6%
	Toplam	n	308	17	7	6	9
		%					

		%	88,8%	4,9%	2,0%	1,7%	2,6%
Toplam		n	637	39	15	9	21
		%	88,3%	5,4%	2,1%	1,2%	2,9%

Tablo 42.7: Çete kavgasına katıldım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	196	9	6	4	3
		%	89,9%	4,1%	2,8%	1,8%	1,4%
	Erkek	n	116	14	13	3	9
		%	74,8%	9,0%	8,4%	1,9%	5,8%
	Toplam	n	312	23	19	7	12
		%	83,6%	6,2%	5,1%	1,9%	3,2%
Kadıköy	Kadın	n	163	4	1	1	4
		%	94,2%	2,3%	,6%	,6%	2,3%
	Erkek	n	138	10	8	6	10
		%	80,2%	5,8%	4,7%	3,5%	5,8%
	Toplam	n	301	14	9	7	14
		%	87,2%	4,1%	2,6%	2,0%	4,1%
Toplam	n	613	37	28	14	26	
	%	85,4%	5,2%	3,9%	1,9%	3,6%	

Tablo 42.8: İstemediği halde biri ile cinsel ilişkiye girdim ya da girmeye çalıştım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	209	4	1	0	3
		%	96,3%	1,8%	,5%	0,0%	1,4%
	Erkek	n	137	6	5	1	5
		%	89,0%	3,9%	3,2%	,6%	3,2%
	Toplam	n	346	10	6	1	8
		%	93,3%	2,7%	1,6%	,3%	2,2%
Kadıköy	Kadın	n	169	1	0	1	2
		%	97,7%	,6%	0,0%	,6%	1,2%
	Erkek	n	156	6	3	1	5
		%	91,2%	3,5%	1,8%	,6%	2,9%
	Toplam	n	325	7	3	2	7
		%	94,5%	2,0%	,9%	,6%	2,0%
Toplam	n	671	17	9	3	15	
	%	93,8%	2,4%	1,3%	,4%	2,1%	

Tablo 42.9: Diğer öğrencilerden para ya da başka şeyler elde etmek için fiziksel güç kullandım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	207	4	2	0	5
		%	95,0%	1,8%	,9%	0,0%	2,3%
	Erkek	n	133	8	3	6	4
		%	86,4%	5,2%	1,9%	3,9%	2,6%
	Toplam	n	340	12	5	6	9
		%	91,4%	3,2%	1,3%	1,6%	2,4%
Kadıköy	Kadın	n	169	1	2	0	2

		%	97,1%	,6%	1,1%	0,0%	1,1%
	Erkek	n	159	5	1	2	4
		%	93,0%	2,9%	,6%	1,2%	2,3%
	Toplam	n	328	6	3	2	6
		%	95,1%	1,7%	,9%	,6%	1,7%
Toplam		n	668	18	8	8	15
		%	93,2%	2,5%	1,1%	1,1%	2,1%

Tablo 42.10: Kavga da kırık şişe ya da sustalı gibi alet kullandım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	201	5	6	2	4
		%	92,2%	2,3%	2,8%	,9%	1,8%
	Erkek	n	127	10	9	2	7
		%	81,9%	6,5%	5,8%	1,3%	4,5%
	Toplam	n	328	15	15	4	11
		%	87,9%	4,0%	4,0%	1,1%	2,9%
Kadıköy	Kadın	n	168	2	1	1	0
		%	97,7%	1,2%	,6%	,6%	0,0%
	Erkek	n	152	7	2	2	10
		%	87,9%	4,0%	1,2%	1,2%	5,8%
	Toplam	n	320	9	3	3	10
		%	92,8%	2,6%	,9%	,9%	2,9%
Toplam		n	648	24	18	7	21
		%	90,3%	3,3%	2,5%	1,0%	2,9%

Tablo 42.11: Korkutmak amacıyla başkalarına vurma, çelme takma, yolunu kesme gibi davranışlar gösterdim.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	191	13	3	0	10
		%	88,0%	6,0%	1,4%	0,0%	4,6%
	Erkek	n	125	12	6	5	7
		%	80,6%	7,7%	3,9%	3,2%	4,5%
	Toplam	n	316	25	9	5	17
		%	84,9%	6,7%	2,4%	1,3%	4,6%
Kadıköy	Kadın	n	162	5	1	1	3
		%	94,2%	2,9%	,6%	,6%	1,7%
	Erkek	n	143	9	2	0	18
		%	83,1%	5,2%	1,2%	0,0%	10,5%
	Toplam	n	305	14	3	1	21
		%	88,7%	4,1%	,9%	,3%	6,1%
Toplam		n	621	39	12	6	38
		%	86,7%	5,4%	1,7%	,8%	5,3%

## GENCİN SAPMA DAVRANIŞ SIKLIĞI

Tablo 43.1: Sınıfın düzenini bozдум.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	168	25	8	5	11
		%	77,4%	11,5%	3,7%	2,3%	5,1%
	Erkek	n	80	30	14	6	24
		%	51,9%	19,5%	9,1%	3,9%	15,6%
	Toplam	n	248	55	22	11	35
		%	66,8%	14,8%	5,9%	3,0%	9,4%
Kadıköy	Kadın	n	97	21	17	10	28
		%	56,1%	12,1%	9,8%	5,8%	16,2%
	Erkek	n	78	24	18	3	51
		%	44,8%	13,8%	10,3%	1,7%	29,3%
	Toplam	n	175	45	35	13	79
		%	50,4%	13,0%	10,1%	3,7%	22,8%
Toplam	n	423	100	57	24	114	
	%	58,9%	13,9%	7,9%	3,3%	15,9%	

Tablo 43.2: Aile üyelerinden haberleri olmadan evden para aldım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	183	21	7	0	6
		%	84,3%	9,7%	3,2%	0,0%	2,8%
	Erkek	n	113	20	6	5	11
		%	72,9%	12,9%	3,9%	3,2%	7,1%
	Toplam	n	296	41	13	5	17
		%	79,6%	11,0%	3,5%	1,3%	4,6%
Kadıköy	Kadın	n	139	11	16	0	8
		%	79,9%	6,3%	9,2%	0,0%	4,6%
	Erkek	n	131	19	6	2	16
		%	75,3%	10,9%	3,4%	1,1%	9,2%
	Toplam	n	270	30	22	2	24
		%	77,6%	8,6%	6,3%	,6%	6,9%
Toplam	n	566	71	35	7	41	
	%	78,6%	9,9%	4,9%	1,0%	5,7%	

Tablo 43.3: Okulda ait olan bir mala bilerek zarar verdim.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	195	12	4	2	2
		%	90,7%	5,6%	1,9%	,9%	,9%
	Erkek	n	106	22	9	2	14
		%	69,3%	14,4%	5,9%	1,3%	9,2%
	Toplam	n	301	34	13	4	16
		%	81,8%	9,2%	3,5%	1,1%	4,3%
Kadıköy	Kadın	n	136	17	6	6	6
		%	79,5%	9,9%	3,5%	3,5%	3,5%
	Erkek	n	119	24	11	1	19
		%	68,4%	13,8%	6,3%	,6%	10,9%

	Toplam	n	255	41	17	7	25
		%	73,9%	11,9%	4,9%	2,0%	7,2%
<b>Toplam</b>		n	556	75	30	11	41
		%	78,0%	10,5%	4,2%	1,5%	5,8%

Tablo 43.4: Araba ya da motosiklet gibi motorlu aracı aşırıya çalıştım ya da aşırıydım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	205	4	3	0	2
		%	95,8%	1,9%	1,4%	0,0%	,9%
	Erkek	n	132	11	2	4	2
		%	87,4%	7,3%	1,3%	2,6%	1,3%
	Toplam	n	337	15	5	4	4
		%	92,3%	4,1%	1,4%	1,1%	1,1%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	166	4	0	3	0
		%	96,0%	2,3%	0,0%	1,7%	0,0%
	Erkek	n	154	6	2	2	10
		%	88,5%	3,4%	1,1%	1,1%	5,7%
	Toplam	n	320	10	2	5	10
		%	92,2%	2,9%	,6%	1,4%	2,9%
<b>Toplam</b>	n	657	25	7	9	14	
	%	92,3%	3,5%	1,0%	1,3%	2,0%	

Tablo 43.5: Bilerek çalıntı malları kullandım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	202	7	2	0	5
		%	93,5%	3,2%	,9%	0,0%	2,3%
	Erkek	n	123	13	6	6	4
		%	80,9%	8,6%	3,9%	3,9%	2,6%
	Toplam	n	325	20	8	6	9
		%	88,3%	5,4%	2,2%	1,6%	2,4%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	162	5	2	0	5
		%	93,1%	2,9%	1,1%	0,0%	2,9%
	Erkek	n	149	10	2	4	8
		%	86,1%	5,8%	1,2%	2,3%	4,6%
	Toplam	n	311	15	4	4	13
		%	89,6%	4,3%	1,2%	1,2%	3,7%
<b>Toplam</b>	n	636	35	12	10	22	
	%	89,0%	4,9%	1,7%	1,4%	3,1%	

Tablo 43.6: Bir sorun yüzünden müdür odasına çağırıldım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	144	46	8	9	8
		%	67,0%	21,4%	3,7%	4,2%	3,7%
	Erkek	n	87	33	10	11	9
		%	58,0%	22,0%	6,7%	7,3%	6,0%
	Toplam	n	231	79	18	20	17
		%	63,3%	21,6%	4,9%	5,5%	4,7%

<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	135	20	7	3	8
		%	78,0%	11,6%	4,0%	1,7%	4,6%
	Erkek	n	105	32	14	5	18
		%	60,3%	18,4%	8,0%	2,9%	10,3%
	Toplam	n	240	52	21	8	26
		%	69,2%	15,0%	6,1%	2,3%	7,5%
<b>Toplam</b>		n	471	131	39	28	43
		%	66,2%	18,4%	5,5%	3,9%	6,0%

Tablo 43.7: İzinsiz olarak bir binanın ya da aracın içine girdim.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	197	9	3	2	3
		%	92,1%	4,2%	1,4%	,9%	1,4%
	Erkek	n	120	12	6	6	6
		%	80,0%	8,0%	4,0%	4,0%	4,0%
	Toplam	n	317	21	9	8	9
		%	87,1%	5,8%	2,5%	2,2%	2,5%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	147	18	3	2	4
		%	84,5%	10,3%	1,7%	1,1%	2,3%
	Erkek	n	137	16	9	3	7
		%	79,7%	9,3%	5,2%	1,7%	4,1%
	Toplam	n	284	34	12	5	11
		%	82,1%	9,8%	3,5%	1,4%	3,2%
<b>Toplam</b>		n	601	55	21	13	20
		%	84,6%	7,7%	3,0%	1,8%	2,8%

Tablo 43.8: Bilerek yangın çıkarmayı denedim.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	203	5	3	2	2
		%	94,4%	2,3%	1,4%	,9%	,9%
	Erkek	n	132	9	5	2	4
		%	86,8%	5,9%	3,3%	1,3%	2,6%
	Toplam	N	335	14	8	4	6
		%	91,3%	3,8%	2,2%	1,1%	1,6%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	N	167	4	1	2	0
		%	96,0%	2,3%	,6%	1,1%	0,0%
	Erkek	N	160	8	2	1	3
		%	92,0%	4,6%	1,1%	,6%	1,7%
	Toplam	N	327	12	3	3	3
		%	94,0%	3,4%	,9%	,9%	,9%
<b>Toplam</b>		N	662	26	11	7	9
		%	92,6%	3,6%	1,5%	1,0%	1,3%



Tablo 43.9: Maddi değeri az olan (ufak tefek) şeyleri çaldım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	192	11	3	2	6
		%	89,7%	5,1%	1,4%	,9%	2,8%
	Erkek	n	113	19	3	7	9
		%	74,8%	12,6%	2,0%	4,6%	6,0%
	Toplam	n	305	30	6	9	15
		%	83,6%	8,2%	1,6%	2,5%	4,1%
Kadıköy	Kadın	n	154	7	8	0	5
		%	88,5%	4,0%	4,6%	0,0%	2,9%
	Erkek	n	129	14	10	3	17
		%	74,6%	8,1%	5,8%	1,7%	9,8%
	Toplam	n	283	21	18	3	22
		%	81,6%	6,1%	5,2%	,9%	6,3%
<b>Toplam</b>		n	588	51	24	12	37
		%	82,6%	7,2%	3,4%	1,7%	5,2%

Tablo 43.10: Sahibinin izni olmadan başkasının arabasını gezmek için aldım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	209	2	1	0	4
		%	96,8%	,9%	,5%	0,0%	1,9%
	Erkek	n	131	7	6	3	3
		%	87,3%	4,7%	4,0%	2,0%	2,0%
	Toplam	n	340	9	7	3	7
		%	92,9%	2,5%	1,9%	,8%	1,9%
Kadıköy	Kadın	n	167	4	1	1	1
		%	96,0%	2,3%	,6%	,6%	,6%
	Erkek	n	148	10	5	4	7
		%	85,1%	5,7%	2,9%	2,3%	4,0%
	Toplam	n	315	14	6	5	8
		%	90,5%	4,0%	1,7%	1,4%	2,3%
<b>Toplam</b>		n	655	23	13	8	15
		%	91,7%	3,2%	1,8%	1,1%	2,1%

Tablo 43.11: Mağazadan parasını ödemedi bir şeyler aldım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	204	7	2	2	1
		%	94,4%	3,2%	,9%	,9%	,5%
	Erkek	n	128	9	5	6	3
		%	84,8%	6,0%	3,3%	4,0%	2,0%
	Toplam	n	332	16	7	8	4
		%	90,5%	4,4%	1,9%	2,2%	1,1%
Kadıköy	Kadın	n	166	2	3	1	1
		%	96,0%	1,2%	1,7%	,6%	,6%
	Erkek	n	154	9	5	1	4
		%	89,0%	5,2%	2,9%	,6%	2,3%
	Toplam	n	320	11	8	2	5
		%					

		%	92,5%	3,2%	2,3%	,6%	1,4%
<b>Toplam</b>		n	652	27	15	10	9
		%	91,4%	3,8%	2,1%	1,4%	1,3%

Tablo 43.12: Polis tarafından karakola götürüldüm.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	203	5	3	3	2
		%	94,0%	2,3%	1,4%	1,4%	,9%
	Erkek	n	127	6	5	3	8
		%	85,2%	4,0%	3,4%	2,0%	5,4%
	Toplam	n	330	11	8	6	10
		%	90,4%	3,0%	2,2%	1,6%	2,7%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	164	4	5	0	1
		%	94,3%	2,3%	2,9%	0,0%	,6%
	Erkek	n	141	11	5	2	11
		%	82,9%	6,5%	2,9%	1,2%	6,5%
	Toplam	n	305	15	10	2	12
		%	88,7%	4,4%	2,9%	,6%	3,5%
<b>Toplam</b>	n	635	26	18	8	22	
	%	89,6%	3,7%	2,5%	1,1%	3,1%	

Tablo 43.13: Alkol kullandım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	171	17	2	2	21
		%	80,3%	8,0%	,9%	,9%	9,9%
	Erkek	n	99	11	7	6	27
		%	66,0%	7,3%	4,7%	4,0%	18,0%
	Toplam	n	270	28	9	8	48
		%	74,4%	7,7%	2,5%	2,2%	13,2%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	69	9	19	10	67
		%	39,7%	5,2%	10,9%	5,7%	38,5%
	Erkek	n	62	13	5	9	84
		%	35,8%	7,5%	2,9%	5,2%	48,6%
	Toplam	n	131	22	24	19	151
		%	37,8%	6,3%	6,9%	5,5%	43,5%
<b>Toplam</b>	n	401	50	33	27	199	
	%	56,5%	7,0%	4,6%	3,8%	28,0%	

Tablo 43.14: Okulda sık sık ağız dalaşına girdim.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	133	33	14	7	24
		%	63,0%	15,6%	6,6%	3,3%	11,4%
	Erkek	n	87	19	16	8	21
		%	57,6%	12,6%	10,6%	5,3%	13,9%
	Toplam	n	220	52	30	15	45

		%	60,8%	14,4%	8,3%	4,1%	12,4%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	108	20	17	8	20
		%	62,4%	11,6%	9,8%	4,6%	11,6%
	Erkek	n	78	21	23	5	46
		%	45,1%	12,1%	13,3%	2,9%	26,6%
	Toplam	n	186	41	40	13	66
		%	53,8%	11,8%	11,6%	3,8%	19,1%
<b>Toplam</b>		n	406	93	70	28	111
		%	57,3%	13,1%	9,9%	4,0%	15,7%

Tablo 43.15: Gizli olarak yaralayıcı alet (tabanca, bıçak gibi) taşıdım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	197	5	5	1	7
		%	91,6%	2,3%	2,3%	,5%	3,3%
	Erkek	n	108	20	6	5	13
		%	71,1%	13,2%	3,9%	3,3%	8,6%
	Toplam	n	305	25	11	6	20
		%	83,1%	6,8%	3,0%	1,6%	5,4%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	157	7	4	2	4
		%	90,2%	4,0%	2,3%	1,1%	2,3%
	Erkek	n	122	14	11	7	19
		%	70,5%	8,1%	6,4%	4,0%	11,0%
	Toplam	n	279	21	15	9	23
		%	80,4%	6,1%	4,3%	2,6%	6,6%
<b>Toplam</b>		n	584	46	26	15	43
		%	81,8%	6,4%	3,6%	2,1%	6,0%

Tablo 43.16: Maddi değeri yüksek olan şeyleri aşırıdım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	210	6	0	1	1
		%	96,3%	2,8%	0,0%	,5%	,5%
	Erkek	n	143	8	1	1	4
		%	91,1%	5,1%	,6%	,6%	2,5%
	Toplam	n	353	14	1	2	5
		%	94,1%	3,7%	,3%	,5%	1,3%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	166	0	3	1	2
		%	96,5%	0,0%	1,7%	,6%	1,2%
	Erkek	n	157	7	0	1	6
		%	91,8%	4,1%	0,0%	,6%	3,5%
	Toplam	n	323	7	3	2	8
		%	94,2%	2,0%	,9%	,6%	2,3%
<b>Toplam</b>		n	676	21	4	4	13
		%	94,2%	2,9%	,6%	,6%	1,8%

Tablo 43.17: Bazı şeylerin parasını ödemekten kaçındım (sinema, otobüs, yemek vb.)

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sul</b>	Kadın	n	196	13	2	0	4
<b>tan</b>							
<b>gaz</b>							
<b>i</b>							

	Erkek	%	91,2%	6,0%	,9%	0,0%	1,9%
		n	120	12	12	2	9
	Toplam	%	77,4%	7,7%	7,7%	1,3%	5,8%
		n	316	25	14	2	13
Kadıköy	Kadın	n	153	9	7	1	4
		%	87,9%	5,2%	4,0%	,6%	2,3%
	Erkek	n	131	14	5	7	16
		%	75,7%	8,1%	2,9%	4,0%	9,2%
	Toplam	n	284	23	12	8	20
		%	81,8%	6,6%	3,5%	2,3%	5,8%
Toplam	n	600	48	26	10	33	
	%	83,7%	6,7%	3,6%	1,4%	4,6%	

Tablo 43.18: Davranışlarımdan dolayı öğretmenlerim şikâyetçi oldular.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	182	20	8	2	6
		%	83,5%	9,2%	3,7%	,9%	2,8%
	Erkek	n	111	18	11	4	9
		%	72,5%	11,8%	7,2%	2,6%	5,9%
	Toplam	n	293	38	19	6	15
		%	79,0%	10,2%	5,1%	1,6%	4,0%
Kadıköy	Kadın	n	146	11	6	5	6
		%	83,9%	6,3%	3,4%	2,9%	3,4%
	Erkek	n	117	22	7	6	20
		%	68,0%	12,8%	4,1%	3,5%	11,6%
	Toplam	n	263	33	13	11	26
		%	76,0%	9,5%	3,8%	3,2%	7,5%
Toplam	n	556	71	32	17	41	
	%	77,5%	9,9%	4,5%	2,4%	5,7%	

Tablo 43.19: Geceyi gözaltında geçirdim.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	209	4	3	1	1
		%	95,9%	1,8%	1,4%	,5%	,5%
	Erkek	n	137	6	6	2	2
		%	89,5%	3,9%	3,9%	1,3%	1,3%
	Toplam	n	346	10	9	3	3
		%	93,3%	2,7%	2,4%	,8%	,8%
Kadıköy	Kadın	n	171	1	2	0	0
		%	98,3%	,6%	1,1%	0,0%	0,0%
	Erkek	n	155	5	3	4	6
		%	89,6%	2,9%	1,7%	2,3%	3,5%
	Toplam	n	326	6	5	4	6
		%	93,9%	1,7%	1,4%	1,2%	1,7%
Toplam	n	672	16	14	7	9	

	%	93,6%	2,2%	1,9%	1,0%	1,3%
--	---	-------	------	------	------	------

Tablo 43.20: Çocuk mahkemesine çıkartıldım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	213	2	0	0	1
		%	98,6%	,9%	0,0%	0,0%	,5%
	Erkek	n	136	10	2	2	2
		%	89,5%	6,6%	1,3%	1,3%	1,3%
	Toplam	n	349	12	2	2	3
		%	94,8%	3,3%	,5%	,5%	,8%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	171	0	2	1	0
		%	98,3%	0,0%	1,1%	,6%	0,0%
	Erkek	n	159	7	3	0	3
		%	92,4%	4,1%	1,7%	0,0%	1,7%
	Toplam	n	330	7	5	1	3
		%	95,4%	2,0%	1,4%	,3%	,9%
<b>Toplam</b>	n	679	19	7	3	6	
	%	95,1%	2,7%	1,0%	,4%	,8%	

Tablo 43.21: Uyuşturucu maddeleri kullandım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	210	5	1	0	2
		%	96,3%	2,3%	,5%	0,0%	,9%
	Erkek	n	136	7	1	5	6
		%	87,7%	4,5%	,6%	3,2%	3,9%
	Toplam	n	346	12	2	5	8
		%	92,8%	3,2%	,5%	1,3%	2,1%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	153	4	4	6	6
		%	88,4%	2,3%	2,3%	3,5%	3,5%
	Erkek	n	136	12	8	2	15
		%	78,6%	6,9%	4,6%	1,2%	8,7%
	Toplam	n	289	16	12	8	21
		%	83,5%	4,6%	3,5%	2,3%	6,1%
<b>Toplam</b>	n	635	28	14	13	29	
	%	88,3%	3,9%	1,9%	1,8%	4,0%	

Tablo 43.22: Sigara içtim.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	171	12	6	4	24
		%	78,8%	5,5%	2,8%	1,8%	11,1%
	Erkek	n	105	10	6	2	31
		%	68,2%	6,5%	3,9%	1,3%	20,1%
	Toplam	n	276	22	12	6	55

		%	74,4%	5,9%	3,2%	1,6%	14,8%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	87	4	4	8	70
		%	50,3%	2,3%	2,3%	4,6%	40,5%
	Erkek	n	67	6	6	6	88
		%	38,7%	3,5%	3,5%	3,5%	50,9%
	Toplam	n	154	10	10	14	158
		%	44,5%	2,9%	2,9%	4,0%	45,7%
<b>Toplam</b>		n	430	32	22	20	213
		%	60,0%	4,5%	3,1%	2,8%	29,7%

Tablo 43.23: Sözlü ya da yazılı sınavlarda fısıldadım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	118	35	12	8	39
		%	55,7%	16,5%	5,7%	3,8%	18,4%
	Erkek	n	78	21	11	5	39
		%	50,6%	13,6%	7,1%	3,2%	25,3%
	Toplam	n	196	56	23	13	78
		%	53,6%	15,3%	6,3%	3,6%	21,3%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	60	12	10	11	77
		%	35,3%	7,1%	5,9%	6,5%	45,3%
	Erkek	n	53	10	17	8	84
		%	30,8%	5,8%	9,9%	4,7%	48,8%
	Toplam	n	113	22	27	19	161
		%	33,0%	6,4%	7,9%	5,6%	47,1%
<b>Toplam</b>		n	309	78	50	32	239
		%	43,6%	11,0%	7,1%	4,5%	33,8%

Tablo 43.24: Eğlence olsun diye binaların camlarını ya da sokak lambalarını kırdım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	196	6	5	2	7
		%	90,7%	2,8%	2,3%	,9%	3,2%
	Erkek	n	127	8	9	2	9
		%	81,9%	5,2%	5,8%	1,3%	5,8%
	Toplam	n	323	14	14	4	16
		%	87,1%	3,8%	3,8%	1,1%	4,3%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	162	4	1	1	6
		%	93,1%	2,3%	,6%	,6%	3,4%
	Erkek	n	147	10	4	2	9
		%	85,5%	5,8%	2,3%	1,2%	5,2%
	Toplam	n	309	14	5	3	15
		%	89,3%	4,0%	1,4%	,9%	4,3%
<b>Toplam</b>		n	632	28	19	7	31
		%	88,1%	3,9%	2,6%	1,0%	4,3%

Tablo 43.25: Bisiklet, motosiklet ya da otomobil gibi araçları hız limitlerini aşacak şekilde kullandım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	195	8	3	1	9

		%	90,3%	3,7%	1,4%	,5%	4,2%
		n	125	11	4	4	12
	Erkek	%	80,1%	7,1%	2,6%	2,6%	7,7%
		n	320	19	7	5	21
	Toplam	%	86,0%	5,1%	1,9%	1,3%	5,6%
		n	157	3	4	2	8
	Kadın	%	90,2%	1,7%	2,3%	1,1%	4,6%
		n	107	12	6	5	42
Kadıköy	Erkek	%	62,2%	7,0%	3,5%	2,9%	24,4%
		n	264	15	10	7	50
	Toplam	%	76,3%	4,3%	2,9%	2,0%	14,5%
		n	584	34	17	12	71
Toplam	%	81,3%	4,7%	2,4%	1,7%	9,9%	

Tablo 43.26: Şişe kırarak, bidon devirerek ve bu gibi davranışlarla bilerek sokakları kirlettim.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	197	10	4	3	4
		%	90,4%	4,6%	1,8%	1,4%	1,8%
	Erkek	n	115	15	8	3	14
		%	74,2%	9,7%	5,2%	1,9%	9,0%
	Toplam	n	312	25	12	6	18
		%	83,6%	6,7%	3,2%	1,6%	4,8%
Kadıköy	Kadın	n	161	6	2	2	3
		%	92,5%	3,4%	1,1%	1,1%	1,7%
	Erkek	n	142	15	6	0	10
		%	82,1%	8,7%	3,5%	0,0%	5,8%
	Toplam	n	303	21	8	2	13
		%	87,3%	6,1%	2,3%	,6%	3,7%
Toplam	n	615	46	20	8	31	
	%	85,4%	6,4%	2,8%	1,1%	4,3%	

Tablo 43.27: Ağaçlara sivri bir nesneyle yazılar yazdım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	182	20	7	1	7
		%	83,9%	9,2%	3,2%	,5%	3,2%
	Erkek	n	110	18	11	5	12
		%	70,5%	11,5%	7,1%	3,2%	7,7%
	Toplam	n	292	38	18	6	19
		%	78,3%	10,2%	4,8%	1,6%	5,1%
Kadıköy	Kadın	n	152	14	4	2	2
		%	87,4%	8,0%	2,3%	1,1%	1,1%
	Erkek	n	136	16	7	5	9
		%	78,6%	9,2%	4,0%	2,9%	5,2%
	Toplam	n	288	30	11	7	11
		%	83,0%	8,6%	3,2%	2,0%	3,2%
Toplam	n	580	68	29	13	30	

	%	80,6%	9,4%	4,0%	1,8%	4,2%
--	---	-------	------	------	------	------

Tablo 43.28: Öfkelendiğim zaman eşyaları kırdım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	147	33	14	8	16
		%	67,4%	15,1%	6,4%	3,7%	7,3%
	Erkek	n	101	26	13	4	12
		%	64,7%	16,7%	8,3%	2,6%	7,7%
	Toplam	n	248	59	27	12	28
		%	66,3%	15,8%	7,2%	3,2%	7,5%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	126	24	13	6	4
		%	72,8%	13,9%	7,5%	3,5%	2,3%
	Erkek	n	105	23	13	6	26
		%	60,7%	13,3%	7,5%	3,5%	15,0%
	Toplam	n	231	47	26	12	30
		%	66,8%	13,6%	7,5%	3,5%	8,7%
<b>Toplam</b>	n	479	106	53	24	58	
	%	66,5%	14,7%	7,4%	3,3%	8,1%	

Tablo 43.29: Eğlence olsun diye dükkânlardan parasını ödemedem bir şeyler aldım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	207	5	1	1	2
		%	95,8%	2,3%	,5%	,5%	,9%
	Erkek	n	132	11	1	3	7
		%	85,7%	7,1%	,6%	1,9%	4,5%
	Toplam	n	339	16	2	4	9
		%	91,6%	4,3%	,5%	1,1%	2,4%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	165	2	2	1	2
		%	95,9%	1,2%	1,2%	,6%	1,2%
	Erkek	n	152	10	2	2	6
		%	88,4%	5,8%	1,2%	1,2%	3,5%
	Toplam	n	317	12	4	3	8
		%	92,2%	3,5%	1,2%	,9%	2,3%
<b>Toplam</b>	n	656	28	6	7	17	
	%	91,9%	3,9%	,8%	1,0%	2,4%	

Tablo 43.30: Yerine koymayı düşünmeden evden habersiz para aldım.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	195	10	4	5	3
		%	89,9%	4,6%	1,8%	2,3%	1,4%
	Erkek	n	128	11	5	2	7
		%	83,7%	7,2%	3,3%	1,3%	4,6%



	Toplam	n	323	21	9	7	10
		%	87,3%	5,7%	2,4%	1,9%	2,7%
Kadıköy	Kadın	n	151	10	5	3	4
		%	87,3%	5,8%	2,9%	1,7%	2,3%
	Erkek	n	144	12	4	1	11
		%	83,7%	7,0%	2,3%	,6%	6,4%
	Toplam	n	295	22	9	4	15
		%	85,5%	6,4%	2,6%	1,2%	4,3%
<b>Toplam</b>		n	618	43	18	11	25
		%	86,4%	6,0%	2,5%	1,5%	3,5%

Tablo 43.31: Başkasına ait değerli bir eşyayı sahibine sormadan alıp sakladım.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	203	6	1	1	4
		%	94,4%	2,8%	,5%	,5%	1,9%
	Erkek	n	132	9	5	4	5
		%	85,2%	5,8%	3,2%	2,6%	3,2%
	Toplam	n	335	15	6	5	9
		%	90,5%	4,1%	1,6%	1,4%	2,4%
Kadıköy	Kadın	n	161	6	2	3	1
		%	93,1%	3,5%	1,2%	1,7%	,6%
	Erkek	n	140	9	10	4	10
		%	80,9%	5,2%	5,8%	2,3%	5,8%
	Toplam	n	301	15	12	7	11
		%	87,0%	4,3%	3,5%	2,0%	3,2%
<b>Toplam</b>		n	636	30	18	12	20
		%	88,8%	4,2%	2,5%	1,7%	2,8%

Tablo 43.32: Sinema, park gibi halka açık yerlerdeki eşyalara zarar verdim.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	202	6	4	0	2
		%	94,4%	2,8%	1,9%	0,0%	,9%
	Erkek	n	133	10	5	3	4
		%	85,8%	6,5%	3,2%	1,9%	2,6%
	Toplam	n	335	16	9	3	6
		%	90,8%	4,3%	2,4%	,8%	1,6%
Kadıköy	Kadın	n	165	3	2	1	3
		%	94,8%	1,7%	1,1%	,6%	1,7%
	Erkek	n	150	8	7	1	7
		%	86,7%	4,6%	4,0%	,6%	4,0%
	Toplam	n	315	11	9	2	10
		%	90,8%	3,2%	2,6%	,6%	2,9%
<b>Toplam</b>		n	650	27	18	5	16
		%	90,8%	3,8%	2,5%	,7%	2,2%

Tablo 43.33: Okuldan kaçtım.

			Hiç	1	2	3	4+
--	--	--	-----	---	---	---	----

Sultangazi	Kadın	n	154	26	15	4	17
		%	71,3%	12,0%	6,9%	1,9%	7,9%
	Erkek	n	78	23	14	8	29
		%	51,3%	15,1%	9,2%	5,3%	19,1%
	Toplam	n	232	49	29	12	46
		%	63,0%	13,3%	7,9%	3,3%	12,5%
Kadıköy	Kadın	n	108	14	8	9	33
		%	62,8%	8,1%	4,7%	5,2%	19,2%
	Erkek	n	69	14	10	12	67
		%	40,1%	8,1%	5,8%	7,0%	39,0%
	Toplam	n	177	28	18	21	100
		%	51,5%	8,1%	5,2%	6,1%	29,1%
Toplam	n	409	77	47	33	146	
	%	57,4%	10,8%	6,6%	4,6%	20,5%	

Tablo 43.34: Okul zamanında sokaklarda başıboş gezdim.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	186	18	6	5	3
		%	85,3%	8,3%	2,8%	2,3%	1,4%
	Erkek	n	109	18	4	7	15
		%	71,2%	11,8%	2,6%	4,6%	9,8%
	Toplam	n	295	36	10	12	18
		%	79,5%	9,7%	2,7%	3,2%	4,9%
Kadıköy	Kadın	n	128	7	14	6	19
		%	73,6%	4,0%	8,0%	3,4%	10,9%
	Erkek	n	93	12	13	6	48
		%	54,1%	7,0%	7,6%	3,5%	27,9%
	Toplam	n	221	19	27	12	67
		%	63,9%	5,5%	7,8%	3,5%	19,4%
Toplam	n	516	55	37	24	85	
	%	72,0%	7,7%	5,2%	3,3%	11,9%	

Tablo 43.35: Okulda sigara içtim.

			Hiç	1	2	3	4+
Sultangazi	Kadın	n	194	6	2	1	15
		%	89,0%	2,8%	,9%	,5%	6,9%
	Erkek	n	120	10	8	2	14
		%	77,9%	6,5%	5,2%	1,3%	9,1%
	Toplam	n	314	16	10	3	29
		%	84,4%	4,3%	2,7%	,8%	7,8%
Kadıköy	Kadın	n	121	9	5	4	35
		%	69,5%	5,2%	2,9%	2,3%	20,1%
	Erkek	n	101	5	5	3	59
		%	58,4%	2,9%	2,9%	1,7%	34,1%
	Toplam	n	222	14	10	7	94
		%	64,0%	4,0%	2,9%	2,0%	27,1%
Toplam	n	536	30	20	10	123	

	%	74,5%	4,2%	2,8%	1,4%	17,1%
--	---	-------	------	------	------	-------

Tablo 43.36: Sınavlarda kopya çektim.

			Hiç	1	2	3	4+
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	122	43	15	9	29
		%	56,0%	19,7%	6,9%	4,1%	13,3%
	Erkek	n	69	27	14	10	34
		%	44,8%	17,5%	9,1%	6,5%	22,1%
	Toplam	n	191	70	29	19	63
		%	51,3%	18,8%	7,8%	5,1%	16,9%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	51	17	11	6	88
		%	29,5%	9,8%	6,4%	3,5%	50,9%
	Erkek	n	42	12	10	9	100
		%	24,3%	6,9%	5,8%	5,2%	57,8%
	Toplam	n	93	29	21	15	188
		%	26,9%	8,4%	6,1%	4,3%	54,3%
<b>Toplam</b>		n	284	99	50	34	251
		%	39,6%	13,8%	7,0%	4,7%	35,0%

Tablo 44.1: Nazik

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	19	35	44	49	67
		%	8,9%	16,4%	20,6%	22,9%	31,3%
	Erkek	n	22	29	41	24	40
		%	14,1%	18,6%	26,3%	15,4%	25,6%
	Total	n	41	64	85	73	107
		%	11,1%	17,3%	23,0%	19,7%	28,9%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	3	6	32	65	65
		%	1,8%	3,5%	18,7%	38,0%	38,0%
	Erkek	n	6	13	34	66	55
		%	3,4%	7,5%	19,5%	37,9%	31,6%
	Total	n	9	19	66	131	120
		%	2,6%	5,5%	19,1%	38,0%	34,8%
<b>Toplam</b>		n	50	83	151	204	227
		%	7,0%	11,6%	21,1%	28,5%	31,7%

Tablo 44.2: Uyumlu

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	7	14	31	55	108
		%	3,3%	6,5%	14,4%	25,6%	50,2%
	Erkek	n	9	16	36	45	51
		%	5,7%	10,2%	22,9%	28,7%	32,5%
	Total	n	16	30	67	100	159
		%	4,3%	8,1%	18,0%	26,9%	42,7%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	1	4	26	69	74

	Erkek	%	,6%	2,3%	14,9%	39,7%	42,5%
		n	6	11	31	57	67
	Total	%	3,5%	6,4%	18,0%	33,1%	39,0%
		n	7	15	57	126	141
<b>Toplam</b>		n	23	45	124	226	300
		%	3,2%	6,3%	17,3%	31,5%	41,8%

Tablo 44.3: Kurallara uyan

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	12	17	32	56	97
		%	5,6%	7,9%	15,0%	26,2%	45,3%
	Erkek	n	16	25	33	31	52
		%	10,2%	15,9%	21,0%	19,7%	33,1%
	Total	n	28	42	65	87	149
		%	7,5%	11,3%	17,5%	23,5%	40,2%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	1	12	48	57	55
		%	,6%	6,9%	27,7%	32,9%	31,8%
	Erkek	n	10	21	49	55	39
		%	5,7%	12,1%	28,2%	31,6%	22,4%
	Total	n	11	33	97	112	94
		%	3,2%	9,5%	28,0%	32,3%	27,1%
<b>Toplam</b>		n	39	75	162	199	243
		%	5,4%	10,4%	22,6%	27,7%	33,8%

Tablo 44.4: Asi

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	24	55	53	29	50
		%	11,4%	26,1%	25,1%	13,7%	23,7%
	Erkek	n	35	35	36	22	28
		%	22,4%	22,4%	23,1%	14,1%	17,9%
	Total	n	59	90	89	51	78
		%	16,1%	24,5%	24,3%	13,9%	21,3%
<b>Kadıköy</b>	Kadın	n	17	47	59	31	20
		%	9,8%	27,0%	33,9%	17,8%	11,5%
	Erkek	n	22	36	51	42	23
		%	12,6%	20,7%	29,3%	24,1%	13,2%
	Total	n	39	83	110	73	43
		%	11,2%	23,9%	31,6%	21,0%	12,4%
<b>Toplam</b>	n	98	173	199	124	121	

Tablo 44.5: Bireysel davranan

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
<b>Sultangazi</b>	Kadın	n	28	48	52	35	46
		%	13,4%	23,0%	24,9%	16,7%	22,0%

	Erkek	n	16	41	45	24	29
		%	10,3%	26,5%	29,0%	15,5%	18,7%
	Total	n	44	89	97	59	75
		%	12,1%	24,5%	26,6%	16,2%	20,6%
Kadıköy	Kadın	n	10	43	63	31	27
		%	5,7%	24,7%	36,2%	17,8%	15,5%
	Erkek	n	20	32	56	36	30
		%	11,5%	18,4%	32,2%	20,7%	17,2%
	Total	n	30	75	119	67	57
		%	8,6%	21,6%	34,2%	19,3%	16,4%
Toplam	n	74	164	216	126	132	
	%	10,4%	23,0%	30,3%	17,7%	18,5%	

Tablo 44.6: Gruba bağlı hareket eden

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
Sultangazi	Kadın	n	42	43	48	34	46
		%	19,7%	20,2%	22,5%	16,0%	21,6%
	Erkek	n	28	40	36	31	20
		%	18,1%	25,8%	23,2%	20,0%	12,9%
	Total	n	70	83	84	65	66
		%	19,0%	22,6%	22,8%	17,7%	17,9%
Kadıköy	Kadın	n	10	19	55	60	30
		%	5,7%	10,9%	31,6%	34,5%	17,2%
	Erkek	n	12	33	47	52	30
		%	6,9%	19,0%	27,0%	29,9%	17,2%
	Total	n	22	52	102	112	60
		%	6,3%	14,9%	29,3%	32,2%	17,2%
Toplam	n	92	135	186	177	126	
	%	12,8%	18,9%	26,0%	24,7%	17,6%	

Tablo 44.7: Davranışlarının sonucunu düşünmeden hareket eden

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
Sultangazi	Kadın	n	90	48	41	8	20
		%	43,5%	23,2%	19,8%	3,9%	9,7%
	Erkek	n	54	40	34	18	11
		%	34,4%	25,5%	21,7%	11,5%	7,0%
	Total	n	144	88	75	26	31
		%	39,6%	24,2%	20,6%	7,1%	8,5%
Kadıköy	Kadın	n	46	60	30	17	21
		%	26,4%	34,5%	17,2%	9,8%	12,1%
	Erkek	n	43	54	40	20	13
		%	25,3%	31,8%	23,5%	11,8%	7,6%
	Total	n	89	114	70	37	34
		%	25,9%	33,1%	20,3%	10,8%	9,9%
Toplam		n	233	202	145	63	65

	%	32,9%	28,5%	20,5%	8,9%	9,2%
--	---	-------	-------	-------	------	------

Tablo 44.8: Çok çabuk sinirlenen, kendini çabuk kaybeden

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
Sultangazi	Kadın	n	48	42	30	29	56
		%	23,4%	20,5%	14,6%	14,1%	27,3%
	Erkek	n	38	44	23	23	27
		%	24,5%	28,4%	14,8%	14,8%	17,4%
	Total	n	86	86	53	52	83
		%	23,9%	23,9%	14,7%	14,4%	23,1%
Kadıköy	Kadın	n	40	42	33	23	30
		%	23,8%	25,0%	19,6%	13,7%	17,9%
	Erkek	n	43	47	34	23	25
		%	25,0%	27,3%	19,8%	13,4%	14,5%
	Total	n	83	89	67	46	55
		%	24,4%	26,2%	19,7%	13,5%	16,2%
Toplam	n	169	175	120	98	138	
	%	24,1%	25,0%	17,1%	14,0%	19,7%	

Tablo 44.9: İnsanlara sinirlendiği zaman onlarla konuşup sorunu halletmektense onlara zarar vermek isteyen

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
Sultangazi	Kadın	n	132	26	14	10	25
		%	63,8%	12,6%	6,8%	4,8%	12,1%
	Erkek	n	68	47	20	8	12
		%	43,9%	30,3%	12,9%	5,2%	7,7%
	Total	n	200	73	34	18	37
		%	55,2%	20,2%	9,4%	5,0%	10,2%
Kadıköy	Kadın	n	111	24	17	10	12
		%	63,8%	13,8%	9,8%	5,7%	6,9%
	Erkek	n	90	34	26	13	9
		%	52,3%	19,8%	15,1%	7,6%	5,2%
	Total	n	201	58	43	23	21
		%	58,1%	16,8%	12,4%	6,6%	6,1%
Toplam	n	401	131	77	41	58	
	%	56,6%	18,5%	10,9%	5,8%	8,2%	

Tablo 44.10: Uzlaşmacı

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
Sultangazi	Kadın	n	38	30	35	49	56
		%	18,3%	14,4%	16,8%	23,6%	26,9%
	Erkek	n	17	35	41	26	36
		%	11,0%	22,6%	26,5%	16,8%	23,2%
	Total	n	55	65	76	75	92
		%	15,2%	17,9%	20,9%	20,7%	25,3%
Kadıköy	Kadın	n	2	6	38	69	57
		%	1,2%	3,5%	22,1%	40,1%	33,1%

	Erkek	n	11	11	36	65	51
		%	6,3%	6,3%	20,7%	37,4%	29,3%
	Total	n	13	17	74	134	108
		%	3,8%	4,9%	21,4%	38,7%	31,2%
<b>Toplam</b>	n	68	82	150	209	200	
	%	9,6%	11,6%	21,2%	29,5%	28,2%	

Tablo 44.11: Kendine güveni olan

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
Sultangazi	Kadın	n	13	11	25	46	117
		%	6,1%	5,2%	11,8%	21,7%	55,2%
	Erkek	n	12	23	16	39	64
		%	7,8%	14,9%	10,4%	25,3%	41,6%
	Total	n	25	34	41	85	181
		%	6,8%	9,3%	11,2%	23,2%	49,5%
Kadıköy	Kadın	n	3	11	40	46	74
		%	1,7%	6,3%	23,0%	26,4%	42,5%
	Erkek	n	9	11	20	49	83
		%	5,2%	6,4%	11,6%	28,5%	48,3%
	Total	n	12	22	60	95	157
		%	3,5%	6,4%	17,3%	27,5%	45,4%
<b>Toplam</b>	n	37	56	101	180	338	
	%	5,2%	7,9%	14,2%	25,3%	47,5%	

Tablo 44.12: Arkadaşları tarafından sevilen ve kabul gören

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
Sultangazi	Kadın	n	11	5	13	51	131
		%	5,2%	2,4%	6,2%	24,2%	62,1%
	Erkek	n	11	18	23	41	62
		%	7,1%	11,6%	14,8%	26,5%	40,0%
	Total	n	22	23	36	92	193
		%	6,0%	6,3%	9,8%	25,1%	52,7%
Kadıköy	Kadın	n	2	5	14	53	100
		%	1,1%	2,9%	8,0%	30,5%	57,5%
	Erkek	n	6	8	14	64	81
		%	3,5%	4,6%	8,1%	37,0%	46,8%
	Total	n	8	13	28	117	181
		%	2,3%	3,7%	8,1%	33,7%	52,2%
<b>Toplam</b>	n	30	36	64	209	374	
	%	4,2%	5,0%	9,0%	29,3%	52,5%	

Tablo 44.13: Gününü yaşayan, geleceğini düşünmeyen

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
Sultangazi	Kadın	n	106	42	28	13	20
		%	50,7%	20,1%	13,4%	6,2%	9,6%
	Erkek	n	52	35	27	18	24

	Total	%	33,3%	22,4%	17,3%	11,5%	15,4%
		n	158	77	55	31	44
Kadıköy	Kadın	%	43,3%	21,1%	15,1%	8,5%	12,1%
		n	49	42	40	20	22
	Erkek	%	28,3%	24,3%	23,1%	11,6%	12,7%
		n	37	34	47	26	29
	Total	%	21,4%	19,7%	27,2%	15,0%	16,8%
		n	86	76	87	46	51
Toplam	%	24,9%	22,0%	25,1%	13,3%	14,7%	
	n	244	153	142	77	95	
		%	34,3%	21,5%	20,0%	10,8%	13,4%

Tablo 44.14: Sonucunun olumsuz olacağını bilse de riskli davranışlarda bulunmayı seven

			Hiçbir zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Her zaman
Sultangazi	Kadın	n	84	45	35	13	32
		%	40,2%	21,5%	16,7%	6,2%	15,3%
	Erkek	n	39	38	29	18	32
		%	25,0%	24,4%	18,6%	11,5%	20,5%
	Total	n	123	83	64	31	64
		%	33,7%	22,7%	17,5%	8,5%	17,5%
Kadıköy	Kadın	n	46	44	35	27	23
		%	26,3%	25,1%	20,0%	15,4%	13,1%
	Erkek	n	38	41	36	32	27
		%	21,8%	23,6%	20,7%	18,4%	15,5%
	Total	n	84	85	71	59	50
		%	24,1%	24,4%	20,3%	16,9%	14,3%
Toplam	n	207	168	135	90	114	
	%	29,0%	23,5%	18,9%	12,6%	16,0%	



#### EK 4: ÖZGEÇMİŞ

1974 Yılında İstanbul'da doğan araştırmacı liseyi İstanbul Yapı Meslek Lisesinde okuduktan sonra 1997 yılında Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünden mezun olmuştur. 2011 yılında Beykent Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans Programını "Berlin Şehri İmaj Kampanyası" konulu proje ile tamamlamıştır.

2016 Temmuz ayından itibaren Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesinde Genel Sekreter Yardımcısı olarak çalışmaktadır.

